

Segment Terenów Wspierających Tom I

EXPO 2024
ŁÓDŹ POLSKA

Spis treści

1.	Inwentaryzacja terenów zieleni w Łodzi	4	4.	Ścieżka Śladem Rewitalizacji	114	7.	Ścieżka Wspólnot Lokalnych	181
1.1	Klasyfikacja terenów zieleni miejskiej	5	4.1	Trasa A	119	7.1	Trasa A	185
1.2	Zieleń miejska w Łodzi	15	4.2	Trasa B	127	7.2	Trasa B	191
1.3	Największe tereny zieleni w Łodzi	27	5.	Ścieżka Sport i Rekreacja	134	7.2	Trasa C	199
2.	Identyfikacja Projektu	35	5.1	Trasa A	138	8.	Ścieżka Dziedzictwa Kulturowego	205
2.1	Założenia Projektowe	36	5.2	Trasa B	148	8.1	Trasa A	210
2.2	Zestawienie Kotwic Zielonych Szlaków	51	5.3	Trasa C	156	8.2	Trasa B	218
3.	Ścieżka Parków Historycznych w Łodzi	90	6.	Ścieżka Woda i Środowisko w Mieście	165			
3.1	Trasa A	95	6.1	Trasa A	169			
3.2	Trasa B	101	6.2	Trasa B	175			
3.3	Trasa C	108						

Zakres opracowania

Prace w ramach segmentu terenów wspierających zostały podzielone na dwie części, co zostało odzwierciedlone w strukturze raportu.

Część pierwsza (Ogólna Koncepcja Szlaków) obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- Inwentaryzacja terenów zieleni w Łodzi, które mogą potencjalnie zostać włączone w szlak;
- Identyfikacja projektu, w tym w szczególności cel opracowania, inspiracje oraz główne założenia i wytyczne projektowe;
- Opracowanie optymalnego i atrakcyjnego przebiegu szlaków zwiedzania łódzkich parków, terenów/ obszarów zieleni i innych zielonych projektów. W ramach tego zadania pod uwagę wzięto przede wszystkim teren EXPO jako punkt startowy szlaków, a także planowane inwestycje w tereny zieleni i inne przestrzenie, w tym w szczególności programy: Nowego Centrum Łodzi, Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi, a także Zielone Polesie. Ścieżkami w ramach szlaku objęto przede wszystkim parki, obiekty oraz przestrzenie publiczne;
- Wskazanie położonych bezpośrednio obok szlaków obiektów użyteczności publicznej oraz instytucji prywatnych, które mogą stanowić urozmaicenie i uatrakcyjnienie szlaku (interesariuszy działań);

Część druga (Ogólna Koncepcja Parków) obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- Ogólna koncepcja rewitalizacji i remontu terenów/ obszarów zieleni, parków i innych projektów zielonych położonych w ciągu Zielonych Szlaków stanowiący spójny model realizacji przedsięwzięcia;
- Ogólna koncepcja remontu dróg i ciągów pieszo-jezdných stanowiących łączniki pomiędzy poszczególnymi terenami zieleni;
- Wnioski z prowadzonych działań partycypacyjnych w ramach segmentu (sondaż/ badanie opinii, wyniki prac warsztatowych, ustalenia z kluczowymi interesariuszami);
- Priorytetyzacja przedsięwzięć inwestycyjnych, zestawienie kosztów prac, harmonogram oraz analiza korzyści społecznych;
- Inspiracje projektowe oraz dalsze działania niezbędne do animacji Zielonych Szlaków.

An aerial photograph of a park area. A winding grey path runs through a green lawn. There are several trees and bushes. In the top left, there's a playground with a sandpit and some equipment. A building with a red roof is visible in the bottom left corner. A large yellow square is positioned to the left of the text.

Rozdział 1

Inwentaryzacja terenów zieleni w Łodzi

A scenic view of a park with a pond, a large weeping willow tree, and other trees in bloom. The image is used as a background for the slide.

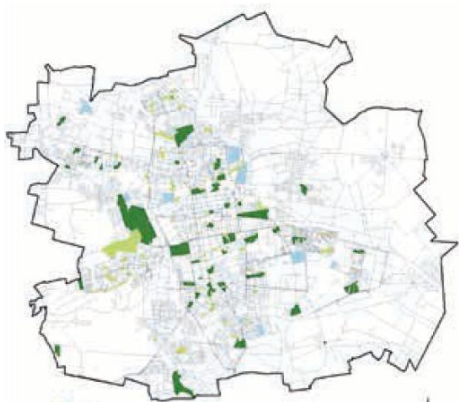
1.1. Klasyfikacja terenów zieleni miejskiej

Wprowadzenie

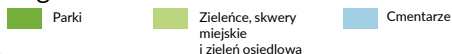
– Tereny zieleni miejskiej

LOKALIZACJA TERENÓW ZIELENI NA TERENIE ŁODZI;

wg danych Zarządu Zieleni Miejskiej
i Miejskiej Pracowni Urbanistycznej

Legenda:

Identyfikacja terenów zieleni miejskiej

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody za tereny zieleni uważa się tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym.

Szczególnym rodzajem terenów zieleni jest zieleń miejska, która nie doczekała się ustawowej definicji. Najogólniej, za zieleń miejską uważa się tereny niezabudowane wewnątrz tkanki miejskiej, zajęte przez naturalne lub wytworzone zespoły roślinności. Zieleń miejska pełni nie tylko funkcje estetyczne, lecz również wypoczynkowe, rekreacyjne oraz zdrowotne, a także pozwala na zachowanie bioróżnorodności w ekosystemie.

Klasyfikacja terenów zieleni miejskiej

Obszary zieleni wewnątrz miast można podzielić na kilka kategorii ze względu na sposób organizacji przestrzeni panujący na obszarach zajętych przez roślinność. W ramach niniejszego opracowania proponuje się następujący podział:

Grupa	Rodzaj terenów zieleni
Obszary zieleni naturalnej	Lasy i zadrzewienia
	Łąki i zieleń izolacyjna
Obszary zieleni zaprojektowane i utrzymywane	Parki miejskie
	Zieleńce, skwery i parki kieszonkowe
	Zieleń towarzysząca (uliczna/ w korytarzach transportowych)
	Ogródki działkowe
	Tereny zieleni o funkcji edukacyjnej (ogrody zoologiczne, ogrody botaniczne, palmiarnie)
	Cmentarze
	Zieleń dodatkowa (prywatne ogródki przydomowe, uprawy balkonowe i zaokienne, zielone dachy i ściany itp.)

Biorąc pod uwagę charakter niniejszego opracowania, szczególna uwaga zostanie poświęcona drugiej grupie zieleni miejskiej, czyli obszarom zaprojektowanym i utrzymywanym. Na kolejnych stronach przedstawiono krótką charakterystykę poszczególnych rodzajów terenów z tej grupy.

Świadczenia ekosystemowe zieleni miejskiej

Funkcje zieleni miejskiej

Jednym z możliwych podejść do rozumienia funkcji terenów zieleni jest podział ze względu na tzw. „świadczenia ekosystemowe”, w którym obszary podlegają podziałowi ze względu na główną funkcję, jaką pełnią dla ekosystemu miejskiego oraz lokalnej społeczności. Naczelną funkcją zieleni miejskiej jest funkcja przyrodnicza ekologiczna – polegająca na tworzeniu warunków życia miejskiej społeczności lokalnej oraz różnych gatunków świata fauny i flory. Ponadto klasyfikuje się następujące grupy usług uzupełniających:

Usługi produkcyjne

Np. urban farming, ogródki działkowe, również lasy (drewno), pszczoły etc.

Usługi regulujące

Resiliencja klimatu (m.in walka z wyspą ciepła), hydrologia, zapobieganie erozji, izolacja hałasu, zanieczyszczeń (pochłanianie, fitoremediacja) np. lasy miejskie, ogrody deszczowe, tereny zieleni sprzyjające retencji np. zielone dachy, kliny napowietrzające etc.

Usługi przestrzeni życiowej

Podtrzymywanie bioróżnorodności, zdrowotne oddziaływanie (budowanie środowiska) na ludzi - m.in. hortiterapia, odbudowa i samoregulacja zieleni nieformalnej

Usługi kultury

Podtrzymywanie dziedzictwa kulturowego, charakter i tożsamość miejsca (*genius loci*), turystyka i rekreacja, promocja np. miasta, podtrzymywanie relacji społecznych.

Biorąc pod uwagę powyższy podział, należy dojść do wniosku, że każdy rodzaj zieleni (nawet, mały i/lub trudny do zdefiniowania skrawek) świadczy choćby jedną z ww. usług. Najczęściej jednak poszczególne tereny zieleni miejskiej pełnią więcej niż jedną funkcję z punktu widzenia świadczeń ekosystemowych. Na kolejnych stronach przedstawiono typy zieleni oraz wskazano, jakie świadczenia ekosystemowe one pełnią.

Typy zieleni miejskiej

I. Parki miejskie

Cechy charakterystyczne

W polskim systemie prawa nie istnieje jednoznaczna definicja parku miejskiego. Najczęściej parkiem miejskim określa się publiczną zorganizowaną przestrzeń zieleni pełniącą funkcję wypoczynkową i rekreacyjną oraz mogącą pełnić inne funkcje – np. sportową. Parki miejskie stanowią formę zaprojektowanego i utrzymywanego terenu zieleni miejskiej. W Łodzi parki miejskie spełniające określone kryteria uzyskują formalny status parku – obecnie status ten posiada 36 terenów zieleni. Parki mają zazwyczaj charakter wielofunkcyjny (łączą w sobie co najmniej dwie funkcje).

Rodzaje terenów w ramach kategorii

Ze względu na dominującą funkcję, parki miejskie można podzielić na następujące kategorie:

- **parki zdrojowe** – parki z infrastrukturą wpływającą na zdrowie – np. tężnie solankowe;
- **parki spacerowe** – których dominującym przeznaczeniem jest możliwość spacerowania. Parki te są wyposażone w wewnętrzny system alejek i ścieżek, a także wyposażone w elementy małej architektury umożliwiające odpoczynek – ławki, stoły piknikowe itp.;
- **parki sportowe** – przestrzenie zieleni umożliwiające uprawianie sportu – zawierające trasy biegowe, rowerowe, siłownie plenerowe, polany do ćwiczeń lub obiekty infrastruktury sportowej – np. boiska;
- **Parki/ ogrody jordanowskie** – parki dedykowane dzieciom i ich rodzicom – zawierające urządzenia zabawowe, place zabaw, piaskownice itp.;
- **parki pałacowe** – pozostałości po ogrodach tworzonych przy pałacach, niegdyś niedostępnych dla wszystkich użytkowników a obecnie stanowiące element zieleni ogólnodostępnej;
- **parki leśne** – parki utworzone na obszarze leśnym, zachowujące charakter lasu (np. większa gęstość drzew, obszary ze ściółką leśną);
- **parki botaniczne/ dendrologiczne** – parki z roślinnością o wysokich walorach edukacyjnych i estetycznych;

Świadczenia ekosystemowe

- Usługi produkcyjne ● Usługi regulujące ● Usługi przestrzeni życiowej ● Usługi kultury

Cechy charakterystyczne

Skwery i zieleńce stanowią niezabudowany obszar w ramach tkanki miejskiej. Zajmują one mniejszą przestrzeń niż parki miejskie oraz zazwyczaj pełnią tylko jedną funkcję. Ponadto mają zasięg lokalny – są użytkowane przede wszystkim przez mieszkańców najbliższej okolicy.

Rodzaje terenów w ramach kategorii

Ze względu sposób ukształtowania/ zagospodarowania, zieleńce i skwery można podzielić na następujące kategorie:

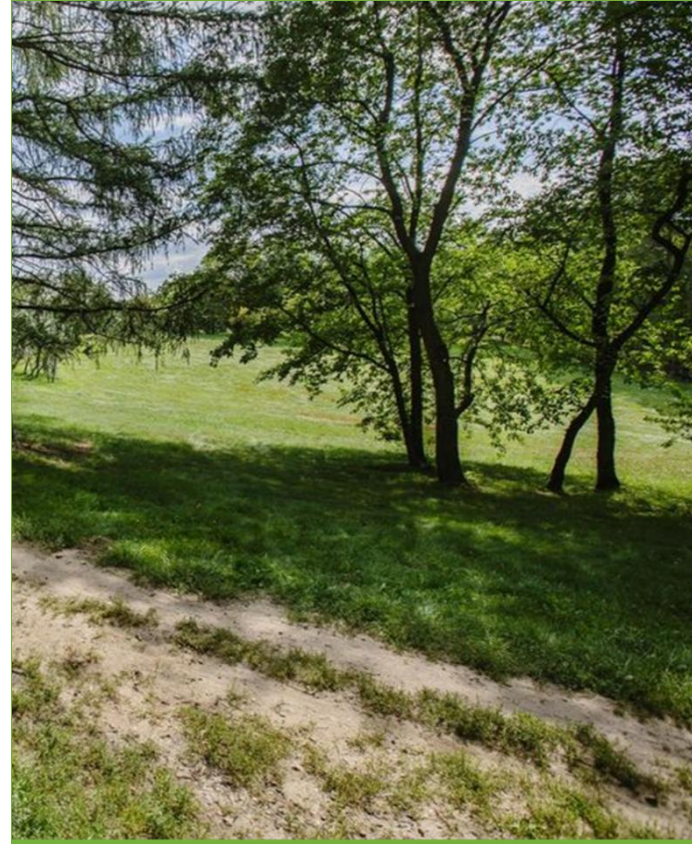
- **park kieszonkowy** – niewielkie obszary zieleni tworzone na pojedynczych parcelach, np. w ubytkach pierzejowej zabudowy wielkomiejskiej;
- **zieleniec ozdobny** – pełniący głównie funkcję estetyzującą przestrzeń publiczną, zawierający klomby, kwietniki, pomniki itp.;
- **zieleniec wypoczynkowy** – teren o charakterze rekreacyjnym wyposażony w elementy małej architektury, np. ławki, altany, mniejsze urządzenia zabawowe itp.;
- **zieleni osiedlowa** – zieleni wypełniająca przestrzeń pomiędzy zabudowaniami mieszkalnymi m.in. Ogródki podokienne i wspólnotowe;
- **promenada** – ciąg komunikacyjny przeznaczony do ruchu pieszego, najczęściej lokowane w atrakcyjnych turystycznie miejscach;
- **planty** – miejskie tereny zieleni zakładane w miejscu likwidowanych fortyfikacji miejskich lub korytarzy rzecznych.

Świadczenia ekosystemowe

- Usługi produkcyjne
- Usługi regulujące
- Usługi przestrzeni życiowej
- Usługi kultury

Typy zieleni miejskiej

II. Zieleńce, skwery, parki kieszonkowe

Cechy charakterystyczne

Pasy zieleni (drzewa i krzewy lub ich skupiska wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej) wzdłuż dróg, ulic, ciągów komunikacji miejskiej itp. Zieleń może być ulokowana wzdłuż różnych rodzajów ciągów komunikacyjnych – od dużych arterii, przez mniejsze ulice, aż po woonerfy, czyli tzw. „podwórce miejskie” – ciągi o uspokojonym ruchu z nadaniem pierwszeństwa ruchowi pieszemu. W przypadku woonerfów zieleń pełni również funkcję estetyczną.

Rodzaje terenów w ramach kategorii

Ze względu na dominujący sposób przeznaczenia, zieleni przyuliczną można podzielić na następujące kategorie:

- **funkcja izolacyjna** – zieleń mająca na celu eliminowanie negatywnych oddziaływań ruchu komunikacyjnego na otoczenie drogi;
- **funkcja krajobrazowa** – zieleń stanowiąca dopełnienie krajobrazu miejskiego mająca walory estetyczne;
- **funkcja przyrodnicza** – zieleń mająca za zadanie wpływać pozytywnie na stan środowiska miejskiego i mikroklimat (zapewnienie wymiany gazowej, zmniejszenie poziomu spalin);
- **funkcja społeczna** – poprawa walorów estetycznych, podkreślenie biegu ulic, maskowanie nieestetycznych elementów otoczenia, wpływ na zdrowie mieszkańców itp.

Świadczenia ekosystemowe

- ☐ Usługi produkcyjne ☒ Usługi regulujące ☐ Usługi przestrzeni życiowej ☒ Usługi kultury

Typy zieleni miejskiej

III. Zieleń towarzysząca (uliczna)

Typy zieleni miejskiej

IV. Ogródki działkowe

Cechy charakterystyczne

Zgodnie z ustawą o rodzinnych ogrodach działkowych z dnia 13 grudnia 2013 r. za ogród działkowy (ROD) uważa się wydzielony obszar lub obszary przeznaczone na cele rodzinnych ogrodów działkowych, składające się z działek i terenu ogólnego, służące do wspólnego korzystania przez działkowców, wyposażone w infrastrukturę ogrodową.

Rodzaje terenów w ramach kategorii

Co do zasady, tereny Rodzinnych Ogródków Działkowych składają się z dwóch rodzajów przestrzeni:

przestrzeń półpubliczna – części wspólne obszaru ogródków obejmujące ciągi komunikacyjne, oświetlenie itp.;

prywatne ogródki działkowe – uprawiane przez działkowców (w myśl ustawy: pełnoletnie osoby fizyczne uprawnione do korzystania z działki w rodzinnym ogrodzie działkowym na podstawie prawa do działki).

Świadczenia ekosystemowe

- Usługi produkcyjne
- Usługi regulujące
- Usługi przestrzeni życiowej
- Usługi kultury

Typy zieleni miejskiej

V. Tereny zieleni o funkcji edukacyjnej

Cechy charakterystyczne

Tereny zieleni o charakterze edukacyjnym obejmują parki tematyczne i ogrody istotne z punktu widzenia poszerzania wiedzy o środowisku przyrodniczym, faunie i florze itp.

Rodzaje terenów w ramach kategorii

Funkcję edukacyjną mogą pełnić w szczególności:

- **miejskie ogrody zoologiczne** – zagospodarowane tereny wraz z infrastrukturą techniczną, na których eksponowane publicznie są zwierzęta gatunków dziko występujących;
- **ogrody botaniczne** – tereny zieleni będące miejscem ochrony uprawy roślin różnych stref klimatycznych, pozwalające na prowadzenie badań naukowych i edukacji, stanowiące atrakcję turystyczną;
- **palmiarnie** – zamknięte tereny zieleni w formie szklarni umożliwiające prowadzenie hodowli roślin z innych stref klimatycznych (w tym przede wszystkim roślin tropikalnych);
- **skwery nauki** – zieleńce miejskie wyposażone w urządzenia edukacyjne, wspierające rozwój wiedzy w zakresie np. biologii, astronomii, fizyki itp.

Świadczenia ekosystemowe

- ☐ Usługi produkcyjne ☒ Usługi regulujące ☒ Usługi przestrzeni życiowej ☒ Usługi kultury

Cechy charakterystyczne

Cmentarze stanowią wyodrębnioną przestrzeń przeznaczoną do pochówku zmarłych, stanowiące miejsce pamięci.

Rodzaje terenów w ramach kategorii

W ramach nekropolii (w szczególności o rodowodzie historycznym) na ich terenie występują obiekty zieleni w formie nieuporządkowanej (parkowej) lub uporządkowanej (żywoploty, nasadzenia przy alejach itp.). Ponadto zabytkowe nekropolie posiadają również walory historyczno-edukacyjne oraz architektoniczne (zabytkowe grobowce).

Świadczenia ekosystemowe

☐ Usługi produkcyjne ☒ Usługi regulujące ☒ Usługi przestrzeni życiowej ☒ Usługi kultury

Typy zieleni miejskiej

VI. Cmentarze

Cechy charakterystyczne

Za zieleni dodatkową uznać należy wszelkie pozostałe skupiska zaprojektowanej i utrzymywanej zieleni występującej w mieście, w tym również mikroskupiska. Zieleń ta może mieć charakter publiczny lub prywatny

Rodzaje terenów w ramach kategorii

Biorąc pod uwagę tradycyjne formy tworzenia zieleni, a także współczesne trendy związane z jej wprowadzaniem w miastach, wyodrębnia się następujące typy dodatkowej (uzupełniającej) zieleni miejskiej:

- **uprawy balkonowe/ window farming** – rośliny ozdobne (np. kwiaty), a także owoce, warzywa i zioła, uprawiane hobbistycznie na balkonach mieszkań, uprawiane na własny użytek;
- **zielone dachy/ zielone ściany** – formy upraw wertykalnych pokrywające dachy oraz ściany budynków publicznych, wpływające na poprawę mikroklimatu i poprawiające estetykę przestrzeni publicznych;
- **nasadzenia antysmogowe** – tereny zieleni, na których uprawiane są rośliny wpływające na poprawę jakości powietrza w mieście;
- **zieleni nieuregulowana** (np. stanowiąca własność prywatną – tereny zieleni zaniedbanej, które mogą pełnić określone świadczenia ekosystemowe po przeprowadzeniu działań rewaloryzacyjnych);
- **zieleni podwórkowa** – niewielkie tereny umieszczone pomiędzy oficynami zabudowań kamienicznych, często o wartości historycznej;
- **targi kwiatowe/ kwiaciarnie, przestrzenie wystawiennicze dla imprez dotyczących zieleni (np. ekotargi).**

Świadczenia ekosystemowe

- Usługi produkcyjne
- Usługi regulujące
- Usługi przestrzeni życiowej
- Usługi kultury

1.2. Zielen miejska w Łodzi

Tereny zieleni miejskiej w Łodzi

Identyfikacja terenów zieleni miejskiej

Do przełomu XVIII i XIX wieku terytorium zajmowane dzisiaj przez Łódź było obszarem o wysokim stopniu zalesienia, szacuje się, że około 3/4 terenu obecnego miasta pokryte było lasami. Najintensywniejszy rozwój urbanistyczno-przestrzenny Łodzi jako miasta o charakterze produkcyjnym przypadł na XIX w. Pomimo rozwoju ściśle powiązanego z przemysłem, w przeciwieństwie do innych miast tego typu – np. Manchesteru, w przestrzeni Łodzi występuje wiele terenów o charakterze zieleni miejskiej – w większości o charakterze zaprojektowanym i utrzymywanych, uzupełnionych o naturalne obszary leśne.

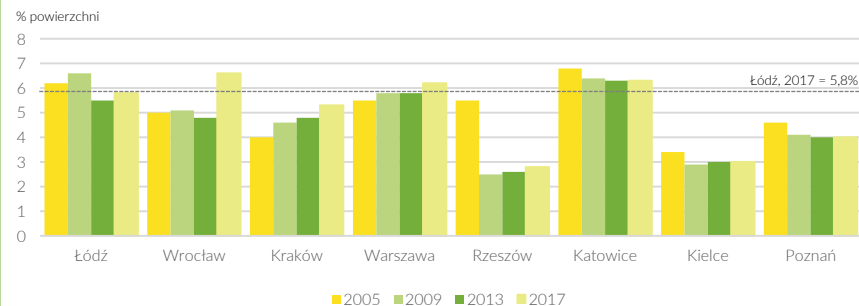
W poniższej tabeli zaprezentowano powierzchniowy udział poszczególnych typów obszarów zieleni (dane za 2015 r. zgodnie z metodologią GUS):

	Obszar [ha]	Udział w miejskich terenach zieleni [%]
Parki	624,4	29
Zieleńce	78,9	3,7
Zieleń osiedlowa	906,6	42,2
Zieleń uliczna	456	21,2
Ogród botaniczny	67,8	3,1
Miejski ogród zoologiczny	170	0,8
Razem:	2 150,7	100

Źródło: Program ochrony środowiska dla miasta Łodzi na lata 2018-2021
z perspektywą do roku 2025

Parki w Łodzi na tle innych miast

W porównaniu do innych miast, Łódź wyróżnia się stosunkowo wysokim udziałem parków w ogólnej powierzchni w obrębie miasta, co prezentuje poniższe zestawienie:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W 2017 r. statystycznie na 1 mieszkańca Łodzi przypadało 46,3 m² powierzchni zielonej – znacząco więcej niż w przypadku mieszkańców większości pozostałych dużych miast, w tym przykładowo: Warszawy (18,7 m²/ 1 mieszkańca), Krakowa (33,2 m²/ 1 mieszkańca), czy Wrocławia (45,0 m²/ 1 mieszkańca). Ponadto należy zwrócić uwagę, że w swej strukturze terenów zieleni Łódź posiada obiekty o wyjątkowym znaczeniu historycznym i edukacyjnym – ukształtowane w XIX w. najstarsze parki miejskie – Park Źródliska I, Park im. S. Moniuszki czy Park im. H. Sienkiewicza.

Ze względu na wysokie zagęszczenie zabudowy w dzielnicy centralnej miasta, powierzchnia terenów zieleni w Śródmieściu jest relatywnie mniejsza w porównaniu do pozostałych dzielnic. Zielen w Śródmieściu koncentruje się głównie wokół mniejszych skwerów, zieleńców i pasaży o powierzchni poniżej 1 ha.

	Parki	Skwery, zieleńce
Rejon ogrodniczy Śródmieście	• Park im. H. Sienkiewicza (4,36 ha) • Park im. S. Staszica (4,15 ha) • Park im. J. Matejki (2,4 ha) • Park im. St. Moniuszki (2,03 ha)	• Pasaż Abramowskiego (3,08 ha) • Plac Jana Pawła II (0,99 ha) • Zieleniec Al. PCK (0,97 ha) • Pasaż Rubinsteina (0,71 ha) • Pasaż Józewskiego (0,54 ha) • Zieleniec Tymienieckiego/ Piotrkowska (0,38 ha) • Pasaż Rynkowskiej (0,23 ha) • Plac Komuny Paryskiej (0,23 ha) • Zieleniec Piotrkowska/ Brzeźna (0,12 ha) • Skwer im. Powstania Węgierskiego 1956 r. (0,12 ha) • Zieleniec Sienkiewicza/ Traugutta (0,11 ha) • Zieleniec Sienkiewicza/ Tuwima (0,10 ha)

Łącznie: 20,53 ha

Największym parkiem znajdującym się w graniach dzielnicy jest Park im. H. Sienkiewicza poddawany obecnie kompleksowej rewaloryzacji w ramach jednego z projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi (Projektem objęty jest również Park im. St. Moniuszki znajdujący się w pobliżu nowo wybudowanego dworca Łódź Fabryczna).

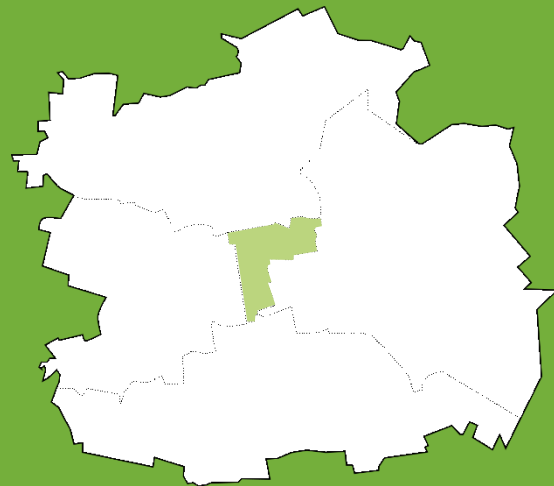
Źródło: Program ochrony środowiska dla miasta Łodzi na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025

Tereny zieleni miejskiej w Łodzi | Śródmieście

Powierzchnia: 6,8 km²

Liczba mieszkańców: ok. 64,8 tys.

Centralna dzielnica miasta granicząca ze wszystkimi pozostałymi dzielnicami.

Tereny zieleni miejskiej w Łodzi | Polesie

Zieleń w dzielnicy Polesie są silnie skoncentrowane terytorialnie na obszarze dwóch największych parków (im. J. Poniatowskiego oraz J. Piłsudskiego), a także znajdującego się w dzielnicy Ogrodu Botanicznego oraz Miejskiego Ogrodu Zoologicznego.

	Parki	Skwery, zieleńce
Rejon ogrodniczy Stare Polesie	Park im. J. Poniatowskiego (38,2 ha)	- Łódzkie Błonia (33,96 ha) - Zieleniec miejski przy pl. Hallera (0,86 ha) - Zieleniec miejski Gdańska/ Wólczańska (0,42 ha) - Zieleniec miejski Gdańska/ Kopernika (0,38 ha)
Rejon ogrodniczy Zdrowie-Retkinia	- Park im. J. Piłsudskiego (173,33 ha) - Park na Smulsku (9,06 ha)	- Zieleniec miejski przy ul. Wileńskiej (0,43 ha) - Zieleniec miejski Wyspiańskiego/Chodkiewicza (0,27 ha)
Tereny nieadministrowane przez ZZM	- Park im. ks. bp. M. Klepacz (3,3 ha) - Brus (ok. 145 ha)	

Łącznie: 405,21 ha

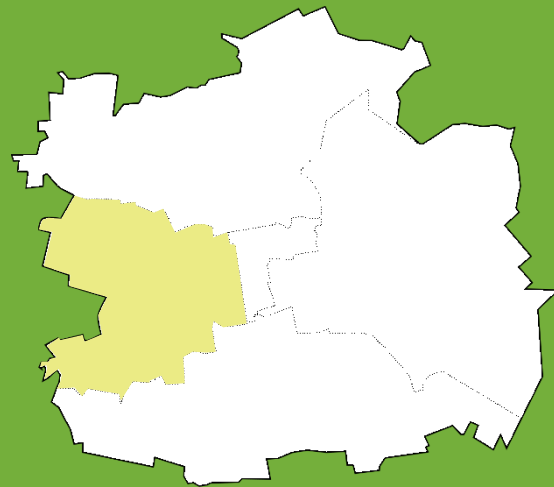
Obecnie miasto Łódź na terenie Polesia prowadzi kompleksowy program wprowadzania nowych obszarów zieleni pod nazwą „Zielone Polesie – miejski program odnowy dzielnicy Stare Polesie”. W ramach projektu pomysłu MPU projektuje nowe tereny rekreacyjne – parki kieszonkowe oraz woonyerfy. Projektem objęto obszar Starego Polesie znajdujący się w Strefie Wielkomiejskiej miasta.

Źródło: Program ochrony środowiska dla miasta Łodzi na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025

Powierzchnia: 46 km²

Liczba mieszkańców: 134,6 tys.

Dzielnica położona w zachodniej części miasta, granicząca z Bałutami, Śródmieściem oraz Górną

Na Polesiu znajduje się Ogród Botaniczny zajmujący powierzchnię ok. 66 ha, co czyni go jednym z największych tego typu obiektów w Polsce. Ogród od początku był zakładany jako ogród miejski i jest zarządzany przez jednostkę miejską (Zarząd Zieleni Miejskiej w Łodzi), posiada bogate i ciekawie zaaranżowane kolekcje roślin (w tym leczniczych i aromatycznych), realizuje projekty naukowe z zakresu czynnej ochrony przyrody, projekty edukacyjne (także ze wsparciem środków zewnętrznych), wzbogacające ofertę turystyczną ogrodu.

W niedalekim sąsiedztwie Ogrodu Botanicznego znajduje się również Ogród Zoologiczny. Łódzkie Zoo zostało założone już w 1938 roku, a dziś prezentuje 2245 zwierząt z 677 gatunków na blisko 17 ha. Ogród jako jedyny w Polsce prezentuje zagrożone wyginięciem lwy azjatyckie. W ciągu ostatnich lat został urozmaicony plac zabaw dla dzieci. Także z myślą o najmłodszych od kilku lat systematycznie powiększany jest teren mini zoo, gdzie najmłodszy mają bezpośredni kontakt ze zwierzętami.

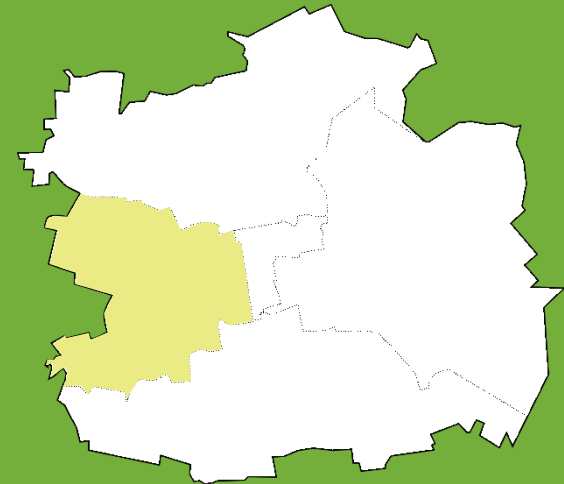
Ponadto na terenie dzielnicy znajduje się również teren dawnego poligonu na Brusie o powierzchni ok. 145 ha. Jakkolwiek nie należy go zaliczać do terenów zieleni uporządkowanej, to jednak pełni on dla mieszkańców Łodzi rolę miejsca odpoczynku i rekreacji.

Tereny zieleni miejskiej w Łodzi | Polesie

Powierzchnia: 46 km²

Liczba mieszkańców: 134,6 tys.

Dzielnica położona w zachodniej części miasta, granicząca z Bałutami, Śródmieściem oraz Górną

Tereny zieleni miejskiej w Łodzi | Bałuty

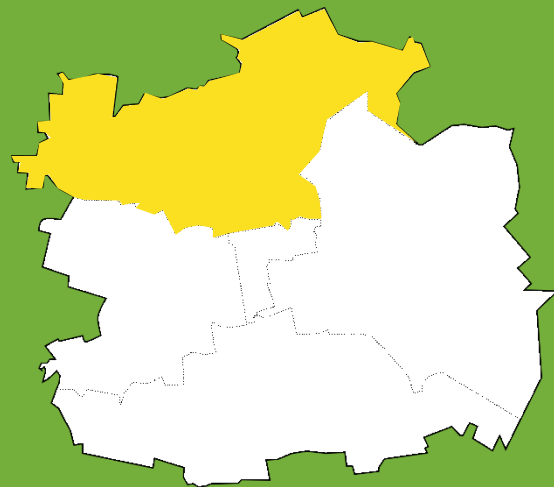
Ukształtowanie zieleni na terenie dzielnicy Bałuty (zwłaszcza północnej części) jest ściśle powiązane z istniejącymi tu dolinami rzecznyymi. Parki układają się liniowo w dolinach Sokołówki, Łódki i Bzury. Na terenie dzielnicy znajdują się też rekreacyjne tereny łączące zieleni i wodę, m.in. Staw Wasiaka, stawy Pabianka i Żabieniec, tereny naturalne, wyposażone w drobną infrastrukturę (np. ławki, kosze na śmieci itp.).

	Parki	Skwery, zieleńce
Rejon ogrodniczy Julianów	• Park im. A. Mickiewicza (49,2 ha) • Park im. A. Struga (2,78 ha)	• Park nad Sokołówką (12,35 ha) • Zieleniec Hipoteczna/ Pojezierska (6,15 ha) • Zieleniec przy ul. Łososiowej (2,18 ha) • Zieleniec Zgierska/ Julianowska (1,04 ha) • Zieleniec przy ul. Kalinowej (0,61 ha)
Rejon ogrodniczy Dolina Łódki	• Park im. Szarych Szeregów (10,44 ha) • Park Helenów (8,71 ha) • Park Ocalałych (6,62 ha)	• Zieleniec przy ul. Wojska Polskiego (2,24 ha) • Zieleniec przy ASP (2,12 ha) • Skwer Gdański (2 ha) • Skwer im. Szustrowej (1,33 ha) • Zieleniec Strykowska/ Zmienna (1,16 ha) • Zieleniec przy PKS, ul. Wojska Polskiego (1,1 ha) • Bulwar nad Łódką (0,94 ha) • Zieleniec przy Wojska Polskiego/ Franciszkańska (0,80 ha) • Zieleniec Sporna/ Pankiewicz (0,30 ha) • Skwer Powstańców Warszawskich (0,24 ha) • Zieleniec przy al. Palki (0,22 ha)

Powierzchnia: 78,9 km²

Liczba mieszkańców: 195,1 tys.

Druga co do wielkości dzielnica położona w północnej części miasta.

Tereny zieleni miejskiej w Łodzi | Bałuty

W południowej części dzielnicy zielen miejska ma raczej charakter rozproszony, dominują niewielkie skwery i zieleńce o powierzchni poniżej 1,5 ha. W południowej części dzielnicy znajdują się parki ułożone względem siebie liniowo w dolinie rzeki Łódki – Park Staromiejski, Park Helenów, Bulwar nad Łódką, Park Ocalałych, Skwer Szustrowej, Zieleniec przy ASP, Zieleniec przy Wojska Polskiego, Zieleniec Strykowska/ Zmienna.

	Parki	Skwery, zieleńce
Rejon ogrodniczy Stare Miasto - Bałuty zachodnie	• Park Staromiejski (10,08 ha) • Park Piastowski (4,39 ha) • Park Żeromskiego (2,47 ha) • Park „Grabieński Las” (2,21 ha) • Park Armii Łódź (1,69 ha) • Park Kielecki (b/d) • Park im. W. Andersa (b/d)	• Zieleniec Lutomińska/ Drewnowska (3,51 ha) • Las przy Romanowskiej 12 (1,69 ha) • Las przy Romanowskiej (1,34 ha) • Plac Piastowski (0,84 ha) • Zieleniec Drewnowska/ Włóknarzy (0,77 ha) • Zieleniec Zachodnia/ Drewnowska (0,55 ha)

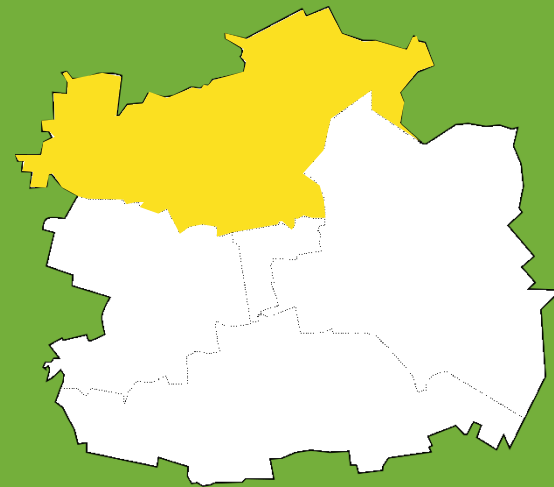
Łącznie: 142,07 ha

Jednym z ciekawszych założeń zieleni na terenie dzielnicy jest jeden z najmłodszych łódzkich parków - Park Ocalałych usytuowany w dolinie rzeki Łódki, pomiędzy ulicami Wojska Polskiego, Obłęgorską i ogródkami działkowymi przy ul. Źródłowej. Park ma na celu upamiętnienie osób, które przeszły przez istniejące w czasie II wojny światowej Ghetto Litzmannstadt.

Powierzchnia: 78,9 km²

Liczba mieszkańców: 195,1 tys.

Druga co do wielkości dzielnica położona w północnej części miasta.

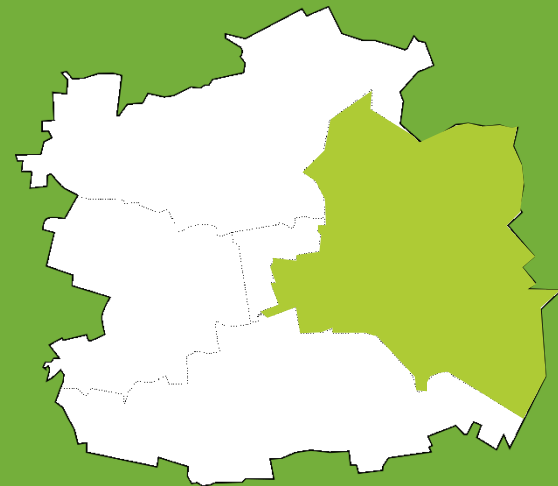

Tereny zieleni miejskiej w Łodzi | Widzew

Powierzchnia: 90,8 km²

Liczba mieszkańców: 134,1 tys.

Największa powierzchniowo dzielnica Łodzi we wschodniej części miasta.

We wschodniej dzielnicy miasta znajduje się założony w 1840 r. Park Źródłiska (obecnie podzielony na dwie części, którym przypisano cyfry rzymskie – I i II), a także założony jeszcze przed wojną Park 3 Maja, położony na terenie byłego obszaru leśnego. Park Źródłiska I przeszedł w latach 2013-2015 kompleksową rewaloryzację.

	Parki	Skwery, zieleńce
Rejon ogrodniczy Stoki- Radiostacja	• Park im. R. Baden-Powella (15,78 ha) • Park 3 Maja (14,99 ha) • Park im. M. Zaruskiego (8,86 ha)	• Zieleniec Konstytucyjna/ Małachowskiego (10,06 ha) • Zieleniec ul. Junacka (1 ha) • Zieleniec Mazowiecka/ Lawinowa (0,88 ha)
Rejon ogrodniczy Dolina Jasienia	• Park Nad Jasieniem (14,47 ha) • Park Podolski (12,74 ha) • Park Źródłiska I (9,25 ha) • Park Źródłiska II (6,38 ha) • Park im. J. Kilińskiego (2,22 ha)	• Skwer im. Leona Niemczyka, d. zieleniec Plac Zwycięstwa (1,73 ha) • Wodny Rynek (0,6 ha)

Park 3 Maja graniczy od wschodu z Parkiem im. R. Baden-Powella. Na terenie tych dwóch parków (oraz przyległego od północy Zielenca Konstytucyjna/ Małachowskiego) w 2024 r. zorganizowana zostanie wystawa EXPO Horticultural pod hasłem „Nature of the City” koncentrująca się na tematyce zieleni w miastach oraz rewitalizacji przestrzeni miejskich poprzez zieleń. Park 3 Maja był pierwszym parkiem o celowo wprowadzonym programie sportowym i miał charakter parku ludowego.

Na terenie dzielnicy znajdują się również inne parki średniej wielkości o powierzchni ok. 8 ha, rozlokowane głównie wzdłuż doliny rzeki Jasień oraz w korycie rzeki Lamus (dopływ Jasienia biegnący od Parku Źródłiska).

	Parki	Skwery, zieleńce
Rejon ogrodniczy Widzew-Olechów	• Park Źródła Olechówki (14,40 ha) • Park Widzewska Górka (8,35 ha) • Park Widzewski (6,08 ha) • Park na Janowie (5,30 ha)	• Zieleniec przy ul. Paryskiej (0,99 ha)

Łącznie: 134,08 ha

Trzecim największym parkiem w dzielnicy jest Park nad Jasieniem położony w sąsiedztwie osiedla Stary Widzew. W najbliższych latach zaplanowano działania mające na celu modernizację parku.

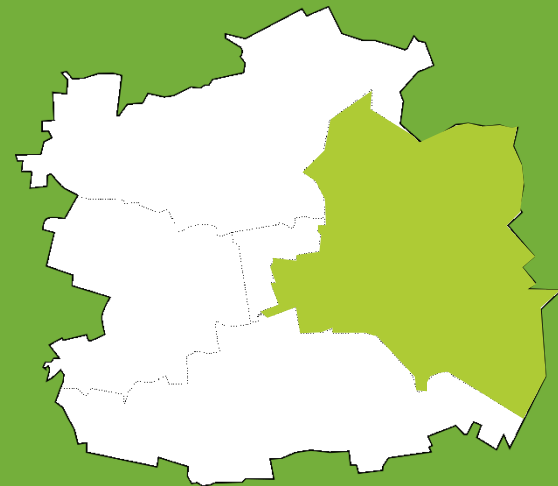
Istotnym dla mieszkańców dzielnicy jest również Park Podolski, w którym w ostatnich latach zrealizowano rozliczne projekty z budżetu obywatelskiego.

Tereny zieleni miejskiej w Łodzi | Widzew

Powierzchnia: 90,8 km²

Liczba mieszkańców: 134,1 tys.

Największa powierzchniowo dzielnica Łodzi we wschodniej części miasta.

Tereny zieleni miejskiej w Łodzi | Górna

W dzielnicy Górna dominują parki średniej wielkości (żaden z nich nie przekracza 10 ha) oraz mniejsze zieleńce i skwery o powierzchni ok. 1 ha. W dzielnicy istnieją również tereny nieadministrowane przez Zarząd Zieleni Miejskiej, do których zalicza się Stawy Jana, Park „na Młynku” oraz Stawy Stefańskiego.

	Parki	Skwery, zieleńce
Rejon ogrodniczy Chojny-Dąbrowa	• Park im. Legionów (9,42 ha) • Park im. T. Reytana (7,07 ha) • Park im. W. Reymonta (6,04 ha) • Park im. J. Dąbrowskiego (5,5 ha) • Park Sielanka (3,8 ha) • Park im. J. Słowackiego (3,45 ha)	• Skwer im. H. Dubaniewicza (3,37 ha) • Skwer leśny im. Kosynierów Gdyńskich (2,41 ha) • Skwer im. św. M. Kolbego (2,14 ha) • Park przy ul. Lecznicy (1,85 ha) • Cyklodrom (1,75 ha) • Skwer leśny przy ul. Odrzańskiej (1,39 ha) • Park przy ul. Skrzywana (0,88 ha) • Plac Niepodległości (0,71 ha) • Plac im. W. Reymonta (0,14 ha)
Obszary nieadministrowane przez ZZM		• Stawy Jana (18 ha) • Park „na Młynku” (12,6 ha) • Stawy Stefańskiego (11,4 ha)

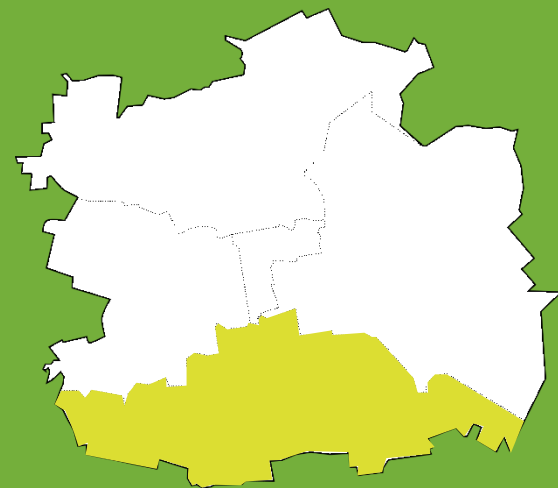
Sercem kompleksu „Stawy Stefańskiego” jest staw przepływowy o pow. ponad 10 ha na założonym na rzece Ner, obecnie wykorzystywanym jako kąpielisko miejskie (największe w granicach administracyjnych miasta). Tereny wodne zarządzane są przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łodzi.

Źródło: Program ochrony środowiska dla miasta Łodzi na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025

Powierzchnia: 71,9 km²

Liczba mieszkańców: 161,9

Dzielnica położona w południowej części miasta.

Jednym z najciekawszych parków na terenie dzielnicy jest Park im. St. W. Reymonta, który w ostatnich latach podlegał gruntownej rewaloryzacji. Ponadto na terenie dzielnicy znajdują się również parki, które ze względów pragmatycznych zostały włączone do rejonu ogrodniczego Widzew-Olechów.

	Parki	Skwery, zieleńce
Rejon Ogrodniczy Widzew – Olechów*	• Park nad Nerem (9,56 ha) • Park im. J. Gibusa, d. Park Wiejski Brójecka (0,94 ha)	• Stawy w Wiskitnie (0,93 ha)

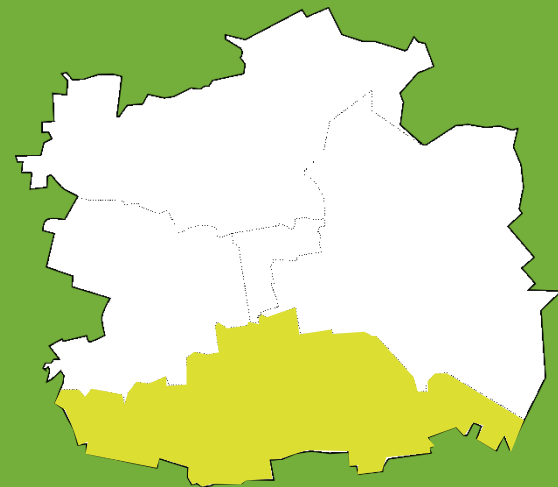
Łącznie: 103,35 ha

Tereny zieleni miejskiej w Łodzi | Górna

Powierzchnia: 71,9 km²

Liczba mieszkańców: 161,9

Dzielnica położona w południowej części miasta.

Tereny zieleni miejskiej w Łodzi | Podsumowanie

Biorąc pod uwagę analizowane na poprzednich stronach parki, skwery oraz zieleńce, dzielnicą o relatywnie największym natężeniu zieleni jest Polesie (5,66% powierzchni zajęte przez parki, skwery i zieleńce), natomiast drugie miejsce zajmuje Śródmieście (4,02%). Relatywnie najmniej terenów zieleni uporządkowanej znajduje się w dzielnicach – Bałuty, Widzew oraz Górna – w obu przypadkach parki, skwery i zieleńce zajmują mniej niż 2% ogólnej powierzchni*.

Śródmieście

Powierzchnia parków
i zieleńców: **20,52 ha**
Procentowy udział parków
i zieleńców w powierzchni
całkowitej: **4,02%**

Polesie

Powierzchnia parków
i zieleńców: **405,21 ha**
Procentowy udział parków
i zieleńców w powierzchni
całkowitej: **8,8%**

Bałuty

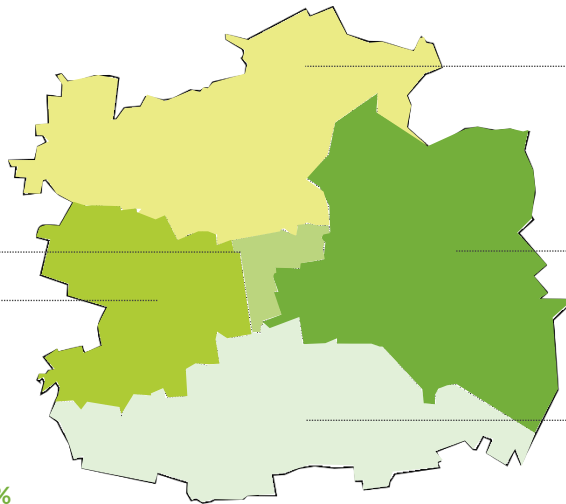
Powierzchnia parków
i zieleńców: **142,07 ha**
Procentowy udział parków
i zieleńców w powierzchni
całkowitej: **1,8%**

Widzew

Powierzchnia parków
i zieleńców: **134,08 ha**
Procentowy udział parków
i zieleńców w powierzchni
całkowitej: **1,48%**

Górna

Powierzchnia parków
i zieleńców: **103,35 ha**
Procentowy udział parków
i zieleńców w powierzchni
całkowitej: **1,44%**

*W przypadku dzielnicy Bałuty rekompensatą dla stosunkowo niewielkich terenów zieleni uporządkowanej jest Las Łągiewnicki, który jest największym lasem komunalnym w Łodzi, funkcjonującym jako ogólnodostępny teren zieleni służący wypoczynkowi i rekreacji łódzian, zajmujący powierzchnię ok. 1200 ha.

1.3. Największe tereny zieleni w Łodzi

Las Łagiewnicki

Lokalizacja

Dzielnica: Bałuty
Osiedle Arturówek, ul.
Wycieczkowa, Łagiewnicka

Powierzchnia

~1200 ha

Forma ochrony

Rezerwat przyrody
Park krajobrazowy
Liczne pomniki przyrody

Informacje

Las Łagiewnicki jest wyjątkowym w skali europejskiej przykładem zachowanego w historycznym kształcie zespołu leśnego znajdującego się w granicach dużego miasta.

W lesie spotkać można stanowiska ponad 200-letnich drzew, w wśród których dominują: dęby (szypułkowy, bezszypułkowy i mieszańcowe), sosny, świerki, brzozy, klony, graby, buki, jawory (łącznie ok. 100 gatunków drzew i krzewów). Różnorodność siedlisk i oraz naturalna mozaika gleb stanowią główne czynniki determinujące bogactwo występujących tu zbiorowisk leśnych i drzewostanów. Obok zróżnicowanej roślinności Las Łagiewnicki odznacza się także urozmaiconą rzeźbią terenu, która podnosi atrakcyjność krajobrazową i rekreacyjną samego lasu.

Las stanowi naturalne siedlisko wielu gatunków owadów i ptaków, gniazdują tu m.in. ptaki drapieżne. W lesie występują dziki, sarny i inne gatunki ssaków, a sporadycznie również łosie. Część lasu objęta jest ochroną rezerwatowa natomiast w całości Las Łagiewnicki stanowi fragment Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich.

Park im. Marszałka J. Piłsudskiego

Lokalizacja

Dzielnica: Polesie
Ul. Konstantynowska
w sąsiedztwie Miejskiego
Ogrodu Zoologicznego
w Łodzi

Powierzchnia

173,33 ha

Forma ochrony

Wojewódzki Rejestr
Zabytków Nieruchomych

Informacje

Park im. Marszałka J. Piłsudskiego znany jest również jako Park na Zdrowiu. Jest największym parkiem w Łodzi, ale też jednym z największych w Europie. Znajduje się w sąsiedztwie Ogrodu Botanicznego, a ponadto w parku tym znajduje się 18 pojedynczych drzew oraz dwie grupy drzew uznanych za pomniki przyrody. Park graniczy też z rezerwatem Polesie Konstantynowskie.

To jeden z pierwszych w Polsce parków kultury i wypoczynku. W swoich założeniach miał za zadanie łączyć szereg funkcji, od wypoczynku i sportu do edukacji i kultury, a w dodatku dedykowany był szerokim warstwom ludności. W 1994 zakończono prace nad odtworzeniem kompleksów wodnych, w skład których wchodzi m.in. stawy i wyspa dla ptactwa wodnego, zasilane przez dwie studnie głębinowe. W parku znajduje się również ogród jordanowski, dostosowany do potrzeb dzieci niepełnosprawnych.

Park jest ściśle związany z dziejami Łodzi. Władze carskie grzebały tam zwłoki straconych rewolucjonistów 1905-1907 roku. Ku ich czci w 1920 r. usypano kopiec pamiątkowy, oraz wzniesiono Kolumnę Rewolucjonistów, która została zniszczona podczas II wojny Światowej. Jednak w 1975 roku, dla upamiętnienia tego miejsca, odsłonięto Pomnik Czynu Rewolucyjnego.

Park im. A. Mickiewicza

Lokalizacja

Dzielnica: Bałuty
ul. Zgierska, ul. Biegańskiego,
ul. Krzewowa, Al. Róż,
ul. Folwarczna, ul. Jaworowa

Powierzchnia

49,4 ha

Forma ochrony

Wojewódzki Rejestr
Zabytków Nieruchomych

Informacje

Park im. A. Mickiewicza nazywany jest również Parkiem Julianowskim po Juliuszu Heinzlu - właścicielu parku od końca XIX w. Założony został w latach 1885-1892 wokół pałacu łódzkiego przemysłowca Juliusza Józefa Heinzla.

Jest obecnie drugim co do wielkości parkiem w Łodzi, w obrębie którego znajdują się również obszary o charakterze leśnym, dołączone do parku po II wojnie światowej. W parku rośnie 20 drzew uznanych za pomniki przyrody m.in. dąb "Kosynier". Najstarsze drzewa liczą ponad 200 lat. W parku można również podziwiać stawy położone na rzece Sokołówce, a przy nich - muszlę koncertową. W parku znajdują się również dwa place zabaw, siłownia, zespół boisk wraz z torem crossowym dla rowerzystów, a także stoliki szachowe.

Warto też pamiętać, że w przeszłości w parku znajdował się Pałac Juliusza Heinzla, który był niegdyś dumą i symbolem parku. W czasie wojny pałac został jednak zbombardowany ze względu na fakt, że był on siedzibą sztabu „Armii-Łódź”.

Park im. J. Poniatowskiego

Lokalizacja

Dzielnica Polesie
ul. Żeromskiego, al. Mickiewicza,
al. Jana Pawła II

Powierzchnia

38,2 ha

Forma ochrony

Wojewódzki Rejestr
Zabytków Nieruchomych

Informacje

Założony w 1910 r. z inicjatywy władz miejskich park został ulokowany na terenie poleśnym (wcześniej odlesionym).

Park w okresie międzywojennym został zmodernizowany przez Stefana Rogowicza (posadzono wiele kwiatów, krzewów i drzew iglastych), a w 1932 r. - oświetlony. W latach dwudziestych w parku wybudowano willę - ówczesną siedzibę prezydenta miasta. Podczas wojny park był otwarty tylko dla Niemców. Ponadto do 1992, na miejscu zniszczonego w czasie wojny, pierwszego w kraju pomnika Stanisława Moniuszki, w parku znajdował się Pomnik Wdzięczności - symbol upamiętniający wkroczenie Armii Czerwonej do Łodzi. W listopadzie 1992 r. pomnik został zburzony.

Obecnie park posiada oryginalny plan przestrzenny z symetrycznie prowadzonymi alejkami oraz łączy w sobie typowy ogród angielski oraz uporządkowany ogród francuski. Szeroki układ alej w parku umożliwiał poruszanie się powozami i konno. Na terenie parku istnieje szereg wyjątkowych obiektów: dwa cmentarze wojenne, kompleks schronów oraz infrastruktura sportowa - korty tenisowe, motodrom oraz tor crossingowy dla rowerów.

Park im. R. Baden-Powella

Lokalizacja

Dzielnica: Widzew:
ul. Konstytucyjna, tory PKP,
ul. Niciarniana,
ul. Małachowskiego

Powierzchnia

15,78 ha

Forma ochrony

Brak ochrony
konserwatorskiej

Informacje

Powstał w 1970 roku, co czyni go jednym z młodszych parków w Łodzi. Jedną z głównych atrakcji parku jest ulokowana w jego centralnej części górka widokowo-saneczkowa stanowiąca interesujący punkt turystyczny, a ze sezonie zimowym – miejsce zabawy dla dzieci. W parku znajduje się również poddany w 2006 r. renowacji amfiteatr oraz nieużytkowane obecnie boisko sportowe we wschodniej części parku przy ul. Niciarnianej.

Do 2007 r. teren nosił nazwę „Parku Rozrywkowego”, obecnie jego patronem jest Robert Baden-Powell, Naczelny Skaut Świata.

Park Źródliska (I i II)

Lokalizacja

Dzielnica: Widzew
Al. Piłsudskiego, ul. Targowa,
ul. Fabryczna, ul. Przędzalniana

Powierzchnia

15,63 ha

*Źródliska I – 9,25 ha
Źródliska II – 6,38 ha

Forma ochrony

Wojewódzki Rejestr
Zabytków Nieruchomych

Informacje

Dwa zabytkowe parki, wcześniej tworzące wspólną całość, w połowie XIX w. rozdzielone przez zabudowania fabryczne. Razem tworzą pomnik przyrody. Oba parki, to pierwszy (czyli najstarszy) park w Łodzi założony w 1840 r. Pierwotny publiczny Park Źródliska został zajęty w środkowej części przez pierwszą fabrykę Scheiblera, a część przylegająca do siedziby fabrykanta została przekształcona w prywatny ogród przy rezydencji (Źródliska II). Reszta została parkiem publicznym (Źródliska I). W pierwszej jego części znajduje się Palmiarnia, w której można podziwiać 23 ponad 120-letnie palmy. W drugiej części znajdują się natomiast zabytkowa Chińska Altana oraz grota. Z Parkiem Źródliska II sąsiaduje Muzeum Kinematografii, którego siedziba mieści się w Pałacu Karola Scheiblera – jednego z Łódzkich fabrykantów. Budynek zachował się praktycznie w całości w niezmienionym stanie. W 2007 roku Źródliska zostały ogłoszone najpiękniejszym parkiem w Polsce, oraz piątym pod względem urody w Europie.

W parku znajdują się drzewa pamiętające czasy Puszczy Łódzkiej (znacząco starsze niż sam park) – ponad 200-letnie dęby i graby, a także bogata kolekcja drzew egzotycznych, z których wiele stanowi najstarsze okazy w swoim gatunku występujące na terenie Miasta.

Park 3 Maja

Lokalizacja

Dzielnica: Widzew
ul. Konstytucyjna, tory PKP,
ul. Niciarniana,
ul. Małachowskiego.

Powierzchnia

14,99 ha

Forma ochrony

Wojewódzki Rejestr
Zabytków Nieruchomych

Informacje

Utworzony w 1915 roku z pozostałości dawnego lasu miejskiego, będącego w przeszłości częścią Puszczy Łódzkiej. Park 3 Maja był pierwszym parkiem o celowo wprowadzonym programie sportowym - przez lata był rozmaicie ulepszany: stworzono boisko sportowe, sztuczny staw oraz plac zabaw dla dzieci, obok którego rośnie jeden z dwóch tutejszych pomników przyrody. Park miał też charakter parku ludowego, demokratycznego (takie parki zakładano na terenach lasów, a ich układ przestrzenny był prostszy niż wysmakowanych, formalnych parków dworskich czy wielkomiejskich). Na terenie parku możemy również znaleźć kompleks sportowy z halą wykorzystywaną przez drużynę piłkarską Widzew Łódź.

An aerial photograph of a park area. A winding grey path runs through a green lawn. There are several trees and bushes. In the top left, there is a small structure with a dark, octagonal roof. In the bottom left, a portion of a building with a red roof is visible. The image is partially covered by a white diagonal shape on the left and a yellow square on the bottom left.

Rozdział 2

Identyfikacja projektu

2.1. Założenia projektowe

Cel opracowania

Jednym z celów organizacji Wystawy EXPO Horticultural 2024 Łódź Polska jest zwiększenie ilości i poprawa jakości zieleni oraz terenów rekreacyjnych w Łodzi, co pozwoli na zmianę filozofii planowania łódzkich parków i korzystania z nich.

Prace w ramach niniejszego segmentu polegają na zaproponowaniu koncepcji służącej uzupełnieniu terenu Wystawy o tereny wspierające, czyli obszarów istotnych z punktu widzenia mieszkańców, które pomogą w rewitalizacji miasta poprzez zieleni i naturę. W ramach realizacji tego zadania szereg parków i innych przestrzeni publicznych podlegać będzie rewaloryzacji, stanowiąc uzupełnienie dla obszaru Wystawy (np. poprzez ulokowanie ogrodów tematycznych, organizację imprez towarzyszących itp.).

Zadanie zostanie zrealizowane poprzez zaprojektowanie na czas trwania EXPO szlaku zwiedzania łódzkich parków i innych przestrzeni, (tzw. Zielone Szlaki), który będzie funkcjonował również po zakończeniu imprezy jako rekomendowany szlak turystyczny dla odwiedzających miasto. Dzięki niemu zwiedzający Wystawę EXPO, a także inni turyści odwiedzający Łódź będą mieli okazję poznać lepiej miasto i jego kulturę, historię oraz stać się świadkami przemian zachodzących w przestrzeni miasta – m.in. w zakresie kształtowania terenów zieleni. Celem Expo jest zmiana strukturalna zieleni w Łodzi, a Zielone Szlaki będą stanowiły podstawę niezbędną do opracowania Strategii Zazielniania Miasta.

Projektując optymalny przebieg Szlaku, pod uwagę wzięto szereg czynników, w tym m.in. planowane inwestycje miejskie (w tym m.in. Programy „Zielone Polesie”, „Rewitalizacja Obszarowa Centrum Łodzi”, rewitalizacja Księżego Młyna), konieczność zwiększenia ilości zieleni w przestrzeni publicznej miasta (w ciągach komunikacyjnych, na istniejących placach i skwerach), obecność innych obiektów/ przestrzeni stanowiących atrakcyjne uzupełnienie Szlaku dla zwiedzających (np. muzea, zabytki, obiekty rekreacyjno-sportowe itp.). Ponadto we wskazanych elementach Szlaku odbywać się będą imprezy towarzyszące wystawie (np. koncerty, wystawy).

W przygotowaniu koncepcji szlaków i koncepcji parków uwzględnione zostaną najnowsze trendy i rozwiązania (zrównoważony rozwój obszarów miejskich, Smart City, gospodarka cyrkularna itp.).

Idea Zielonych Szlaków

Konieczność znalezienia satysfakcjonujących połączeń pomiędzy poszczególnymi elementami, często poprzez tereny nieposiadające walorów turystycznych, skłoniła do redefinicji przebiegu Szlaku. Zdecydowano, że metafora pierścienia (zamkniętego kręgu) zostanie zastąpiona metaforą rozłożystego drzewa. Jego pniem jest teren Wystawy EXPO Horticultural 2024 – Park 3 Maja, Park im. R. Baden-Powella oraz Zieloniec przy ul. Konstytucyjnej. Z pnia wyłaniają się konary – poszczególne ścieżki tematyczne podzielone na trasy, które rozciągają się po całym mieście, łącząc nawet odległe jego zakątki (np. Arturówek, Park na Zdrowiu, Park Julianowski i nad Sokołówką). Poszczególne gałęzie tak zaprojektowanego szlaku stykają się ze sobą, łączą, przecinają – umożliwiając w ten sposób zwiedzającym podejmowanie decyzji o dalszym przebiegu trasy zwiedzania, tworząc dziesiątki możliwości eksplorowania miasta.

Główne założenia projektowe:

1. W ramach Zielonych Szlaków zachowana zostanie spójność przestrzenna oraz programowa – każda ze ścieżek otrzyma swój temat przewodni.
2. Szlak powinien zakładać nie tylko ruch pieszcy, ale również inne sposoby poruszania się, w tym rower oraz komunikację zbiorową.
3. Szlak ma być pretekstem do zwiedzania miasta, a nie celem samym w sobie. Jego zadaniem jest połączenie atrakcyjnych turystycznie miejsc.
4. Inwestycje w poszczególnych parkach zostaną zaprojektowane przy poszanowaniu uwarunkowań historycznych poszczególnych elementów Szlaku.
5. Tereny uzupełniające powinny być włączone w taki sposób, by można było przenieść tam część wydarzeń związanych z Wystawą.
6. Zielone Szlaki będą wyrazem EXPO Legacy i będą służyły mieszkańcom miasta również po zakończeniu Wystawy.

W dalszej części rozdziału przedstawiono podstawowe założenia projektowe dotyczące Zielonego Szlaku:

Inspiracje dla Zielonych Szlaków

Spójność programowa z EXPO

Metodyka wyznaczenia Zielonych Szlaków

Konstrukcja Zielonych Szlaków

Elementy Zielonych Szlaków

Szlaki turystyczne w Łodzi

Zielone Szlaki można potraktować także jako rozszerzenie oferty szlaków turystycznych na terenie województwa łódzkiego.

Istniejące szlaki turystyczne w woj. łódzkim

Na terenie województwa łódzkiego istnieje już wiele szlaków turystycznych poświęconych różnicowanym tematom związanym z krajobrazem, dziedzictwem kulturowym czy też rekreacją. Są to między innymi szlaki poświęcone historii z czasów wojennych, szlaki rowerowe i konne, szlaki poświęcone przyrodzie oraz budownictwu czy też szlaki poświęcone regionalnej kulturze i potrawom.

Niemniej jednak, pomimo zróżnicowanej tematyki, wspomniane szlaki nie obejmują kwestii zieleni w mieście a szlaki poświęcone naturze i środowisku skupiają się raczej na rezerwach przyrody i parkach krajobrazowych. Zielone Szlaki wypełnią tę lukę, skupiając się wokół aspektów przyrodniczych w Łodzi, w szczególności, że miasto ma bogatą historię związaną z przemysłem. Stąd transformacja urbanistyczna jaką przeszło miasto i ekspozycja terenów zieleni zarówno tych, które zachowały się z czasów historycznych jak i nowopowstałych może być atrakcyjnym elementem turystycznym, który zachęci do eksploracji miasta.

Komplementarność Zielonych Szlaków

Trasy Zielonych Szlaków są komplementarne tematycznie do istniejących już ścieżek turystycznych a ponadto ich przebieg pokrywa się nawet z niektórymi istniejącymi trasami. Zielone Szlaki mają m.in. trasę związaną z kulturą, sportem oraz historią miasta Łodzi, co można traktować jako poszerzenie istniejącej już oferty szlaków turystycznych w województwie łódzkim o tereny miejskie.

Szlaki turystyczne w Łodzi

Istniejące już szlaki turystyczne poświęcone są różnorodnej tematyce, co pozwala poznać województwo łódzkie od strony kulturowo-historycznej ale również krajobrazowo-wypoczynkowej.

Szlak Obiektów Militarnych

Region Łodzi, na przestrzeni dziejów, leżał w pobliżu granic z Niemcami, Rosją i Austrią, co skutkowało licznymi walkami toczonymi na terenach obecnego województwa. Po wojnach zachowały się polskie umocnienia i schrony, które stały się sławnym produktem turystycznym. Te pozostałości są ważnym elementem kultury i historii regionu Łodzi, co skłoniło do utworzenia szlaku dedykowanego tego typu zabytkom.

Szlak Obiektów Techniki

Łódź dzięki swojej bogatej historii związanej z przemysłem ma na swoim obszarze wiele zabytków związanych z historią techniki, rzemiosła itd. Szlak Obiektów Techniki pozwala obserwować jak gospodarczo rozwijały się ziemie obecnego województwa łódzkiego. Na początku były to kopalnie piasku i wapna, dymarki do pozyskiwania żelaza. Natomiast później – spichlerze, młyny wodne, wiatraki, zachowane do dziś kuźnie i warsztaty rzemieślnicze.

Szlak Atrakcji Przyrodniczych

Województwo łódzkie kojarzone jest z regionem przemysłowym, gdzie przyroda musiała ustąpić miejsca fabrykom, zakładom produkcyjnym i kominom. Jednakże ten stereotyp nie jest już aktualny a województwo przekształciło się w region o nowoczesnym i ekologicznym przemyśle. Ponadto zmienił się kształt terytorialny regionu i na jego terenie znajduje się wiele parków krajobrazowych oraz rezerwatów przyrody. Szlak Atrakcji Przyrodniczych łączy ze sobą te obszary i pozwala poznać najbardziej malownicze krajobrazy w województwie.

Szlak Pamiątek Kultury Żydowskiej

Podczas wojny społeczność Żydowska bardzo ucierpiała, a obecnie wspomnieniem po ich tragedii są miejsca takie jak Obóz w Oświęcimiu. Często zapomina się jednak o małych miasteczkach i wsiach, w których także doszło do wielu tragedii. Celem przywrócenia pamięci o takich miejscach powstał szlak, który łączy tzw. „białe plamy” losów Żydów z regionu Łodzi i pozwala powędrować ich śladami.

Szlak Obiektów Geoturystycznych

Różnorodność przyrodnicza i kulturowa regionu Łodzi jest jego dużym atutem. Dzięki zróżnicowanemu ukształtowaniu terenu, oraz położenia w dolinach rzek w regionie możliwe jest uprawianie nie tylko tradycyjnej turystyki wypoczynkowej ale także turystyki geologicznej. Pasjonaci geologii, skał czy minerałów mogą skorzystać ze szlaku poświęconego atrakcjom geoturystycznym w regionie Łodzi jako alternatywa do konwencjonalnych atrakcji.

Szlak Konny

Na terenie województwa łódzkiego powstał najdłuższy w Europie szlak konny. Składa się na niego aż 2000 km oznakowanych tras, wiele obiektów oferujących naukę jazdy konnej, stajnie, baza miejsc noclegowych, a nawet wypożyczalnie koni. Szlak składa się z dwóch pętli: mniejszej, wytyczonej wokół aglomeracji łódzkiej, i większej, obejmującej całe województwo.

Szlaki turystyczne w Łodzi

Istniejące już szlaki turystyczne poświęcone są różnorodnej tematyce, co pozwala poznać woj. Łódzkie od strony kulturowo-historycznej ale również krajobrazowo-wypoczynkowej.

Szlak Bursztynowy

Szlak Bursztynowy to starożytna droga handlowa, która początkowo była wykorzystywana przez plemiona Celtów, a następnie Rzymian. Droga wiodła znad Adriatyku przez ziemie polskie aż do Obwodu Kaliningradzkiego. Szlak prowadzi przez teren niemal całego województwa łódzkiego, obejmując historyczne ziemie: wieluńską, sieradzką, łęczycką i księstwo łowickie. W Łódzkiem szlak dzieli się na dwie części: Nadwarciański i Nadburzański.

Szlak Pamięci Ofiar Hitlerowskiego Ludobójstwa

Szlak Pamięci Ofiar Hitlerowskiego Ludobójstwa ma 15 km długości i upamiętnia największe na terenie miasta miejsca kaźni hitlerowskiej, na których obecnie znajdują się pomniki: Martyrologii Dzieci w Parku Promienistych, Mauzoleum w Radogoszczu, pomnik w Okręgliku. Część trasy prowadzi przez tereny zalesione.

Szlak Smaków Regionu łódzkiego

Na terenie województwa łódzkiego jest wiele miejscowości słynących z regionalnych potraw. Szlak smaków regionu łódzkiego poprowadzi turystów do miejscowości, gdzie można skosztować tych lokalnych produktów. W miejscowościach na trasie odbywają się także przeróżne wydarzenia związane z lokalnymi wytworami np. Święto Chrzanu w Osjakowie, Święto Truskawki w Buczku, Święto Pieczonego Ziemniaka w Chropach.

Szlak Grunwaldzki

Dla upamiętnienia 600. Rocznicy Bitwy pod Grunwaldem oznakowano szlak rowerowy, stanowiący część ogólnopolskiego szlaku kulturowego, wiodącego historyczną trasą przemarszu wojsk Jagiełły przed bitwą pod Grunwaldem od Krakowa do miejsca bitwy i Malborka. Łódzki odcinek szlaku rozpoczyna się w Żarnowie, którego wizytówką jest romański kościół św. Mikołaja z XII w. Dalej biegnie do Paradyża.

Szlak Lasu Łągiewnickiego

Szlak prowadzi przez las, który jest jednym z ulubionych terenów spacerów mieszkańców Łodzi we wszystkich porach roku.

Inspiracje dla Zielonych Szlaków (1/4)

Konstrukcja Zielonych Szlaków została dokonana przy uwzględnieniu dotychczasowych wysiłków związanych z tworzeniem tego typu ścieżek w Łodzi.

1. Zielony Krąg Tradycji i Kultury

Rezultatem dotychczasowych prób połączenia łódzkich terenów zieleni w jeden spójny szlak turystyczny była idea „Zielonego Kręgu Tradycji i Kultury”. „Zielony Krąg ...” przyjmował kształt nieregularnego pierścienia wokół centrum miasta, obejmującego w szczególności parki, zieleńce, dawne zabudowania przemysłowe oraz cmentarze o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym. Celem „Zielonego Kręgu ...” było połączenie miejsc istotnych z punktu widzenia tożsamości miasta oraz jego mieszkańców. Krąg wytyczono w następujących granicach: od północy dolina rzeki Łódki i wzdłuż ul. Drewnowskiej i Cmentarza Starego, od wschodu wzdłuż układu ul. Konstytucyjnej, włączając Park im. R. Baden-Powella, od południa – doliną rzeki Jasień a od zachodu – Parkiem na Zdrowiu oraz osiedlem Mireckiego.

2. Zielone Pasma

Miejska Pracownia Urbanistyczna w toku prac warsztatowych wypracowała projekt „Zielonego Pasma” będący częścią kompleksowego programu „Bałuty od nowa”. W południowej części dzielnicy oprócz Manufaktury - jednego z największych generatorów atrakcji o charakterze handlowo-rozrywkowym w mieście, znajdują się również parki i zieleńce położone w dolinie rzeki Łódki. Warsztaty Miejskiej Pracowni Urbanistycznej miały na celu znalezienie formuły zagospodarowania terenów zieleni znajdujących się w granicach opracowania programu planistyczno-inwestycyjnego dla obszaru Bałut. Prace koncepcyjne dotyczyły terenu o powierzchni ok. 230 ha położonego w północnej części miasta i obejmującego m.in. Park Staromiejski, Ogród Biedermanna, Park Helenów, Park Ocalałych, Zieleniec przy Wojska Polskiego. W ramach warsztatu dziewięć grup projektowych przygotowało kompleksowe, różnorodne koncepcje powiązań przestrzeni publicznych w ramach „Zielonego Pasma”.

Źródło: Miejska Pracownia Urbanistyczna, *Zielone Pasma. Warsztaty projektowe miejskiej pracowni urbanistycznej w Łodzi*, Łódź 2018.

3. Błękitno-Zielona Sieć

Błękitno-Zielona Sieć (BZS), to koncepcja urbanistyczna zakładająca utworzenie oplatającej całe miasto spójnej sieci połączonych ze sobą terenów zieleni, w tym przede wszystkim terenów wzdłuż dolin rzecznych. Pomysłodawcą projektu jest Centrum Ekohydrologii Polskiej Akademii Nauk działającym pod auspicjami UNESCO. BZS zakłada stworzenie sieci wysokiej jakości parków, lasów i zielonych terenów rekreacyjnych dla mieszkańców Miasta, które wpłyną pozytywnie nie tylko na stan środowiska naturalnego (redukcja smogu, zapewnienie korytarzy napowietrzających w mieście, poprawa wilgotności powietrza itp.), lecz również na poprawę jakości życia mieszkańców (możliwość czynnego wypoczynku i aktywności fizycznej przekładający się na stan zdrowia itp.).

Źródło: M. Siwiński, Ł. Kamiński, *Błękitno-Zielona Sieć (BZS)*, materiał udostępniony przez autora.

Inspiracje dla Zielonych Szlaków (2/4)

Tworząc Zielone Szlaki, zachowano spójność ze wszystkimi wymienionymi koncepcjami pod względem przestrzennym i programowym.

	Spójność przestrzenna	Spójność programowa
Zielony Krąg Tradycji i Kultury	Zielone Szlaki rozpoczynają się na terenie Wystawy, która w koncepcji „Zielonego Kręgu” stanowiła jego wschodnią granicę i prowadzi w stronę zachodnią, w tym w szczególności – doliną Łódki (od północy) i doliną Jasienia (od południa). Zachodnią kłamrę Szlaku stanowi Park na Zdrowiu oraz Osiedle Mireckiego. Należy zauważyć, że Szlak zawiera w sobie „Zielony Krąg”.	Zielone Szlaki stanowią bezpośrednią kontynuację idei Zielonego Kręgu...” i stanowi próbę utworzenia atrakcyjnego szlaku zwiedzania łódzkich parków – atrakcyjną tak dla turystów przybywających do miasta, jak i dla samych mieszkańców, którzy dzięki jego utworzeniu mogą cieszyć się wysokiej jakości przestrzeniami rekreacyjnymi.
Zielone Pasma	„Zielone Pasma” obejmowało obszar doliny Łódki – od Zielenca Wojska Polskiego aż po zielen przy ul. Drewnowskiej na Bałutach. Większość terenu wpisanego w „Pasma” znajduje się również w proponowanych Zielonych Szlakach są w szczególności: Zieleniec przy Wojska Polskiego, Park Ocalałych, Park Helenów, Ogród Biedermanna, Park Staromiejski, a także Stary Cmentarz.	Poszczególne propozycje zespołów projektowych dotyczące zagospodarowania „Zielonego Pasma” wskazywały na istnienie silnego przekonania o konieczności zapewnienia różnych funkcji terenów zieleni związanych z różnymi potrzebami ich użytkowników, a także zapewnieniu harmonii między tymi funkcjami.
Błękitno-Zielona Sieć	Błękitno-Zielona Sieć przestrzennie koncentruje się na dolinach rzecznych – Jasienia, Sokołówki, Neru, Łódki oraz Bzury. W ramach Zielonych Szlaków rewitalizacji podlegać będą w szczególności parki położone w dolinach Łódki i Jasienia, ze względu na relatywnie niewielki dystans od terenu Wystawy, ale także ze względu na ich ogromne znaczenie dla warunków życia mieszkańców Strefy Wielkomiejskiej. Ponadto zakłada się skierowanie zwiedzających również na tereny przyległe do Bzury, tj. KW „Arturówek”, a także Sokołówki – Park nad Sokołówką i Park Julianowski, jednak biorąc pod uwagę obecnie istniejące walory tych terenów - nie planuje się tam szerokiej interwencji.	Głównym elementem programowym Błękitno-Zielonej Sieci jest woda oraz środowisko w mieście. Tożsamy temat posiada jedna ze ścieżek tematycznych tworzących Zielone Szlaki, zaproponowanych w niniejszym opracowaniu. Ścieżka „Woda i środowisko w mieście” została rozciągnięta pomiędzy dolinami Jasienia, Łódki i Sokołówki, łącz również obszary z elementami wodnymi położonymi w centralnej części miasta. Ścieżka będzie miała nie tylko charakter atrakcji turystycznej dla zwiedzających, ale także walor edukacyjny, w szczególności planuje się zaangażowanie podmiotów eksperckich w tej dziedzinie – Centrum Ekohydrologii PAN oraz Politechnikę Łódzką.

Inspiracje dla Zielonych Szlaków (3/4)

Szczególną uwagę należy zwrócić jednak na Błękitno Zieloną Sieć, która jest kompleksową propozycją koncepcji urbanistycznej i swoją tematyką wyjątkowo trafnie wpisuje się w założenia Zielonego Szlaku planowanego w ramach EXPO 2024.

Oba szlaki mają ze sobą szereg powiązań pod wieloma różnymi względami tj. nie tylko powiązania **programowe i przestrzenne** ale także **ideowe i technologiczne**.

Powiązania ideowe

W opracowaniu dotyczącym BZS znajdują się następujące argumenty przemawiające za wprowadzeniem tej koncepcji (funkcje):

- **Tworzenie korzystnego mikroklimatu** – w ramach ogólnej rewaloryzacji parków przed EXPO 2024 przewiduje się prace mające na celu m.in. tworzenie korzystnego mikroklimatu, co będzie dokonywane poprzez dodatkowe nasadzenia, pielęgnację zieleni istniejącej oraz proekologiczne rozwiązania mające na celu rozwijanie małej retencji z wykorzystaniem zasady rozdzielania kanalizacji deszczowej i sanitarnej (np. ogrody deszczowe, zielone dachy i zielone ściany).
- **Lepsza przestrzeń publiczna** – w skład Zielonych Szlaków oprócz parków i skwerów wchodzi inne przestrzenie publiczne (np. place, woonerfy, pasaże). Celem Zielonych Szlaków jest poprawa stanu przestrzeni publicznych w mieście poprzez podniesienie ich standardu, wprowadzenie dodatkowych nasadzeń roślin, i doposażenie tych przestrzeni (meble miejskie, oświetlenie, wygodne nawierzchnie, systemy informacji)
- **Aspekt wizerunkowy** (rozwiązania z zakresu inteligentnego miasta, „miasta kompaktowego”) – dzięki kompleksowemu podejściu do kreowania zieleni w mieście w ramach wdrażania Zielonych Szlaków, Łódź ma szansę stać się liderem w dziedzinie kształtowania przyjaznych mieszkańcom przestrzeni publicznych i rewaloryzacji parków Ponadto wdrożone mogą zostać rozwiązania z zakresu Smart City (np. baza informacyjna i edukacyjna na temat „Błękitno-zielonych” zasobów miasta)

Powiązania programowe

Ścieżki w ramach Zielonych Szlaków wpisują się jednoznacznie w ogólne cele Błękitno-Zielnej Sieci, w szczególności w zakresie:

- **Zachęcenia mieszkańców do zdrowego stylu życia** – tematem głównym jednej z sześciu ścieżek tematycznych jest „Sport i Rekreacja” – w założeniu ma to być ścieżka dostępna zarówno dla pieszych, jak i rowerzystów i łączyć atrakcyjne miejsca umożliwiające aktywny wypoczynek w przestrzeni miejskiej, w tym m.in. projektowaną plażę miejską nad Jasieniem, Zatokę Sportu, Muzeum Sportu i Rekreacji, kompleks wypoczynkowy „Arturówek”. Szlak zostanie dopełniony terenami zieleni, w których planuje się stworzyć odpowiednią infrastrukturę do czynnego wypoczynku – siłownię plenerową, urządzenia zabawowe/ sprawnościowe dla dorosłych itp. Szlak będzie stanowił spójną ofertę aktywnego spędzania czasu w mieście przez jego mieszkańców oraz odwiedzających miasto w trakcie EXPO.
- **Ekspozowania roli wody i środowiska w mieście** – tożsamy temat posiada jedna ze ścieżek tematycznych tworzących Zielone Szlaki, zaproponowanych w niniejszym opracowaniu. Ścieżka „Woda i środowisko w mieście” została rozciągnięta pomiędzy dolinami Jasienia, Łódki i Sokołówki i łączy również obszary z elementami wodnymi położonymi w centralnej części miasta. Ścieżka będzie miała nie tylko charakter atrakcji turystycznej dla zwiedzających, ale także walor edukacyjny, w szczególności planuje się zaangażowanie podmiotów eksperckich w tej dziedzinie – Centrum Ekohydrologii PAN oraz Politechnikę Łódzką.

Inspiracje dla Zielonych Szlaków (4/4)

Oba szlaki mają ze sobą szereg powiązań pod wieloma różnymi względami tj. nie tylko powiązania **programowe** i **przestrzenne** ale także **ideowe** i **technologiczne**.

Powiązania przestrzenne

W szlak zostały włączone obszary znajdujące się w dolinie rzek:

- **Jasienia** – w tym m.in. Park im. W. Reymonta, Park im. J. Kilińskiego, Staw przy Willi Herbsta, Park nad Jasieniem;
- **Łódki** – w tym m.in. Park Staromiejski, Park Helenów, Park Ocalałych, Zieleniec Przy Wojska Polskiego;
- **Bzury** – kompleks wypoczynkowy Arturówek;
- **Sokołówki** – Park nad Sokołówką, Park im. A. Mickiewicza, Staw Wasiaka

Na mapę BZS naniesiono trasy Zielonych Szlaków – wiele obszarów w znacznym stopniu się pokrywa.

Powiązania programowe

EXPO Horticultural 2024 będzie okazją do przedstawienia szerokiemu gronu odbiorców najnowocześniejszych technologii wspierających miejską przyrodę i poprawiających jakość życia w mieście.

- W zakresie **gospodarowania zasobami zieleni** będą to nowatorskie technologie dla zieleni w terenach zurbanizowanych, np. systemy napowietrzające, nawadniające, wspomagające wprowadzanie nowej i utrzymanie istniejącej zieleni w mieście.
- W zakresie **gospodarowania zasobami wody** wykorzystanie wody deszczowej oraz wody szarej jako zasobu zasilania systemu małej retencji, wodoprzepuszczalne nawierzchnie, oczyszczanie z pomocą złóż korzeniowych i sedymentacji.
- W zakresie **dbałości o jakość klimatu**, rozwiązania minimalizujące miejską wyspę ciepła i poprawiające jakość powietrza, np. zwiększeniu powierzchni biologicznie czynnych, zwłaszcza drzew i zieleni aktywnie wychwytyjącej pyły zawieszone, nawierzchnie antysmogowe, tężnie miejskie, miejski transport proekologiczny. Pojawią się również prezentacje technologicznych rozwiązań inteligentnych elewacji budynków (od elewacji która informuje o stanie atmosfery po elewacje reagujące na zmiany temperatury, składu powietrza, wilgotność etc.).

Powiązanie Zielonych Szlaków z programem EXPO

Nature of the City – Natura Miasta to przewodni temat Wystawy EXPO Horticultural 2024 Łódź Polska, który został uzupełniony o subtematy.

Pień Wystawy stanowią cztery główne subtematy, będące odpowiedzią na współczesne wyzwania cywilizacyjne, widziane z perspektywy jednostki: *Nature of Living*, *Nature of Business*, *Nature of Leisure*, *Nature of Health*. Uzupełnieniem programu jest subtemat – *Nature of Us*, koncentrujący się na aspekcie wspólnotowym oraz wpływie środowiska naturalnego na podnoszenie jakości życia mieszkańców miasta.

Zielone Szlaki wpisują się najpełniej w subtemat „Nature of Us”, ponieważ:

- pozwala na wykorzystanie potencjału miasta, mieszkańców, wspólnot miejskich dla poszerzenia programu Wystawy o towarzyszące wydarzenia kulturalne, artystyczne, sportowe, rekreacyjne i rozrywkowe;
- jego celem jest zazielenienie całego miasta, stworzenie atrakcyjnych przestrzeni sprzyjających nawiązywaniu relacji między mieszkańcami Łodzi;
- dzięki przygotowanym ścieżkom przybywający do Łodzi goście będą mogli poznać naturę miasta i jego mieszkańców – „Naszą naturę”.

Ponadto zaprojektowane ścieżki tematyczne wpisują się również w pozostałe subtematy:

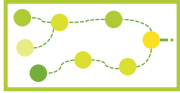
- *Nature of Living* – o tym, jak można wpływać na większy komfort życia w mieście będzie można przekonać się na ścieżce „Śladem rewitalizacji” i „Parki historyczne w Łodzi”;
- *Nature of Leisure* – palety możliwości w zakresie spędzania czasu wolnego w mieście dostarczy ścieżka „Sport i rekreacja”;
- *Nature of Health* – o wpływie środowiska na zdrowie mieszkańców opowiada ścieżka „Woda i środowisko w mieście”
- *Nature of Business* – o historii przemysłu w Łodzi napędzającego rozwój miasta opowiada ścieżka „Dziedzictwo kulturowe”, z kolei lokalny biznes zostanie doceniony w ścieżce „Wspólnoty lokalne”.

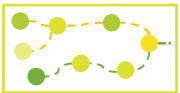
Metodyka wyznaczania Zielonych Szlaków

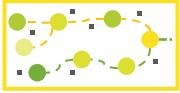

Ostateczny przebieg Zielonych Szlaków został wyznaczony w oparciu o metodykę obejmującą sześć etapów prac zaprezentowanych poniżej:

-

W pierwszym etapie dokonano inwentaryzacji zieleni w mieście, skupiając się w szczególności na parkach i zieleńcach. Wynikiem tych prac jest zawartość rozdziału 2 niniejszego raportu. Następnie dokonano oceny atrakcyjności poszczególnych terenów zieleni i wyselekcjonowano te, które powinny znaleźć się na Zielonych Szlakach (tzw. „kotwice”). Wyboru dokonano m.in. na podstawie analizy danych o parkach, przeglądu już podjętych bądź zaplanowanych działań rewaloryzacyjnych, a także rozmów z interesariuszami projektu.
-

Następnie szukano możliwości stworzenia połączeń pomiędzy poszczególnymi parkami „kotwicami” w sposób umożliwiający stworzenie atrakcyjnej ścieżki turystycznej. Koncentrowano się na najkrótszych i najprostszych połączeniach. Ponadto alternatywne połączenia były rozpatrywane pod kątem stanu istniejącego łączników, ich efektywności ekonomicznej oraz możliwości przeprowadzenia interwencji (dodatkowe nasadzenia, modernizacja infrastruktury itp.),
-

Po określeniu wstępnego przebiegu potencjalnych ścieżek, starano się nadać im spójność programową – każdej ze ścieżek przypisano temat przewodni koncentrujący się na wybranym aspekcie funkcjonowania miasta i lokalnej społeczności. Dobór tematów przewodnich został przeprowadzony w taki sposób, by stanowił atrakcyjny produkt turystyczny a jednocześnie stanowił atrakcyjną formę eksploracji miasta przez mieszkańców.
-

Po nadaniu potencjalnym ścieżkom konkretnego tematu przewodniego (spójność programowa), określono dodatkowe miejsca w mieście, które mogą wpłynąć pozytywnie na atrakcyjność planowanych szlaków (np. muzea, miejsca kultury, zabytki itp.). Zaproponowane elementy będą stanowiły uzupełnienie Zielonych Szlaków.
-

Następnie dokonano ostatecznego modelowania przebiegu ścieżek w taki sposób, by zapewnić ciągłość ścieżek, przy jednoczesnym uwzględnieniu wszystkich dodatkowych elementów, które wpleciono w poszczególne ścieżki. Ponadto analizie poddano możliwość utworzenia nowych terenów zieleni w biegu poszczególnych ścieżek. Ponadto czynnikiem determinującym przebieg szlaku była dostępność transportowa.
-

Po wytyczeniu finalnego przebiegu ścieżek w ramach Zielonych Szlaków, stworzono katalog niezbędnych działań (w tym np. nasadzeń) zapewniających ciągłość szlaku i jego atrakcyjność dla zwiedzających Wystawę EXPO, w tym identyfikacja wizualna Wystawy, np. nasadzenia: aleje drzew, rabaty roślin sezonowych, a także standy, parklety, siedziska itp.

Metafora koła (1/2)

Zielone Szlaki – w Koło po Łodzi

Zielone Szlaki to propozycja ponad 126 km tras pieszych i rowerowych po całym mieście, z czego każda z nich stanowi pewną spójną całość, którą łączy jeden z sześciu tematów przewodnich.

Każda ścieżka rozpoczyna się na terenie Wystawy oraz – w przeważającej części – również tam kończy swój bieg. Pozwala zwiedzającym, którzy chcą poznać miasto-organizatora zatoczenie **dużego koła**, złożonego z parków, przestrzeni publicznych, obiektów oraz zazielenionych dzięki EXPO ulic.

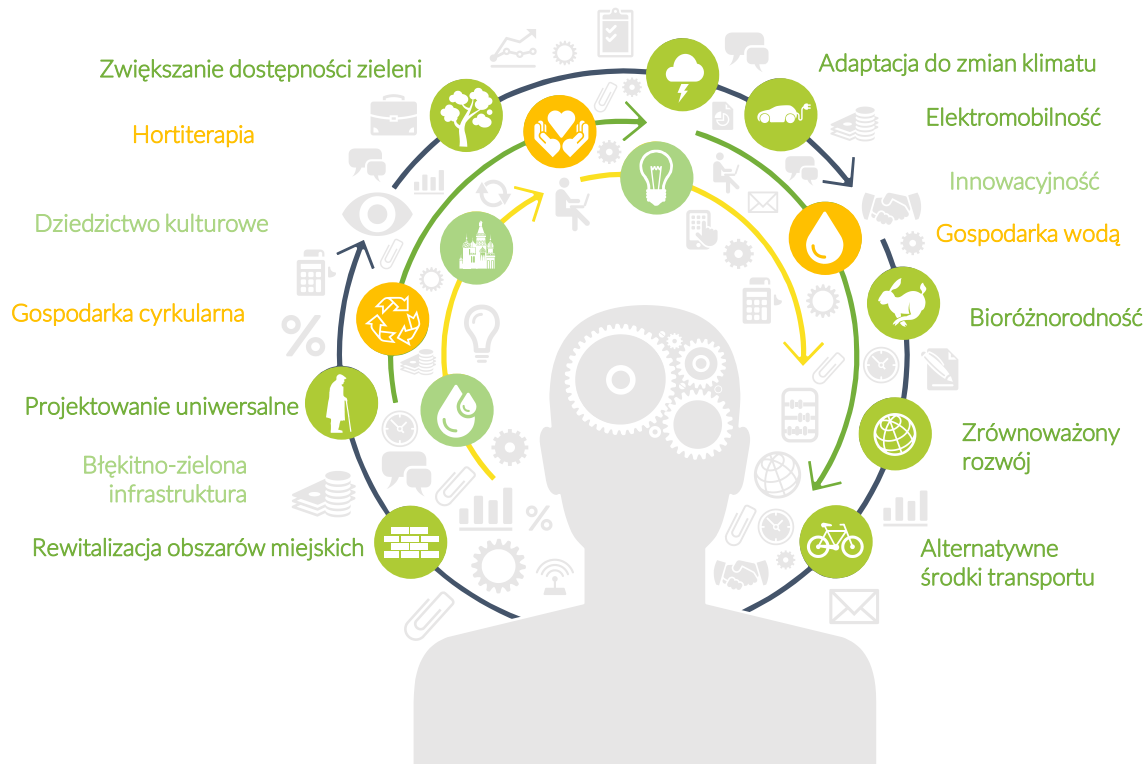
W ramach Zielonych Szlaków wyznaczono sześć ścieżek tematycznych, piętnaście specjalnie przygotowanych tras pieszych lub rowerowych, niezliczoną liczbę atrakcji do odwiedzenia – pozwala odwiedzenie wielu miejsc, odkrywając **w koło** inne tajemnice i zagadki związane z Łodzią, a także poznać jej zataczającą **krąg** historię – od wielkiego rozwoju miasta w dobie ery industrialnej, przez kryzys związany z upadkiem przemysłu, do ponownego przywrócenia świetności miasta – osiąganey m.in. dzięki zieleni.

Metafora koła (2/2)

Zielone Szlaki to znacznie więcej niż tylko wytyczone trasy zwiedzenia Łodzi i jej parków. To również program ideowy związany z promocją „zielonych” rozwiązań w mieście. Myśl przewodnia **krąży** wokół głównych wyzwań stojących przed współczesnymi miastami i społeczeństwami. Ślad ekologiczny ludzkości doprowadził do istotnych zmian klimatycznych, które stanowią zagrożenie dla Planety oraz przyszłych pokoleń.

Zielone Szlaki wpisują się w ideę promowania rozwiązań prośrodowiskowych, sprzyjających minimalizacji negatywnego oddziaływania człowieka – w szczególności mieszkańca miasta – na przyrodę. Projektowane rozwiązania mają na celu zwrócenie uwagi rolę środowiska w mieście, promowanie idei zrównoważonego rozwoju, podnoszenie jakości życia mieszkańców miast poprzez zieleni.

Zielone Szlaki powstały po to, by zwiększać świadomość społeczną – sprawić, by myśli związane ze środowiskiem **krążyły** w głowach mieszkańców miast. Zielone Szlaki są więc elementem EXPO legacy, zarówno jako dorobek materialny, jak i w aspekcie ideowym.

Konstrukcja Zielonych Szlaków

Zielone Szlaki mają charakter modułowy – umożliwiają użytkownikom samodzielne wyznaczenie trasy swojego spaceru bądź wycieczki po Łodzi.

Zielone Szlaki to ogólna koncepcja przemian w mieście mających na celu uwypuklenie jego zielonego oblicza poprzez wzrost jakości terenów zieleni – parków, przestrzeni publicznych i innych atrakcyjnych obiektów.

Na Zielone Szlaki składa się **z sześć spójnych przestrzennie i programowo ścieżek**, każda z nich dedykowana jest konkretnemu tematowi:

1.

Parki Historyczne

2.

Śladem Rewitalizacji

3.

Sport i Rekreacja

4.

Woda i Środowisko w Mieście

5.

Wspólnoty Lokalne

6.

Dziedzictwo kulturowe

Poszczególne ścieżki dzielą się na **dwie lub trzy trasy** (A, B i C) – wyodrębnione odcinki, które można pokonać podczas jednego spaceru/ jednej wycieczki rowerowej. Poszczególne trasy pozwalają zwiedzającym na zaplanowanie swojego pobytu w mieście.

Niektóre z tras zawierają dodatkowo **alternatywne przebiegi** w postaci „skrótów”. Zwiedzający samodzielnie będą mogli zdecydować o tym, czy chcą zobaczyć wszystkie atrakcje przewidziane na szlaku, czy też wolą go skrócić, rezygnując z części zaproponowanych elementów.

2.2. Zestawienie kotwic Zielonych Szlaków

Elementy Zielonych Szlaków

„Kotwicami”, które stanowią najważniejszy punkt każdej ze ścieżek oraz tras są uporządkowane tereny zieleni miejskiej – parki, skwery i zieleńce. To one stanowią główne punkty, na których skoncentrowano się podczas tworzenia Zielonych Szlaków. Dla podniesienia jego atrakcyjności, w proponowanym przebiegu ścieżek uwzględniono również inne elementy. W wersji ostatecznej na ścieżkach Zielonych Szlaków pojawiają się następujące elementy:

Uporządkowane tereny zieleni

Publiczna, zorganizowana przestrzeń zieleni pełniąca funkcję wypoczynkową i rekreacyjną oraz mogąca pełnić inne funkcje – np. sportową. Na drugim etapie prac dla elementów z tej grupy przedstawiona zostanie ogólna koncepcja rewaloryzacji i stanowiąca spójny model realizacji przedsięwzięcia w zakresie terenów wspierających.

Przestrzenie publiczne

Place i podwórce miejskie (woonerfy), których jednym z istotnych elementów są zielone nasadzenia drzew, krzewów i kwiatów, a także przestrzenie dawnych zakładów przemysłowych, którym nadano lub planuje się nadać nowe funkcje.

Obiekty

W szczególności muzea, teatry i obiekty sportowe podnoszące atrakcyjność poszczególnych ścieżek.

Każda z „kotwic” pojawia się przynajmniej na jednej ścieżce tematycznej spośród sześciu zaproponowanych w niniejszym opracowaniu ścieżek. Ich pogłębiony opis znajduje się w dalszej części opracowania. Każdej ze ścieżek przypisano indywidualny kolor oraz ikonę:

Parki historyczne

Śladem Rewitalizacji

Sport i Rekreacja

Woda i środowisko
w mieście

Wspólnoty lokalne

Dziedzictwo kulturowe

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Cmentarz "Doły"

Cmentarz powstał w 1896 jako miejsce pochówku dla luteran i rzymskich katolików. W późniejszym czasie wyznaczono dodatkowe miejsca dla baptystów, prawosławnych, muzułmanów i mariawitów. Jest to jedna z najważniejszych i największych nekropolii Łodzi. Cmentarz "Doły" jest również miejscem ostatniego spoczynku wielu zasłużonych Łódzian.

Stary Cmentarz

Stary Cmentarz przy ulicy Ogrodowej to jedna z najważniejszych łódzkich nekropolii. Założony w 1855 roku, składa się z części katolickiej, ewangelickiej i prawosławnej. Znajdują się tu mauzolea wielu łódzkich rodów fabrykanckich, w tym Scheiblerów, Heinzlów, Geyerów, Grohmanów, Kunitzerów i Kindermannów. W 2015 roku został uznany za pomnik historii, a ponad 200 znajdujących się na nim grobowców jest wpisanych do rejestru zabytków.

Cmentarz Żydowski

Cmentarz w Łodzi założony w 1892 roku, położony w południowej części Bałut. Jest to największa w Polsce pod względem powierzchni nekropolia żydowska. W momencie założenia był największym cmentarzem żydowskim w Europie. Na cmentarzu dominują nagrobki w kształcie macewy ale kwatery znajdujące się przy głównej alei mają charakter grobowców rodzinnych. Przy reprezentacyjnej alei stoi monumentalne mauzoleum Izraela Poznańskiego.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Ogrody Osiedla Radiostacja

Osiedle Radiostacja swoją nazwę zawdzięcza zbudowanej w latach 1937-1939, przy ul. Narutowicza 130 rozgłośni radiowej Radia Łódź. Tworzą je w większości dobrze zachowane modernistyczne wille z I poł. XX wieku, w tym zbudowana w 1923 roku według projektu Wiesława Lisowskiego Kolonia Oficerska, oraz kilka budynków wielorodzinnych z lat 70. XX wieku. W tej części trasy Zwiedzający będą mogli podziwiać zieleni Osiedla Radiostacja, z prywatnymi ogrodami przy willach i alejami drzew w kameralnych ulicach. Będzie to doskonała okazja, aby poczuć atmosferę miejsca wykreowanego przez dojrzałą wspólnotę mieszkańców, miejsce pełne zieleni i zbudowane w skali człowieka.

Ogród Domu Dziecka nr 5

Ogród Domu Dziecka Nr 5 przy ul. Stanisława Małachowskiego 5 będzie kolejnym obiektem zaproszonym do programu sąsiedzkiego Wystawy. Mamy nadzieję, że Zwiedzającym uda się zobaczyć ogród społecznościowy wspólnoty wychowanków i wychowawców domu dziecka, a także plenerową wystawę ich twórczości. Mamy też nadzieję, że dzięki Wystawie uda się doposażyć plac zabaw dla młodszych dzieci i teren rekreacyjny dla młodzieży.

Ogród UMED

Ogród Roślin Lecznicznych Katedry Farmakognozji powstał w 1945 roku. Obecnie Ogród położony jest w centrum miasta, w sąsiedztwie gmachu Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego. Zajmuje powierzchnię 0,23 ha. Jest to bogata kolekcja dydaktyczna roślin, utrzymana w formie klasycznego ogrodu ziołowego. Na czas wystawy ogród będzie udostępniony Zwiedzającym jako ogród edukacyjny z programem warsztatów dla dzieci i dorosłych.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Ogród przy Pałacu Herbsta

W Pałacu Herbsta od 1976 roku mieści się Muzeum Sztuki w Łodzi, obecnie jego oddział o nazwie Muzeum Pałac Herbsta. Rezydencja, z oranżerią i ogrodem, będącym przykładem eklektycznego ogrodu przy willi fabrykanckiej, została zaprojektowana przez Hilarego Majewskiego i powstała w 1875 roku dla rodziny Herbstów. Ogród łączy neorenesansową część z kwiatami i formami topiarycznymi oraz fontanną przy elewacji pałacu z romantyczną przylegającą do stawu, teraz od stawu oddzieloną. W latach 2011-2013 przeprowadzono gruntowną modernizację rezydencji i otaczającego ją ogrodu o powierzchni półtora hektara. Projekt renowacji ogrodu wykonała Grażyna Ojrzyńska. Renowacja jest przykładem doskonałej, wielokrotnie nagradzanej, realizacji. Cały zespół jest wpisany do rejestru zabytków.

Ogród przy Wydz. Biologii i Ochrony Środowiska UŁ

Ogród Dydaktyczno-Doświadczalny Wydziału BiOŚ UŁ zajmuje powierzchnię około 0,5 ha. Mieści bogatą kolekcję dydaktyczną roślin, w formie regularnego ogrodu prostokątnych rabat w parkowym otoczeniu. Podobnie jak Ogród Roślin Leczniczych na czas wystawy ogród będzie udostępniony Zwiedzającym jako ogród edukacyjny z programem warsztatów, pokazów i pikników naukowych.

Ogród Biedermanna

Monumentalny budynek pałacu rodziny Biedermannów zwany w literaturze Pałacem Alfreda Biedermanna został wybudowany w latach 1910-1912 i usytuowany w parku u zbiegu ulic Franciszkańskiej i Północnej. Jego położenie, pomiędzy parkami Staromiejskim i Helenów, tworzy atrakcyjny zespół parkowy Łodzi. Budynek modernistycznym stylem (Jugendstil) nawiązuje do manierystycznego pałacu francuskiego. W podobny sposób jest obecnie urządzony niewielki ogród. Teren pałacu i ogrodu jest ogrodzony: W 1998 roku pałac wraz z ogrodem przejął Uniwersytet Łódzki.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Ogród Poznański

W Pałacu Poznańskiego nazywanego łódzkim Luwrem, zaprojektowanym przez Hilarego Majewskiego i Juliusza Junga, obecnie mieści się Muzeum Miasta Łodzi. Pałac jest budowlą eklektyczną, o charakterze neobarokowym. W podobnie eklektycznym stylu został, zaprojektowany w 1902 roku przez Leona Grabowskiego ogród o powierzchni 0,5ha. Ogród ciągnął się aż do dawnego koryta rzeki Łódki. Przy pałacu był ogrodem kwiatowym, dalej dość swobodnie rozplanowanym ogrodem naturalistycznym, kończył się ogrodem warzywnym. Ogród, wpisany do rejestru zabytków, jest poddany teraz intensywnej rewaloryzacji. W ogrodzie znajdowała się, otwarta w 2000 roku Aleja Rzeźb współczesnych artystów, obecnie z ogrodu usunięta. W 2007 roku Muzeum pozyskało zabytkową fontannę, pochodzącą z początków XX wieku, autorstwa łódzkiego rzeźbiarza Wacława Konopki, która usytuowana została w miejsce dawnego oczka wodnego. Ogród znajduje się w kluczowym miejscu, pomiędzy Parkiem Staromiejskim i Manufakturą.

Skwer przy Anstadta (Zielony)

Skwer Zielony, podłużny zieleniec wzdłuż alei Karola Anstadta, rozciągający się pomiędzy ulicami Pomorską i Północną to typowy teren towarzyszący zabudowie mieszkaniowej z bogatym drzewostanem, pomnikiem Ofiar Komunizmu i ścieżkami spacerowymi. Po przeciwnej stronie ulicy znajduje się obecnie XII LO im. S. Wyspiańskiego, w czasie wojny budynek był siedzibą Gestapo.

Sienkiewicza 56 (Sad Miejski)

W miejscu dawnego ogrodu kamienicy przy Sienkiewicza 56 w głębi posesji powstanie miejski sad z placem zabaw i plenerową siłownią. Sady miejskie są jednym z typów rolnictwa miejskiego, oferujących produkcję owoców dla mieszkańców i pobliskich lokali gastronomicznych. Dają również pożytek miejskim nie-ludzkim członkom społeczności miejskiej - pszczołom i innym owadom zapylającym, pomagając chronić te cenne owady, dla których miasto z konieczności stało się przestrzenią życia. Będzie można skosztować miejskiej konfitury, odpocząć w cieniu drzew i dowiedzieć się więcej o uprawach miejskich.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Zieleniec Targowa/ Nawrot

Zieleniec przy skrzyżowaniu ulicy Targowej i Nawrot stanie się typowym miejscem trzecim, czyli przestrzenią niebędącą domem ani miejscem pracy, w której spędza się dużo czasu. Walorem skweru jest stosunkowo niewielka odległość od centralnej części miasta a jednocześnie brak innych znaczących terenów zieleni w tej części miasta. Daje to potencjał do wyposażenia terenu w nowe funkcje, np. gastronomiczną (stajnia foodtracków), rekreacyjną (polana do piknikowania) oraz edukacyjną (łąka bioróżnorodności).

Zieleniec przy Źródłowej / „Bulwar nad Łódką”

Nieuporządkowany teren zieleni w okolicy ul. Źródłowej znajduje się w bliskim sąsiedztwie rzeki Łódki, która w tym miejscu biegnie na powierzchni, by na zwieńczeniu Zielenca przy Parku Ocalałych wpłynąć do kanału. Zieleniec stanowi naturalne połączenie Parku Helenów oraz Parku Ocalałych. Obecnie na terenie znajduje się kilkanaście drzew wymagających pielęgnacji, brakuje natomiast mebli miejskich oraz innych elementów parkowych.

Ogród przy Akademii Muzycznej

Pałac Karola Poznańskiego został wybudowany w 1904 według projektu Adolfa Selingsohna w eklektycznym stylu neorenesansowym przechodzącym w secesję z ogrodem i ogrodem zimowym. Cały zespół jest wpisany do rejestru zabytków. Ogród ze starymi drzewami, który znajduje się w kompleksie Akademii Muzycznej, jest niewielki i bardzo konwencjonalny.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Zieleniec przy Wojska Polskiego

Zieleniec u zbiegu ulicy Palki i Wojska Polskiego przy budynku ASP. Na terenie zielenca znajduje się mały staw, który był niedawno rewaloryzowany i służy obecnie jako miejsce do rekreacji.

Park Kieszonkowy im. A. Margolis-Edelman

Silnie zdegradowana obecnie przestrzeń na skrzyżowaniu ul. Kilińskiego oraz ul. Jaracza, dzięki projektowi Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi, wkrótce znacząco zmieni swoje oblicze. Przy modernizowanej kamienicy o adresie Kilińskiego 39, w której umieszczone zostaną m.in. Mieszkania chronione, projektowane jest targowisko miejskie z żelaznymi i ażurowymi stanowiskami kupieckimi. Na przeciwległej działce (o adresie Kilińskiego 40) planowane jest natomiast utworzenie parku kieszonkowego stanowiącego zagospodarowanie ubytku w pierzei zabudowy.

Staw Wasiaka

Staw będący tzw. suchym zbiornikiem, znajduje się przy ul. Kryzysowej, w rejonie ulicy Łagiewnickiej. Jest to zbiornik retencyjny, przy którym znajdują się siłownia plenerowa, około 1,5 km trasy wokół zbiornika, nowe chodniki oraz ławki.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Park nad Jasieniem

Park powstał w latach 60. XX w. na terenie dawnego folwarku Scheiblera. Przy jazie piętrzącym wodę znajduje się zabytkowy XIX w. budynek - pozostałość po zabudowaniach Wójtowskiego Młyna). Działa tutaj szkoła Szczepu 58. Łódzkich Wodnych Drużyn Harcerskich. Budynek po pracach rewitalizacyjnych można wykorzystać programowo na potrzeby ścieżki wody i środowiska (zaangażowanie harcerzy, tematyka wody jako OZE). Wartość parku ujawnia jego naturalny charakter: zieleń w powiązaniu z wodą. Staw został oczyszczony, ale rzeka Jasień ma charakter kanału o betonowych brzegach. Park nad Jasieniem w ramach ścieżki tematycznej wymaga projektu (i realizacji) programu wodnego: dojść do wody, punktów widokowych, renaturalizacji rzeki Jasień w kierunku krajobrazowych rozwiązań, uwidocznienia zależności woda-środowisko, wprowadzenia programu edukacyjnego ww. tematyce.

Park nad Sokołówką

Park nad Sokołówką to najmłodszy z łódzkich parków (2018r., pow.13 ha.). Rozciąga się wzdłuż doliny rzeki Sokołówki od ulicy Zgierskiej po al. Włóknarzy. Sokołówka wpływa na teren nowego parku kanałem pod ulicą Zgierską. Nowy park jest min. wynikiem „Programu małej retencji dla miasta Łodzi”, którym objęta jest rz. Sokołówka. Zakłada on odtworzenie naturalnego koryta rzeki, utworzenie 7 stawów (min. retencyjnych) oraz zagospodarowanie parkowe okolicznych terenów. W parku znajdują się dwa stawy z wyspami tzw. zbiornik Zgierska i Teresy. Jest to miejsce bytowania ptaków. Park wyposażono w ławki, oświetlenie, tablice informujące o programie małej retencji. Rekomenduje się promocję „programu małej retencji”, organizację spotkań i spacerów przyrodniczych pokazujących wartość i istotną rolę retencionowania wody dla jakości ekosystemów miejskich.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Park Źródłiska I i II

Zabytkowy Park Źródłiska założono w 1840 r. na podstawie projektu inż. Brochickiego jako pierwszy łódzki park miejski. Powstał w miejscu dawnego bagniska z licznie występującymi źródłami. Układ wodny (4 stawy) wykorzystano w kompozycji jako elementy krajobrazowe z mostkami. Park składa się z dwóch części Źródłiska I i Źródłiska II, podzielonych terenem, na którym znajduje się tzw. Centralna, czyli dawna centralna fabryka imperium Karola Scheiblera. Całość założenia uznano za powierzchniowy pomnik przyrody. Lokalnie pojawiają się ponownie podmokłości po likwidacji zakładów przemysłowych. Rekomenduje się wprowadzenie programu edukacyjnego poświęconego układom wodnym dającym początki rozwoju miasta oraz współczesnym zagrożeniom hydrologicznym. Warto wykorzystać palmiarnię Ogrodu Botanicznego jako uzupełnienie programu o treści ochrony bioróżnorodności i powiązanych aspektów hydrologicznych (w tym miejskich).

Park im. H. Sienkiewicza

Zabytkowy Park im. H. Sienkiewicza założono w 1896 roku na terenie dawnego targowiska na podstawie projektu T. Chrząński i P. Hoser. W części wschodniej park ma charakter obwodnicowy natomiast w zachodniej posiada układ geometryczny z rabatami kwiatowymi oraz fontanną pośrodku parteru (1922r.). Łabędź, z którego płynie woda, został wykonany przez zakłady sztukatorskie, a wokół niecki fontanny ustawiono amorki symbolizujące pory roku. W 1959 r. fontanna została przebudowana, a na miejscu łabędzia pojawił się betonowy posąg chłopca z żagłówką z napisem "Ex navicula navis". Autorem rzeźby był Edward Nowicki. Rzeźba została usunięta w 2002r. i zastąpiona repliką pierwotnego łabędzia autorstwa Zbigniewa Władyki i jego córki Zofii. Rekomenduje się wprowadzenie do parku programu edukacyjnego ukazującego potencjał fontanny rozumianej jako element identyfikacji i promocja miasta. Warto także wykorzystać Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Łódzkiego znajdujące się w parku na potrzeby edukacji przyrodniczo-wodnej.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Park im. Marszałka J. Piłsudskiego (Na Zdrowiu)

Park na Zdrowiu, wcześniej Park Ludowy, obecnie Park im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, to największy z łódzkich parków, liczący niemal 190 hektarów i założony na terenie dawnego lasu. Pierwsze jego projekty stworzył na początku XX wieku Teodor Chrząński. Późniejsze projekty ujednolicił i wprowadził w życie w 1931 roku Stefan Rogowicz. Był to pierwszy w Polsce park w stylu dojrzałego modernizmu o charakterze parku ludowego, o funkcjonalnym podziale przestrzennym, oparty na regularnym, trójosiowym układzie, ze swobodnie rozplanowaną zielenią. W parku znajdują się: ogrody – zoologiczny i botaniczny, park wodny, park linowy, Ogród Jordanowski, obiekty sportowe i rozrywkowe, organizowane są imprezy kulturalne. Znajduje się w nim rezerwat przyrody i 18 drzew pomnikowych. Park jest wpisany do rejestru zabytków.

Park im. A. Mickiewicza (Julianowski)

Dawny park przy folwarku Julianów, nabył w 1890 roku Juliusz Heinzel i urządził w nim obszerną rezydencję z parkiem, zaprojektowane przez Alwilla Jankaua i Lilienthala, przy udziale firmy L. Späth w stylu modernistycznym (Jugendstil). W 1937 roku całość została zakupiona przez miasto i jako Park Julianów została parkiem miejskim. Podczas wojny pałac rozebrano i zasypano część stawów. Pozostał tylko przeznaczony dla gości pałacyk myśliwski. Po wojnie znacznie powiększono obszar parku do niemal 50 hektarów w stylu socrealizmu. Stawy parkowe oparte na rzeczce Sokołowiec zajmują powierzchnię 4 hektarów. Szczególnie cenny jest starodrzew parku z 20 drzewami pomnikowymi. Był to pierwszy z łódzkich parków wpisany już w 1947 roku do rejestru zabytków. W parku znajduje się, wybudowany w latach 50., amfiteatr. Od północy do parku przylega cmentarz.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Park Helenów

Park Helenów został założony w drugiej połowie XIX wieku, i później rozbudowywany, podobnie jak wiele łódzkich parków w tym okresie, przez firmę L. Späth. Park ma powierzchnię ponad 12 hektarów, jest wpisany do rejestru zabytków i posiada 5 drzew pomnikowych. Funkcjonował początkowo jako park prywatny, ale od 1883 roku był za opłatą udostępniany publicznie jako park rozrywki. W dolinie rzeki Łódki urządzono dwa stawy a na urozmaiconym terenie założono eklektyczny park z partią geometryczną i częścią naturalistyczną z grotą i stawami. Zabudowania Anstadtów w parku nosiły znamiona stylu neorenesansowego. Po wojnie, w 1946 roku, zlikwidowano ogrodzenie parku, udostępniono teren i wybudowano w jego wschodniej części obiekty sportowe. Obecnie hala sportowa i zabudowania w parku są zaniedbane i obniżają jego wygląd. Sam park jest w dość dobrym stanie i jest chętnie użytkowany. W 2003 roku, przy wejściu do parku postawiono Pomnik Chwały Żołnierzy Armii Łódź autorstwa Agnieszki Gawlak. W ramach prac nad EXPO przygotowano już koncepcję rewaloryzacji tego parku.

Park Staromiejski

Park powstał na początku lat 50. XX w. w dolinie rzeki Łódki według projektu inż. Chrabelskiego. Wcześniej istniała w jego miejscu gęsta tkanka miejska (tzw. „zaginiony kwartał”). W 1941 roku część budynków została wyburzona przez hitlerowców a ludzie je zamieszkujący trafili do getta. Po zakończeniu wojny wyburzono pozostałe budynki i postanowiono na pozostałym terenie utworzyć park.

W parku znajduje się sztuczny staw utworzony na Łódce z małą wyspą po środku, na południu wschodniej części parku znajduje się budynek nieczynnej już krańcówki tramwajowej, zbudowany w 1975 roku zegar słoneczny i pomnik Dekalogu (Mojżesza) po stronie wschodniej oraz fontanna, pomnik Aleksandra Kamińskiego i stoliki szachowe po zachodniej.

Obecnie park poddawany jest rewaloryzacji w ramach jednego z projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Park Ocalałych

Park, który upamiętnia osoby, które przeszły przez istniejące w czasie II wojny światowej Ghetto Litmanstadt, będące jednym z elementów realizacji planu eksterminacji Żydów III Rzeszy. Park został oficjalnie otwarty 30 sierpnia 2004 r. w dniu 60. rocznicy likwidacji getta. Łącznie w całym parku zasadzono 450 drzew na powierzchni półtora hektara, z czego 418 to drzewa zasadzone przez osoby ocalałe z holokaustu, które zdołały dotrzeć do Łodzi. Na terenie parku znajduje się również siedziba Centrum Dialogu im. Marka Edelmana, gdzie odbywają się konferencje i zajęcia edukacyjne.

Park im. S. Moniuszki

Park powstał w 1874 r. i jest jednym z pierwszych tego typu obiektów w Łodzi i początkowo nosił nazwę Parku Kolejowego. Imię Stanisława Moniuszki otrzymał dopiero w latach 60. XX w., wtedy też w parku ustawiono popiersie kompozytora. Obecnie park jest poddawany gruntownej rewaloryzacji w ramach jednego z projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi (Projekt 3).

Park im. ks. bp. M. Klepaczka

Historia tego parku związana jest z rodziną Richterów. Na jego terenie (ok. 1904 r.) wzniesione zostały dwie wille: Józefa Richtera i Reinholda Richtera. Wille zostały otoczone ogrodami, które dziś pełnią funkcję parku. Po wyzwoleniu Łodzi w 1945 r. ogród został parkiem publicznym a w 1983 r. park został wpisany do rejestru zabytków.

Park liczy sobie około 230 drzew. 24 z nich zostały wpisane na listę pomników przyrody. Do najokazalszych należy dąb szypułkowy "Fabrykant" charakteryzujący się potężnymi konarami.

Atrakcją parku jest kwitnąca na przełomie marca i kwietnia cebulica syberyjska i śnieżnik lśniący.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Park im. J. Matejki

Park założony został w 1924 roku na wzór Wersalu przez senatora Aleksandra Heimana-Jareckiego. Jest to niewielki park położony naprzeciwko Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego i jedyny w Łodzi park w stylu art. deco. Park ten jest rozplanowany na bazie prostokąta a w centralnej jego części znajduje się trawnik otoczony rabatami różanymi. W 1945 roku park został w dużej mierze zniszczony, ale po wojnie został uporządkowany i wzbogacony o nowe nasadzenia.

Pomimo względnie młodego wieku, ze względu na ogromne walory kulturowe, park jest objęty ochroną konserwatorską. W latach 1995-1998 w parku tym przeprowadzono szereg prac rewaloryzacyjnych, w tym m.in. wybudowano ogrodzenie, zmodernizowano aleje oraz odtworzono fontannę.

Park im. S. Staszica

Park powstał w latach 1899-1901. Zaprojektował go L. Grabowski i był on czwartym ogrodem miejskim w Łodzi. W 1918 park otrzymał imię Stanisława Staszica i ustawiono w nim popiersie Staszica. Wzniesiono tam również Pomnik Pracy i muszlę koncertową, którą później przekształcono w teatr letni. W okresie dwudziestolecia międzywojennego park tętnił życiem kulturalnym, stał się miejscem wystaw i przedstawień. Kres jego świetności położyła II wojna światowa, podczas której drzewostan oraz pomniki uległy zniszczeniu. W parku znajdują się cztery drzewa i dwa głazy narzutowe ustanowione pomnikami przyrody, a w 1992 cały park został wpisany do rejestru zabytków. Dzisiejszy wygląd parku zawdzięcza się pracom rewaloryzacyjnym, które obejmowały m.in. modernizację stawu, budowę placu zabaw lub renowację nawierzchni.

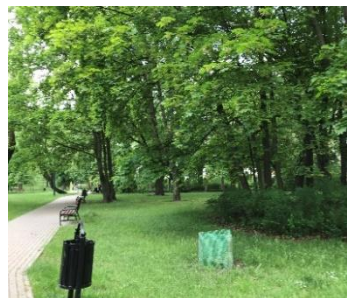
Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Park im. W. Reymonta

Park był położony nad największą łódzką rzeką, Jasieniem. Został założony dla łódzkiego przemysłowca Ludwika Geyera w połowie XIX wieku przy wcześniejszym klasycystycznym dworku. Ten park fabrykancki, bogaty w rośliny ozdobne, został po wojnie w 1948 roku przekształcony w park miejski. W latach 1951-52 przebudowano go w stylu socrealistycznym. Zlikwidowano ogrodzenie i powiększono o część leżącą na północ od stawu. Teraz ma powierzchnię 12 hektarów. Obok, nad stawem leży Biała Fabryka Geyera, w której mieści się Centralne Muzeum Włókiennictwa. Obok Muzeum powstał Skansen Miejskiej Architektury Drewnianej. W 2004 roku postawiono w stawie parkowym fontannę w kształcie lilii, zaprojektowaną przez Zofię Władykę-Łuczak. Park znajduje się w rejestrze zabytków. Ostatnio został odremontowany. W jego drzewostanie jest 5 drzew pomnikowych. Po drugiej stronie ulicy Przybyszewskiego postawiono pomnik Władysława Reymonta.

Park im. J. Kilińskiego

Jest to dawny ogród fabrykancki, założony w 1881 roku przy neorenesansowej rezydencji Alfreda Grohmana według projektu Hilarego Majewskiego. Park był ogrodem kwiatowym zaprojektowanym w stylu secesji z roślinami egzotycznymi przechowywanymi w oranżerii. Niestety stawy ogrodowe zasypano. Po wojnie, w 1949 roku ogrodzenie zlikwidowano i z ogrodu utworzono w 1953 roku socrealistyczny park miejski o powierzchni 2,3ha. Z dawnego ogrodu pozostała żeliwna altana i kamienna ława, która zniknęła w latach 60tych. W parku znajduje się 20 drzew pomnikowych. Willa Grohmana i jej otoczenie pozostają w stanie ruiny.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Park im. J. Poniatowskiego

Park im. J. Poniatowskiego został założony na początku XX wieku na terenie lasów miejskich. Jego powierzchnia to niemal 42 hektary. Projekt wykonał Teodor Chrząński przy współpracy Walerego Kronenberga. Park miał charakter eklektycznego parku miejskiego z szeroką promenadą w centrum, połączoną z naturalistycznym parkiem spacerowym z amfiteatrem w partiach bocznych i stawem z wyspą i altaną na zakończeniu osi promenady. Nazwany został Ogrodem przy ul. Pańskiej i dopiero od 1918 roku nosi nazwisko Józefa Poniatowskiego. Na terenie parku zlokalizowano w 2008 roku przeszkodowy tor rowerowy i miasteczko ruchu drogowego. Do 1991 roku w parku przy wojskowym cmentarzu stał Pomnik Wdzięczności Armii Czerwonej. Park jest wpisany do rejestru zabytków. W parku znajduje się 20 drzew pomnikowych i 25 głązów narzutowych.

Park Legionów i ZUS

Ten park składa się z trzech części. Część północna, to ogród fabrykancki Ernesta Leonharda, założony w 1888 roku, w 1905 roku dokupił on teren po drugiej stronie ulicy Doroty, którą zamknął i tam założył ogród dla swoich współników Welkiera i Gelbarda. Na terenie ogrodu znajdowały się trzy stawy, w których chłodzono wodę używaną w zakładach włókienniczych. Trzecia część, to dawny park ZUS zaprojektowany w 1932 roku przez Stefana Rogowicza dla kolonii mieszkaniowej pracowników ZUS. W 1952 zasypiano stawy i przebudowano park w stylu socrealistycznym. Nadano mu nazwę Parku im. Władysława Hibnera. Park ZUS utrzymał modernistyczną formę w stylu art deco z obszernym wnętrzem, kwiatowymi rabatami i rytmicznym układem drzew. W 1994 roku połączone parki otrzymały nazwę parku im. Legionów, a w 2017 roku w parku został odsłonięty pomnik legionisty. Autorem pomnika jest łódzki rzeźbiarz Marcin Mielczarek.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Zieloniec na „łopatce” Tkacka

Ulica Tkacka jest częścią zielonego Osiedla Radiostacja, które jest historycznym osiedlem oficerskim wybudowanym w stylu dworcowym. Usytuowanie osiedla wśród zieleni naśladowało plan miasta – ogrodu. W związku z tym, na osiedlu obecne są różne formy zieleni towarzyszącej m.in. tak zwane „łopatki”, czyli niewielkie tereny zieleni przyulicznej usytuowane pomiędzy dwoma pasami jezdni na zwiężczeniu ulicy na osi zachód- wschód. Przykładem takiego rozwiązania jest teren przy wschodniej granicy ulicy Tkackiej.

Zieloniec na „łopatce” Zelwerowicza

W bliskim sąsiedztwie ulicy Tkackiej położona jest ulica Zelwerowicza, która charakteryzuje się podobnym rozwiązaniem – pomiędzy 2 pasami jezdni znajduje się teren zieleni, przez który poprowadzona jest nawet ścieżka dla pieszych.

Ogród przy Szpitalu im. K. Jonschera

Obecnie ogród ten nie istnieje, jego utworzenie jest planowane w związku z organizacją EXPO w Łodzi. Ogród hortiterapeutyczny społeczności pracowników i pacjentów przy szpitalu im. dra Karola Jonschera będzie okazją do poznania zasad terapii ogrodem i skonfrontowania się z „żywym”, funkcjonującym już obiektem, znajdującym się na terenie zabytkowego szpitala, należącego do kompleksu urbanistycznego Księżego Młyna. Zwiedzający będzie miał okazję poznać historie obiektu i porozmawiać o terapii naturą z wolontariuszami.

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Skwer po synagodze Litwaków

Istniejący skwer znajduje się w miejscu wyburzonej przez hitlerowców Synagogi „Litwaków”. W obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego teren przeznaczono pod przestrzeń publiczną oraz wprowadzono zapis o odtworzeniu obrysu nieistniejącego budynku w nowym zagospodarowaniu terenu. W ostatnich latach skwer został częściowo zagospodarowany przez lokalnych społeczników. Po przeciwnej stronie ul. Wólczańskiej znajduje się Teatr Lalek Arlekin, o czym informuje wisząca nad ulicą linia z siedzącą na niej lalką Arlekina - linoskoczka.

Ogrody przy Domach Familijnych

Obszar wewnątrz kwartału zabudowy domów rodzinnych należących dawniej do kompleksu fabryki Izraela Poznańskiego. Obecnie teren wykorzystywany jest jako parking dla samochodów oraz teren rekreacyjny. W przylegającej do famuł kamienicy (Gdańska 1) realizowany jest projekt w ramach Rewitalizacji Obszarowej Łodzi. Zakłada on remont budynku i podwórka.

Park kieszonkowy Legionów 65

Jeden z pięciu parków kieszonkowych, powstałych w ramach programu Zielone Polesie. Znajdują się w nim ciekawe formy zagospodarowania w formie drewnianych podestów - leżaków. W obowiązującym planie miejscowym teren parku rozciąga się również na sąsiednią działkę (po stronie zachodniej). Daje to możliwość zorganizowania w ramach Wystawy terenu upraw miejskich dla mieszkańców (w tym z powstających nowych apartamentowców)

Kotwice Zielonych Szlaków

Uporządkowane tereny zieleni

Park kieszonkowy Strzelców Kaniowskich/ Więckowskiego

Jeden z pięciu parków kieszonkowych, powstałych w ramach programu Zielone Polesie. Wyposażony został w huśtawki oraz betonowe kule, służące do zabawy dzieciom i młodzieży. Park przylega do woonerfu na ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich. Jest to przykład coraz liczniejszej w mieście formy zagospodarowania ulic o małym ruchu samochodowym.

Park kieszonkowy Strzelców Kaniowskich 34

Jeden z pierwszych parków kieszonkowych powstałych w ramach programu Zielone Polesie. Na jego terenie mieszkańcy sąsiadującego Domu Pomocy Społecznej organizują różnego rodzaju spotkania. Działka sąsiednia przeznaczona jest w obowiązującym planie miejscowym na powiększenie parku. Z uwagi na istniejący potencjał ludzki sugeruje się zagospodarowanie jej w całości lub w części pod uprawy miejskie.

Skwer 6 Sierpnia/ Strzelców Kaniowskich

Istniejący skwer stanowi pozostałość po dawnym ogrodzie domu rezydencjonalnego rodziny Rosiaków. Rosnące na nim stare okazy drzew stanowią potencjał dla urządzenia pięknego zakątka dla mieszkańców.

Kotwice Zielonych Szlaków

Przestrzenie publiczne

Pasaż Rubinsteina

Pasaż Rubinsteina – skwer upamiętniający wybitnego pianistę zlokalizowany jest między ul. Piotrkowską i al. T. Kościuszki w sąsiedztwie domu rodzinnego pianisty oraz Pałacu Maksymiliana Goldfedera. Centralnym elementem kompozycji jest fontanna z rzeźbą "Łódzkiej Syrenki" z 1961 r. Ciekawostką jest mural "Łódź w pigułce" na kamienicy (ul. Piotrkowska 71) przedstawiający 31 najbardziej znanych i zasłużonych dla Łodzi postaci.

W ramach programu woda i środowisko proponuje się wprowadzenie tematyki woda i dźwięk oraz roli wody i środowiska w poprawie jakości życia (w kategoriach wellbeing).

Pasaż Schillera

Aleja Leona Schillera łącząca ul. Sienkiewicza oraz ul. Piotrkowską stanowi kolejną inwestycję w ramach Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi. Zgodnie z założeniami, pasaż ma stanowić typową przestrzeń handlowo-usługową wraz z funkcjami towarzyszącymi (jako miejsce organizacji różnorodnych eventów – przedstawień teatralnych, jarmarków, koncertów). Projekt zakłada m.in. Przeniesienie pomnika Schillera, dodatkowe nasadzenia drzew (ok. 40 sztuk), budowę nowej fontanny oraz uzupełnienie mebli miejskich.

Pasaż Róż

Pasaż Róż to projekt artystyczny Joanny Rajkowskiej zrealizowany na podwórku kamienicy przy ul. Piotrkowskiej 3 – pierwszego hotelu w Łodzi, obecnie kamienicy komunalnej. Elewacje budynków zostały obłożone unikatową, monumentalną, ręcznie wykonaną mozaiką z kawałków nieregularnie pociętych luster o różnych wielkościach. Układają się one w organiczne rozety. Jest to wyjątkowa przestrzeń traktu pieszego – łącznika pomiędzy ul. Piotrkowską a ul. Zachodnią i dalej - Manufakturą, stanowiąca dzieło sztuki samo w sobie. Projekt odwołuje się do procesu widzenia – odbioru obrazu przez ludzkie oko, dematerializuje skalę budynków i wprowadza ogromną ilość światła w dotychczas ciemny, miejski zaułek. Planowane jest przedłużenie Pasażu.

Kotwice Zielonych Szlaków

Przestrzenie publiczne

Pasaż Knychalskiego

Od niedawna ul. Knychalskiego została zmieniona w pasaż, na którego początku od strony ul. Narutowicza stanął duży zegar. Na środkowej osi pasażu posadzono drzewa oraz zapewniono nowoczesne meble miejskie, ruch samochodowy został poprowadzony na zewnętrznych osiach. Ulica służy obecnie przede wszystkim pieszym i jest głównym dojściem do dworca Łódź-Fabryczna od strony północnej.

Pasaż Majewskiego

Nieistniejący obecnie Pasaż Majewskiego, który zostanie zrealizowany do 2022 r. w ramach jednego z projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi, ma połączyć ul. Jaracza z ul. Włókienniczą. W Pasażu będą posadzone drzewa, krzewy, pnącza, byliny oraz trawy ozdobne. Planowane jest również wprowadzenie zieleni wertykalnej w postaci zielonej ściany, a także wyposażenie Pasażu w meble miejskie – ławki, altany i stojaki rowerowe.

Pasaż Abramowskiego

Jest to niewielki skwer łączący ulice: Henryka Sienkiewicza i Jana Kilińskiego. Nazwę swą wziął od biegnącej równolegle do niego ulicy Edwarda Abramowskiego. Pasaż jest miejscem odpoczynku okolicznych mieszkańców. Zachętą do odwiedzania tego skweru jest duża ilość ławek i drzewostanu. Do atrakcji zaliczają się także plac zabaw oraz niewielkie boisko. Inną atrakcją są „katakumby” powstałe w latach 50. Znajdują się one pomiędzy pasażem a zabudową ulicy Abramowskiego.

Kotwice Zielonych Szlaków

Przestrzenie publiczne

Piotrkowska

Jest to reprezentacyjna ulica Łodzi, jedna z najdłuższych ulic handlowych w Europie, licząca ok. 4,2 km i biegnąca południkowo w linii prostej, pomiędzy pl. Wolności a pl. Niepodległości. Początkowo ulica stanowiła głównie ciąg komunikacyjny, jednak z czasem zamieniła się w „wizytówkę miasta” i centrum rozrywki i handlu. Na Piotrkowskiej lub w jej pobliżu znajdują się niemal wszystkie najważniejsze urzędy administracji publicznej, siedziby banków, sklepy, restauracje oraz puby. Odbyna się tu również większość łódzkich imprez, festynów, marszów i uroczystości państwowych. Ponadto na ulicy Piotrkowskiej znajduje się wiele ciekawych podwórek, które swoją unikatową aranżacją mogą zachęcić turystów do dalszej eksploracji ukrytych „zakątków” miasta. Są to na przykład: ul. Piotrkowska 42- zawieszona tam winorośl sprawia, że można poczuć się jak w Toskanii, a pomalowane na różne kolory ściany bocznych oficyn przypominają zabudowania skandynawskie, ul. Piotrkowska 67 i 77- na środku pierwszego piętra znajduje się tryskająca wodą fontanna, do której prowadzą tonące w zieleni arkady zbudowane z drewna, ul. Piotrkowska 89 - przemalowane kamienice oraz zadbane drzewa nadają niepowtarzalny klimat, Piotrkowska 88 - uwagę zwraca przebudowana brama, ul. Więckowskiego 4 – tzw. „magiczne podwórko”, ponieważ całą ścianę budynku kamienicy zajmuje obraz, który przedstawia fantastyczne wizje i nierealne postaci. Jego charakter autor określa jako filozoficzny, bo każdy może doszukiwać się w nim innych znaczeń. Inspiracją do stworzenia obrazu był „Duet kwiatów” z I aktu opery „Lakme” autorstwa Léo Delibes'a.

Włókiennicza

Ulica Włókiennicza (dawniej Kamienna) jest uważana za jedną z najbardziej zdegradowanych i niebezpiecznych ulic w Łodzi, nazywana często enklawą ubóstwa i problemów społecznych. Dzięki projektowi Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi, ulica znacząco zmieni swój charakter. Włókiennicza będzie miała formę woonerfu bez podziału między jezdnią i chodnikiem. Zostanie wyłożona kostką kamienną o różnorodnych barwach, tworząc w ten sposób miejską kompozycję artystyczną. Przy ulicy zostaną posadzone drzewa o których stan będzie dbać automatyczny system nawadniający rośliny. Rewitalizacja tego miejsca pozwoli raz na zawsze zerwać ze stereotypem dotyczącym Włókienniczey.

Kotwice Zielonych Szlaków

Przestrzenie publiczne

Woonerf Strzelców Kaniowskich

Ulica 28 Pułku Strzelców Kaniowskich to typowa ulica śródmiejska Łodzi. Została ona niedawno w części zmodernizowana i na odcinku północnym przybrała formę podwórca miejskiego (woonerfu) zakończonego skwerem na skrzyżowaniu z ul. Więckowskiego.

Woonerf Gdańska

Ulica Gdańska to typowa ulica śródmiejska Łodzi, położona na Starym Polesiu. Została ona niedawno w części zrewitalizowana i obecnie na odcinku od ul. Ogrodowej do ul. Legionów stanowi woonerf. Włączona do trasy ze względu na możliwość obejrzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej typu miejski podwórzec.

Woonerf Lipowa

Ulica Lipowa to typowa ulica śródmiejska Łodzi, położona na Starym Polesiu. Została ona niedawno w części zrewitalizowana i obecnie na odcinku od ul. Więckowskiego do ul. 1 Maja stanowi woonerf. Włączona do trasy ze względu na możliwość obejrzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej typu miejski podwórzec.

Woonerf Pogonowskiego

Ulica Pogonowskiego to typowa ulica śródmiejska Łodzi, położona na Starym Polesiu. Została ona niedawno w części zrewitalizowana i obecnie na odcinku od ul. Legionów do ul. Zielonej stanowi woonerf. Trasą w ramach ścieżki „Śladem rewitalizacji” objęty jest fragment południowy woonerfu od ul. Zielonej do ul. Więckowskiego. Włączona do ścieżki ze względu na możliwość obejrzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej typu miejski podwórzec.

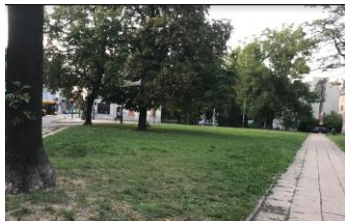
Kotwice Zielonych Szlaków

Przestrzenie publiczne

Piotrkowska 211

Ogród przy kamienicy Piotrkowska 211 to zadbana, pełna zieleni przestrzeń, która została stworzona przez wspólnotę mieszkańców. Zwiedzający będą mogli podziwiać zabytkową kamienicę i ogród podwórkowy ze starannie pielęgnowaną zielenią i ławeczkami. Będzie tu można poznać historię tego miejsca i dowiedzieć się, jak krok po kroku powtórzyć ten sukces na swoim podwórku.

Skwer Targowa/ Nawrot

Skwer na rogu ul. Targowej i Nawrot znany jest dzięki znajdującemu się tam kompleksowi fabryki Szmula Jarocińskiego, składający się z budynków pofabrycznych z końca XIX wieku, dwóch domów, w których najpewniej mieszkał Jarociński i starodrzewu. To urokliwe miejsce zostanie przekształcone na lokalny zielonec z ogrodem społecznościowym i targiem śniadaniowym. Zwiedzający będzie mógł podziwiać uprawy miejskie, odpocząć na ławce w cieniu drzewa, podziwiać rabatę kwitnącego na niebiesko lnu, kupić pęczek miejskiej rzodkiewki.

Plac Generała H. Dąbrowskiego

Plac im. Generała Henryka Dąbrowskiego jest położony w centralnej części Łodzi. W XIX wieku plac ten pełnił rolę „centrum sprzedaży” wyrobów pobliskiej cegielni. W XX wieku zamysł placu zaczął się zmieniać i stanął na nim obecny Sąd Apelacyjny oraz Teatr Wielki. Dzięki swojemu centralnemu położeniu plac jest ważnym węzłem komunikacyjnym w mieście – zatrzymuje się tu kilkanaście linii tramwajowych. Na placu znajduje się również fontanna w kształcie fali, jego główna atrakcja, zaprojektowana przez Rafała Szrajbera.

Kotwice Zielonych Szlaków

Przestrzenie publiczne

Plac Wolności

Plac Wolności jest symbolicznym początkiem ul. Piotrkowskiej. Obecnie stanowi interesujący plac miejski o kształcie ośmiokąta z centralnie umieszczonym pomnikiem. W ramach planowanych prac rewitalizacyjnych, plac odzyska dawny blask – planuje się pozostawienie ruchu tramwajowego i samochodowego jedynie w północnej jego części. Z kolei południowa część zostanie doposażona w nowe drzewa, krzewy i inne niskie rośliny, powstaną fontanny w formie tryskaczy schowane w nawierzchnię, a także nowe meble miejskie.

Rynek Kobro

Rynek Kobro jest nazywany jedną z najważniejszych inwestycji Nowego Centrum Łodzi. Planowane zagospodarowanie tej przestrzeni obejmuje m.in. Nawierzchnię z kostki klinkierowej i wbudowanymi LED-ami oraz kaskadowe zejścia z zielenią i spływającą wodą prowadzące do dworcowego parkingu Łódź-Fabryczna. Obecnie przestrzeń, na której zaplanowany jest Rynek, stanowi nieuporządkowany parking na nieutwardzonej nawierzchni. W 2024 r. Rynek Kobro będzie nowoczesną przestrzenią miejską o charakterze rekreacyjnym położoną w samym sercu miasta. Metamorfoza tego miejsca będzie stanowiła przykład udanej rewitalizacji miejskiej m.in. poprzez wprowadzenie zieleni, interesującej z punktu widzenia gości wystawy EXPO Horticultural.

Osiedle im. J. Montwiłła-Mireckiego

Osiedle w zachodniej części Łodzi, na terenie Polesia. Osiedle zostało wybudowane w latach 1928–1931. Mieszkania posiadały wysoki jak na ówczesne realia standard – elektryczność, bieżącą wodę i kanalizację. Osiedle miało stanowić obszar zamieszkiwania łódzkich robotników, jednak w rzeczywistości w obliczu kryzysu gospodarczego z lat 30. czynsze w jego blokach okazały się zbyt wysokie dla tej grupy społecznej i na terenie osiedla zamieszkiwała głównie inteligencja – lekarze i urzędnicy. Na osiedle składa się 21 trzypiętrowych bloków z cegły, w których znajduje się 1026 mieszkań, zamieszkałych przez ok. 2180 osób. Na osiedlu znajdują się również m.in. biblioteka, przychodnia lekarska, placówki edukacyjne.

Kotwice Zielonych Szlaków

Przestrzenie publiczne

Stary Rynek

Stary Rynek – kameralny plac miejski otoczony z trzech stron historyzującą zabudową z lat 50 XX w. z charakterystycznymi podcieniami, znajdujący się w najstarszej części Łodzi. W średniowieczu plac pełnił funkcje handlowe, otoczony zabudową drewnianą wraz z drewnianym ratuszem znajdował się w bliskim sąsiedztwie rzeki Łódki, dzisiaj sąsiaduje od strony południowej z Parkiem Staromiejskim.

OFF Piotrkowska

OFF Piotrkowska Center mieści się przy ul. Piotrkowskiej 138/140. Jest to zespół budynków dawnej Fabryki WYROBÓW Bawełnianych Franciszka Ramischa, obecnie o charakterze wielofunkcyjnym. Mieszczą się tu siedziby firm z branży kreatywnej, IT i start-upów, biura co-workingowe, sklepy, lokale gastronomiczne, handlowe i usługowe. Ta mieszanka funkcji sprawia, że OFF tętni życiem przez większą część doby. Latem organizowane jest kino letnie, na dziedzińcu roztawiane są ogródki kawiarniane.

OFF Piotrkowska jest jednym z pierwszych i najbardziej udanych przykładów rewitalizacji obiektów poprzemysłowych w Łodzi. Uzyskał on pierwsze miejsce w plebiscycie „7 nowych cudów Polski” organizowanym przez National Geographic Traveler.

Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna (ŁSSE)

Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna została utworzona 15 kwietnia 1997 roku. Jest jedną z 14 specjalnych stref ekonomicznych w Polsce i zajmuje powierzchnię 1750 ha. Swoim zasięgiem obejmuje województwo łódzkie, wschodnią część województwa wielkopolskiego i zachodnią część województwa mazowieckiego. Siedziba strefy mieści się w Łodzi przy ulicy Tymienieckiego. Oferuje zlokalizowane w centrum Polski atrakcyjne tereny pod inwestycje przemysłowe i wybrane usługi.

Kotwice Zielonych Szlaków

Przestrzenie publiczne

Księży Młyn

Księży Młyn to dawny zespół fabryk włókienniczych, którego budowę zapoczątkowano w 1824 roku, na miejscu osady młyńskiej należącej do proboszcza łódzkiego. W latach 70. XIX wieku Karol Scheibler wybudował tu osiedle fabryczne z domami dla robotników, szkołą, szpitalem, strażą pożarną, sklepem spożywczym. Jest to jeden z najlepiej zachowanych przykładów myśli społecznej w architekturze przemysłowej XIX wieku. Zwiedzający będzie mógł podziwiać historyczną infrastrukturę społeczną, domy robotnicze, podwórka, ogrody, poczuć atmosferę dawnego Księżego Młyna. „Wszyscy byli jak jedna rodzina, chodzili do siebie na imieniny, razem spędzali Sylwestra. Wiosną, latem, gdy było trochę wolnego, to siadało się na podwórku, ktoś wyciągał harmonię... - Tam gdzie teraz są trawniki były klomby z różami, kwiatami ... W sobotę, albo gdy kto miał czas, to sam z siebie szedł i wrywał chwasty, dbał o kwiaty.” (Dziennik Łódzki, Gronczewska 2013) Dziś to miejsce pełne inicjatyw lokalnych, kawiarenek, i nieformalnych miejsc spotkań.

Plaża Miejska nad Jasieniem

Projektowana plaża miejska będzie bezpośrednio sąsiadowała z Parkiem nad Jasieniem i będzie zlokalizowana nad brzegiem kolejnego stawu na rz. Jasień. Oba te obiekty należy rozpatrywać jako spójną całość kompozycyjną i funkcjonalną. Plaża Miejska uzupełni program wody o jej rekreacyjne wykorzystanie. Powstanie na obszarze dawnych terenów działkowych (i dawnego folwarku Scheiblera) co w nowej kompozycji trzeba wykorzystać jako istotny czynnik pamięci miejsca i jego charakteru. Należy wprowadzić program edukacyjny odnośnie wody i jej rekreacyjnego wykorzystania (czystość wody, bezpieczne korzystanie z wody, respekt i szacunek do wody itp.). Dodatkowym atutem tego miejsca jest bliskie sąsiedztwo odnowionego Muzeum Pałacu Herbsta i zlokalizowanego w nim Oddziału Muzeum Sztuki w Łodzi wraz z pięknym ogrodem geometrycznym z klasyczną fontanną w centrum.

Kotwice Zielonych Szlaków

Przestrzenie publiczne

Kompleks Wypoczynkowy „Arturówek”

Arturówek jest największym w Łodzi kompleksem rekreacyjno-wypoczynkowym, położonym w północnej części Łodzi, w dzielnicy Bałuty, pośród Lasu Łągiwnickiego. Składa się z trzech stawów. Na jednym znajduje się szeroka plaża oraz strzeżone kąpielisko. Urządzono tu również mini siłownię plenerową. Obok drugiego stawu jest ogrodzony plac zabaw dla dzieci, przystań dla kajaków, łodzi i rowerów wodnych, korty do tenisa ziemnego oraz park linowy dla dzieci i dorosłych z atrakcyjną tyrolką rozpiętą nad stawem. Trzeci staw jest zbiornikiem retencyjnym.

Wokół zbiorników jest wiele ścieżek przeznaczonych do spacerów i wycieczek rowerowych.

Kampus Politechniki Łódzkiej (PŁ)

Kampus Politechniki Łódzkiej będzie miejscem prezentacji dokonań wspólnoty akademickiej, w szczególności miejscem lokalizacji wystaw projektów i wynalazków, odbywających się cyklicznie pikników naukowych z pokazami eksperymentów naukowych i inkubatorem innowacyjności. Będzie można wziąć udział w burzy mózgów i rozwiązać problem naukowy, albo... zgłosić własny wynalazek. Oprócz tego na kampusie znajdą się nowe, modelowe przestrzenie rekreacji dla studentów – łąki do piknikowania, cytelnie na wolnym powietrzu, scena koncertowa i teatralna oraz kino plenerowe.

Miasteczko Akademickie Lumumbowo

Lumumbowo jest potoczą nazwą osiedla studenckiego w Łodzi, na osiedlu Radiostacja. Nazwa pochodzi od ulicy Patrice'a Lumumby, która przechodzi przez środek osiedla akademickiego Uniwersytetu Łódzkiego. Znajdują się tu też akademiki Uniwersytetu Medycznego i Politechniki Łódzkiej, kluby studenckie, przedszkole, przychodnie. Osiedle powstało w latach 50., pierwszym wybudowanym akademikiem był „Tygrys”.

Kotwice Zielonych Szlaków

Przestrzenie publiczne

Woonerf Piramowicza

Ulica Piramowicza jest to typowa ulica śródmiejska Łodzi. Została ona niedawno zrewitalizowana i obecnie na całej długości stanowi woonerf. Włączona do trasy ze względu na możliwość obejrzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej typu miejski podwórzec.

Zielony Rynek (Pl. Barlickiego)

Plac powstał na terenie włączonej do Łodzi w latach 60. XIX wieku dzielnicy Wiązowej i był nazywany Wiązowym Rynkiem, a od 1873 Zielonym Rynkiem. W 1934 plac uzyskał imię Ignacego Boernera, które w 1945 zmieniono na Norberta Barlickiego. Plac pełni funkcję miejskiego targowiska. Na placu Barlickiego siedzibę ma „Zielony Rynek” – targowisko składające się z trzech hal. Wokół placu znajdują się liczne sklepy i punkty usługowe (m.in. kwaciarnie, apteki, salony fryzjerskie, bank i wiele innych). Plac Barlickiego stanowi także ważny węzeł komunikacji miejskiej. Docelowo hala zajmująca plac ma zostać przeniesiona do kwartału zabudowy, a plac po rewaloryzacji ma pełnić funkcję przestrzeni publicznej.

ROD im. W. Reymonta

W dniu 10 marca 1945 r. z inicjatywy Wydziału Plantacji Miejskich miasta Łodzi powołano do życia Komitet Ogrodów Działkowych miasta Łodzi. Na ogólnym zebraniu działkowców w dniu 17 czerwca 1945 roku ogrodowi nadano nazwę im. Władysława St. Reymonta. Obecnie na tym terenie istnieją ogródki działkowe, gdzie mieszkańcy mogą się zrelaksować i odpocząć od miejskiego zgiełku.

Kotwice Zielonych Szlaków

Obiekty

Kampus UŁ – Amfiteatr

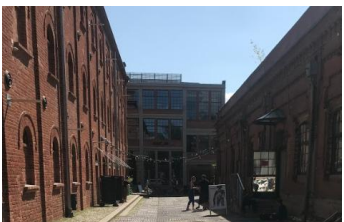
Uniwersytet Łódzki planuje budowę amfiteatru na swoim terenie nieopodal Wydziału Fizyki UŁ, w okolicy ul. Jaracza i ul. Debicha. Będzie to miejsce spotkań dla społeczności akademickiej, w którym odbywać się będą imprezy o charakterze kulturalno-rozrywkowym.

Akademia Sztuk Pięknych

Publiczna uczelnia artystyczna w Łodzi, założona w 1945. Wielowydziałowa uczelnia posiada mieszany charakter artystyczno-projektowy, wyróżniając się rozbudowaną ofertą edukacyjną w zakresie projektowania mody (w tym biżuterii) oraz tkaniny artystycznej. Ogromny wpływ na kształt uczelni wywarł Władysław Strzemiński, nauczający w latach 1945–1950. Jego sztuka i koncepcja dydaktyczna określiły ówczesny charakter szkoły. Uczelnia przyjęła jego imię w 1988. W 1996 szkoła otrzymała status Akademii Sztuk Pięknych.

Art - Inkubator

Fabryka Sztuki Art – Inkubator w Łodzi to miejska instytucja kultury i miejsce, które łączy sztukę i biznes, a początkującym przedsiębiorcom oferuje wsparcie w prowadzeniu działalności. Obecnie jest siedzibą kilkudziesięciu firm z sektora kreatywnego, posiada też scenę, sale wielofunkcyjne i konferencyjne oraz pracownie twórcze. Są tu organizowane wydarzenia takie jak Łódź Design Festival, Fotofestival Łódź, koncerty i spektakle.

Art – Inkubator mieści się na terenie trzech zrewitalizowanych, dawnych magazynów tkanin surowych i wykończonych, należących do kompleksu Księżego Młyna i pochodzących z przełomu XIX/XX w.

Kotwice Zielonych Szlaków

Obiekty

Centralne Muzeum Włókiennictwa

Centralne Muzeum Włókiennictwa znajduje się w Białej Fabryce Geyera. Jest to kompleks klasycystycznych budynków przy ul. Piotrkowskiej, jeden z najstarszych w Polsce zabytków architektury przemysłowej. Nazwa wynika z faktu, iż pierwsze budynki fabryczne Geyera w odróżnieniu od kolejnych były otynkowane i pomalowane na biało, wzorowane na budynkach mieszkalnych. To tutaj Ludwik Geyer rozpoczął tworzenie swoich zakładów przemysłowych, które następnie rozbudowywał w kwartale obecnych Ogrodów Geyera i tu uruchomiono pierwszą maszynę parową w Łodzi. W roku 2015 fabryka uzyskała status Pomnika Historii. Muzeum gromadzi i prezentuje eksponaty związane z włókienniczym procesem produkcyjnym, a także narzędzia i maszyny (w tym ekspozycja w ruchu) oraz rekonstrukcje wnętrz. Organizowane są liczne działania edukacyjne. Ponadto pod zarządem CMW pozostaje Skansen Architektury Drewnianej.

Muzeum Kinematografii

Muzeum Kinematografii jest ważną instytucją na kulturalnej mapie Łodzi i jedynym muzeum o takim profilu w Polsce. Gromadzi unikatowe eksponaty i organizuje wystawy związane ze sztuką filmową, silnie zakorzenioną w mieście dzięki istnieniu Szkoły Filmowej. Przy Muzeum działa kino studyjne Kinematograf.

Muzeum mieści się w dawnym Pałacu Scheiblerów, stanowiącym południową pierzeję Placu Zwycięstwa (ob. Skweru im. L. Niemczyka). Pałac ten był integralną częścią pierwszego założenia fabrycznego Karola Scheiblera (tzw. Centrali) przy Wodnym Rynku, które znajduje się za pałacem. W kolejnych latach rozwijało się ono ku południowi, obejmując rejon Księżego Młyna i wzdłuż ul. Tymienieckiego dalej aż po ul. Piotrkowską. Kino mieści się w dawnej wozowni pałacowej.

Kotwice Zielonych Szlaków

Obiekty

Muzeum Dętka

Muzeum Kanału Dętka to zbiornik na wodę zlokalizowany pod placem Wolności. Wybudowany w 1926 r. według projektu W. H. Lindleya i nadzorowany przez S. Skrzywana. Gromadząca się w nim woda służyła do okresowego oczyszczania kanałów w centrum miasta. Zbiornik pomieści 300 m³ wody (142 m dł. x 1,87 m wys. i ok. 1,5 m. szer.). Wewnątrz zaaranżowano wystawę dokumentów, archiwaliów oraz przedmiotów prezentujących powstawanie łódzkiej sieci wodociągów i kanalizacji.

Muzeum należy przygotować na zwiększoną frekwencję podczas trwania EXPO.

Muzeum Sportu i Turystyki

Muzeum Sportu i Turystyki istnieje od 1982 roku. Można w nim zobaczyć bogate kolekcje medali olimpijskich, są też okolicznościowe odznaki i żetony oraz zbiory pucharów sportowych. Muzeum organizuje wystawy jubileuszowe w siedzibie własnej i wyjazdowe, wymiany wystaw, spotkania połączone z filmami turystycznymi czy sportowymi, lekcje muzealne, konkurs wiedzy sportowej oraz benefisy znanych postaci.

Zatoka Sportu

Akademickie Centrum Sportowo-Dydaktyczne Politechniki Łódzkiej Zatoka Sportu jest jednostką organizacyjną Politechniki Łódzkiej. Jest to kompleks sportowy podzielony na 2 części – pływalnię oraz tzw. „strefę suchą”, gdzie znajdują się m. in. hala sportowa, ścianki wspinaczkowe, siłownie, sale konferencyjne.

Kotwice Zielonych Szlaków

Obiekty

Ogrody Geyera

Ogrody Geyera to nowa inwestycja położona w kwartale otoczonym ulicami Piotrkowską, Czerwoną, Wólczańską i Sieradzką. Znajduje się ona na terenie dawnej fabryki Ludwika Geyera, jednego z największych przemysłowców Łodzi XIX w. Obecnie większa część terenu jest własnością firmy odzieżowej Monnari, która planuje tu wybudować otwarty na miasto kompleks usługowo – mieszkaniowy z własnymi terenami zieleni. Prace rozpoczęto w 2017 roku od remontu zabytkowych budynków przy ul. Piotrkowskiej. Dalsze inwestycje będą przebiegały etapami.

Skansen Łódzkiej Architektury Drewnianej

Z CMW przechodzimy do Skansenu prezentującego drewnianą zabudowę Łodzi i okolic z przełomu XIX/XX w. Znajdą się tu: modrzewiowy, ponad 200-letni kościół (d. zbór protestancki) z Nowosolnej, pięć domów łódzkich rzemieślników, willa letniskowa z Rudy Pabianickiej oraz stacja elektrycznej wąskotorówki – „podmiejskiego tramwaju” ze Zgierza. Budynki ustawione są przy dwóch uliczkach: Łódzkiej i Parkowej, łączących skansen z Parkiem Reymonta i ul. Milionową. Skansen otrzymał nagrodę jako najlepiej zagospodarowana przestrzeń publiczna w woj. łódzkim w 2008 roku, a w 2015r. został uznany za Pomnik Historii. Znajduje się tu też rzeźba „Trzy Misie” stanowiąca element szlaku Łodzi Bajkowej, upamiętniającego bohaterów najpopularniejszych filmów rysunkowych dla dzieci, produkcji łódzkiego Studia Filmowego Se-ma-for.

Fuzja (d. Fabryka Scheiblera)

Pomiędzy dzisiejszymi ulicami Milionową i Tymienieckiego oraz Kilińskiego, na tyłach Art. – Inkubatora znajduje się zespół budynków dawnej wykończalni, secesyjnej elektrowni oraz tkalni zakładów Karola Scheiblera. Nowy inwestor, Echo Investments, planuje realizować na tym terenie kompleks usługowo – mieszkaniowy Fuzja wraz z przestrzeniami publicznymi, adaptując zabytkowe budynki do nowej funkcji. Inwestycja będzie realizowana etapowo.

Kotwice Zielonych Szlaków

Obiekty

Łódź Fabryczna

Stacja kolejowa Łódź Fabryczna powstała z inicjatywy przemysłowca Karola Scheiblera w 1866 roku. Budowę pierwszej linii kolejowej w Łodzi, linii Fabryczno-Łódzkiej, łączącej miasto z Koluszkami, a tym samym z wybudowaną w 1848 roku Drogą Żelazną Warszawsko-Wiedeńską, rozpoczęto 1 września 1865 roku (zgodnie z zezwoleniem cara Aleksandra II z lipca 1865).

W latach 2011-2016 dokonano gruntownej rewitalizacji dworca, obecnie jest on jednym z największych tego typu budynków w Europie. Obecnie kompleks łączy komunikację kolejową, autobusową (miejską i dalekobieżną), tramwajową oraz rowerową i samochodową. Dworzec ma najwyższą kategorię Premium.

EC1

EC1 jest to zespół obiektów dawnej pierwszej komercyjnej elektrowni w Łodzi. Powstała ona na pocz. XX w. i funkcjonowała, od lat 50-tych XX w. już jako elektrociepłownia, aż do 2000 roku. Obecnie, w zrewitalizowanych i rozbudowanych obiektach mieści się instytucja kultury – „EC1 Łódź – Miasto Kultury”. Pełni ona funkcje kulturalno-artystyczne oraz edukacyjne, mieszcząc Centrum Nauki i Techniki wraz z Planetarium, sferyczne kino 3D, Narodowe Centrum Kultury Filmowej wraz z Łódź Film Commission (instytucją wsparcia przemysłu filmowego) oraz Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej. Jest to kluczowy obiekt na mapie kulturalnej Łodzi, posiadający bardzo bogatą ofertę dla zwiedzających. Stanowi jeden z głównych elementów Nowego Centrum Łodzi.

Folwark Scheiblera

Folwark Scheiblera jest to zespół ceglanych budynków mieszkalnych i gospodarczych, wybudowanych w końcu XIX w. na terenie dawnego Wójtowskiego Młyna nad rz. Jasień. Pierwotnie był on otoczony ogrodami i sadami, które stanowiły zaplecze gospodarcze Księżego Młyna – produkowana tu żywność była sprzedawana na terenie osiedla przyfabrycznego. Obecnie zabudowania otoczone są ogródkami działkowymi, przylegają do Parku nad Jasieniem i mieszczą lokale komunalne. Planowana jest rewitalizacja Folwarku oraz Parku nad Jasieniem.

Kotwice Zielonych Szlaków

Obiekty

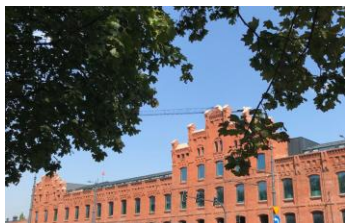
CH Tulipan

Centrum Handlowe Tulipan to jedno z pierwszych centrów handlowych w Łodzi, ponieważ istnieje już od 1999 roku. W ofercie centrum odwiedzający znajdą szereg różnorodnych butików wiodących marek, punktów usługowych, supermarketów oraz restauracji. Obiekt jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych i oferuje udogodnienia dla rodzin z dziećmi. Oprócz tego przy centrum znajduje się wygodny parking samochodowy.

Manufaktura

Manufaktura jest centrum handlowym, usługowym, kulturalnym i artystycznym mieszczącym się w dawnej, zrewitalizowanej fabryce włókienniczej Izraela Poznańskiego, w swoim czasie jednego z najzamożniejszych przemysłowców Królestwa Polskiego. Obecnie zespół budynków mieści liczne przestrzenie handlowe i usługowe oraz obiekty użyteczności publicznej: kino, teatr, muzea. Jest to jedno z najważniejszych miejsc na turystycznej, kulturalnej i handlowej mapie Łodzi. Manufaktura jest jak dotąd największym przedsięwzięciem rewitalizacyjnym w Polsce.

Monopolis

Monopolis to nowa inwestycja o charakterze wielofunkcyjnym na terenie dawnego Zespołu Zakładów Przemysłu Spirytusowego „Monopol Wódczany”. Monopol był w Łodzi trzecim co do wielkości kompleksem fabrycznym, po zakładach Scheiblera i Poznańskiego. Zabytkowy zespół budynków podlega dziś rewitalizacji i adaptacji do nowych funkcji. W dawnych halach produkcyjnych i dwóch nowych budynkach powstają nowoczesne biura, usługi i obiekty kulturalne oraz gastronomiczne. Znajdzie się tu m.in. muzeum, sala wielofunkcyjna z teatrem, basen z fitnesssem i przedszkole. Powstaną też dwa parki kieszonkowe i sześć zielonych tarasów na dachach

Kotwice Zielonych Szlaków

Obiekty

Archikatedra

Bazylika Archikatedralna św. Stanisława Kostki w Łodzi jest to rzymskokatolicki kościół parafialny wybudowany w l. 1901 -12. W skład komitetu jego budowy weszli wielcy łódzcy fabrykanci. Nad projektem pracowali liczni architekci z Polski i zagranicy. Trójnawowa neogotycka bazylika wzorowana na niemieckiej Ulmer Muenster wybudowana jest z żółtej nieotynkowanej cegły, w tzw. stylu Rohbau. Podniesiona do rangi katedry w 1920 r. W czasie II WŚ ograbiona przez Gestapo i zamieniona na składy wojskowe. Po wojnie odrestaurowana, w 1992 roku podniesiona do rangi archikatedry po utworzeniu przez papieża Jana Pawła II archidiecezji łódzkiej. W podziemnej krypcie znajdują się prochy biskupów łódzkich. Jest to najwyższy budynek Łodzi (104,5 m) i jeden z najwyższych kościołów w Polsce. Od 2012 na wieży znajduje się dzwon „Serce Łodzi”.

Kościół ewangelicko-augsburski pw. św. Mateusza

Kościół Św. Mateusza to kościół ewangelicko-augsburski wzniesiony w latach 1909–1928. Z inicjatywą wybudowania nowego kościoła wystąpił wtedy I pastor parafii św. Jana – ks. Wilhelm Piotr Angerstein. Wybrał się on wtedy do Niemiec, by zobaczyć nowo wybudowane świątynie na zachodzie Europy i zainspirować się przy wyborze stylu architektonicznego przy budowie nowej świątyni. Kościół finalnie zbudowany został w stylu neoromańskim. Budowla w zarysie oparta została na planie krzyża greckiego, którego trzy ramiona wypełniają empory i chór, a czwarte zawiera prezbiterium. Nad całością góruje w części frontowej wysoka wieża.

Pałac Scheiblerów

Pałac został wybudowany w l. 40-tych XIX w. i 40 lat później zakupiony przez Karola Scheiblera z przeznaczeniem dla jego dzieci, początkowo córki Emilii z mężem, a później syna – Karola Scheiblera juniora, głównego spadkobiercy fortuny ojca. Kilukrotnie przebudowywany, w końcu XIX w. zyskał obecną formę pałacu. Obecnie mieści się tu Wydz. Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej.

Kotwice Zielonych Szlaków

Obiekty

Pałac Schweikertów

Pałac został wybudowany w 1910 r. w stylu neobarokowym i zakupiony przez Roberta Schweikerta, ze znanej łódzkiej rodziny przemysłowców, którego fabryki mieściły się w rejonie obecnego kampusu PŁ. Za pałacem znajduje się ogród w stylu włoskim. Obecnie mieści się tu Instytut Europejski.

Pałac Herbsta

Muzeum Pałac Herbsta jest oddziałem Muzeum Sztuki w Łodzi i mieści Galerię Sztuki Dawnej z kolekcją dzieł polskich i europejskich. Prezentuje też ekspozycję wnętrz z bogatym wystrojem z końca XIX w.

Muzeum mieści się w dawnym Pałacu Herbstów, neorenesansowej willi wybudowanej dla córki Karola Scheiblera Matyldy i jej męża Edwarda Herbsta. Edward Herbst był współwłaścicielem i dyrektorem fabryki teścia. Willa została zbudowana na folwarku stanowiącym integralną część Księżego Młyna. Jest to chyba najpiękniej odrestaurowany pałac pofabrykancki w Łodzi, otoczony wspaniałym, zrewaloryzowanym ogrodem. Ten ważny obiekt na kulturalnej i turystycznej mapie Łodzi na stosunkowo niewielkiej przestrzeni prezentuje ogromne bogactwo jej dziedzictwa.

Pałac Biedermanna

Muzeum Uniwersytetu Łódzkiego (Archiwum i Muzeum Uniwersytetu Łódzkiego) mieści się w Pałacu Biedermanna przy ul. Franciszkańskiej 1/5. Muzeum zostało otwarte w 2008 roku z okazji 63 rocznicy powstania uczelni. Połączone Archiwum i Muzeum UŁ stanowi jeden nierozdzielny organizm o dwóch specyficznych kierunkach, które nawzajem się uzupełniają. Zgromadzone zbiory obrazują nie tylko historię Uniwersytetu Łódzkiego, wykładowców i studentów, ale przedstawiają także wspólne dziedzictwo zarówno Łodzi, regionu łódzkiego, jak i Polski. Miejsce, w którym znajduje się Muzeum – reprezentacyjna część Pałacu Biedermanna – umożliwia jednocześnie przedstawienie dziejów rodu Biedermannów i zaprezentowanie wnętrza rezydencji łódzkiego przemysłowca.

Kotwice Zielonych Szlaków

Obiekty

Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. L. Schillera

Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi zwana potocznie „Filmówką” to jedna z najstarszych i najlepszych uczelni filmowych na świecie. Powstała w 1948 roku z inicjatywy artystów i teoretyków sztuki, którzy znaleźli się w Łodzi po zakończeniu II wojny światowej. Kształci ona reżyserów, operatorów, montażyстів, animatorów, scenarzystów, aktorów, fotografików i producentów zapewniając absolwentom wszechstronne przygotowanie praktyczne i teoretyczne do pracy artystycznej. Stąd wyszły w świat największe sławy polskiego kina. Dlatego uczelnia jest tak ważnym elementem dziedzictwa kulturowego miasta. Uczelnia mieści się w obrębie kampusu w kwartale ulic Targowa – Kilińskiego – Fabryczna – Piłsudskiego, obejmującym zabytkowy pałacyk Oskara Kona wraz z ogrodem przypałacowym z okazałym drzewostanem oraz sąsiadującym z Parkiem Źródlika II.

Wigencja (d. Zespół Fabryczny Braci Schmieder)

Zespół Fabryczny Braci Schmieder znany Łodzianom jako Wigencja znajduje się na „zapleczu” OFF Piotrkowska, pomiędzy ul. Piotrkowską a ul. Sienkiewicza. Obecnie popadający w ruinę obiekt zostanie poddany gruntownej modernizacji w ramach jednego z projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi. W dawnej fabryce znajdzie się Centrum dla Najmłodszych prowadzone przez Teatr Pinokio. Zgodnie z projektem, zachowany zostanie zabytkowy charakter budynku. Jedynie w celu przystosowania do nowej funkcji zdecydowano się na nadbudowę wschodniej części hali szedowej tak, by zmieściła się tam scena. W planach jest również zburzenie murów i stworzenie otwartej, dobrze skomunikowanej przestrzeni dla pieszych.

Stacja Radegast

To jeden z najważniejszych obiektów związanych z historią łódzkiego getta. Stacja powstała przed wojną, w 1937 roku, ale zaczęła spełniać swoją szczególną rolę od 1940 roku - od chwili zamknięcia getta i odizolowania go od reszty miasta. Od tamtej pory na stację Radegast - przez mieszkańców nazywaną też bocznica na Marysinie - przywożona była żywność i opał potrzebne gettu. Po wojnie budynek był jeszcze używany przez kolej jako element przystanku Łódź Radogoszcz. W 2004 roku przekształcono ten obszar w zespół memoriałowy, miejsce pamięci po ofiarach łódzkiego getta.

Kotwice Zielonych Szlaków

Obiekty

Kościół pw. św. Józefa Oblubieńca

Kościół św. Józefa to najstarszy obiekt sakralny w mieście, początkowo położony przy Placu Kościelnym. Wybudowany w II poł. XVIII w. obiekt jest jedynym zachowanym budynkiem z czasów Łodzi rolniczej. Początkowo, zbudowana z drewna modrzewiowego świątynia, została wybudowana na planie prostokąta o szerokości zaledwie 8 metrów. W latach 1835-1837 doszło do gruntownej przebudowy kościoła polegającej na jej wydłużeniu do 30 metrów. W 1888 r., na miejscu drewnianej świątyni postanowiono postawić nowy murowany kościół. Ówczesny proboszcz – Jan Siemiec – chcąc uchronić zabytkowy drewniany kościół przed rozbiórką, podjął decyzję o przeniesieniu go w inne miejsce. Wybrano lokalizację dawnego cmentarza katolickiego przy ul. Ogrodowej, gdzie kościół stoi do dziś.

Rozdział 3 Ścieżka Parków Historycznych w Łodzi

Ścieżka Parków Historycznych

Wizja ścieżki i główne założenia (1/2)

W porównaniu do innych miast o rodowodzie przemysłowym, w przestrzeni Łodzi znajduje się wiele terenów zieleni. Szczególne znaczenie dla mieszkańców mają przede wszystkim parki stanowiące miejsca rekreacyjne i wypoczynkowe. Piętnaście parków miejskich uzyskało ochronę prawną poprzez wpis do rejestru zabytków nieruchomości, a niektóre z nich pamiętają jeszcze czasy XIX-wiecznego przemysłowego miasta.

Początkowe założenia parkowe stanowiły tereny zamknięte będące własnością fabrykantów, którzy tworzyli tereny zieleni wokół swoich rezydencji. Z biegiem lat stały się one częścią obecnych parków miejskich, które do dziś stanowią element łódzkiego krajobrazu. Zanim jednak powstały ogrody przy rezydencjach łódzkich fabrykantów i zanim nastąpił dynamiczny rozwój przemysłu w Łodzi, w 1840 r., zgodnie z planami urbanistycznymi rozwijającego się miasta, powstał pierwszy w Łodzi park publiczny - Park Źródlika. Zabezpieczono więc przestrzeń publiczną w planach urbanistycznych rozwijającego się miasta i ocalono przed zabudową i wycinką fragment Puszczy Łódzkiej zanim nastąpił prawdziwy XIX wieczny "boom" przemysłowy i chaos przestrzenny. To właśnie wtedy władze miasta dostrzegły potrzebę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym i postanowiły stworzyć miejsca do wypoczynku i rekreacji. W dynamicznie rozwijającej się XIX-wiecznej Łodzi parki zaczęły odgrywać znaczącą rolę nie tylko jako miejsca rekreacyjno-wypoczynkowe, ale także jako „pochłaniacze” szkodliwych substancji wydostających się z kominów fabrycznych.

Powstające w kolejnych dekadach największe łódzkie parki - Na Zdrowiu (im. J. Piłsudskiego), im. Poniańskiego, Julianowski (im. Mickiewicza) czy Park 3 Maja tworzone były z wykorzystaniem terenów lasów lub na terenach poleśnych. Część istniejącego drzewostanu została wprost wkomponowana w przestrzeń parkową, dlatego na terenie zabytkowych parków znaleźć można drzewa znacznie przekraczające wiekiem same parki.

Park Źródlika

Ścieżka Parków Historycznych

Wizja ścieżki i główne założenia (2/2)

Ponadto w czasie, kiedy w Łodzi powstawały pierwsze parki miejskie, sztuka ogrodowa przeżywała ogromne zmiany. Wzorowane na naturalnych krajobrazach parki naturalistyczne, stopniowo zmieniały się w nowe parki modernistyczne, sięgając po wzory wiedeńskie (Secesja) i berlińskie (Jugendstil). Po I wojnie światowej wielokulturowa Łódź odcięta od rynków Imperium Rosyjskiego, starała się odnaleźć nową tożsamość. Kosmopolityczne środowisko miasta zaangażowało się w nowy modernistyczny styl art deco tym bardziej, że od sztuki ogrodowej nie wymagał on wielkich przestrzeni i poważnych kosztów. Po II wojnie światowej parki w Łodzi zostały natomiast przejęte przez władze komunistyczne. Od tego czasu minęło ponad pół wieku i przebudowane wtedy parki są dzisiaj poddawane rewaloryzacji z uwzględnieniem współczesnych trendów zrównoważonego rozwoju. Łódź, jako organizator EXPO może obecnie zaoferować zwiedzającym przegląd pełnego wachlarza obiektów najnowszej sztuki ogrodowej. Eklektyzm i jego naturalistyczne, ogrodowe wersje; modernizm z czytelnymi, spowodowanymi w środkowej Europie przez wydarzenia historyczne podziałami w postaci Secesji i Jugendstilu, modernizmu art deco, socrealizmu i funkcjonalizmu, wreszcie postmodernizmu i kolejnych, jeszcze nienazwanych współczesnych wersji, stanowi niezwykle interesujący przegląd współczesnej sztuki ogrodowej.

Dzięki podejmowanym przez władze miejskie działaniom, wiele zabytkowych parków zostało poddane rewaloryzacji i stanowią one obecnie wizytówkę miasta.

Park Legionów

Ogród Poznański

Ścieżka Parków Historycznych

Zachowanie spójności programowej i przestrzennej

Spójność programowa

Celem ścieżki „Parki Historyczne w Łodzi” jest podkreślenie „zielonego” dziedzictwa miasta oraz zaprezentowanie najciekawszych parków położonych w Strefie Wielkomiejskiej i najbliższej okolicy stanowiących ważny element tożsamości Łodzi.

W ramach ścieżki połączono najstarsze, historyczne łódzkie parki, które na stałe wpisały się w strukturę urbanistyczną miasta. Łącznie stanowią one „**zielone oblicze**” dawnej Łodzi i od dziesięcioleci są świadkiem historii rozwoju miasta, pamiętając czasy Łodzi industrialnej. Na szlaku znalazły się najstarsze założenia parkowe, w tym **Park Źródłiska**, **Park im. H. Sienkiewicza** (dawniej Mikołajewski), **Park im. S. Moniuszki** (dawniej Kolejowy) oraz **Park Helenów**. Dodatkowe trasy prowadzą do dwóch największych terenów zieleni uporządkowanej w mieście – **Parku im. J. Piłsudskiego** oraz **Parku im. A. Mickiewicza**.

W obecnych parkach takich jak Park im. J. Piłsudskiego, Park im. ks. J. Poniatowskiego czy Park im. A. Mickiewicza znaczna część drzewostanu to pozostałości dawnych lasów, w których zachowały się elementy Puszczy Łódzkiej. Warto pamiętać, że pomnikowe drzewa w parkach są znacznie starsze od prawie wszystkich budynków w mieście. Ponadto obok muzeów, pałaców oraz pomników, łódzkie parki stanowią odrębny element turystyczny nie tylko pod względem rekreacyjno-wypoczynkowym, ale także pod względem historycznym. Znaczna część roślinności w zabytkowych parkach Łodzi jest uznana za pomniki przyrody, co potwierdza ich wartość historyczną i sprawia, że są ważnym punktem na mapie turystycznej Łodzi.

Chociaż głównymi punktami ścieżki pozostają najstarsze łódzkie parki, to znajdują się na niej również ciekawe obiekty kultury, takie jak np. Muzeum Herbsta czy Muzeum Miasta mające siedzibę w Pałacu Poznańskim. Zwiedzający, w swojej podróży śladem parków historycznych, będą mogli również odwiedzić te miejsca i lepiej poznać historię Łodzi.

Spójność przestrzenna

W ramach ścieżki połączono najstarsze, historyczne łódzkie parki oraz ogrody przy pałacach lub innych ciekawych obiektach, które są znaczące dla historii Łodzi i są nieobecne na innych ścieżkach, np. Ogród Poznański.

Ścieżka jest relatywnie rozległa, dlatego została podzielona na 3 trasy. Ich rozległość wynika z dużych odległości pomiędzy poszczególnymi parkami. Wynika to ze specyficznej struktury urbanistycznej Łodzi – oprócz parków położonych w dolinach rzeki Łódki i Jasienia, pozostałe tereny zieleni zostały wpisane w kwartałowy układ miejski, w związku z czym nie ma pomiędzy nimi prostych i bezpośrednich połączeń. Przebieg tras obejmuje w szczególności Śródmieście.

Trasa A rozpoczyna się na terenie Wystawy przy wejściu od strony ulicy Małachowskiego i zakłada przejście przez fragment Śródmieścia na wschód od ul. Piotrkowskiej, mijając Dworzec Łódź Fabryczna.

Trasa B rozpoczyna się na terenie Wystawy również przy wejściu od strony ulicy Małachowskiego. Kieruje się następnie na północny-wschód od terenu EXPO. Ponadto zaplanowano dodatkowe odnogi trasy – zachodnią w kierunku Parku na Zdrowiu oraz północną – do Parku Julianowskiego (im. A. Mickiewicza).

Trasa C zakłada opuszczenie terenu Wystawy od strony obecnego Budohurtu i skierowanie się w stronę południową. Pierwszy wariant trasy kończy się w Parku im. J. Poniatowskiego, drugi wariant przewiduje trasę, której punktem końcowym jest Park Legionów.

Ścieżka Parków Historycznych

Główni odbiorcy i wyzwania

Główne grupy odbiorców

Ścieżka dedykowana jest w szczególności osobom zainteresowanym historią miasta oraz urbanistyką i architekturą. Zakłada się, że grupę głównych odbiorców ścieżki stanowić będą turyści krajowi i zagraniczni, a także dorośli i osoby starsze.

Nie mniej jednak, oprócz elementów historycznych, w każdym z zabytkowych łódzkich parków można znaleźć także „konwencjonalne” elementy służące wypoczynkowi i rekreacji, więc nawet osoby mniej zainteresowane historią mogą z powodzeniem skorzystać ze ścieżki i cieszyć się walorami estetycznymi, które parki oferują.

Dzieci w wieku
szkolnym

Młodzież
i studenci

Dorośli

Osoby starsze

Turyści

Obcokrajowcy

Główne wyzwania

Do głównych wyzwań przy Ścieżce Parków Historycznych w Łodzi należy przebudowa oraz modernizacja ulicy Tymienieckiego, ponieważ znaczna część Trasy C przebiega wzdłuż niej.

Kolejnym wyzwaniem jest stworzenie atrakcyjnego przejścia od Parków im. J. Matejki oraz im. S. Staszica do Parku Helenów tj. odcinek przebiegający głównie ulicami: Wierzbową, Zacisze, Pomorską i Anstadtą.

Ponadto ze względu na duże odległości pomiędzy niektórymi elementami szlaku (w szczególności Park im. A. Mickiewicza oraz Park im. J. Piłsudskiego) zapewnić należy również wsparcie zwiedzających poprzez utworzenie dedykowanej linii Zielonego Tramwaju EXPO.

A scenic view of a park with a pond. A large, vibrant green weeping willow tree stands prominently on the right bank, its branches cascading down towards the water. The pond's surface is calm, reflecting the sky and the surrounding trees. In the background, several other trees are in bloom, including a large white-flowered tree. The grass is a lush green, and the overall atmosphere is peaceful and spring-like. A white curved shape is on the left side of the image, and a green square is positioned to the left of the text.

3.1. Trasa A

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa A

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni uporządkowanej

1. *Park im. J. Matejki*
2. *Park im. S. Staszica*
3. *Park im. S. Moniuszki*
4. *Park im. H. Sienkiewicza*
5. *Skwer im. L. Niemczyka*
6. *Park Źródlika I i II*
7. *Ogród przy Pałacu Herbsta*

Przestrzenie publiczne

1. *Plac im. H. Dąbrowskiego*
2. *Pasaż Knichalskiego*
3. *Plac Zwycięstwa*
4. *Księży Młyn*

Obiekty

1. *Rекtorat Uniwersytetu Łódzkiego*
2. *Teatr Wielki*
3. *Łódź Fabryczna*
4. *Sobór Newskiego*
5. *Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Łódzkiego*
6. *Muzeum Kinematografii*
7. *Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. L. Schillera*
8. *„Centrala” **
9. *Palmiarnia*
10. *Pałac Herbsta*

Łączniki

6 łączników obejmujących fragmenty następujących ulic: Solskiego, Narutowicza, al. Rodziny Scheiblerów, al. Rodziny Poznańskich, Kilińskiego, Nawrot, Targowa, Przędzalniana

Legenda

B// - Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę B

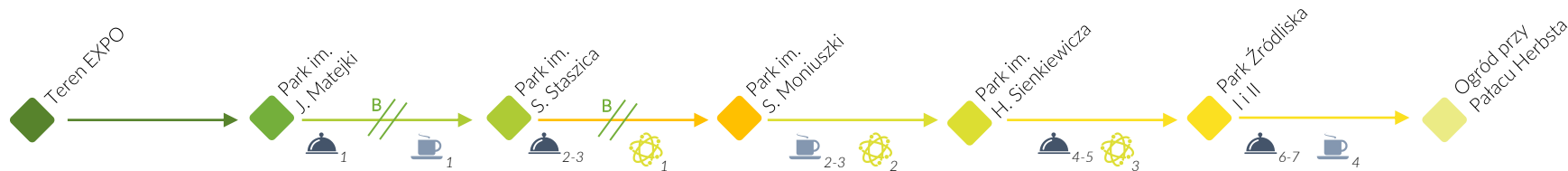

Kolor zielony - Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat główny ścieżki)

* Centrala - fabryka Scheiblerów położona na Pl. Zwycięstwa, pomiędzy parkiem Źródlika I i Źródlika II, w której swoją siedzibę ma obecnie m.in. Muzeum Kinematografii. Budynek fabryczny zwany jest potocznie "Centralą", ponieważ jest uznawany za historyczne centrum imperium Scheiblera.

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa A

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 6,6 km

długość szlaku

Pieszo

(niektóre łączniki tramwajem)

sposób poruszania się

ok. 2-3 h

czas zwiedzania

Restauracje

1. Pyzunia
2. Olimp Fabryczna
3. Subway
4. Lawenda
5. Pizzeria SYCYLIANA
6. Restauracja Fatamorgana
7. Maison A.S.

Kawiarnie i inne
miejsca spotkań

1. Baśniowa Kawiarenka
2. Coffee Runner
3. Cukiernia Sowa
4. Kawiarnia Tubajka

Murale i instalacje
artystyczne

1. Pl. Sałacińskiego 1
2. Kilińskiego 75
3. Targowa 39

Legenda

Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę B

Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa A

Łącznik
1.A.0

Z Parku 3 Maja należy udać się wyjściem z terenu Wystawy od os. Radiostacja i przejść ul. Małachowskiego do ul. Solskiego. Następnie zwiedzający będą mogli eksplorować interesujące osiedle Radiostacja, kierując się ulicami: Krzywickiego, Tkacką oraz Solskiego. Przy tych ulicach mieszczą się bardzo interesujące wille w dojrzałym stylu art deco (numer 1 na mapie). W części z nich są interesujące ogrody, do których warto zajrzeć. Po przejściu ulicy Narutowicza trasa prowadzi ulicą Jana Matejki wzdłuż ogrodzenia parku do jego głównego wejścia. Po drugiej stronie ulicy Jana Matejki znajduje się centralna biblioteka uniwersytecka (numer 2 na mapie), a naprzeciw wejścia do parku nowo urządzony skwer Hertzów z fontanną i konstruktywistyczną rzeźbą (numer 3 na mapie).

Park im. J. Matejki (informacje: str. 64)

Łącznik
1.A.1

Z parku trasa prowadzi na ulicę Narutowicza, ulicę asfaltową z torami tramwajowymi pośrodku. Chodniki od jezdni oddzielone pasem zieleni z lipami w różnym wieku. Przy ulicy zabudowa kamienicami modernistycznymi. Z prawej strony sąsiaduje z parkiem im. Jana Matejki Uniwersytecki Szpital Kliniczny im. N. Barlickiego (numer 4 na mapie). Po minięciu skrzyżowania z ulicą Kopcińskiego (trzystasmowa droga DK 14) z lewej strony obok stacji benzynowej znajduje się zaniedbany parking z drzewami i prowizorycznymi kioskami wymagający zagospodarowania (numer 5 na mapie). Następnie trasa biegnie do ulicy Wierzbowej, z której jest wejście do parku im. Stanisława Staszica.

Park im. S. Staszica (informacje: str. 64)

Łącznik
1.A.2

Z Parku im. Stanisława Staszica ścieżka prowadzi na ulicę Narutowicza, którą należy iść dalej w kierunku zachodnim. Z prawej strony znajduje się secesyjny budynek dawnej szkoły kupieckiej. Obecnie mieści się w nim rektorat Uniwersytetu Łódzkiego (numer 6 na mapie). Dalej obszerny plac przed Teatrem Wielkim w Łodzi (numer 7 na mapie) noszący imię Gen. H. Dąbrowskiego. Przed teatrem, na placu postmodernistyczna fontanna projektu Rafała Szrajbera z 2008 roku. Od placu ścieżka biegnie na południe Pasażem Knychalskiego, a następnie ul. Składową. Po lewej stronie dworzec Łódź Fabryczna (numer 8), niedawno zmodernizowany i największy w Polsce dworzec kolejowy. Za nim po prawej stronie wejście do Parku im. S. Moniuszki.

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa A

łącznik
1.A.3

Park im. S. Moniuszki (informacje: str. 63)

Po wyjściu z Parku im. Stefana Moniuszki ścieżka prowadzi przez ulicę Jana Kilińskiego przed pomnik marszałka Józefa Piłsudskiego, postawiony w 1997 roku, wykonany przez Zbigniewa Władyka. Pomnik znajduje się na skwerze im. Związku Strzeleckiego „Strzelec”. Za pomnikiem modernistyczny budynek Łódzkiego Domu Kultury, wzniesiony w latach 30. XX w. według projektu Wiesława Lisowskiego. Następnie należy skręcić w ul. Tuwima oraz wejść na teren parku przed Kościołem Podwyższenia Pańskiego (od strony północnej parku). Po wschodniej stronie zwiedzający będą mieli okazję ujrzeć kompleks EC-1 (numer 1 na mapie) oraz jeden z najnowocześniejszych budynków biurowych w Łodzi – „Brama miasta” (numer 2 na mapie).

łącznik
1.A.4

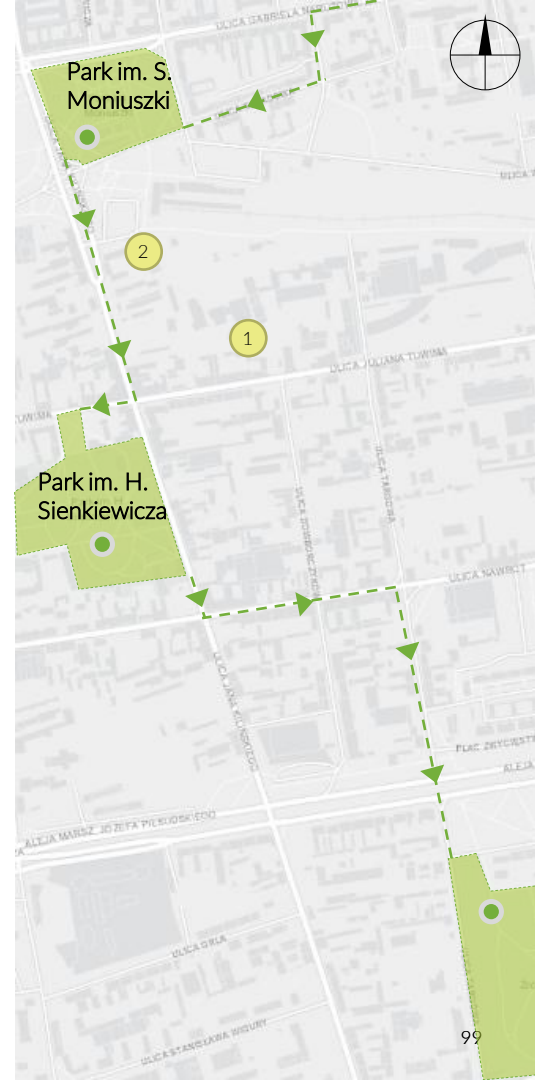

Park im. H. Sienkiewicza (informacje: str. 60)

Z Parku im. Henryka Sienkiewicza należy poruszać się dość zaniedbaną ulicą Jana Kilińskiego do ulicy Nawrot. Pozbawioną zieleni ulicą Nawrot, wśród zaniedbanej zabudowy dochodzi się do ulicy Targowej. Na skrzyżowaniu niewielki zieleniec wymagający prac modernizacyjnych. Przy ulicy Targowej znajduje się drewniany modrzewiowy budynek z XIX-wieku, będący jednym z ostatnich relikwów budownictwa drewnianego w Łodzi. Jena z legend mówi o tym, że w drewnianym mieściła się karczma, w której bywał sam Józef Piłsudski. Jednakże kwerenda archiwalna nie potwierdza prawdziwości tej legendy. Do niedawna w budynku mieściła się prywatna kolekcja skamieniałości należąca do Adriana Kina, która obejmowała ok. 50 tys. okazów.

Za placem Zwycięstwa ścieżka prowadzi przejściem podziemnym pod ulicą Piłsudskiego do skweru im. Leona Niemczyka. Za nim obok Muzeum Kinematografii, które mieści się w pałacu Scheiblera jest wejście do parku Źródlika II.

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa A

Łącznik
1.A.5

Park Źródlika I i II ((informacje: str. 60)

Przechodząc przez Park Źródlika I dochodzi się do ulicy Fabrycznej, którą należy przekroczyć i skierować się na Koci Szlak. Następnie trasa prowadzi pomiędzy zabudowaniami Księżego Młyna (numer 1) do ulicy Tymienieckiego. Tam skręca w lewo i prowadzi dalej do skrzyżowania z ulicą Przędzalnianą bezpośrednio do Ogrodu przy Pałacu Herbsta.

Ogród przy Pałacu Herbsta ((informacje: str. 55)

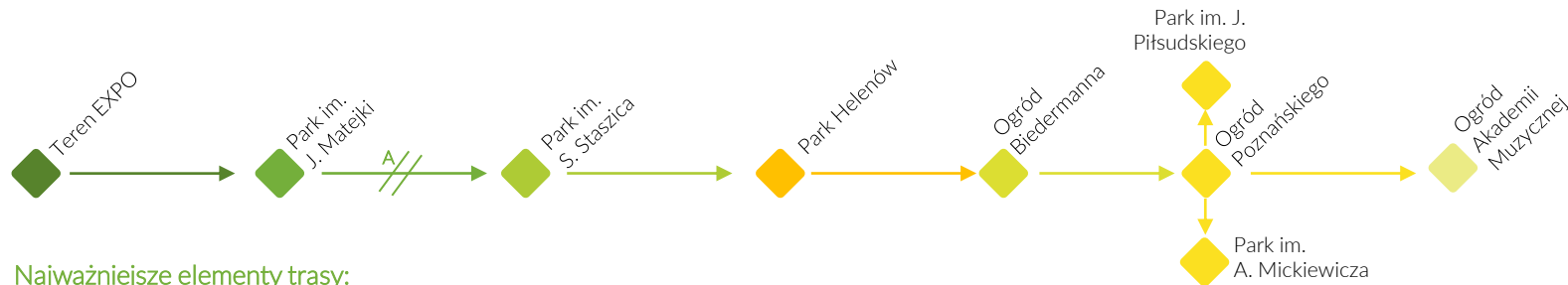

3.2. Trasa B

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa B

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni uporządkowanej

1. Park im. J. Matejki
2. Park im. S. Staszica
3. Skwer przy Anstadta
4. Park Helenów
5. Ogród Biedermanna
6. Park Staromiejski
7. Park na Zdrowiu
8. Ogród Poznańskiego
9. Park im. A. Mickiewicza
10. Ogród Akademii Medycznej
11. Ogród Botaniczny

Przestrzenie publiczne

1. Woonerf Zacisze
2. Woonerf Gdańska
3. Ogród Zoologiczny

Obiekty

1. Willa Glezera
2. Liceum Ogólnokształcące Umiejętności Twórczych
3. Pałac Biedermanna
4. Książówka w Parku Staromiejskim
5. Muzeum Miasta Łodzi
6. Pałac Poznańskiego
7. Manufaktura
8. Kościół pw. św. Józefa Oblubieńca
9. Akademia Muzyczna
10. Aqua Park Fala

Łączniki

8 łączników obejmujących fragmenty następujących ulic:
Małachowskiego, Solskiego, Narutowicza, Wierzbowa,
Rewolucji 1905 r., Arnstadta, Pomorska, Sterlinga, Północna,
Gdańska, Legionów, Konstantynowska

Legenda

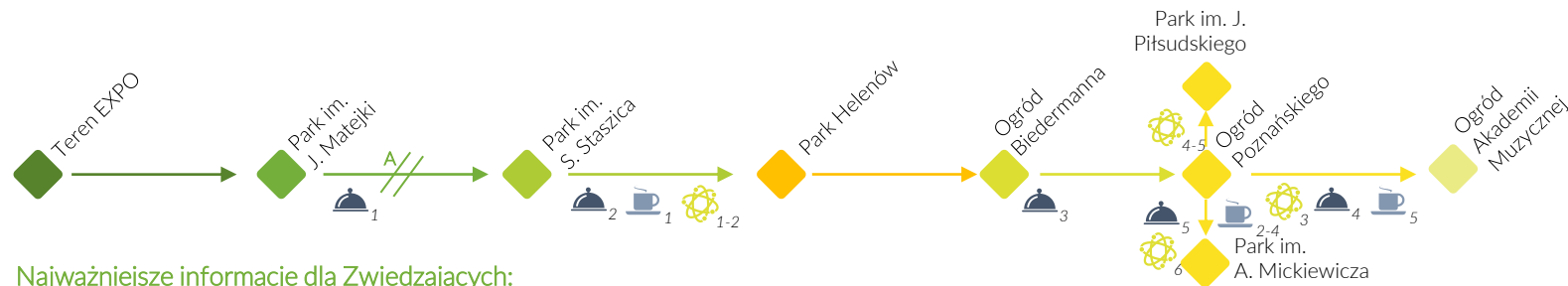
– Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę A

Kolor
zielony

– Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat główny ścieżki)

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa B

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 6,3 km

długość szlaku

Pieszo

(niektóre łączniki tramwajem)

sposób poruszania się

ok. 4-6 h

czas zwiedzania

Restauracje

1. Pyzunia
2. Musztarda po Obiedzie
3. Obiekty gastronomiczne na terenie Manufaktury
4. Wen Zhou Rodzina
5. Karczma Młyniec

Kawiarnie i inne miejsca spotkań

1. Beza Krówka Pomorska
2. Beza Krówka Bałuty
3. Łódź Miód Bałuty
4. Park Cafe
5. Kafe Kicia

Murale i instalacje artystyczne

1. Pomorska 84
2. Północna 43
3. Drewnowska 58 – Manufaktura
4. Legionów 19
5. Legionów 27
6. Zgierska 65

Legenda

Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę B

Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa B

łącznik
1.B.0

Z Parku 3 Maja należy udać się wyjściem z terenu Wystawy od os. Radiostacja i przejść ul. Małachowskiego do ul. Solskiego. Następnie zwiedzający będą mogli eksplorować interesujące osiedle Radiostacja, kierując się ulicami: Krzywickiego, Tkacką oraz Solskiego. Przy tych ulicach mieszczą się bardzo interesujące wille w dojrzałym stylu art deco (numer 1 na mapie). W części z nich są interesujące ogrody, do których warto zajrzeć. Po przejściu ulicy Narutowicza trasa prowadzi ulicą Jana Matejki wzdłuż ogrodzenia parku do jego głównego wejścia. Po drugiej stronie ulicy Jana Matejki znajduje się centralna biblioteka uniwersytecka (numer 2 na mapie), a naprzeciw wejścia do parku nowo urządzone skwer Hertzów z fontanną i konstruktywistyczną rzeźbą (numer 3 na mapie).

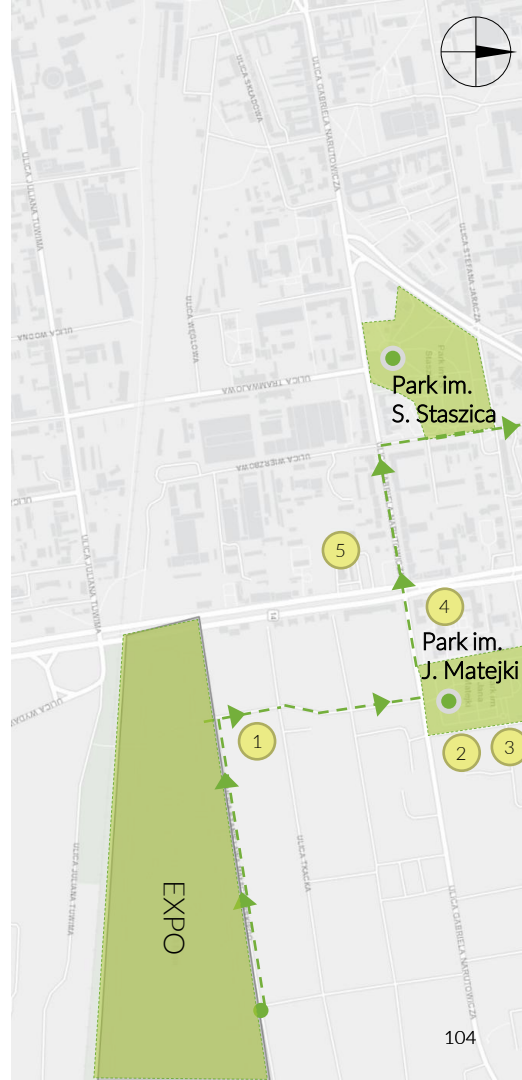
Park im. J. Matejki (informacje: str. 64)

łącznik
1.B.1

Z parku trasa prowadzi na ulicę im. Gabriela Narutowicza, ulicę asfaltową z torami tramwajowymi pośrodku. Chodniki od jezdni oddzielone są pasem zieleni z lipami. Przy ulicy zabudowa kamienicami modernistycznymi. Z prawej strony sąsiaduje z parkiem im. Jana Matejki Uniwersytecki Szpital Kliniczny im. Norberta Barlickiego (numer 4 na mapie). Po minięciu skrzyżowania z ulicą Stefana Kopcińskiego (trypasmowa droga DK 14) z lewej strony, obok stacji benzynowej, zaniedbany parking z drzewami i prowizorycznymi kioskami wymagający zagospodarowania (numer 5 na mapie). Następnie trasa prowadzi do ulicy Wierzbowej, z której jest wejście do Parku im. Stanisława Staszica.

Park im. S. Staszica (informacje: str. 64)

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa B

.....
łącznik
1.B.2

.....
łącznik
1.B.3

.....
łącznik
1.B.4

Z Parku im. Staszica ścieżka prowadzi dość zaniedbaną, ale zieloną ulicą Wierzbową do ulicy Uniwersyteckiej. Skrzyżowanie jest pocięte komunikacją, ale posiada enklawy zieleni. Dalej należy iść krótkim odcinkiem ulicy Rewolucji 1905 roku i skręcić w prawo w ulicę Zacisze. Jest to zielona ulica o charakterze woenerfu z zabudową z połowy XX wieku. Następnie należy skręcić w lewo w ulicę Pomorską z tramwajem, z podobną zabudową, ale uboższą w zieleni i podążać do skrzyżowania z al. Anstadta. Dalej trasa biegnie wzdłuż alei, po lewej stronie mijając skwer (numer 1 na mapie). Po przecięciu ul. Północnej zwiedzający docierają do Parku Helenów.

Park Helenów (informacje: str. 62)

Po wyjściu z Parku Helenów po prawej widoczna jest tzw. Wieża Kurzowa (numer 2), która pozostała po spalonej w 2003 roku przędzalni i tkalni fabryki Biedermanna. Dalej ścieżka prowadzi ładną aleją wzdłuż ogrodzenia parku przy pałacu Biedermanna. Wejście do Ogrodu Biedermanna prowadzi od ulicy Franciszkańskiej, naprzeciw Parku Staromiejskiego.

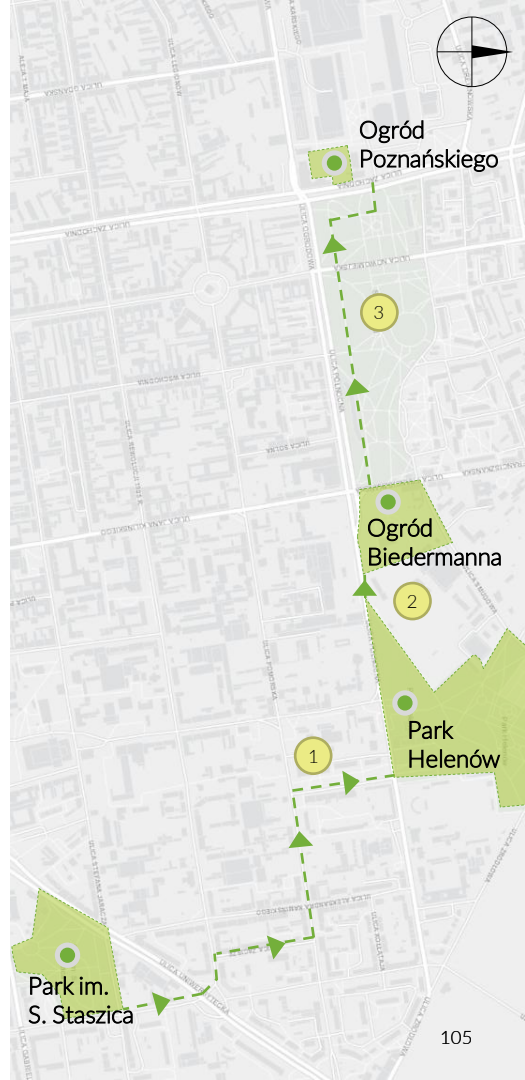

Ogród Biedermanna (informacje: str. 55)

Przejsie z Ogrodu Biedermanna do Ogrodu Poznańskiego prowadzi przez Park Staromiejski (numer 3). Ten obszar po obu stronach rzeki Łódki zajmowała do wojny dzielnica żydowska Łodzi. Niemcy wyburzyli domy na tym terenie po likwidacji Getta. W południowej części, na gruzach w latach 1951-53 według planów Kazimierza Chrabelskiego zbudowano socrealistyczny park o powierzchni 17 hektarów. Park obecnie podlega rewaloryzacji w ramach projektu Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi. Po przejściu ulicy Zachodniej, na skrzyżowaniu z ulicą Ogrodową znajduje się Pałac Poznańskiego z ogrodem. W pałacu mieści się Muzeum Miasta Łodzi.

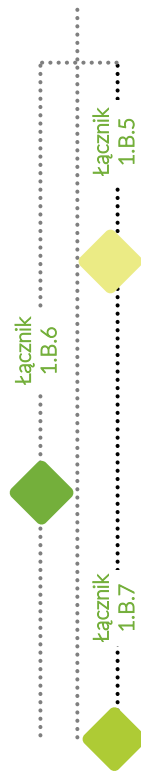

Ogród Poznańskiego (informacje: str. 56)

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa B

Z Ogródu Poznańskiego ścieżka prowadzi na zachód ulicą Ogrodową, z której należy skręcić w lewo w ulicę Gdańską, którą dochodzi się do ulicy Legionów. Tą ulicą można dotrzeć bezpośrednio do Parku na Zdrowiu, który obecnie nosi nazwę Parku im. Józefa Piłsudskiego. Ulica Ogrodowa jest pozbawiona zieleni, podobnie jak ulica Gdańska. Także na ulicy Legionów nie ma drzew. Po prawej stronie jest niewielki skwer im. Komitetu Obrony Robotników. Ulica Legionów przechodzi w ulicę Konstantynowską, którą dochodzi się do Parku na Zdrowiu. Ze względu na dużą odległość i niezadawalający wygląd ulic, proponuje się przejazd ulicą Legionów Zielonym Tramwajem.

Park im. J. Piłsudskiego/ na Zdrowiu (informacje: str. 61)

Z Ogródu Poznańskiego należy kierować się bezpośrednio na północ ulicą Zachodnią. Jest to szeroka ulica z linią tramwajową i niezbyt interesującą zabudową z połowy ubiegłego wieku. Następnie na Starych Bałutach łączy się z ulicą Zgierską, prowadzącą przez zabudowę osiedlową z większym udziałem zieleni. Za ulicą Julianowską, po prawej stronie, znajduje się modernistyczne osiedle „Skarbówka”, z kościołem Najświętszego Serca Jezusowego (numer 1 na mapie na następnej stronie), a dalej już Park im. Adama Mickiewicza. Ze względu na dużą odległość i małą atrakcyjność trasy proponuje się przejazd Zielonym Tramwajem.

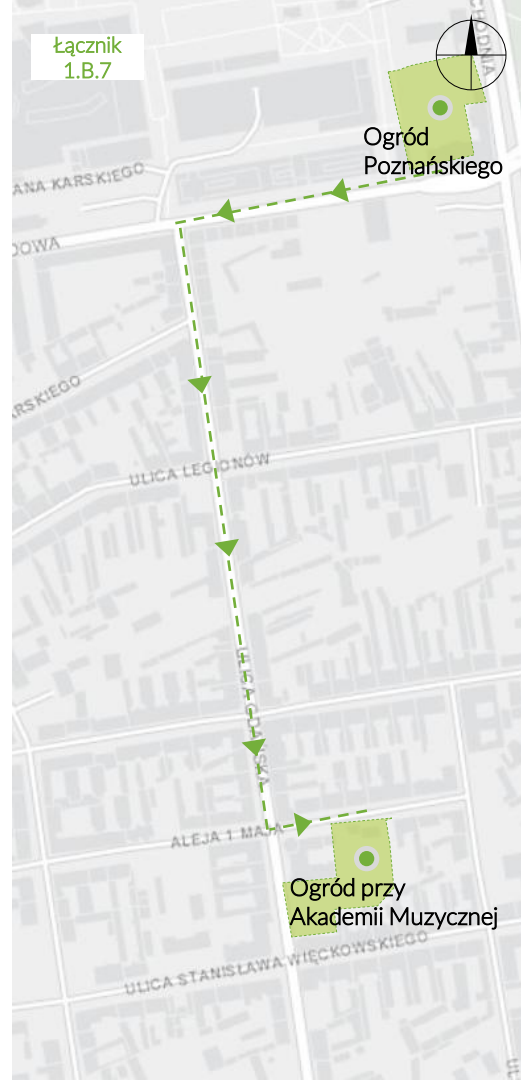

Park im A. Mickiewicza/ Julianowski (informacje: str. 61)

Z Ogródu Poznańskiego do Ogródu przy Akademii Muzycznej należy kierować się najpierw na zachód ulicą Ogrodową, z której należy skręcić w lewo w ulicę Gdańską, którą dochodzi się bezpośrednio do ogrodu Akademii Muzycznej. Na ul. Gdańskiej na odcinku od Ogrodowej do Legionów pojawiły się nowe nasadzenia drzew. Ponadto, chociaż przy samej ulicy drzew jest wciąż niewiele, w pobliżu znajduje się wiele dawnych ogrodów przywillowych z okazałymi drzewami. Na rogu ulic: Gdańskiej i Legionów swoją siedzibę ma Muzeum Tradycji. Niepodległościowych, które można odwiedzić, podróżując szlakiem. Ulicą Gdańską jedzie tramwaj, można go wykorzystać go przejazdu tą ulicą.

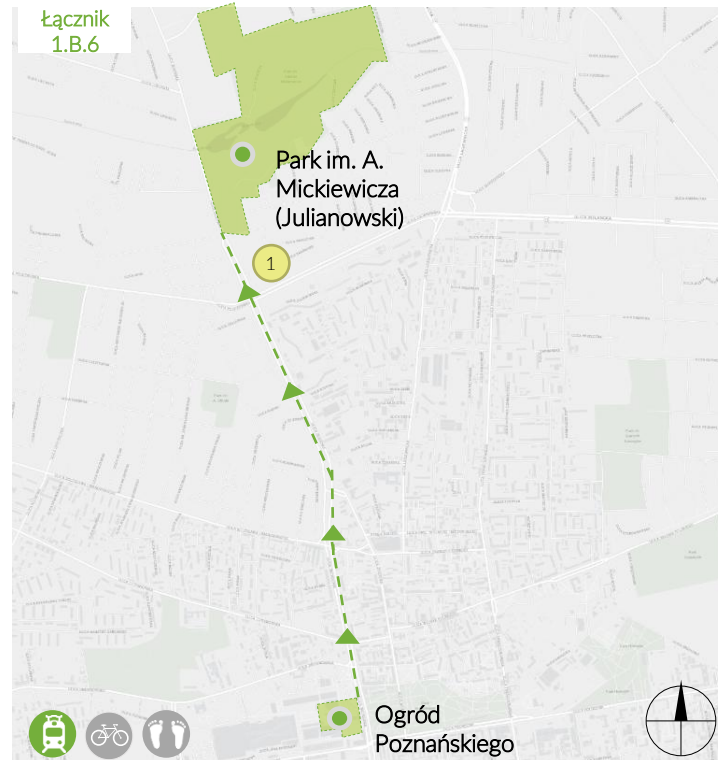
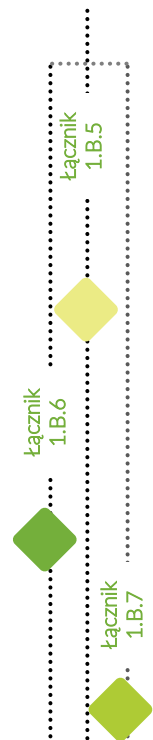

Ogród przy Akademii Muzycznej (informacje: str. 57)

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa B

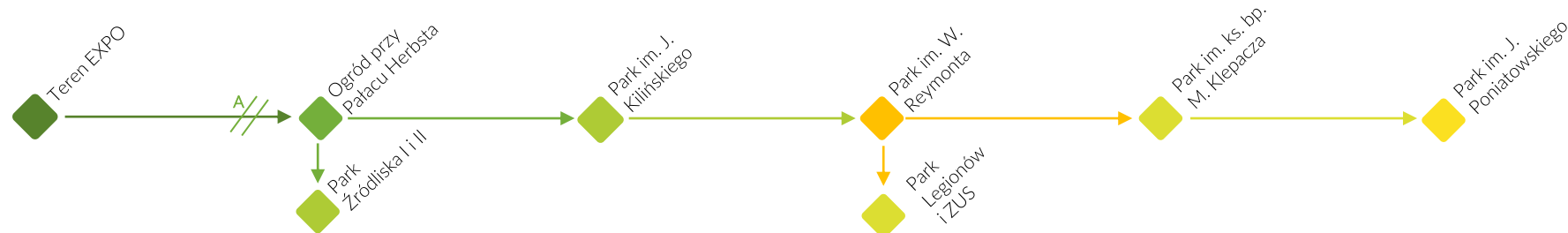

3.3. Trasa C

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa C

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni uporządkowanej

1. Zieleniec przy Paryskiej
2. Park nad Jasieniem
3. Ogród przy Pałacu Herbsta
4. Park Źródliśka I i II
5. Park im. J. Kilińskiego
6. Ogród Scheiblera
7. Park im. W. Reymonta
8. Park im. ks. bp. M. Klepacza
9. Park im. J. Poniałowskiego
10. Park Legionów

Przestrzenie publiczne

1. Staw nad Jasieniem
2. Księży Młyn
3. Skansen
4. Plac im. W. Reymonta
5. Plac Niepodległości

Obiekty

1. CH Tulipan
2. Wójtowski Młyn
3. Pałac Herbsta
4. „Centrala”
5. Lofty Scheiblera
6. Muzeum Książki Artystycznej
7. Willa L. Grohmana
8. Szkoła Mistrzostwa Sportowego
9. Fuzja (d. Fabryka Scheiblera)
10. Muzeum Włókiennictwa
11. Art. Inkubator
12. Bielnik Tytusa Kopischa
13. Archikatedra
14. Ogrody Geyera
15. Kampus Politechniki Łódzkiej
16. Muzeum Sportu i Turystyki

Łączniki

8 łączników obejmujących fragmenty następujących ulic:
Paryska, Tymienieckiego, Przędzalniana, Piotrkowska, Kostki,
Skorupki, Stefanowskiego, Radwańska

Legenda

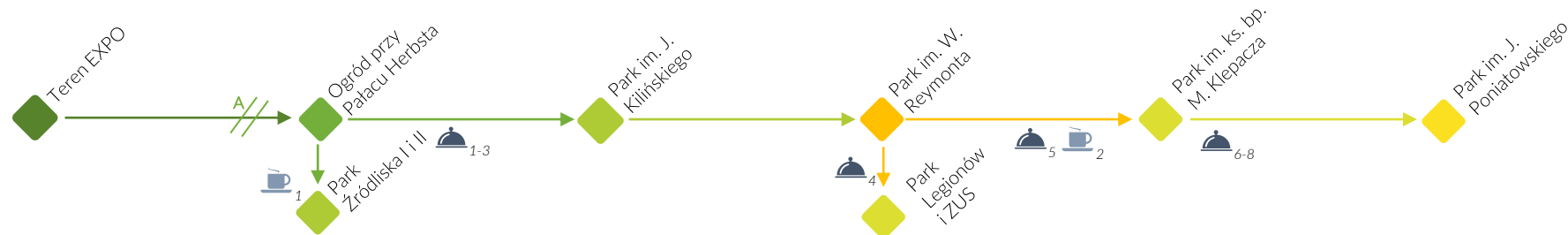
– Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę A

Kolor
zielony

– Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat główny ścieżki)

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa C

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 4,9 km

długość szlaku

Pieszo

(niektóre łączniki tramwajem)

sposób poruszania się

ok. 2-3 h

czas zwiedzania

Restauracje

1. Cesky Film
2. Restauracja Fabryczna
3. Browar Księży Młyn
4. Flesh Restauracja
5. Bar pod 5
6. Pierogarnia Lepi Się
7. Finestra Pizzeria
8. Gęsi Puch

Kawiarnie i inne
miejsca spotkań

1. Kawiarnia Tubajka
2. Łódź Miód

Legenda

- Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę A

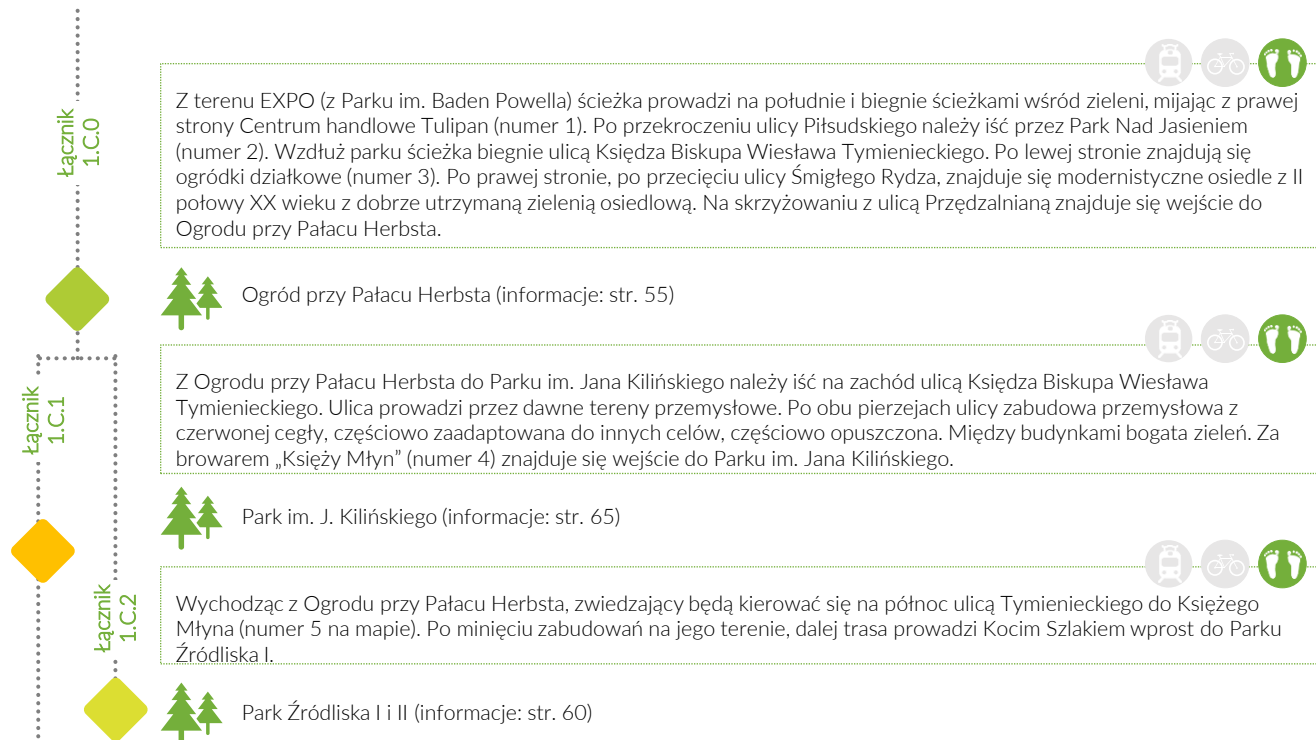
- Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

- Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

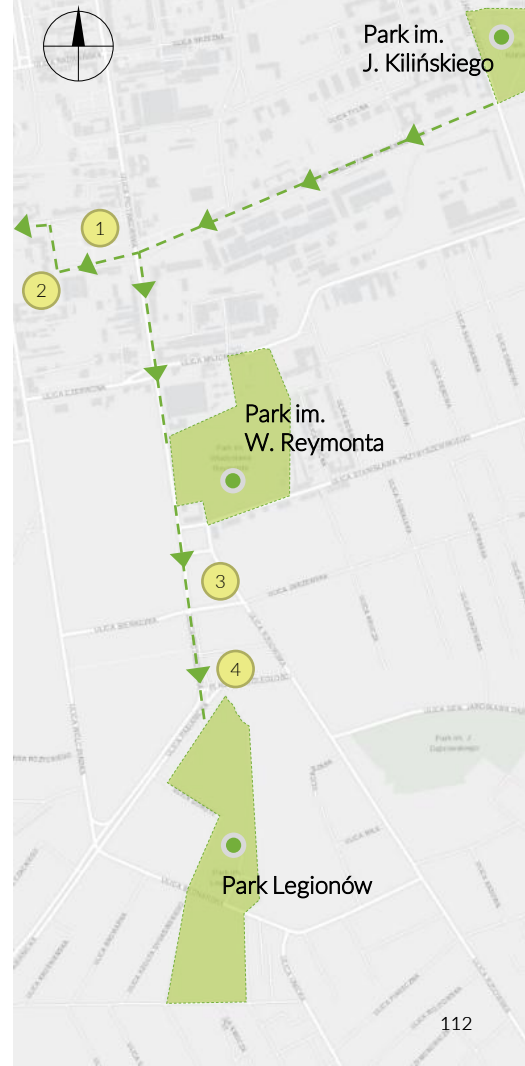
Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa C

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa C

Parki historyczne w Łodzi

Ścieżka nr 1 | Trasa C

Łącznik
1.C.6

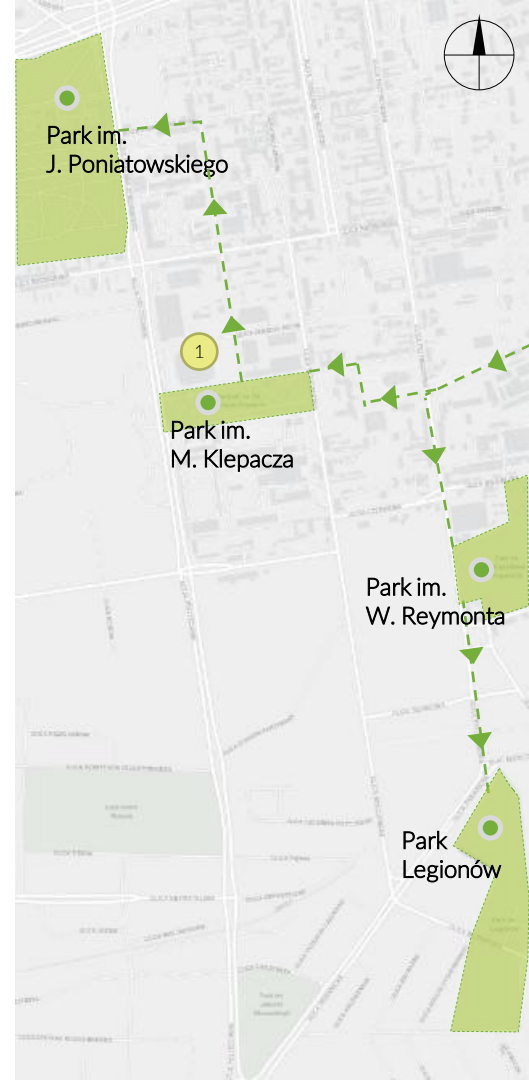

Park im. ks. bp. M. Klepacza (informacje: str. 63)

Z Parku im. Klepacza trasa prowadzi na północ ulicą Stefanowskiego, będącą zieloną ulicą wymagającą działań modernizacyjnych. Po lewej stronie znajduje się Łódź Expo Hala (numer 1), po prawej lodowisko Bombonierka (numer 2). Na skrzyżowaniu z ulicą Żwirki trasa skręca w lewo w stronę ul. Żeromskiego do wejścia do Parku im. J. Poniatowskiego.

Park im. J. Poniatowskiego (informacje: str. 66)

Rozdział 4 Ścieżka Śladem Rewitalizacji

Wizja ścieżki i główne założenia (1/2)

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Obejmuje zespół działań infrastrukturalnych (planistycznych, urbanistycznych) oraz „miękkich” (społecznych, kulturalnych), których celem jest przywrócenie do życia i ożywienie obszarów miejskich podlegających procesom degradacji. Cel przedsięwzięć rewitalizacyjnych znacząco wykracza poza modernizację budynków, nadanie ich fasadom nowego kształtu, przywrócenie detalu architektonicznego czy naprawę dróg. To przede wszystkim proces łagodzenia istniejących na obszarze kryzysowym problemów społecznych (np. ubóstwa, przestępczości, braku kapitału społecznego i aktywności lokalnej) poprzez podniesienie jakości przestrzeni publicznych, nadanie nieruchomościom nowych funkcji (w tym społecznych), uporządkowanie obszaru oraz wdrożenie programów społecznych odpowiadających na lokalne potrzeby. Rewitalizacja nie może dzieć się w oderwaniu od lokalnego kontekstu i bez udziału miejskiej wspólnoty lokalnej.

Choć na świecie imponujące projekty rewitalizacyjne są realizowane już od lat 60. XX w., w Polsce proces ten jest wciąż pewnym novum. Pierwsza ustawa regulująca kwestie związane z rewitalizacją została uchwalona dopiero 7 października 2015 r., pomimo wielu wcześniejszych prób uporządkowania przepisów prawnych w tym zakresie. Nowe ustawodawstwo pozwoliło postrzegać rewitalizację jako proces wielotorowy, kompleksowy i posiadający szereg uwarunkowań, w tym w sferze technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej oraz społecznej. Fundusze Europejskie pozyskiwane na rewitalizację w programie operacyjnym na lata 2014-2020 umożliwiły polskim miastom podejmowanie pierwszych prób realizacji kompleksowych projektów rewitalizacyjnych.

Projekty Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi

Ścieżka Śladem Rewitalizacji

Wizja ścieżki i główne założenia (2/2)

Jednym z miast, które podjęły wyzwanie związane z ożywieniem zdegradowanych obszarów jest Łódź. W przestrzeni współczesnej Łodzi można odnaleźć wiele śladów świadczących o jej bogatej historii, związanej w dużej mierze z erą industrializacji przypadającą na XIX w. W przestrzeni miejskiej dostrzec można nie tylko bogato zdobione kamienice czynszowe, lecz również zabudowania fabryczne, wille i pałace, a także ogrody przypałacowe. Zabytkowa zabudowa Łodzi sprawia, że jest ona miastem o niepowtarzalnym w skali europejskiej charakterze.

Niedocenianie przez lata szczególnej architektury Łodzi spowodowało znaczne pogorszenie się stanu technicznego budynków oraz ograniczyło możliwość ich dalszego użytkowania. W celu ochrony dziedzictwa kulturowego Łodzi, władze miasta w ostatnich latach podjęły znaczące działania mające na celu ożywienie zdegradowanych przestrzeni. Miasto posiada bogate doświadczenia związane z rewitalizacją obiektów kubaturowych, m.in. Kompleks EC-1, Pałac Steinertów, czy program Mias100 Kamienic. Ponadto obecnie realizowany jest Gminny Program Rewitalizacji, w ramach którego m.in. prowadzone są pionierskie działania polegające na odnowie całych kwartałów zabudowy w ramach 8 projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi. W ramach Programu rewitalizacji poddane zostanie wiele kamienic, przestrzenie publiczne i parki, a także układy komunikacyjne. Działania władz miejskich pozwoliły ponownie dostrzec potencjał drzemący w zabytkowej zabudowie Łodzi i stanowiły katalizator dla wielu prywatnych inwestycji, których celem jest przywrócenie do świetności dawnych zespołów fabrycznych.

Do 2024 r. Łódź stanie się jednym z europejskich liderów w dziedzinie rewitalizacji miast. Utworzenie szlaku, którego głównym tematem będzie właśnie rewitalizacja, pozwoli zaprezentować gościom Wystawy EXPO najciekawsze rezultaty podejmowanych działań.

„Wigencja”

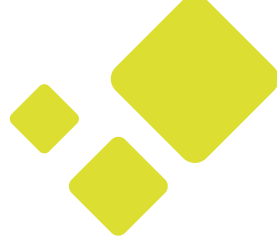

Ulica Traugutta

Ścieżka Śladem Rewitalizacji

Zachowanie spójności programowej i przestrzennej

Spójność programowa

Celem ścieżki „Śladem rewitalizacji” jest prezentacja innowacyjnych, pionierskich rozwiązań związanych z rewitalizacją prowadzonych przez Miasto Łódź, świadczących o bogatym doświadczeniu w dziedzinie odnowy ośrodków miejskich. W ścieżkę włączono w szczególności inwestycje realizowane w ramach programów: Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi (projekty 1-8) realizowanego w Śródmieściu. W ramach ścieżki planuje się ukazanie szerokiego zakresu inwestycji rewitalizacyjnych, obejmujących m.in. takie elementy jak:

- rewaloryzacja zabytkowych parków (Park im. H. Sienkiewicza, Park im. S. Moniuszki oraz Park Staromiejski);
- modernizacja ulic śródmiejskich z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych (ulica Sienkiewicza, ulica Rewolucji 1905 r.);
- nowoczesne place miejskie (Plac Wolności);
- podwórce miejskie „woonerfy” – stające się łódzką specjalnością (m.in. woonerf na Gdańskiej, Lipowej, Pogonowskiego, Piramowicza);
- pasaże/ promenady miejskie (m. in. Pasaż Knychałskiego, Pasaż Majewskiego);
- nowoczesne formy zieleni miejskiej (Park Kieszonkowy im. A. Margolis-Edelman);
- rewitalizacja byłych obiektów przemysłowych z nadaniem ich nowych funkcji społecznych („Wigencja”) lub komercyjnych (OFF Piotrkowska, Manufaktura).

Proponowana ścieżka stanowi odrębny produkt turystyczny stanowiący podsumowanie dorobku miasta Łodzi w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych i w takiej formie może funkcjonować zarówno przed rozpoczęciem Wystawy, w jej trakcie, jak i po jej zakończeniu.

Spójność przestrzenna

Cała ścieżka „Śladem Rewitalizacji” została wytyczona w Strefie Wielkomiejskiej. Zgodnie z zapisami Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Łodzi na lata 2014 – 2017 obszar Strefy Wielkomiejskiej charakteryzuje się szczególną koncentracją obiektów o największej wartości dla dziedzictwa kulturowego Łodzi, w tym zwłaszcza zwartą zabudową śródmiejską, zdominowaną przez budynki mieszkalne wraz z obszarami poprzemysłowymi. Ponadto ścieżka pozostaje w granicach obszaru rewitalizacji, który zatwierdzono uchwałą nr XXV/589/16 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 10 lutego 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Łodzi, a który wyznaczono na bazie przyjętej metodologii delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Trasa A została poprowadzona głównie na obszarze Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi Projekty nr 1, 3 oraz 4. Z kolei trasa B obejmuje inwestycje realizowane w ramach Projektów nr 2, 5 i 6. Trasy zostały zaprojektowane w taki sposób, by przecinały się w kilku miejscach – dzięki temu poszczególni zwiedzający będą mogli podejmować decyzję o podążaniu tą samą trasą, zmianie trasy bądź połączeniu obu tras – w zależności od własnych potrzeb, preferencji czy zainteresowań. Taki układ pozwala na stworzenie dziesiątek możliwości podążania ścieżką rewitalizacji. Ponadto zarówno trasa A, jak i trasa B zostały wyposażone w pewne skróty, umożliwiające na szybsze dotarcie do celu.

Obie trasy rozpoczynają się przy terenie Wystawy EXPO, przy czym trasa B zaczyna się przy głównym wejściu od strony Al. Rodziny Grohmanów a trasa B przy wejściu od ul. Narutowicza. W przypadku obu tras punktem końcowym jest Manufaktura – wyjątkowy obiekt pofabryczny pełniący obecnie funkcję galerii handlowej. Obiekt ten zaoferuje zwiedzającym możliwość odpoczynku po pokonaniu całej trasy, spożycie posiłku itp.

Ścieżka Śladem Rewitalizacji

Główni odbiorcy i wyzwania

Główne odbiorców

Ścieżka dedykowana jest osobom zainteresowanym procesami społeczno-przestrzennymi zachodzącymi we współczesnych miastach, w tym w szczególności rewitalizacją zdegradowanych obszarów miejskich. Ponadto ścieżka będzie stanowiła atrakcję dla turystów zagranicznych przybywających do Łodzi.

Trasa A dedykowana jest również osobom ceniącym sobie śródmiejskie parki wkomponowane w ścisłą zabudowę wielkomiejską – będą mogły one podziwiać Park im. J. Matejki, Park im. S. Staszica oraz Park im. S. Moniuszki (dawniej: Kolejowy).

Z kolei trasą B mogą być zainteresowane rodziny z dziećmi, które mogą miło spędzić czas w EC-1 (oferta instytucji dostosowana również do dzieci i młodzieży) oraz w Wigencji, gdzie w 2024 r. działań będzie już Teatr Pinokio.

Dzieci w wieku
szkolnym

Młodzież
i studenci

Dorośli

Osoby starsze

Turyści

Obcokrajowcy

Główne wyzwania

Ścieżka łączy miejsca, w których interwencja została już podjęta, dlatego też zakres prac w związku z organizacją EXPO na terenach wspierających w ramach ścieżki będzie raczej symboliczny i będzie polegał na uzupełnieniu nasadzeń, wprowadzeniu ciekawej roślinności – uzupełniającej zrewitalizowane przestrzenie publiczne.

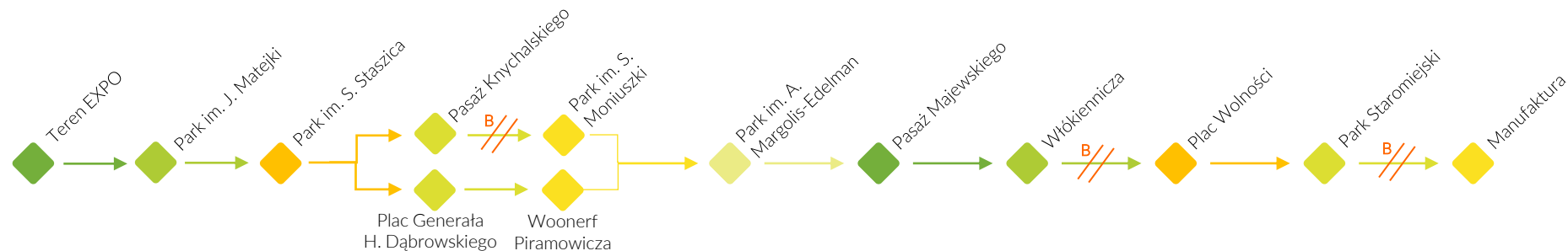
Do największych wyzwań w ramach ścieżki na obecnym etapie projektowym zaliczyć należy: modernizację ul. Narutowicza; zazielenienie krańcówki na ul. Narutowicza, a także realizację łączników w ciągu ulic: Narutowicza, Jaracza i Wschodniej (trasa A).

4.1. Trasa A

Śladem rewitalizacji

Ścieżka nr 2 | Trasa A

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni
uporządkowanej

1. *Park im. J. Matejki*
2. *Park im. S. Moniuszki*
3. *Skwer Narutowicza/ Kilińskiego*
4. *Park Kieszonkowy im. Aliny Margolis-Edelman*
5. *Park Staromiejski*
6. *Ogród Poznańskiego*

Przestrzenie
publiczne

1. *Plac Dąbrowskiego*
2. *Pasaż Knychalskiego*
3. *Woonerf Piramowicza*
4. *Targowisko miejskie Kilińskiego 39*
5. *Pasaż Majewskiego*
6. *Włókiennicza*
7. *Plac Wolności*
8. *Plac Generała H. Dąbrowskiego*

Obiekty

1. *Muzeum Oświaty Ziemi Łódzkiej*
2. *Rektorat Uniwersytetu Łódzkiego*
3. *Collegium Anatomicum*
4. *Manufaktura*

Łączniki

13 łączników obejmujących fragmenty następujących ulic: Narutowicza, Kilińskiego, Składowa, Jaracza, Bora-Komorowskiego, Wschodnia, Rewolucji 1905 r., Piotrkowska, Nowomiejska, Zachodnia

Legenda

Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę B

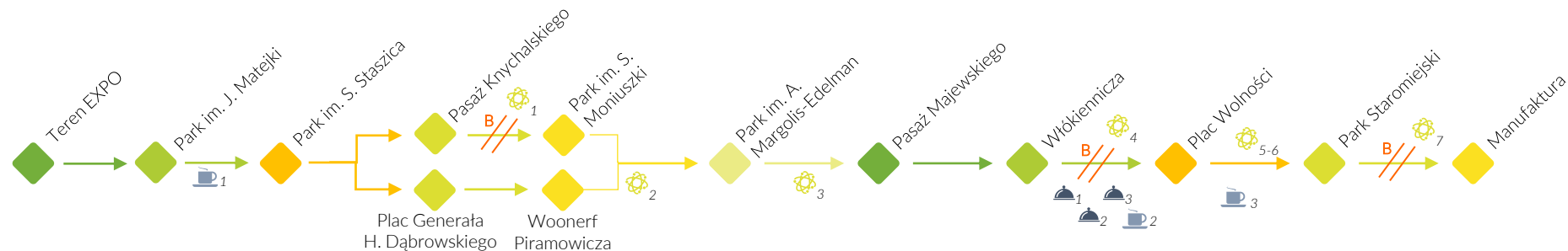

Kolor
zielony

Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat główny ścieżki)

Śladem rewitalizacji

Ścieżka nr 2 | Trasa A

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 4,2 km

długość szlaku

Pieszo

sposób poruszania się

ok. 2 h

czas przejścia

Restauracje

1. Restauracja zaParowani
2. Restauracja Pomodoro
3. Restauracja Gruzja

Kawiarnie i inne miejsca spotkań

1. Baśniowa Kawiarenka
2. Nadziany Pączek
3. Szykier Coffee & Bistro

Murale i instalacje artystyczne

1. Pl. Sałacińskiego 1
2. Piramowicza 6
3. Jaracza 20
4. Piotrkowska 3
5. Nowomiejska 5
6. Nowomiejska 10
7. Drewnowska 58

Legenda

– Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę B

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Śladem rewitalizacji

Ścieżka nr 2 | Trasa A

Łącznik
2.A.0

Trasa rozpoczyna się przy wyjściu z terenu Wystawy od strony ul. Narutowicza i przebiega tą ulicą. Zwiedzający mają możliwość podróży pieszej lub skorzystania z tramwaju (od krańcówki Narutowicza). Dodatkowym argumentem przemawiającym za alternatywą w postaci tramwaju jest planowane zazielenienie, krańcówki Narutowicza, stworzenie dedykowanej linii tramwajowej oraz zaproponowanie innowacyjnego „Zielonego Tramwaju”, w którym znajdują się rośliny.

Park im. J. Matejki (informacje: str. 64)

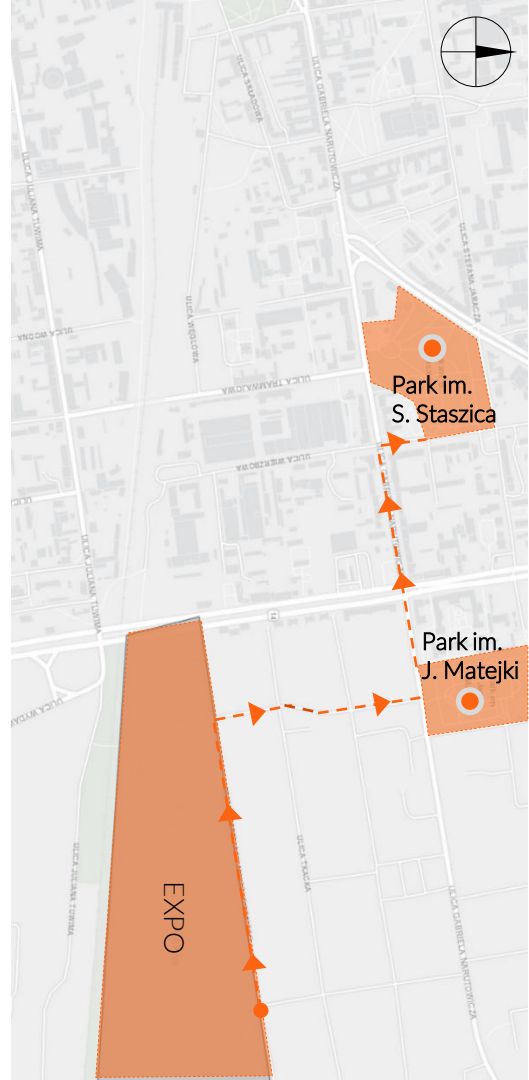
Łącznik
2.A.1

Trasa na kolejnym odcinku przebiega dalej wzdłuż ulicy Narutowicza.

Park im. S. Staszica (informacje: str. 64)

Śladem rewitalizacji

Ścieżka nr 2 | Trasa A

łącznik 2.A.2

łącznik 2.A.3

łącznik 2.A.4

Trasa na kolejnym odcinku przebiega dalej ulicą Narutowicza. W przypadku podróżujących tramwajem rekomenduje się podróż do przystanku Plac Dąbrowskiego (numer 1 na mapie). W tym miejscu zwiedzający będą mieli możliwość wyboru jednej z dwóch alternatywnych tras. Dłuższa prowadzi z przystanku Pl. Dąbrowskiego (bądź chodnika na wysokości przystanku – w przypadku podróżujących pieszo) do Pasażu Knychalskiego.

Pasaż Knychalskiego (informacje: str. 71)

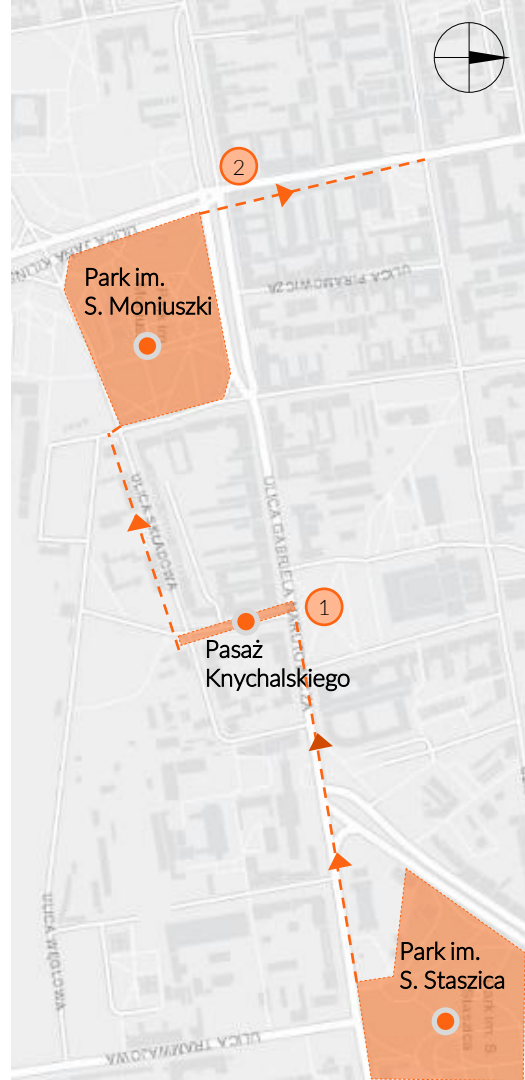
Z Pasażu Knychalskiego trasa biegnie ul. Składową do Parku im. S. Moniuszki.

Jest to pierwsza okazja dla zwiedzających do zmiany trasy na B – biegnącą przez Dworzec Łódź Fabryczna do rynku Kobro.

Park im. S. Moniuszki (informacje: str. 63)

Kolejny łącznik przebiega ul. Kilińskiego od skrzyżowania z ul. Narutowicza do skrzyżowania z ul. Jaracza. Obecnie zaniedbany fragment ul. Kilińskiego, będącej jedną z mniej atrakcyjnych ulic łódzkiego Śródmieścia zostanie wkrótce poddany gruntownej przebudowie w ramach jednego z projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi. Ponadto na skrzyżowaniu z Narutowicza po stronie zachodniej zwiedzający będą mogli zobaczyć mały skwerek narożny rewaloryzowany w ramach tego samego projektu (numer 2 na mapie).

Ścieżka nr 2 | Trasa A

Ścieżka nr 2 | Trasa A

Śladem rewitalizacji

Ścieżka nr 2 | Trasa A

Łącznik
2.A.8

Park Kieszonkowy im. A. Margolis-Edelman (informacje: str. 58)

Kolejny łącznik przebiega ul. Jaracza. Po drodze zwiedzający mijają Teatr im. S. Jaracza (numer 1) będący jedną z najbardziej znanych instytucji kultury w mieście.

Łącznik
2.A.9

Pasaż Majewskiego (informacje: str. 71)

Połączenie Pasażu Majewskiego z ul. Włókienniczą poprzez przebicie wewnątrzkwartałowe zostanie wykonane w ramach jednego z projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi.

Włókiennicza (informacje: str. 72)

Śladem rewitalizacji

Ścieżka nr 2 | Trasa A

.....
Łącznik 2.A.10

Kolejny łącznik będzie najpierw ul. Wschodnią na odcinku od ul. Włókienniczej do ul. Rewolucji 1905 r., a następnie ulicą Rewolucji 1905 r. do ul. Piotrkowskiej. Ostatni odcinek łącznika przebiega ul. Piotrkowską do Placu Wolności. Łącznik przecina przebieg trasy B ścieżki „Śladem Rewitalizacji”, to kolejna okazja dla zwiedzających na zmianę trasy, którą podążają. Ul. Rewolucji 1905 r. na odcinku będącym łącznikiem zostanie zmodernizowana w ramach jednego z projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi. Po drodze zwiedzający będą mogli podziwiać również kamienice również zmodernizowane w ramach ROCL (np. Wschodnia 45, 50, 52 i 54, Rewolucji 13 i 15)

Plac Wolności (informacje: str. 75)

.....
Łącznik 2.A.11

Z Plac Wolności do Parku Staromiejskiego najlepiej udać się ulicą Nowomiejską.

Park Staromiejski (informacje: str. 62)

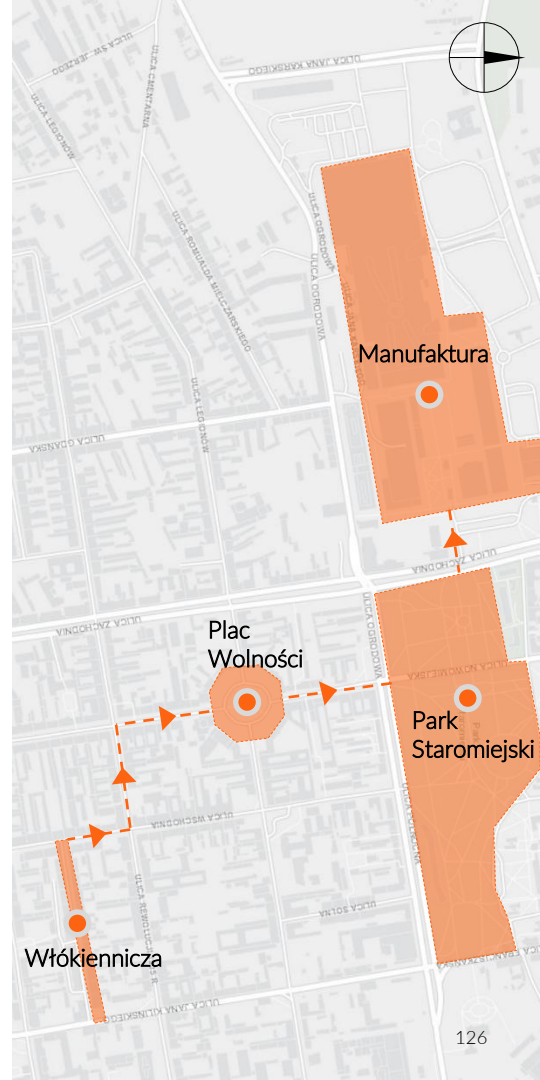
.....
Łącznik 2.A.12

Przejście z Parku Staromiejskiego na teren Manufaktury przebiega przez przejście dla pieszych i przejazd rowerowy przez ul. Zachodnią na wysokości Urzędu Skarbowego Łódź-Bałuty. Przejście zostało zaprojektowane z wykorzystaniem innowacyjnego, prototypowego podłoża zwiększającego komfort pieszych, a w szczególności – rowerzystów. Łącznik kończy się przy wejściu na teren Manufaktury.

Łącznik pokrywa się w całości z łącznikiem 2.B.17 (trasa B ścieżki „Śladem Rewitalizacji”). Stwarza to możliwość zmiany trasy przez zwiedzających na trasę B (w kierunku przeciwnym niż zaproponowany w niniejszym opracowaniu, tj. w kierunku Pasażu Róży.

Manufaktura (informacje: str. 85)

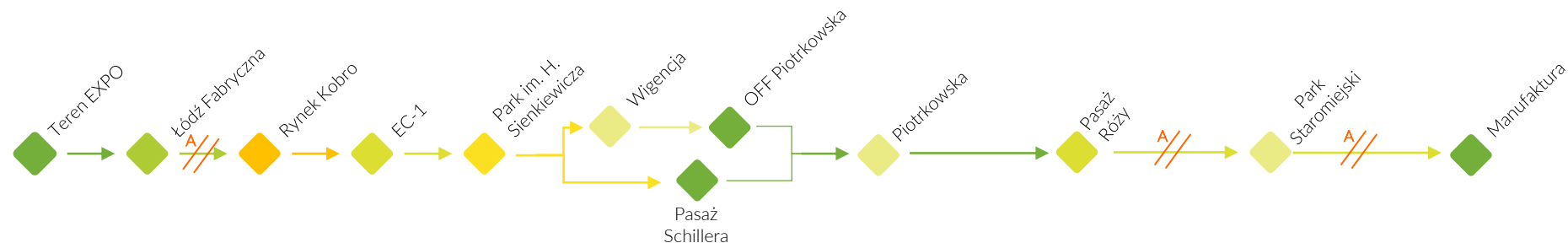

4.2. Trasa B

Śladem rewitalizacji

Ścieżka nr 2 | Trasa B

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni
uporządkowanej

1. *Park im. H. Sienkiewicza*
2. *Park Staromiejski*
3. *Ogród Poznańskiego*

Przestrzenie
publiczne

1. *Rynek Kobro*
2. *Pasaż Schillera*
3. *OFF Piotrkowska*
4. *Aleja Józewskiego*
5. *Pasaż Rubinsteina*
6. *Pasaż Róży*

Obiekty

1. *Łódź Fabryczna*
2. *EC-1*
3. *Muzeum Przyrodnicze
Uniwersytetu Łódzkiego*
4. *Wigencja*
5. *Pałac Kindermanna*
6. *Fortepian Rubinsteina*
7. *Kościół pw. św. Józefa Oblubieńca*
8. *Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne*
9. *Muzeum Dętka*
10. *Manufaktura*

Łączniki

9 łączników obejmujących fragmenty
następujących ulic: al. Rodziny Grohmanów,
Targowa, Tuwima, Kilińskiego, Sienkiewicza,
Piotrkowska,...

Legenda

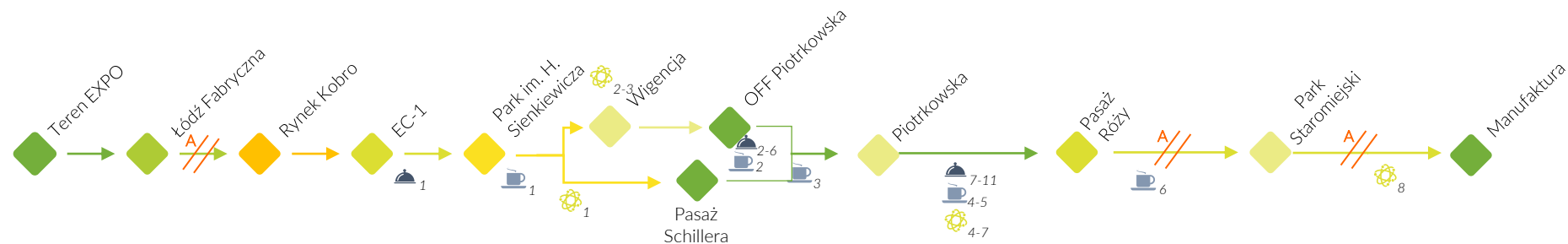
Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę B

Kolor
zielony

Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat główny ścieżki)

Śladem rewitalizacji

Ścieżka nr 2 | Trasa B

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 5,3 km

długość szlaku

Pieszo

sposób poruszania się

ok. 2,5 h

czas przejścia

Restauracje

1. Sztuka Wina
2. Spółdzielnia
3. Drukarnia
4. Doki
5. MiT Mi
6. Ato Ramen
7. Tel-Aviv
8. Pozytywka
9. Presto
10. Shrimp House
11. Restauracja Gruzja

Kawiarnie i inne miejsca spotkań

1. Cukiernia Braci Miś
2. Affogato
3. The Brick Coffee Factory
4. Chmielowa Dolina
5. Hort Cafe
6. Beza Food

Murale i instalacje artystyczne

1. Sienkiewicza 61A
2. Sienkiewicza 81
3. Sienkiewicza 71
4. Piotrkowska 71
5. Piotrkowska 48
6. Piotrkowska 26
7. Piotrkowska 3
8. Drewnowska 58

Legenda

– Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę B

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Ścieżka nr 2 | Trasa B

Łącznik 2.B.0

Łącznik 2.B.1

Łącznik 2.B.2

Łódź Fabryczna (informacje: str. 84)

Rynek Kobro (informacje: str. 75)

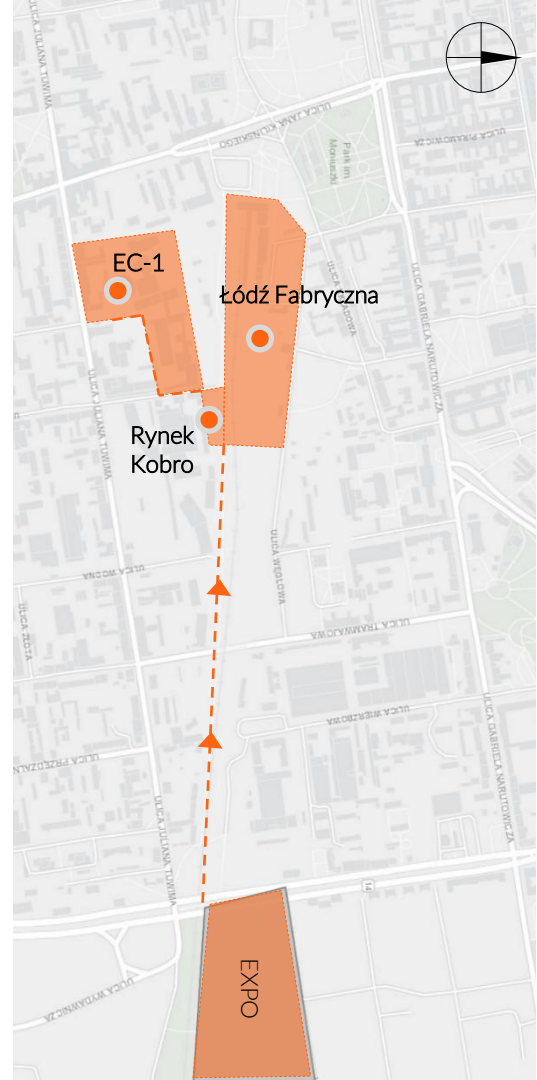

EC-1 (informacje: str. 84)

Pierwszy odcinek szlaku łączy główne wejście z terenu Wystawy ulokowane od strony ul. Kopcińskiego oraz wejście do dworca Łódź Fabryczna na poziomie -1 (Pl. Sałacińskiego) od strony postoju taksówek. Trasa wiedzie przez nowo wybudowaną Al. Rodziny Grohmanów, ruch pieszcy jest oddzielony od ruchu samochodowego (osobna dedykowana ścieżka dla pieszych). Obecnie obszar ten charakteryzuje się niewielką ilością zieleni i pełni jedynie funkcję komunikacyjną (wypierającą inne funkcje przestrzenne). Łącznik wymaga podjęcia interwencji polegającej na stworzeniu terenów zieleni, dodatkowych nasadzeniach oraz nadaniu mu funkcji innej niż komunikacyjna.

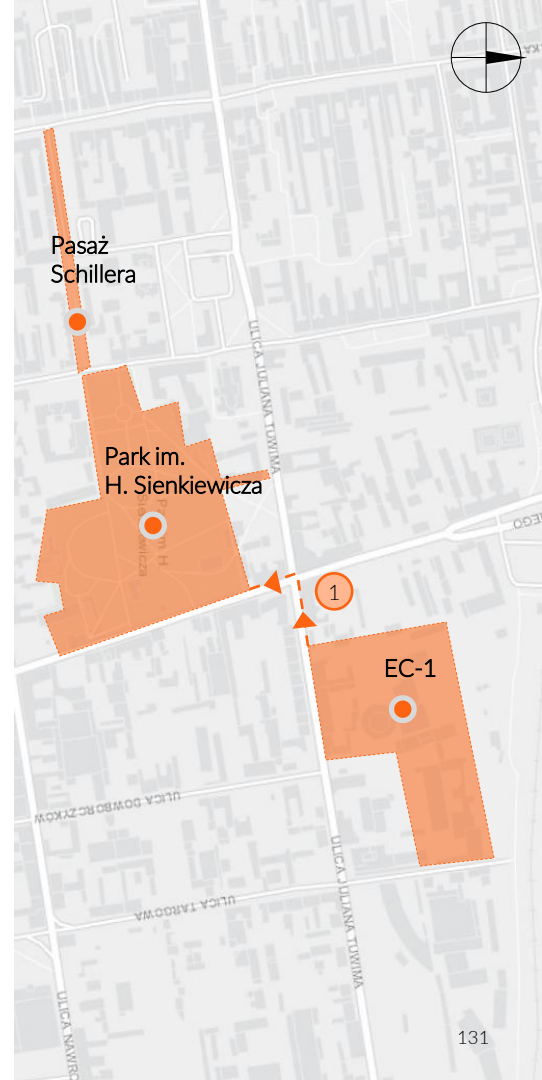
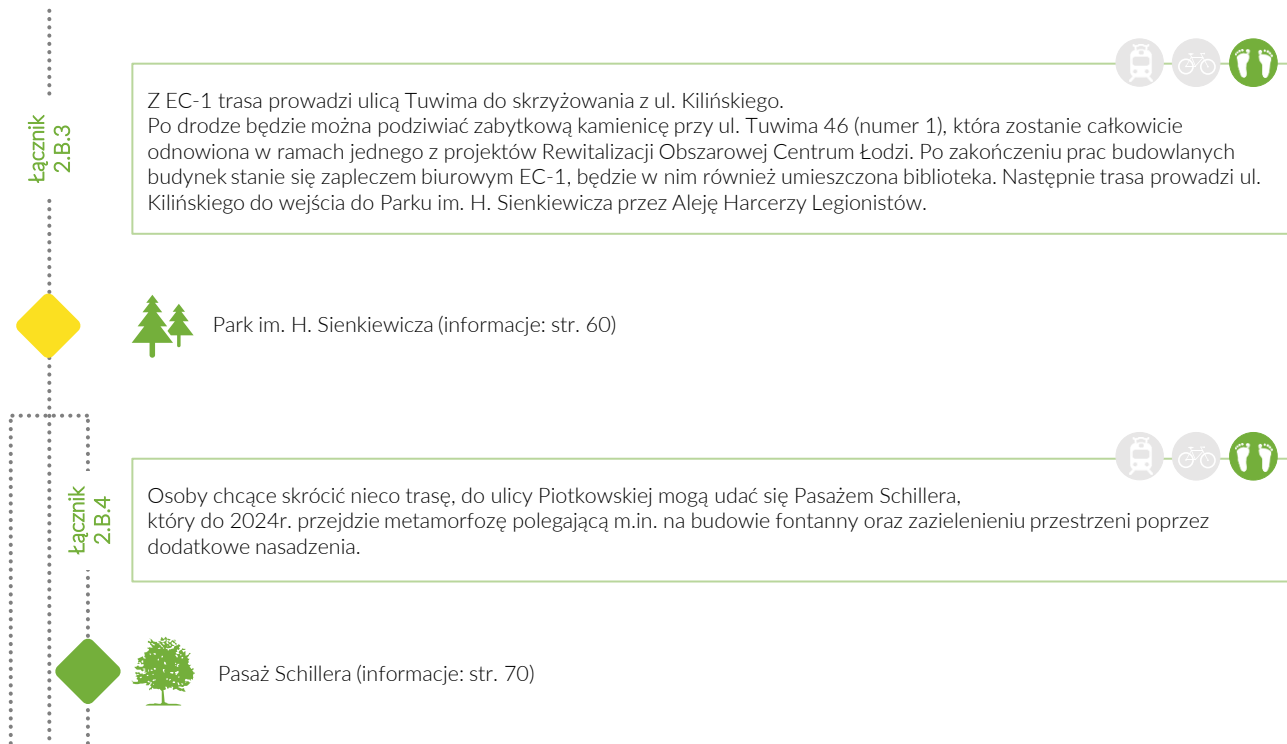
Połączenie Dworca Łódź-Fabryczna z projektowanym Rynkiem Kobro zostanie poprowadzone istniejącą kładką pieszą na poziomie terenu.

Z Rynku Kobro ścieżka prowadzi przez ul. Targową do skrzyżowania z ul. Wojciecha Hasa a następnie dalej prosto do bramy wejściowej na teren EC-1.

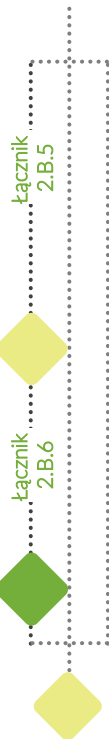
Śladem rewitalizacji

Ścieżka nr 2 | Trasa B

Śladem rewitalizacji

Ścieżka nr 2 | Trasa B

Po wyjściu główną bramą Parku im. H. Sienkiewicza, alternatywna trasa prowadzi ulicą Sienkiewicza aż do adresu Sienkiewicza 75/77. Ulica ta została objęta projektem Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi i do 2024 r. zostanie uporządkowana oraz zazieleniona. W ramach inwestycji planuje się m.in. uspokojenie ruchu, wyniesienie bezpiecznych skrzyżowań dla pieszych oraz zastosowanie nawierzchni zapobiegających odkształceniom jezdni i chodników przez rosnące systemy korzeniowe roślin. Ponadto na trasie znajdzie się kamienica przy ul. Sienkiewicza 56 (numer 1) objęta tym samym projektem. Po zakończeniu działań rewitalizacyjnych będzie ona pełniła m.in. funkcję domu dziennego pobytu. W podwórzu kamienicy planuje się utworzenie ogólnodostępnego sadu miejskiego.

Wigencja, d. Zespół Fabryczny Braci Schmieder (informacje: str. 88)

Przejdzie do kolejnego elementu trasy będzie możliwe bezpośrednio z działki, na której znajduje się Wigencja.

OFF Piotrkowska (informacje: str. 76)

Piotrkowska (informacje: str. 72)

Ścieżka nr 2 | Trasa B

Pasaż Róży (informacje: str. 70)

Pasaż Róży łączy ul. Piotrkowską z ul. Zachodnią. W dalszym przebiegu tras rekomenduje się przejście ul. Zachodnią na północ w stronę Parku Staromiejskiego i Manufaktury.

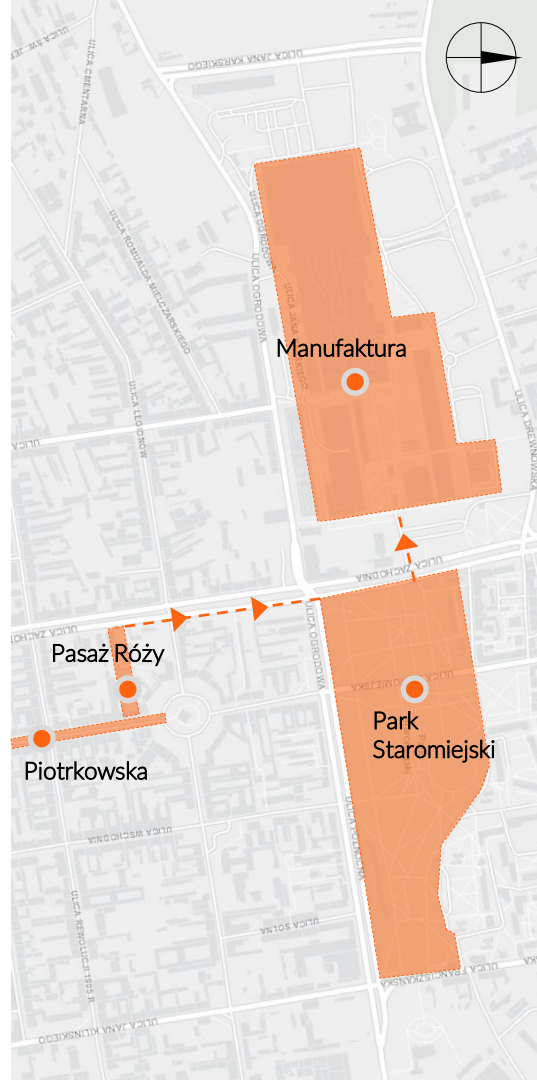
Park Staromiejski (informacje: str. 62)

Przebieg z Parku Staromiejskiego na teren Manufaktury przebiega przez przejście dla pieszych i przejazd rowerowy przez ul. Zachodnią na wysokości Urzędu Skarbowego Łódź-Bałuty. Przejście zostało zaprojektowane z wykorzystaniem innowacyjnego, prototypowego podłoża zwiększającego komfort pieszych i w szczególności – rowerzystów. Łącznik kończy się przy wejściu na teren Manufaktury. Łącznik pokrywa się w całości z łącznikiem 2.A.12 (Śladem A ścieżki „Śladem Rewitalizacji”). Stwarza to możliwość zmiany trasy przez zwiedzających na trasę A (w kierunku przeciwnym niż zaproponowany w niniejszym opracowaniu, tj. w kierunku Placu Wolności).

Manufaktura (informacje: str. 85)

Rozdział 5 Ścieżka Sportu i Rekreacji

Ścieżka Sportu i Rekreacji

Wizja ścieżki i główne założenia

Ideą utworzenia Ścieżki Sportu i Rekreacji było wpisanie się we współczesne trendy myślenia o mieście oraz założenia tzw. „Nowego Urbanizmu”. Koncepcją tego ruchu jest podkreślenie dawnego znaczenia „miejskości”, które skupione było wokół tworzenia wspólnoty, a nie jedynie wzbogacania przestrzeni o nową infrastrukturę, o czym współcześnie się zapomina. Czynnikiem kształtującym miasto według takich założeń są elementy bezpośrednio wpływające na psychologię człowieka, jego poczucie komfortu, estetyki oraz bezpieczeństwa. Odzwierciedla się to więc w zadbanych przestrzeniach publicznych, uporządkowanym krajobrazie, rozwiniętej infrastrukturze dla pieszych, rowerzystów oraz komunikacji zbiorowej, bezpieczeństwie drogowym oraz w dużej ilości zieleni miejskiej, która w pewien sposób „uspokaja” współczesny krajobraz miejski, pełen betonowych zabudowań, wieżowców oraz wielopasmowych dróg.

Podążając wyżej wymienioną koncepcją, Ścieżka Sportu i Rekreacji jest spójną ofertą aktywnego wypoczynku w mieście, który podnosi jakość życia oraz odpowiada na różne potrzeby mieszkańców. Z jednej strony ścieżka łączy tereny zieleni miejskiej z obiektami sportowo-rekreacyjnymi (np. Arturówek), a z drugiej zachęca do aktywnego przemieszczania się pomiędzy nimi dzięki podniesieniu standardów infrastruktury rowerowej na całej trasie. Taki jej format pozwala również na implementację idei wspólnotowej, ponieważ na wyznaczonych odcinkach ścieżki istnieje wiele miejsc, które nadają się do utworzenia stref umożliwiających socjalizowanie się mieszkańców i wspólnego spędzania czasu. Z założenia więc idea ścieżki ukierunkowana jest na Łódź i jej nowoutworzone elementy będą mogły być uznane za dziedzictwo post-EXPO. Nie mniej jednak, na trasie znajdują się punkty atrakcyjne turystycznie, co sprawia, że ze ścieżki skorzystać będą mogli również przyjezdni.

Arturówek

Ścieżka Sportu i Rekreacji

Zachowanie spójności programowej i przestrzennej

Spójność programowa

Mając na uwadze hasło przewodnie EXPO Horticultural w Łodzi („Natura miasta”), zamysł Ścieżki Sportu i Rekreacji wykorzystuje założenia jednego z jego subtematów – tj. „Nature of Leisure”, czyli kwestii związanych z wypoczynkiem i atrakcyjną formą spędzania czasu wolnego w mieście. To również wspomniane wcześniej działania na rzecz odpowiedniego zaplanowania miasta i jego funkcji, w taki sposób by stanowiło oazę, przestrzeń do rekreacji i aktywności na świeżym powietrzu.

Pamiętając także o wspomnianej idei „wspólnoty”, na wszystkich trasach znajdują się (lub zaleca się utworzenie) parki z placami zabaw oraz obiekty, które „prowokują” do nawiązywania relacji oraz integracji społeczeństwa. Przykładem mogą być place zabaw z ławeczkami w konfiguracji kołowej, które zachęcają rodziców dzieci do nawiązywania relacji między sobą, tor rowerowy lub park linowy. Innym przykładem inicjatyw mogą być stoliki do gry w szachy w parkach, miejsce do gry w bule, skate parki, wybiegi dla psów lub inne obiekty zachęcające do spędzania czasu razem z innymi.

Dodatkem do trasy są tereny interesujące z punktu widzenia historii Łodzi, chociaż niezwiązane wprost z głównym tematem ścieżki, czyli sportem i rekreacją. Ich uwzględnienie wynika z dość dużego oddalenia od terenu Wystawy, przez co ich dostępność pieszo jest ograniczona, dlatego też włączono je w ścieżkę dla rowerzystów (np. Osiedle im. J. Motwiłła-Mireckiego, Cmentarz „Doły”, Stacja Radegast).

Spójność przestrzenna

Założeniem Ścieżki Sportu i Rekreacji było wykorzystanie już istniejących dróg rowerowych w Łodzi lub ewentualne dostosowanie niektórych odcinków w sposób zapewniający ciągłość ścieżki oraz bezpieczną infrastrukturę.

Ważnym elementem jest również fakt, że na trasie Ścieżki Sportu i Rekreacji znajdują się elementy nieobecne na żadnej innej ścieżce (na przykład Kompleks Wodny „Arturówek”). Jest to spowodowane ich oddaleniem od terenu wystawy, jednak dzięki temu, że Ścieżka Sportu i Rekreacji będzie ścieżką rowerową, odległość nie stanowi tak dużego problemu jak w przypadku ścieżek pieszych i odwiedzający z powodzeniem będą mogli odwiedzić wspomniane obiekty poruszając się rowerem. Trasa ta prowadzi przez różnorodne tereny, a jej największym walorem jest połączenie terenu wystawy z dużym kompleksem leśnym Łągiewniki i atrakcyjnym krajobrazowo parkiem Mickiewicza.

Trasy Ścieżki Sportu i Rekreacji przebiegają przez różne części miasta oraz mają różne długości. W zależności od upodobań wizualnych oraz kondycji mieszkańcy będą więc mogli wybrać trasę dostosowaną do ich potrzeb. Trasa A przebiega przez południową część miasta i jest średniej długości. Trasa B prowadzi przez Śródmieście i jest najkrótszą z tras. Trasa C natomiast przebiega północną częścią Łodzi przez lasy i jest najdłuższą ze wszystkich zaplanowanych tras. Ponadto trasy przecinają się w kilku miejscach co pozwala poruszającym się zmienić kierunek jazdy i tym samym atrakcje po drodze.

Główni odbiorcy i wyzwania

Główne grupy odbiorców

Ścieżka dedykowana jest wszystkim fanom wycieczek rowerowych, ponieważ cała trasa w zamyśle przebiega ścieżkami dla rowerzystów.

Trasa A jest dobrym rozwiązaniem dla turystów oraz osób, które cenią sobie różnorodność, ponieważ oprócz parków, mogą na tej trasie odwiedzić obiekty historyczne (np. Muzeum Sportu i Turystyki), obszary przemysłowe ale również sportowe (np. Zatoka Sportu).

Trasa B prowadzi przez serce miasta poprzez pobliskie parki oraz ulicę Piotrkowską, więc wpisze się w gusta mieszkańców, którzy nie lubią dalekich dystansów i wolą korzystać z atrakcji „współczesnego” miasta. Jest to też dobra alternatywa dla rodzin z dziećmi, ponieważ trasa B jest znacznie krótsza i mniej męcząca i tym samym odpowiedniejsza dla dzieci.

Trasa C natomiast jest dedykowana dla fanów długich tras oraz natury w niezmiennionej formie. Stąd też droga przebiega przez las i parki ze zbiornikami wodnymi.

Dzieci w wieku
szkolnym

Młodzież
i studenci

Dorośli

Osoby starsze

Turyści

Obcokrajowcy

Główne wyzwania

Głównymi wyzwaniami w ramach Ścieżki Sportu i Rekreacji jest zapewnienie jej ciągłości. Będzie się to wiązało z utworzeniem kilku odcinków drogi dla rowerów oraz modernizacją niektórych istniejących już szlaków. Zaliczają się do nich na przykład: odcinek drogi na ulicy Jaracza, gdzie brakuje przejazdu rowerem w obu kierunkach, zachodni odcinek od ulicy Kilińskiego, który połączyłby Pasaż Abramowskiego z Parkiem im. J. Kilińskiego, wyburzenie muru na ulicy Magazynowej, który umożliwi płynny przejazd z Księżego Młyna do ŁSSE, wyremontowanie starych płyt chodnikowych w zieleńcu przy Parku nad Sokołówką.

Ponadto ważnym zagadnieniem w ramach wspomnianego wcześniej „Nature of Leisure” jest również rozwój i wspieranie miejskiej kultury – zarówno poprzez organizację wydarzeń, jak również wsparcie dla inicjatyw lokalnych związanych z wydarzeniami kulturalnymi. Dobrą praktyką byłoby więc utworzenie jednostek/organizacji, które byłyby „animatorami” tych inicjatyw i które dalej wykorzystywałyby utworzoną infrastrukturę w ramach ścieżki.

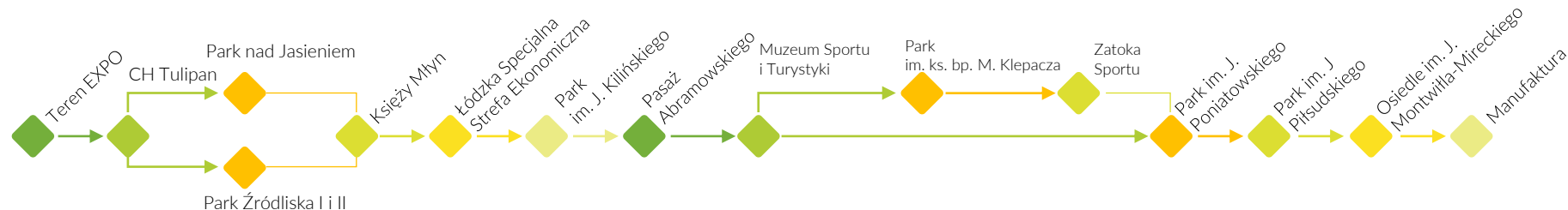

A scenic view of a park with a pond. A large, vibrant green weeping willow tree stands prominently on the right bank, its branches cascading down towards the water. The pond's surface is calm, reflecting the sky and the surrounding trees. In the background, several other trees are visible, some with white blossoms, suggesting a spring setting. The overall atmosphere is peaceful and natural.

5.1. Trasa A

Ścieżka sportu i rekreacji

Ścieżka nr 3 | Trasa A

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni uporządkowane

1. Park im. S. Moniuszki
2. Zieleniec przy ul. Paryskiej
3. Park Źródlika I i II
4. Park nad Jasieniem
5. Park im. J. Kilińskiego
6. Park im. ks. bp. M. Klepacza
7. Park im. J. Poniatowskiego
8. Park na Zdrowiu

Przestrzenie publiczne

1. Księży Młyn
2. Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna (ŁSSE)
3. Pasaż Abramowskiego
4. Osiedle im. J. Montwiłła-Mireckiego

Obiekty

1. Muzeum Sportu i Turystyki
2. Teatr DOM
3. Zatoka Sportu
4. Manufaktura
5. Willa Ludwika Grohmana
6. „Centrala”
7. Stadion ŁKS Łódź
8. Atlas Arena

Łączniki

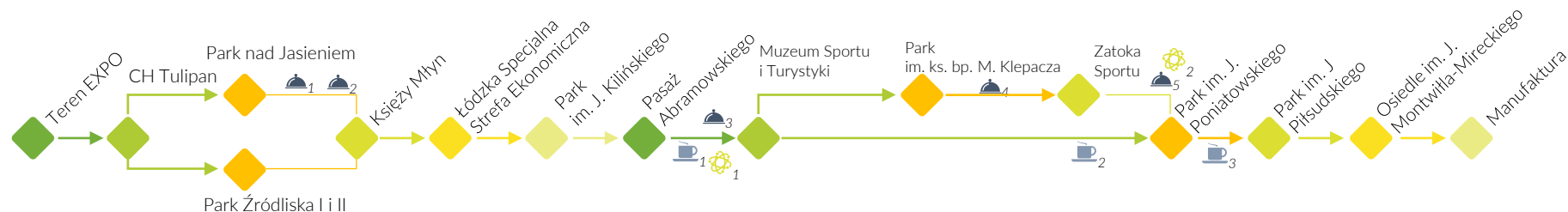
16 łączników obejmujących fragmenty następujących ulic:
Paryska, Tylna, Kilińskiego, Sienkiewicza, Kościuszki, Potęży, Żeromskiego, Al. Bandurskiego, Al. Politechniki, Al. Unii Lubelskiej, Drewnowska.

Legenda

Kolor zielony – Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat główny ścieżki)

Ścieżka sportu i rekreacji

Ścieżka nr 3 | Trasa A

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 13,4 km

długość szlaku

Rowerem

sposób poruszania się

ok. 1,5 h

czas przejazdu

Restauracje

1. Restauracja Fatamorgana
2. Maison A.S.
3. Restauracja Pub Pierrot
4. Cotton Club
5. Gęsi Puch

Kawiarnie i inne miejsca spotkań

1. Hello!
2. Starbucks (na terenie CH Sukcesja)
3. Piekarnia i cukiernia – Jas i Małgosia

Murale i instalacje artystyczne

1. 10 lutego 7/9
2. Politechniki 16

Legenda

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

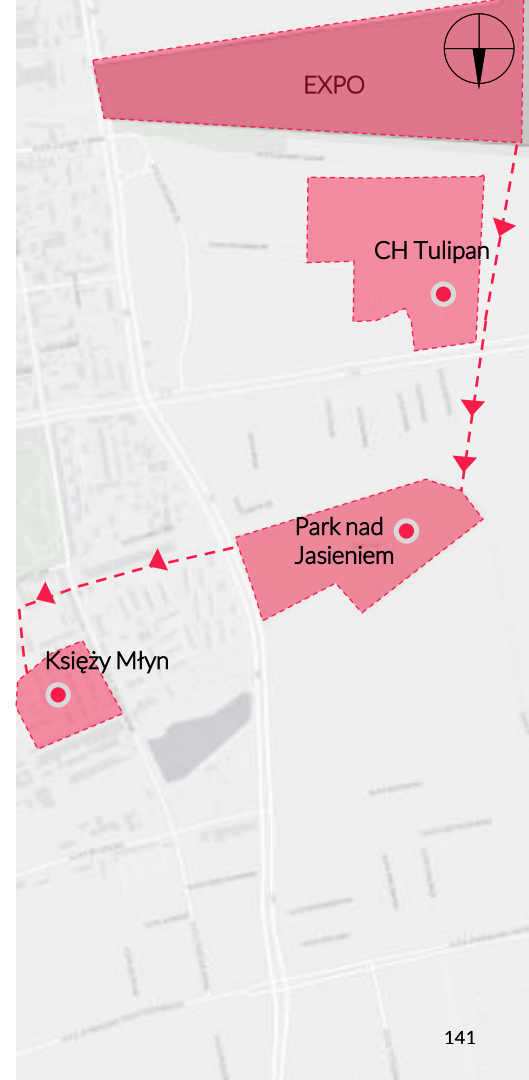
– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa A

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa A

Łącznik
3.A.0

Trasa rozpoczyna się przy wyjściu z wystawy od południowej strony w kierunku ulicy Piłsudskiego. Obecnie łącznik ten nie jest przystosowany do ruchu rowerowego, ale w zamyśle trasa ta poddana będzie istotnym przekształceniom i utworzona zostanie tam m.in. droga dla rowerów.

CH Tulipan (informacje: str. 85)

Łącznik
3.A.3

Trasa na kolejnym odcinku przebiega wzdłuż południowej strony ulicy Piłsudskiego poprzez skrzyżowanie z ulicą Przędzalnianą i dalej do wejścia do Parku Źródlika. Droga dla rowerów w stanie obecnym istnieje tylko po północnej stronie ulicy, jednak zasilenie ścieżką dla rowerzystów także południowej strony ułatwi poruszanie się na trasie Widzew Księży Młyn (uniknięcie dwukrotnego przekraczania sygnalizacji świetlanych).

Park Źródlika I i II (informacje: str. 60)

Łącznik
3.A.4

Trasa na kolejnym odcinku przecina ulicę Fabryczną i prowadzi Kocim Szlakiem bezpośrednio do Księżego Młyna. Na całej trasie istnieje droga dla rowerów. Rekomenduje się jedynie wydzielenie przejazdu dla rowerów przez ulicę Fabryczną.

Księży Młyn (informacje: str. 77)

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa A

Łącznik
3.A.5

Trasa na kolejnym odcinku przebiega przy Domu Wydawniczym Księży Młyn a następnie przecina ulicę Magazynową i ciągnie się uliczkami na terenie ŁSSE, które są możliwe do przejazdu rowerem. Aby połączyć te dwa odcinki, konieczne jednak będzie otwarcie furty na teren ŁSSE przy Magazynowej, który uniemożliwia bezpośredni przejazd.

Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna (informacje: str. 76)

Łącznik
3.A.6

Kolejny odcinek trasy przebiega bezpośrednio od ŁSSE przy zbiorniku wodnym z prawej strony oraz budynkami Hapam Poland z lewej strony. Następnie prowadzi dalej ulicą Tymienieckiego w kierunku Parku Kilińskiego. Cały odcinek jest możliwy do przejechania rowerem.

Park im. J. Kilińskiego (informacje: str. 65)

Łącznik
3.A.7

Kolejny odcinek trasy przebiega przez Park Kilińskiego i dalej ulicą Kilińskiego. Po zachodniej stronie Kilińskiego jest spora rezerwa możliwa do wykorzystania dla dwukierunkowego połączenia pasażu Abramowskiego z Parkiem Kilińskiego. Potencjalnym rozwiązaniem byłoby utworzenie odcinka drogi przy budynku M&K Concept (numer 1).

Pasaż Abramowskiego (informacje: str. 71)

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa A

Łącznik
3.A.8

Kolejny odcinek trasy przebiega ulicą Sienkiewicza w stronę ulicy Tylnej. Następnie ciągnie się do ulicy Piotrkowskiej. Obecnie trasa nie jest przystosowana, ale w MPZP na tym terenie ma powstać woonerf, co pozwoli na skierowanie ścieżki do ul. Piotrkowskiej. Od ulicy Piotrkowskiej trasa przebiega przy Teatrze Dom (numer 1), dalej Aleją Tadeusza Kościuszki a następnie ulicą Potza. W stanie istniejącym brak ścieżki na tym odcinku, ale jest rezerwa i można ją wykonać.

Muzeum Sportu i Turystyki (informacje: str. 82)

Łącznik
3.A.9

Kolejny odcinek trasy przebiega „przedłużeniem” ulicy Potza tuż przy Muzeum Sportu i Turystyki. Następnie skręca w prawo w Aleję Politechniki, prowadząc wzdłuż aż do ulicy Żeromskiego. Przy skrzyżowaniu Żeromskiego Żwirki należy wykonać przejazd dla rowerzystów, który pozwoliłby na przecięcie jezdni wprost do wejścia do Parku im. J. Poniatowskiego. Na całym odcinku istnieją już drogi dla rowerów, które mogą zostać wykorzystane.

Park im. J. Poniatowskiego (informacje: str. 66)

Paśaż
Abramowskiego

1

Muzeum Sportu i
Turystyki

Park im. Ks. J.
Poniatowskiego

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa A

Muzeum Sportu i Turystyki (informacje: str. 82)

Na kolejnym odcinku trasa przebiega ulicą Stefanowskiego przy Muzeum Sportu i Turystyki, następnie przecina ulicę Skorupki i ciągnie się do Parku Klepacza przy budynku Biura Rektora Politechniki Łódzkiej. Na tym obszarze konieczne będzie stworzenie woonerfu (ul. Stefanowskiego) z możliwością łatwego przemieszczania się rowerem.

Park im. ks. bp. M. Klepacza (informacje: str. 63)

Kolejny odcinek trasy przebiega wzdłuż parku Klepacza Aleją Politechniki prosto do Zatoki Sportu.

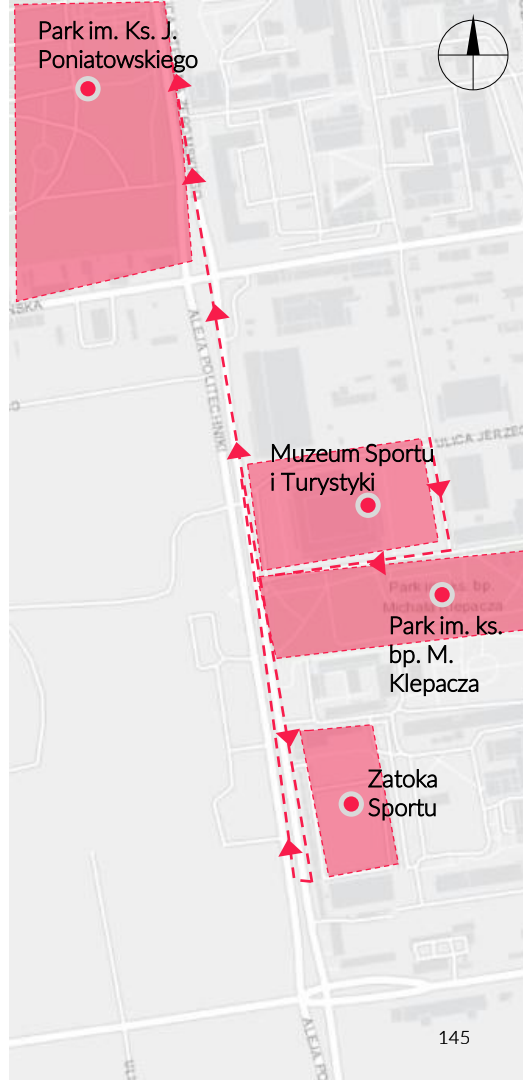

Zatoka Sportu (informacje: str. 82)

Trasa na kolejnym odcinku przebiega bezpośrednio wzdłuż Alei Politechniki, następnie przechodzi w ulicę Żeromskiego i na skrzyżowaniu Żeromskiego Żwirki skręca w lewo do Parku Poniatowskiego. Na całym odcinku istnieje obecnie droga dla rowerów, która może być wykorzystana.

Park im. Ks. J. Poniatowskiego (informacje: str. 66)

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa A

Łącznik
3.A.13

Na rogu Parku Poniatowskiego trasa przecina Aleję Włókniarzy i przebiega dalej Aleją Bandurskiego pod wiaduktami. Przy rondzie droga przechodzi w ulicę Krzemieniecką i podąża wzdłuż niej aż do skrzyżowania Krzemieniecka Konstantynowska, gdzie trasa zmienia kierunek na zachodni i przebiega dalej ulicą Konstantynowską bezpośrednio do Parku Piłsudskiego. Wzdłuż trasy znajdują się punkty takie jak Atlas Arena oraz Zoo znajdujące się tuż przy Parku Piłsudskiego. Oprócz tego w pobliżu trasy jest kilka ciekawych obiektów sportowych m.in. Aquapark Fala, Klub Strzelecki, Stadion ŁKS Łódź. Na całym odcinku istnieją obecnie drogi rowerowe, które można wykorzystać.

Park im. J. Piłsudskiego/ na Zdrowiu (informacje: str. 61)

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa A

Łącznik
3.A.14

Trasa na kolejnym odcinku przebiega Aleją Unii Lubelskiej, zaczynając od skrzyżowania Konstancyńskiej z Al. Unii Lubelskiej i kieruje się w lewo w stronę ulicy Srebrzyńskiej, którą przecina i ciągnie się dalej Aleją Unii Lubelskiej bezpośrednio do Osiedla Mireckiego. Na wyznaczonym łączniku istnieje już droga aczkolwiek wymaga ona naprawy i poprawienia stanu nawierzchni. Dotyczy to szczególnie odcinka przebiegającego Aleją Unii Lubelskiej pomiędzy ulicami Srebrzyńską i Konstancyńską.

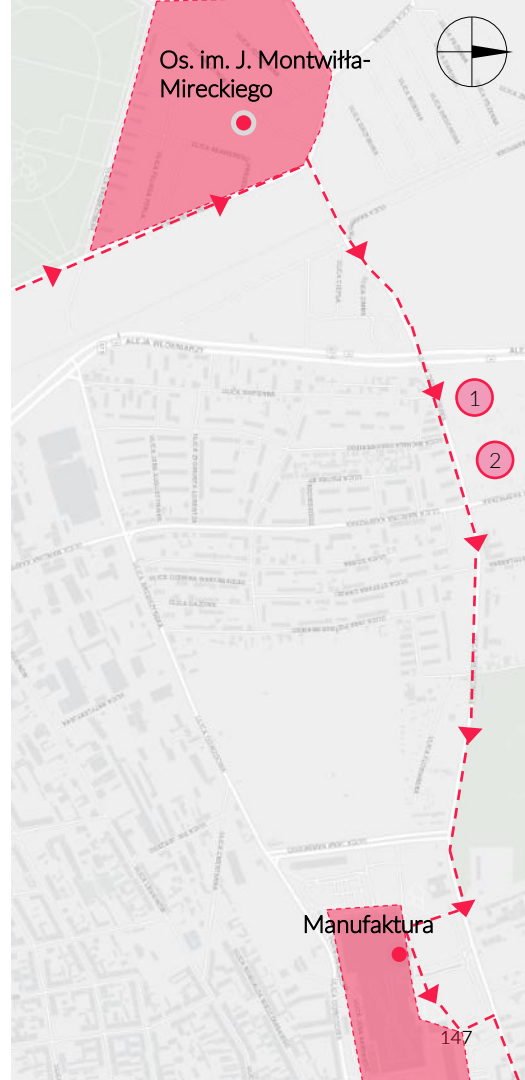
Osiedle im. J. Montwiłła-Mireckiego (informacje: str. 75)

Łącznik
3.A.15

Trasa na kolejnym odcinku przebiega przez całą swoją długość ulicą Drewnowską. Zaczyna się ona u krańca Alei Unii Lubelskiej a następnie ciągnie się aż do Łódzkiej Manufaktury. Za skrzyżowaniem Drewnowska Aleja Włókniarzy zwiedzający przejeżdżają przy Zielonym Skwerze oraz Górcie (numer 1 i 2) ciekawych naturalnych elementach krajobrazu Łodzi. Na całym odcinku istnieje obecnie droga dla rowerów. Ścieżki są w różnym standardzie ale jest zachowana ich ciągłość.

Manufaktura (informacje: str. 85)

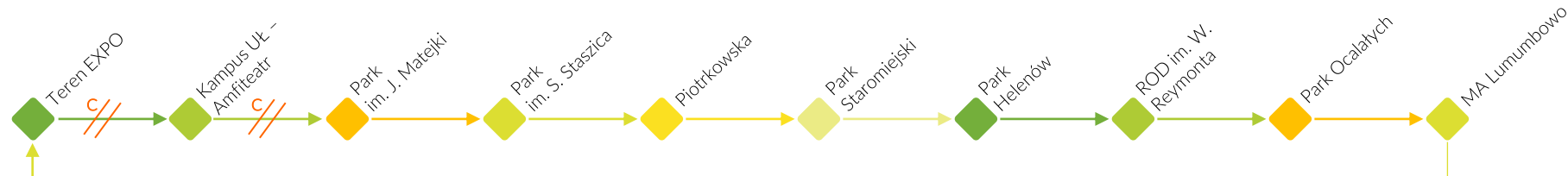

A scenic view of a park with a pond. A large, vibrant green weeping willow tree stands prominently on the right bank, its branches cascading down towards the water. The pond's surface is calm, reflecting the sky and the surrounding trees. In the background, several other trees are in bloom, including a large white-flowered tree. The grass is a lush green, and the overall atmosphere is peaceful and spring-like. A white curved shape is on the left side of the image, and a green square is positioned near the bottom left.

5.2. Trasa B

Ścieżka sportu i rekreacji

Ścieżka nr 3 | Trasa B

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni uporządkowanej

1. Skwer UŁ
2. Park im. J. Matejki
3. Park im. S. Staszica
4. Park im. S. Moniuszki
5. Park Staromiejski
6. Ogród Biedermanna
7. Park Helenów
8. Park Ocalałych
9. Skwer Sporna/ Pankiewicza

Przestrzenie publiczne

1. Woonerf 6 Sierpnia
2. Piotrkowska
3. Plac Wolności
4. ROD im. Reymonta
5. MA Lumumbowo

Obiekty

1. Kampus UŁ - Amfiteatr
2. Łódź Fabryczna
3. Muzeum Dętka
4. Pałac Biedermanna
5. Centrum Dialogu im. Marka Edelmana

Łączniki

10 łączników obejmujących fragmenty następujących ulic: Narutowicza, Debicha, Jaracza, Trawmajowa, Traugutta, Al. Rodziny Poznańskich, Węglowa, Piotrkowska, Północna, Źródłowa, Sporna, Pankiewicza, Al. Grzegorza Palki, Lubeckiego, Tamka, Styrka.

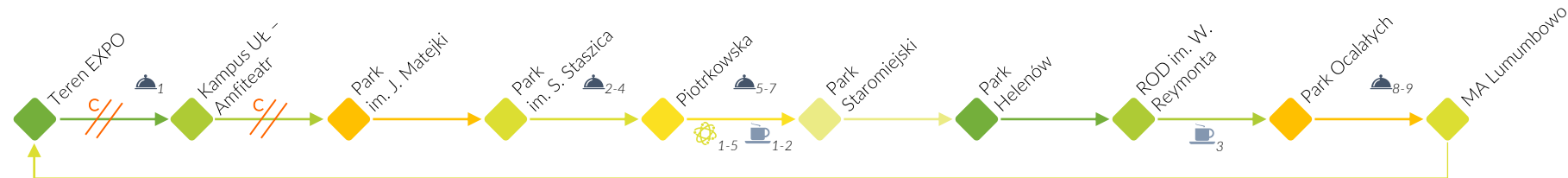
Legenda

 - Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę C

 - Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat główny ścieżki)

Ścieżka sportu i rekreacji

Ścieżka nr 3 | Trasa B

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 9,3 km

długość szlaku

Rowerem

sposób poruszania się

ok. 1 h

czas przejazdu

Restauracje

1. Radiowa Bistro
2. Cód Miód Fabryczna
3. Varoska
4. Motywy
5. Powidok
6. Cynamon Seafood
7. Chilli Bar
8. Pizzeria 105

Kawiarnie i inne miejsca spotkań

1. The Brick Coffee Factory
2. Cukiernia Braci Miś
3. Klubokawiarnia Owoce i Warzywa

Murale i instalacje artystyczne

1. Piotrkowska 71
2. Piotrkowska 48
3. Więckowskiego 4
4. Piotrkowska 3
5. Piotrkowska 26

Legenda

– Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę C

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa B

Łącznik
3.B.0

Teren EXPO

Pierwszy odcinek trasy łączy wyjście z terenu wystawy od strony ulicy Narutowicza z Amfiteatrem na Kampusie Uniwersytetu Łódzkiego. Po wyjściu z terenu EXPO szlak przebiega ulicą Narutowicza a następnie przechodzi w ulicę Debicha w kierunku Wydziału Chemii Uniwersytetu Łódzkiego (numer 1 na mapie) oraz wyżej wymienionego Amfiteatru. W stanie istniejącym trasa nie jest dostosowana i rekomenduje się modernizację całego wyżej wymienionego odcinka z uwzględnieniem drogi dla rowerów.

Łącznik
3.B.1

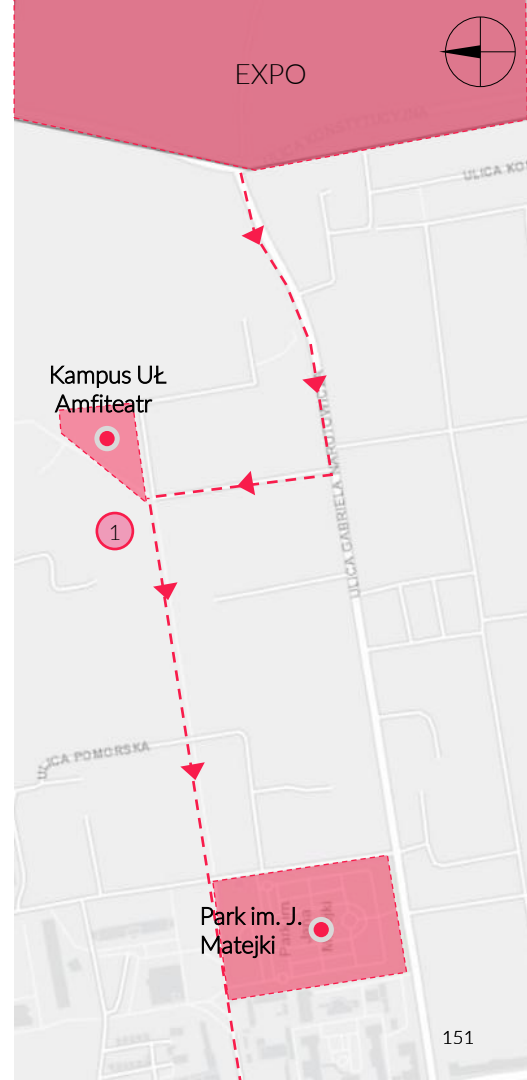
Kampus UŁ – Amfiteatr (informacje: str. 80)

Trasa na kolejnym odcinku przebiega ulicą Jaracza wzdłuż Kampusu UŁ i prowadzi bezpośrednio do Parku im. J. Matejki. Trasa przy kampusie jest obecnie wyposażona w ścieżkę dla rowerów..

Park im. J. Matejki (informacje: str. 64)

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa B

Łącznik
3.B.2

Kolejny odcinek trasy łączy Park Matejki z Parkiem Staszica. Przebiega on dalej wzdłuż ulicy Jaracza i ciągnie się do skrzyżowania z ulicą Wierzbową, gdzie skręca bezpośrednio do Parku Staszica. Kluczowym fragmentem tego odcinka jest trasa pomiędzy skrzyżowaniami Jaracza-Wierzbowa oraz Jaracza-Kopcińskiego. Jest to ulica dwupasmowa, jednokierunkowa z przydrożnymi miejscami parkingowymi i w stanie istniejącym nie ma tam możliwości jazdy rowerem. Zaleca się więc przebudowę drogi z uwzględnieniem infrastruktury dla rowerzystów.

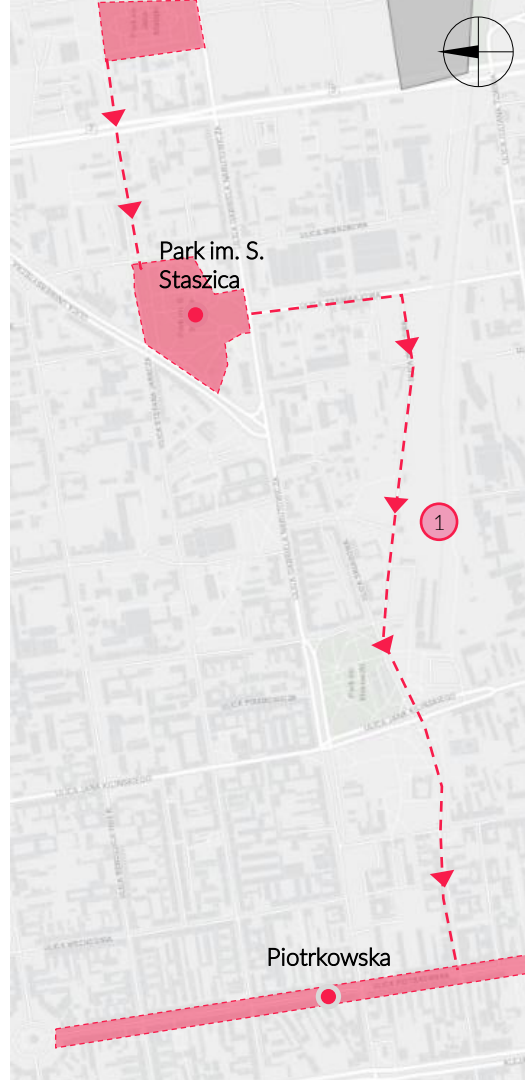
Park im. S. Staszica (informacje: str. 64)

Łącznik
3.B.3

Kolejny odcinek trasy zaczyna się u wyjścia z Parku Staszica od strony ulicy Narutowicza i przebiega ulicą Tramwajową do skrzyżowania z ulicą Węglową, w którą następnie skręca i ciągnie się aż do Alei Rodziny Scheiblerów. Na skrzyżowaniu trasa przechodzi w Aleję Rodziny Poznańskich i przebiega tuż obok Dworca Łódź Fabryczna. Trasa prowadzi dalej prosto ulicą Traugutta, która jest obecnie remontowana, bezpośrednio do ulicy Piotrkowskiej. Na trasie istnieją obecnie drogi dla rowerów. Rekomenduje się potencjalną modyfikację odcinka przebiegającego przy dworcu Łódź Fabryczna (numer 1). Droga rowerowa w tym miejscu przebiega razem z ruchem pieszych.

Piotrkowska (informacje: str. 72)

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa B

Łącznik
3.B.4

Trasa na kolejnym odcinku przebiega cały czas na wprost ulicą Piotrkowską oraz Nowomiejską bezpośrednio do wejścia do Parku Staromiejskiego od ulicy Północnej. Bezpośrednia droga rowerowa na Piotrkowskiej nie istnieje, ale ulica jest bezpieczna i odbywa się tam ruch rowerzystów.

Park Staromiejski (informacje: str. 62)

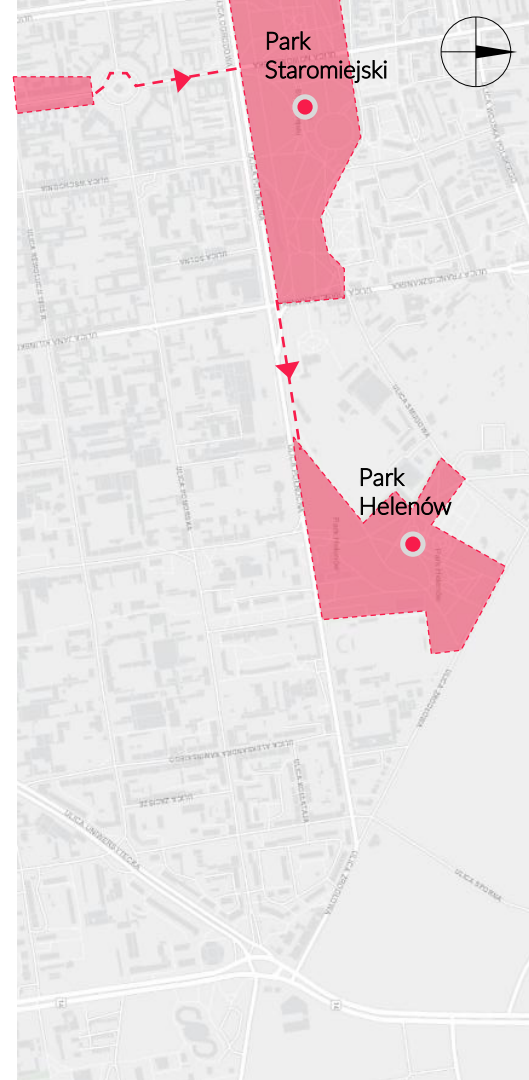
Łącznik
3.B.5

Kolejny odcinek trasy rozpoczyna się u wyjścia z Parku Staromiejskiego przy skrzyżowaniu ulic Północna-Franciszkańska i kontynuuje dalej ulicą Północną. Po ok. 300 m trasa kieruje się lekko w lewo i biegnie przez Dolinę Łódki znajdującej się przy ulicy Północnej bezpośrednio do Parku Helenów.

Trasa jest obecnie częściowo dostosowana do ruchu rowerowego. Obecnie w ramach projektu Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi planuje się utworzenie ścieżki prowadzonej po obrysie Parku Staromiejskiego.

Park Helenów (informacje: str. 62)

Ścieżka nr 3 | Trasa B

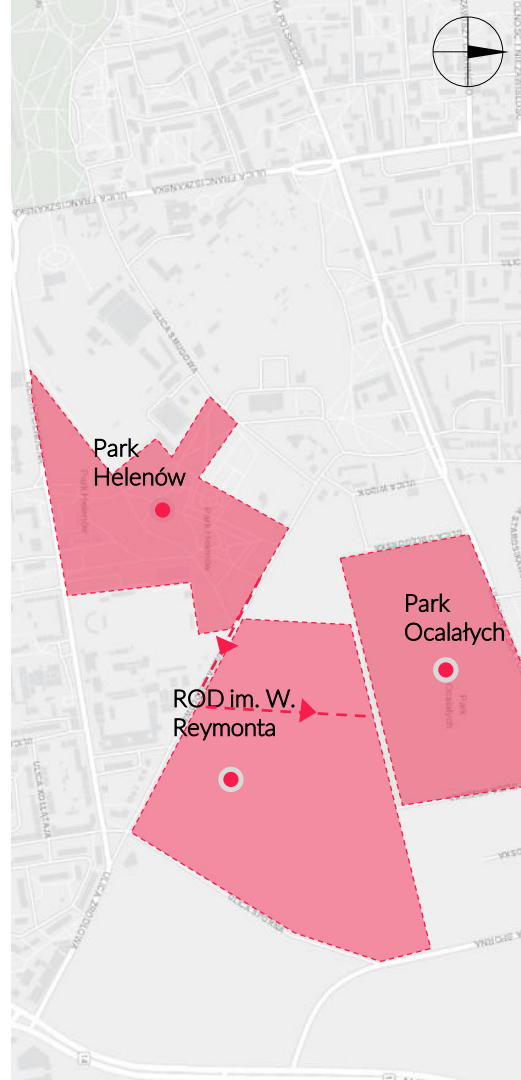

ROD im. W. Reymonta (informacje: str. 79)

Do Parku Ocalałych zwiedzający dotrą dzięki nowo projektowanemu wejściu na teren ROD Reymonta, który będzie stanowił przedłużenie jednej z alejek parkowych. Alternatywnie, do Parku Ocalałych będzie można dotrzeć przez nowo projektowany Skwer przy Źródłowej („Bulwar nad Łódką”), z pominięciem ROD im. Reymonta.

Park Ocalałych (informacje: str. 63)

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa B

Łącznik
3.B.8

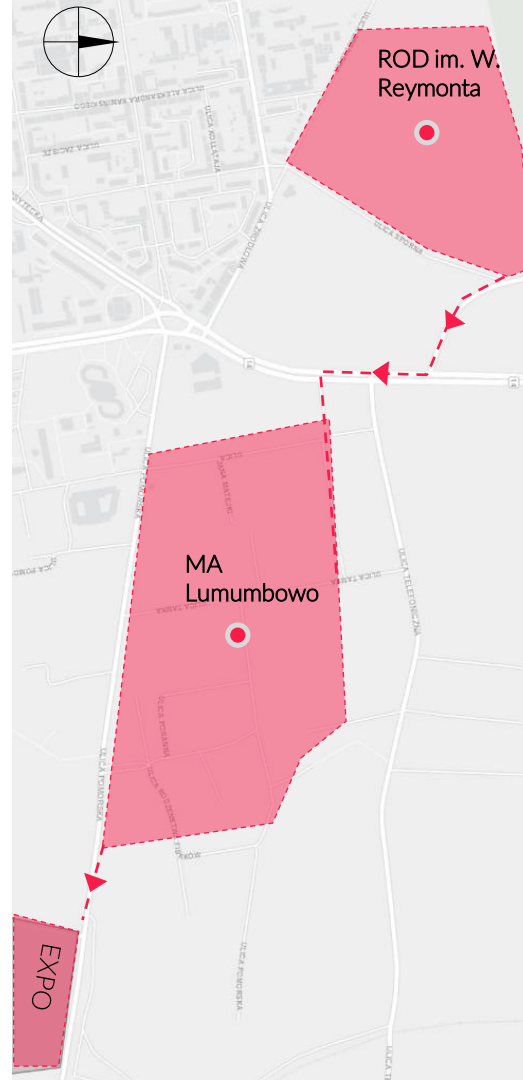
Kolejny odcinek trasy przebiega ul. Sporną w kierunku zachodnim od wyjazdu z ogródków działkowych. Następnie, od skrzyżowania Sporna-Pankiewicza kontynuuje ul. Pankiewicza w kierunku Alei Grzegorza Palki, którą następnie przebiega aż do ulicy Lubeckiego. Przy krańcu ul. Lubeckiego droga przechodzi w ulicę Tamka i podąża wzdłuż niej do ulicy Styrskiej. Na odcinkach przy ul. Pankiewicza i Palki istnieją w stanie obecnym drogi dla rowerów, które można wykorzystać. Trasa dalej przebiega ul. Lubeckiego, która jest spokojną ulicą osiedlową i także z powodzeniem może być uznana za odpowiednią dla rowerzystów. W przypadku ul. Tamka rekomenduje się utworzenie ścieżki rowerowej.

MA Lumumbowo (informacje: str. 78)

Łącznik
3.B.9

Ostatni łącznik prowadzi z terenu Lumumbowa z powrotem na teren Wystawy. Zwiedzający poruszają się prosto do wejścia na Teren Expo od ulicy Pomorskiej. Na tym odcinku brak obecnie ścieżki dla rowerów.

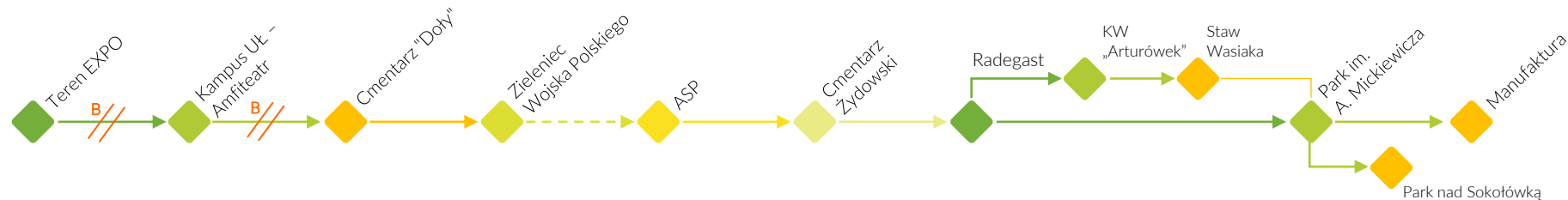

A scenic view of a park with a pond. A large, vibrant green weeping willow tree stands prominently on the right bank, its branches cascading down towards the water. The water is calm, reflecting the sky and the surrounding trees. In the background, other trees are in bloom, including a large white-flowered tree. The sky is overcast. A green square graphic is located in the bottom left corner.

5.3. Trasa C

Ścieżka sportu i rekreacji

Ścieżka nr 3 | Trasa C

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni uporządkowanej

1. Skwer przy Wydz. Fizyki
2. Ogród Przy Wydz. Biologii
3. Park im. J. Matejki
4. Cmentarz "Doły"
5. Zieleniec przy Wojska Polskiego
6. Cmentarz Żydowski
7. Staw Wasiaka
8. Park im. A. Mickiewicza
9. Park nad Sokołówką

Przestrzenie publiczne

1. KW Arturówek
2. Dolny Rynek

Obiekty

1. Kampus UŁ – Amfiteatr
2. ASP
3. Radegast
4. Manufaktura

Łączniki

11 łączników obejmujących fragmenty następujących ulic: Narutowicza, Debicha, Jaracza, Kopcińskiego, Al. Grzegorza Palki, Pankiewicza, Sporna, Zagajnikowa, Al. Pamięci Ofiar Litmanstadt Getto, Strykowska, Wycieczkowa, Warszawska, Czeremchy, Łągiwnicka, Aleja Róż, Zgierska, Zachodnia, Drewnowska.

Legenda

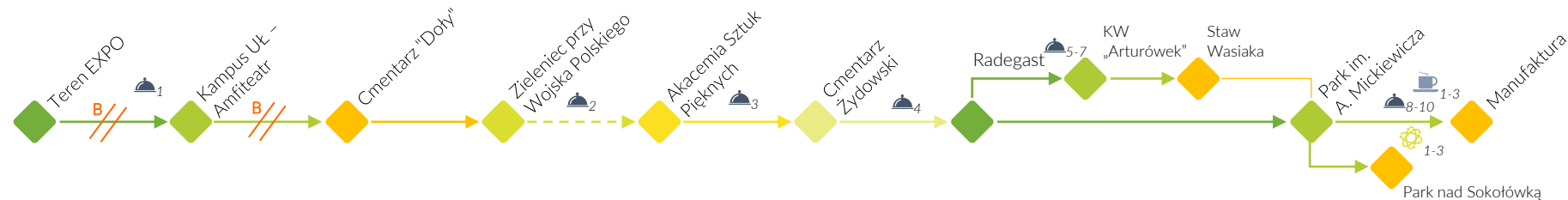
Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę B

Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat główny ścieżki)

Ścieżka sportu i rekreacji

Ścieżka nr 3 | Trasa C

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 17,6 km

długość szlaku

Rowerem

sposób poruszania się

ok. 2 h

czas przejazdu

Restauracje

1. Radiowa Bistro
2. Restauracja Stylowa
3. Pizzeria Piwnica
4. Pan Obiadek
5. Tu Tak!
6. Bacówka u Gazdy
7. Osada nad Wodą
8. Restauracja Dwa Światy
9. Quattro Pizzeria
10. Toskana

Kawiarnie i inne miejsca spotkań

1. Starbucks
2. Costa Coffee
3. Bubbleology

Murale i instalacje artystyczne

1. Rynek Bałucki 1
2. Zgierska 65
3. Drewnowska 58

Legenda

– Możliwość zmiany trasy spaceru na Trasę B

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa C

łącznik
3.C.0

Trasa rozpoczyna się przy wyjściu z terenu wystawy od ulicy Narutowicza i przebiega wzdłuż niej aż do ulicy Debicha, gdzie skręca i prowadzi w stronę ulicy Jaracza bezpośrednio do Kampusu UŁ i Amfiteatru. W stanie istniejącym trasa nie jest dostosowana do poruszania się rowerem, rekomenduje się zatem modernizację całego wyżej wymienionego odcinka z uwzględnieniem drogi dla rowerów.

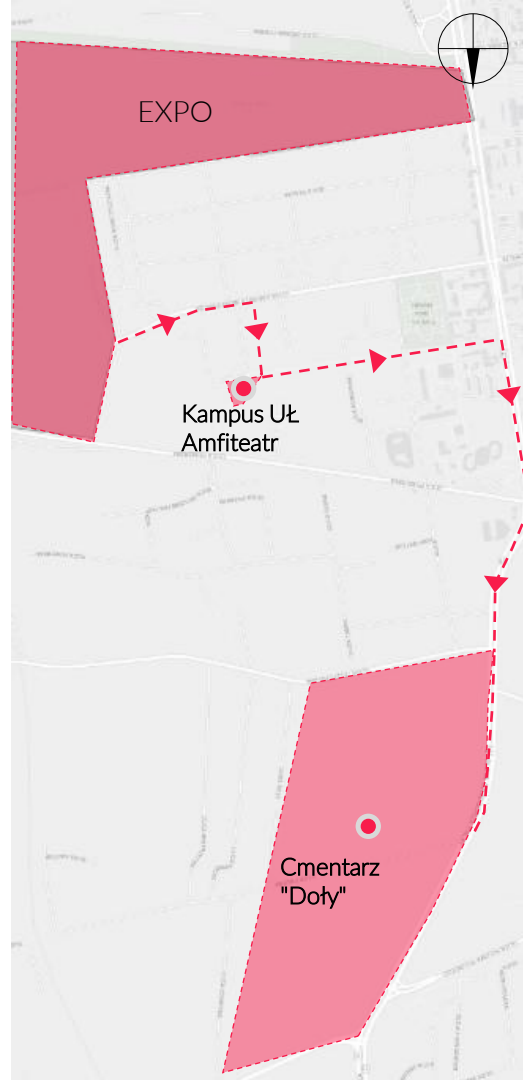
Kampus UŁ – Amfiteatr (informacje: str. 80)

łącznik
3.C.1

Kolejny odcinek trasy przebieg ulicą Jaracza, mijając tym samym kampus Uniwersytetu Łódzkiego. Przy skrzyżowaniu Jaracza-Kopcińskiego trasa kieruje się na prawo wzdłuż ulicy Kopcińskiego, następnie przecina ulicę Źródłową i przechodzi w Aleję Grzegorza Palki, po czym kontynuuje prosto bezpośrednio do Cmentarza "Doły". Poruszanie się rowerem po trasie jest na tym odcinku możliwe. Potencjalną rekomendacją jest modernizacja ścieżki przebiegającej przy Parku Matejki (ulica Jaracza) na odcinku Matejki-Kopcińskiego.

Cmentarz „Doły” (informacje: str. 54)

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa C

Łącznik
3.C.0

Kolejny odcinek trasy przebiega Aleją Grzegorza Palki, równoległą do Cmentarza "Doły". Następnie na skrzyżowaniu trasa przechodzi w ulicę Wojska Polskiego, przy której znajduje się Zieleniec. Na całej trasie utworzone są już drogi dla rowerów.

Zieleniec przy Wojska Polskiego (informacje: str. 58)

Akademia Sztuk Pięknych (informacje: str. 80)

Łącznik
3.C.3

Trasa na kolejnym odcinku przebiega ulicą Sporną, na północ od wyjścia z Zielenca Wojska Polskiego. Przechodzi następnie w ulicę Zagajnikową i prowadzi bezpośrednio przy Cmentarzu Żydowskim od strony ul. Zmiennej.

Cmentarz Żydowski (informacje: str. 53)

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa C

Łącznik
3.C.0

Kolejny odcinek trasy prowadzi dalej ulicą Zagajnikową w kierunku północnym. Po minięciu skrzyżowania z ul. Inflancką trasa prowadzi dalej Aleją Pamięci Ofiar Litzmannstadt Getto bezpośrednio do stacji Radegast. Na odcinku istnieje już droga dla rowerów.

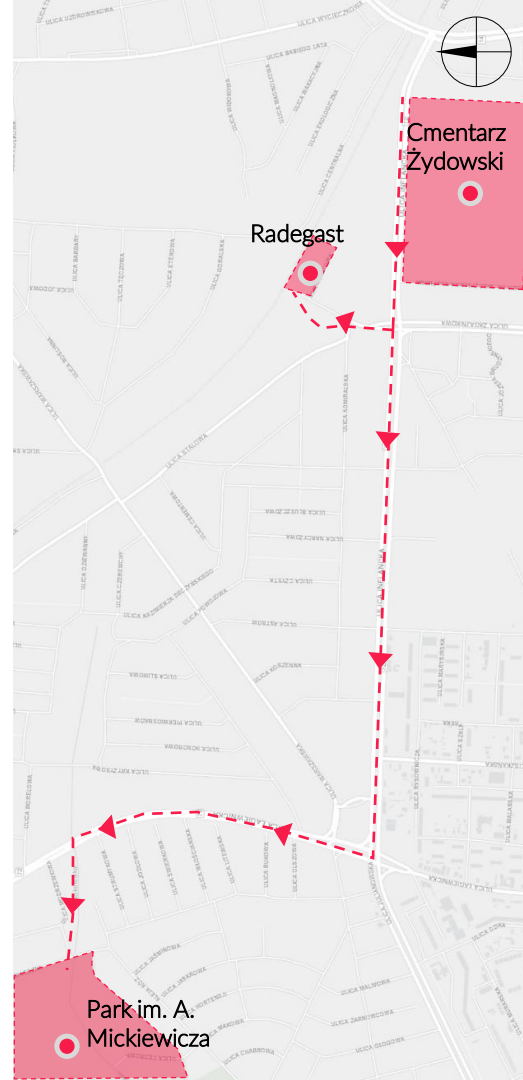

Stacja Radegast (informacje: str. 88)

Dla osób, które zdecydują się na krótszą trasę, kolejny odcinek przebiega przez Aleję Pamięci Ofiar Litzmannstadt Getto „z powrotem” do ulicy Inflanckiej, którą następnie prowadzi aż do skrzyżowania z ulicą Łagiewnicką. Podąża nią w prawo, a przy rzece Sokołówka skręca na lewo w stronę zieleńca z nieutwardzoną ścieżką (numer 1). Za zieleńcem trasa przechodzi w Aleję Róż i prowadzi bezpośrednio do Parku im. A. Mickiewicza.

Park im. A. Mickiewicza/ Julianowski (informacje: str. 61)

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa C

łącznik
3.C.6

Stacja Radegast (informacje: str. 88)

Alternatywny odcinek trasy przebiega Aleją Pamięci Ofiar Litzmannstadt Getto, a następnie ulicą Inflancką. Za skrzyżowaniem prowadzi w lewo ulicą Strykowską. W dalszej kolejności droga ciągnie się ulicą Wycieczkową wzdłuż ogródków działkowych a następnie wzdłuż Lasu Łągiennickiego. Na całym odcinku istnieje w stanie obecnym droga dla rowerów. Za parkingiem Łągienniki trasa skręca się w lewo i prowadzi drogą leśną aż do Kompleksu Wypoczynkowego Arturówek.

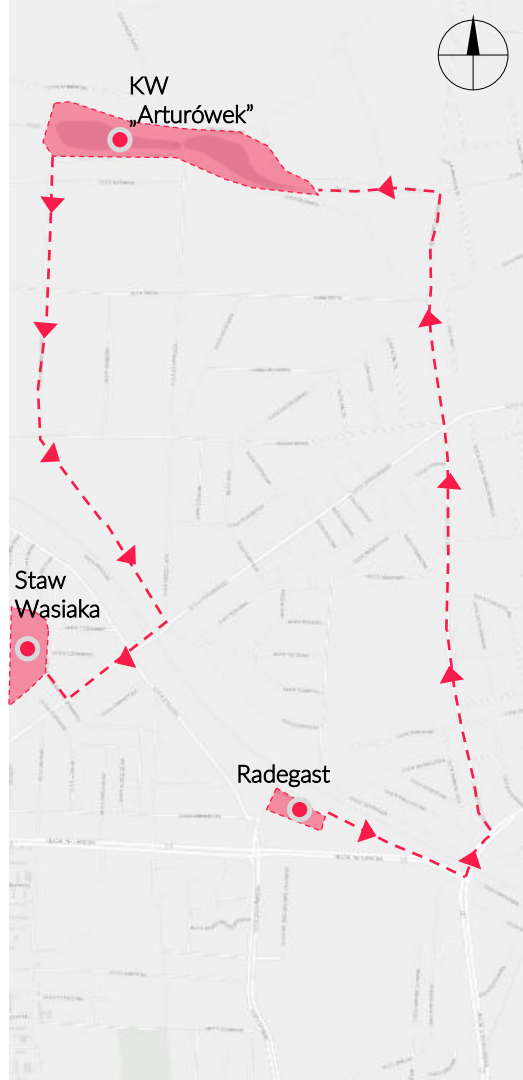

KW „Arturówek” (informacje: str. 78)

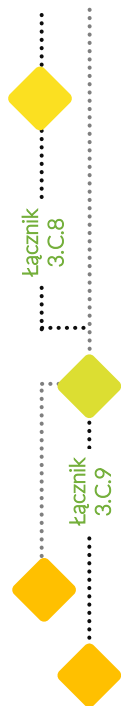
Kolejny odcinek trasy rozpoczyna się przy Plaży Miejskiej Arturówek i przebiega cały czas prosto ulicą Krasnoludków poprzez las. Po wyjeździe na skrzyżowanie Skrzydlata-Warszawska, trasa kontynuuje swój przebieg pod wiaduktem na ulicy Warszawskiej i dalej wzdłuż niej. W następnej kolejności trasa skręca w prawo w ulicę Deczyńskiego, która przechodzi później w ulicę Rybacką i tym samym doprowadza do Stawu Wasiaka. Większa część odcinka przebiega drogą leśną. W przypadku ulicy Warszawskiej zaleca się dobudowanie brakującej części drogi dla rowerów (odcinek Wałbrzyska - Deczyńskiego).

łącznik
3.C.7

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa C

Staw Wasiaka (informacje: str. 58)

Kolejny odcinek trasy przebiega przez niezagospodarowany teren na zachód od Stawu Wasiaka. Prowadzi on ścieżką wzdłuż rzeki Sokołówka, a następnie Aleją Róż do wejścia do Parku im. A. Mickiewicza od ulicy Folwarcznej. Rekomenduje się utworzenie drogi dla rowerów w torze obecnie udeptanej ścieżki pieszej.

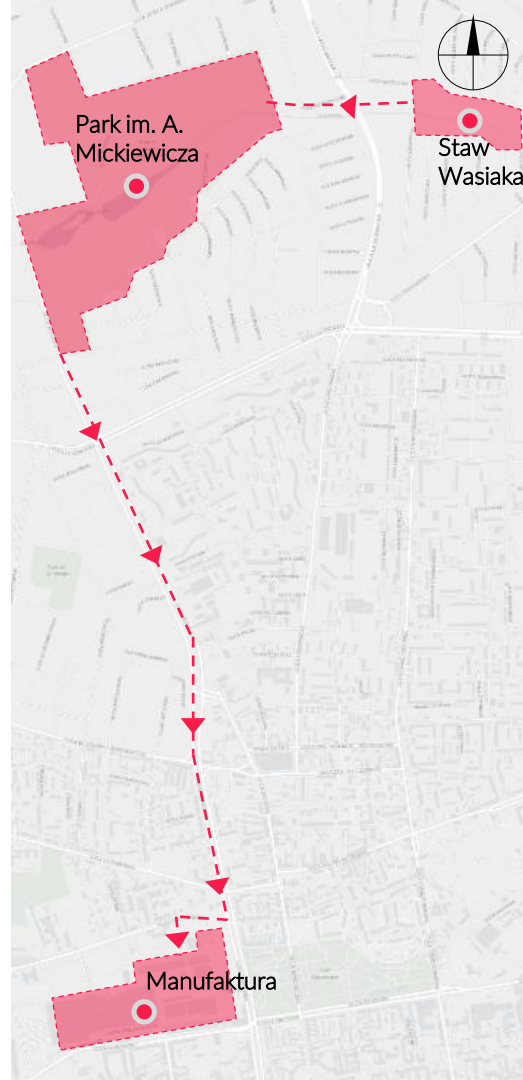
Park im. A. Mickiewicza/ Julianowski (informacje: str. 61)

Po wyjściu z Parku im. A. Mickiewicza od strony ulicy Zgierskiej trasa podąża wzdłuż niej, przechodząc następnie w ulicę Zachodnią aż do skrzyżowania z ulicą Drewnowską, z której jest wjazd do Manufaktury. Na całej trasie istnieje droga dla rowerów.

Manufaktura (informacje: str. 85)

Sport i Rekreacja

Ścieżka nr 3 | Trasa C

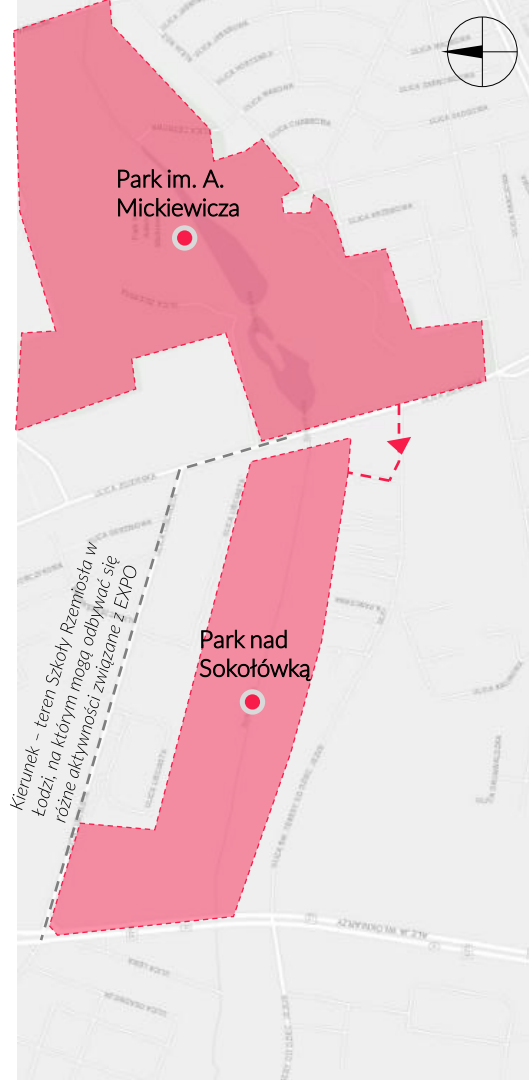
Park im. A. Mickiewicza/ Julianowski ((informacje: str. 61)

Alternatywnie, trasa kończy się w Parku nad Sokołówką, gdzie zwiedzający będą mogli zrelaksować się po wycieczce rowerowej. Po wyjściu z Parku im. A. Mickiewicza od strony ulicy Zgierskiej, trasa prowadzi do skrzyżowania z ul. Św. Teresy, na którym zaplanowano realizację przejazdu dla rowerów obok istniejącego przejścia dla pieszych. Po przekroczeniu jezdni oraz torowiska tramwajowego, zwiedzający znajdują się w wieńczącym ścieżkę Parku nad Sokołówką.

Dodatkowo z Parku można udać się do Szkoły Rzemiosła w Łodzi przy ul. Liściastej (szara linia). Szkoła posiada teren zieleni o powierzchni ok. 12,5 ha.

Park nad Sokołówką (informacje: str. 59)

Ścieżka 4 – Woda i środowisko
w mieście

Ścieżka Woda i Środowisko w Mieście

Wizja ścieżki i główne założenia

Woda była i jest niezbędnym elementem budowania przestrzeni miasta. W historii stanowiła nieodzowny warunek lokowania osad i podstawowy składnik rozwoju urbanistycznego. Tak również było z Łodzią, która została wzniesiona na 18 rzekach. Zrównoważona gospodarka wodna jest podstawowym i nadrzędnym aspektem budowy rezyliencyjnych ekosystemów miejskich. Zaburzenie cyrkulacji wody skutkuje zakłóceniami procesów naturalnych w tym pogorszeniem warunków hydrologicznych oraz zmian klimatycznych. Te natomiast powodują nieodwracalne modyfikacje oraz ubożenie gatunkowe środowiska naturalnego. Województwo łódzkie zostało nawet wskazane przez Ministerstwo Środowiska w raporcie "Polityka ekologiczna państwa 2030" (PEP) jako przykład obszaru zagrożonego pustynnieniem oraz powodzią rzek. Wdrażane są więc programy mające na celu przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatycznym. Zasoby wodne znajdują się w centrum tych programów ponieważ bez wody miasto i jego ekosystem nie przetrwają. Łódź m.in jako jedyne miasto polskie uczestniczyła w międzynarodowym badawczym programie pt. „Zintegrowane Zarządzanie Wodą to Zdrowie w Mieście Jutra – SWITCH 2006-2010”. W ramach tego programu prowadzono prace na rz. Sokołówce, których celem jest zmniejszenie poprzez retencję, odpływu powierzchniowego i ponowne wykorzystywanie wody, zmniejszenie zanieczyszczenia rzek, zwiększenie dostępności i rekreacyjnego potencjału zbiorników wodnych. Łódź od 2007 roku prowadzi również program „Fontanny dla Łodzi”. Ponadto należy zaznaczyć, że Łódź jest miastem położonym na wododziale, przez co w szczególnym stopniu jest narażone na problem deficytu wody.

Mając na uwadze wyżej wymienione problemy, Ścieżka Woda i Środowisko w Mieście jest ofertą edukacyjno-promocyjną skierowaną na zwiększanie świadomości społecznej na temat racjonalnej gospodarki wodnej w miastach oraz znaczenia wody we współczesnym świecie, o czym tak często się zapomina, mając bieżącą wodę na wyciągnięcie ręki.

Łódzkie zbiorniki wodne zasilane przez rzekę Jasień

Ścieżka Woda i Środowisko w Mieście

Zachowanie spójności programowej i przestrzennej

Spójność programowa

Celem ścieżki Woda i Środowisko w Mieście jest ukazanie aspektów zrównoważonej gospodarki wodnej, ochrony wód, dbałości o zasoby hydrologiczne oraz adaptacji do zmian klimatycznych. Ponadto ścieżka przedstawia różnorodność i bogactwo form wody w mieście poprzez:

- historię miasta Łodzi związaną z rzekami, strugami i źródłiskami (dolina Łódki, dolina Jasienia, park Źródłiska I i Źródłiska II);
- rzeki widoczne w przestrzeni urbanistycznej (Park Helenów, Park nad Jasieniem, i staw na Jasieniu, rzeka Sokołówka w Parku im. A. Mickiewicza);
- retencję wody opadowej i zrównoważonego gospodarowania wodą (renaturyzacja rzeki Sokołówki);
- stawy parkowe/fontanny (Park im. W. Reymonta, Park im. H. Sienkiewicza, Pasaż Rubinsteina)
- wodę jako element aktywnej rekreacji i zabawy (Park na Zdrowiu);
- technologie wodne (Muzeum Dętka, błękitna infrastruktura na rzece Sokołówce).

Ścieżka Wody i Środowisko w Mieście ma w założeniu zróżnicowany wymiar:

- **edukacyjny** (budowanie świadomości zagrożeń związanych z utratą zasobów wodnych);
- **poznawczy i wypoczynkowy** (turystyczny);
- **promocyjny** (promocja Łodzi jako przestrzeni przyjaznej środowisku, miasta nowoczesnych zielonych i błękitnych technologii, ukazanie bogactwa form wody w mieście).

Dzięki temu ścieżka będzie mogła służyć zarówno podczas wystawy EXPO, jak i po jej zakończeniu jako element edukacyjno-promocyjny w zakresie gospodarki wodnej we współczesnym świecie.

Spójność przestrzenna

Przebieg Ścieżki Woda i Środowisko w Mieście jest oparty głównie na rozłożeniu zbiorników wodnych w Łodzi. Ścieżka przebiega głównie przez doliny rzek na terenie miasta tj. rz. Łódka, rz. Jasień, rz. Sokołówka, rz. Lamus. Ponadto trasy łączą ze sobą obszary w Łodzi, których głównym lub znaczącym elementem są zbiorniki wodne (na przykład stawy, fontanny).

W zależności od preferencji odwiedzający będą mogli wybrać dwie alternatywne trasy:

Trasa A obejmuje tereny bliskiego Widzewa oraz Śródmieścia i prowadzi przez Parki: nad Jasieniem, Źródłiska (będącym historycznym źródłem rzeki Lamus), a następnie Park im. H. Sienkiewicza, w którym znajduje się fontanna odnowiona w ramach projektu rewitalizacji obszarowej. Trasa kończy się na ulicy Piotrkowskiej, gdzie odwiedzający będą mogli zregenerować siły po spacerze i udać się na obiad lub kawę.

Trasa B została wytyczona w północnej części Śródmieścia oraz w dzielnicy Bałuty. Obejmuje parki w dolinie rzeki Łódki, w tym Park Staromiejski, w którym jest widok na wspomnianą rzekę Łódkę, która płynie pod ziemią. Następnie trasa dzieli się na dwie alternatywne ścieżki – idącą na północ do Parku Julianowskiego i na zachód – do Parku na Zdrowiu. Trasa kończy się w największych parkach Łodzi, gdzie po miejskim spacerze odwiedzający będą mogli zrelaksować się w otoczeniu zieleni.

Warto też dodać, że obecnie ZWIK tworzy projekt „Szlak Turystyczny Łódzkich Rzek”. Ma on być mapą współczesnych oraz dawnych rzek przepływających przez Łódź, które w stanie istniejącym płyną pod ziemią lub całkowicie zaniknęły. Między innymi w Parku Staromiejskim jest miejscem, gdzie można zajrzeć do płynącej pod ziemią rz. Łódki, a w Parku Kilińskiego do rzeki Lamus. Ścieżkę Woda i Środowisko w Mieście można więc również uznać za „kontynuację/rozszerzenie” tego projektu, które mogłoby permanentnie funkcjonować w Łodzi jako „wizytówka” miejskich zbiorników wodnych.

Ścieżka Woda i Środowisko w Mieście

Główni odbiorcy i wyzwania

Główne grupy odbiorców

Ścieżka Woda i Środowisko w Mieście kierowana jest do bardzo szerokiego spektrum odbiorców. Młodzież i rodziny z dziećmi skorzystają z edukacyjnych aspektów tej trasy, które promują zrównoważoną gospodarkę wodną oraz znaczenie wody we współczesnym mieście. Turyści będą mogli natomiast wykorzystać rekreacyjne funkcje zbiorników wodnych i zrelaksować się na plaży lub udać się na spacer wzdłuż jednej z rzek.

Ponadto ścieżka oferuje dwa różne warianty tras. Trasa A jest znacznie krótsza i tym samym bardziej odpowiednia dla rodzin z dziećmi. Trasa B natomiast jest bardziej rozległa i obejmuje tereny dużych parków, w których odwiedzający będą mogli spędzić dłuższy czas, relaksując się na świeżym powietrzu. Łączniki na trasie B będą także możliwe do przejechania tramwajem, co sprawia, że jest to wygodna opcja dla osób niechętnych długich spacerów i osób starszych.

Dzieci w wieku
szkolnym

Młodzież
i studenci

Dorośli

Osoby starsze

Turyści

Obcokrajowcy

Główne wyzwania

Do głównych wyzwań w przypadku Ścieżki Woda i Środowisko w Mieście należy zagospodarowanie łącznika pomiędzy Parkiem Helenów a Parkiem im. J. Matejki na odcinku ulicy Pomorskiej. Kwestią do rozważenia jest wytyczenie komunikacji publicznej na tym odcinku z racji tego, że odcinek jest relatywnie długi. Ten sam problem dotyczy łącznika pomiędzy Parkiem Staromiejskim oraz Parkiem Na Zdrowiu i Parkiem im. A. Mickiewicza.

Kolejnym wyzwaniem jest gruntowna przebudowa ulicy Tymienieckiego na całym jej przebiegu oraz zapewnienie przejścia przez ulicę Zgierską na łączniku pomiędzy Parkiem im. A. Mickiewicza oraz Parkiem nad Sokołówką.

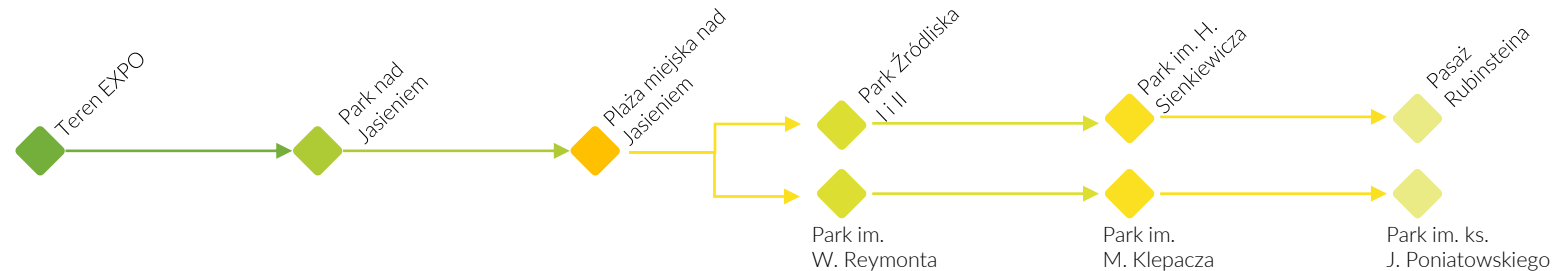

A scenic view of a park with a pond. A large, vibrant green weeping willow tree stands prominently on the right bank, its branches cascading down towards the water. The pond's surface is calm, reflecting the sky and the surrounding trees. In the background, several other trees are visible, some with white blossoms, suggesting a spring setting. The overall atmosphere is peaceful and natural.

6.1. Trasa A

Woda i środowisko w mieście

Ścieżka nr 4 | Trasa A

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni
uporządkowanej

Przestrzenie
publiczne

Obiekty

Łączniki

1. *Park nad Jasieniem*
2. *Park Źródlińska I i II*
3. *Ogród Herbsta*
4. *Skwer Targowa/
Nawrot*
5. *Zieleniec Targowa/
Nawrot*
6. *Park im. W.
Reymonta*
7. *Park im. H.
Sienkiewicza*
8. *Park im. J. Kilińskiego*
9. *Park im. ks. bp. M.
Klepacza*
10. *Park im. ks. J.
Poniatowskiego*

1. *Plaża Miejska nad Jasieniem*
2. *Pasaż Rubinsteina*
3. *Księży Młyn*
4. *Polesie Podwórka*
5. *Pasaż Schillera*

1. *CH Tulipan*
2. *Pałac Herbsta*
3. *Galeria Ikona*
4. *Muzeum Kinematografii*
5. *Folwark Scheiblera*
6. *„Centrala”*
7. *Centralne Muzeum Włókiennictwa*
8. *Skansen*

9 łączników obejmujących fragmenty
następujących ulic: Paryska, Tymienieckiego,
Przedzalniana, Targowa, Nawrot, Kilińskiego,
Piotrkowska, Al. Leona Schillera. Milionowa.

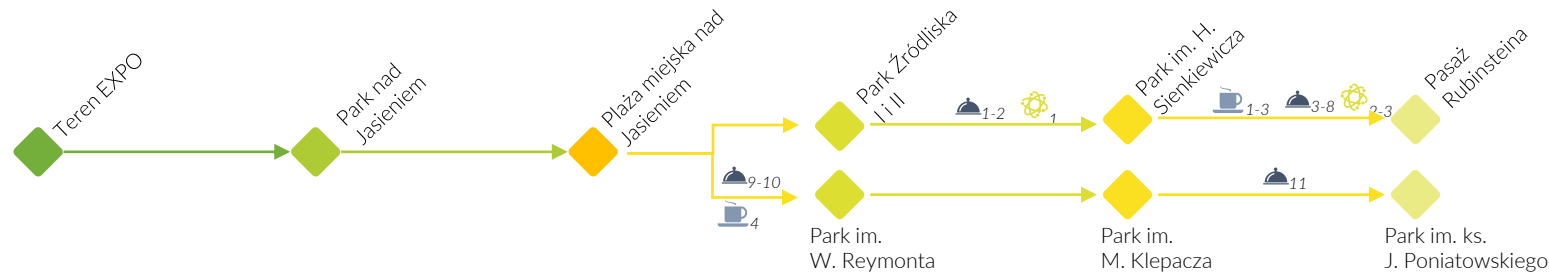
Legenda

Kolor
zielony

Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat głównej ścieżki)

Woda i środowisko w mieście

Ścieżka nr 4 | Trasa A

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 5,9 km

długość szlaku

Pieszo

sposób poruszania się

ok. 1 h

czas przejścia

Restauracje

1. Pizzeria SYCYLIANA
2. Lawenda
3. Kamea
4. Sphinx
5. Lepione & Pieczone
6. Pho Shop
7. Jerry's Burger
8. Veranda
9. Cesky Film
10. Restauracja Fabryczna
11. Gęsi Puch

Kawiarnie i inne
miejsca spotkań

1. Hort Cafe
2. Verte
3. Costa Coffee
4. Browar Księży Młyn

Murale i instalacje
artystyczne

1. Targowa 39
2. Piotrkowska 114
3. Sienkiewicza 61A

Legenda

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Woda i środowisko w mieście

Ścieżka nr 4 | Trasa A

Łącznik
4.A.0

Wychodząc z terenów EXPO od strony południowej, należy dojść do skrzyżowania dojazdu na parking CH Tulipan z ul. Piłsudskiego. Ta część łącznika obecnie nie istnieje. W założeniu ma powstać razem z nowo projektowanym układem urbanistycznym oraz planowaną zieloną modernizacją parkingu CH Tulipan (numer 1 na mapie) w ramach zadań EXPO. Po przejściu ul. Piłsudskiego łącznik prowadzi poprzez Zieleniec przy ul. Paryskiej (numer 2 na mapie) wymagający modernizacji z uwzględnieniem programu wodnego jako zapowiedzi wejścia do pierwszego obiektu – Parku nad Jasieniem oraz zaprojektowania powiązania formalnego i funkcjonalnego (pieszego) z parkiem.

Park nad Jasieniem (informacje: str. 59)

Łącznik
4.A.1

Z Parku nad Jasieniem idzie się w kierunku zachodnim. Po przejściu ul. Rydza-Śmigłego dochodzi się do Plaży Miejskiej (realizacja w przygotowaniu) zlokalizowanej nad stawem na Jasieniu. Oba obiekty sąsiadują ze sobą. Przecina je ul. Rydza-Śmigłego.

Plaża miejska nad Jasieniem (informacje: str. 77)

Woda i środowisko w mieście

Ścieżka nr 4 | Trasa A

Łącznik
4.A.2

Łącznik
4.A.3

Łącznik
4.A.4

Z plaży miejskiej należy przejść w stronę zachodnią ul. Tymienieckiego. Po przejściu ul. Kilińskiego łącznik biegnie po skosie w kierunku południowo - zachodnim przez teren Fabryki Scheiblera (numer 1) (objęty projektem rewitalizacji w ramach działań Echo Investment). Rewitalizacja ta powinna zawierać program poświęcony wodzie, jej ochronie itp. - np. interaktywne, edukacyjne instalacje wodne. Po przejściu terenów fabryki dochodzi się do ul. Millionowej, która doprowadza do parku im. W. Reymonta.

Park im. W. Reymonta (informacje: str. 65)

Z Parku im. W. Reymonta należy przejść na północ ul. Piotrkowską, z której skręca się w kierunku zachodnim w ul. Czerwoną, która doprowadza do ul. Wólczańskiej. Należy skręcić na północ i po przejściu 180 m dochodzi się do bramy Kampusu Politechniki Łódzkiej przy dziekanacie Wydziału Fizyki Technicznej Informatyki i Matematyki Stosowanej (numer 2). Po wejściu na teren Kampusu za budynkiem dziekanatu Wydziału FTIMS skręca się w kierunku północnym, a następnie zachodnim i dochodzi do zieleńca Politechniki Łódzkiej który bezpośrednio sąsiaduje z Parkiem im. ks. bp. M. Klepacza

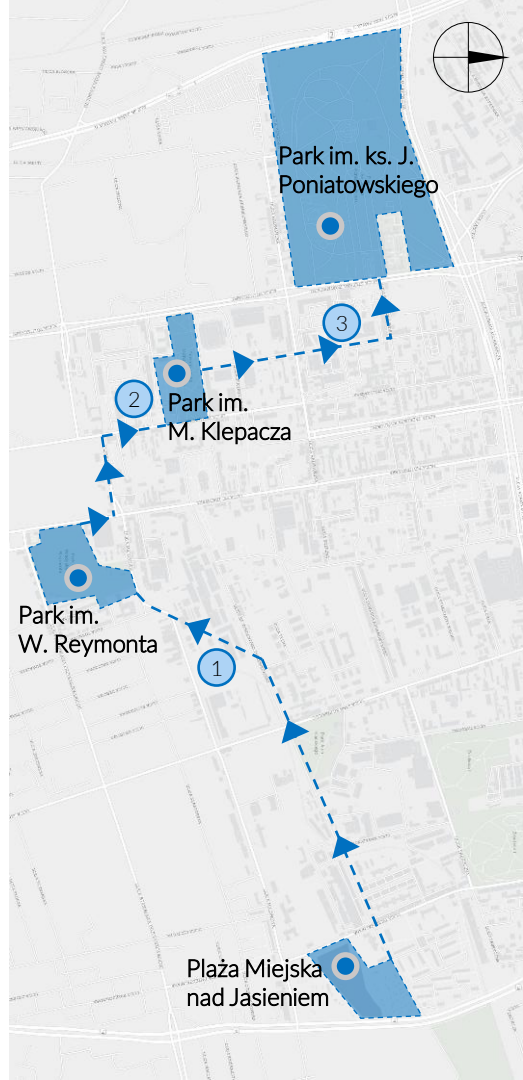

Park im. ks. bp. M. Klepacza (informacje: str. 63)

Z Parku im. ks. bp. M. Klepacza wychodzi się od strony ul. Skorupki, którą należy przeciąć i dalej podążać na północ ulicą Stefanowskiego przechodząc przez Kampus Politechniki Łódzkiej (numer 3 na mapie). Po dotarciu do skrzyżowania z ulicą Żwirki należy skręcić w lewo w stronę ulicy Żeromskiego i podążać prosto do wejścia do Parku im. J. Poniatowskiego.

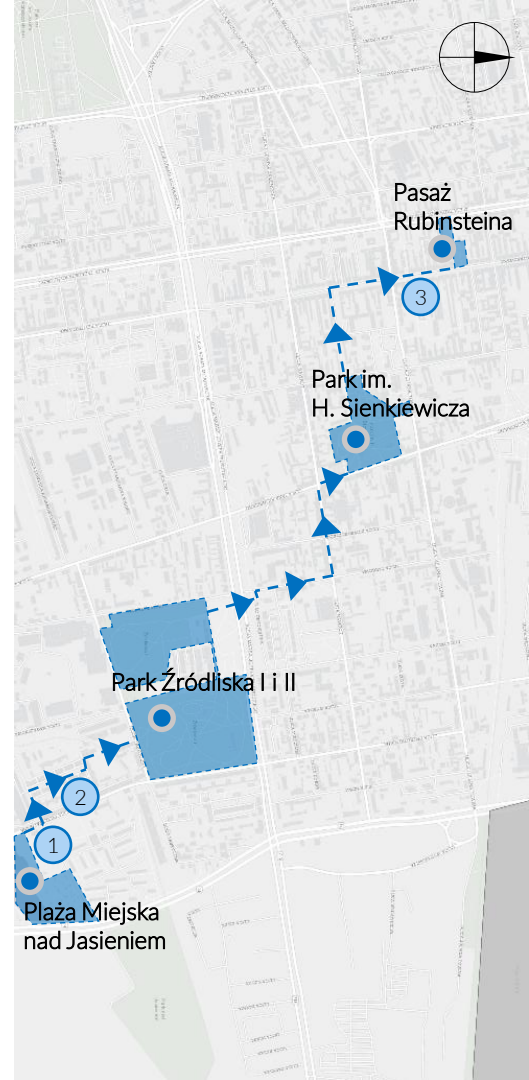
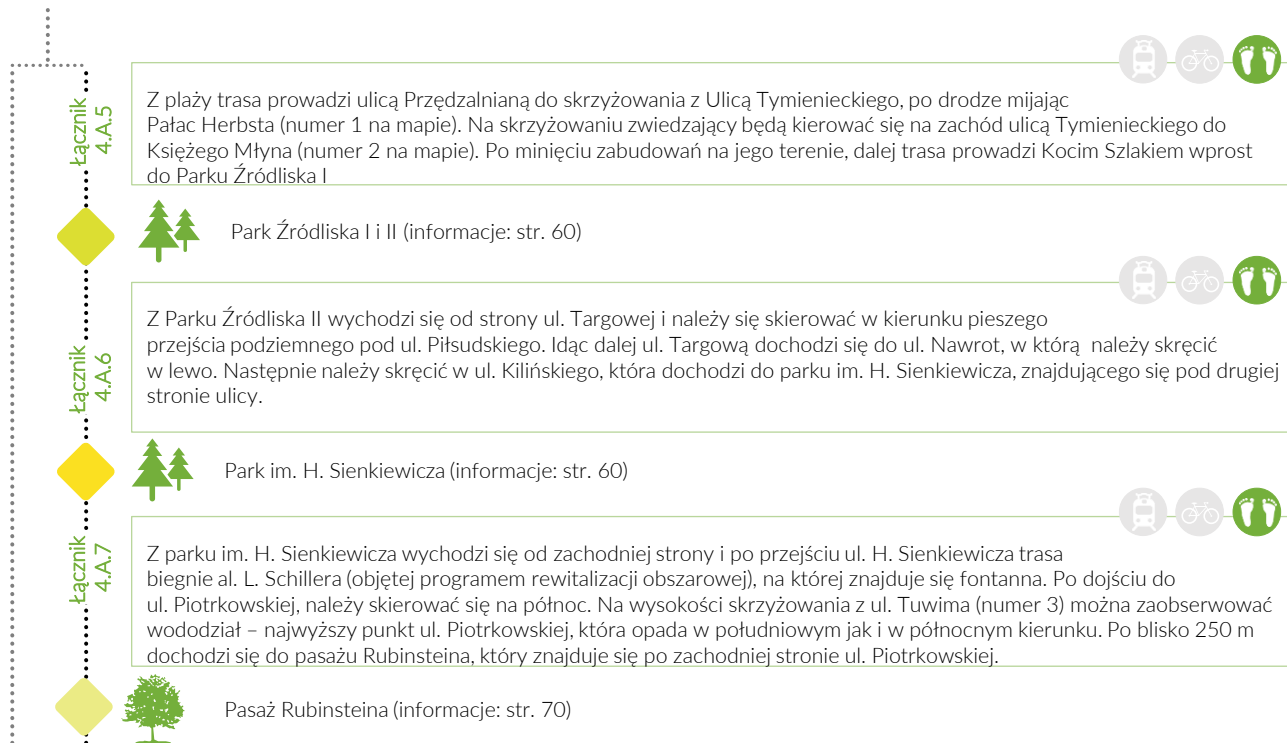

Park im. J. Poniatowskiego (informacje: str. 66)

Woda i środowisko w mieście

Ścieżka nr 4 | Trasa A

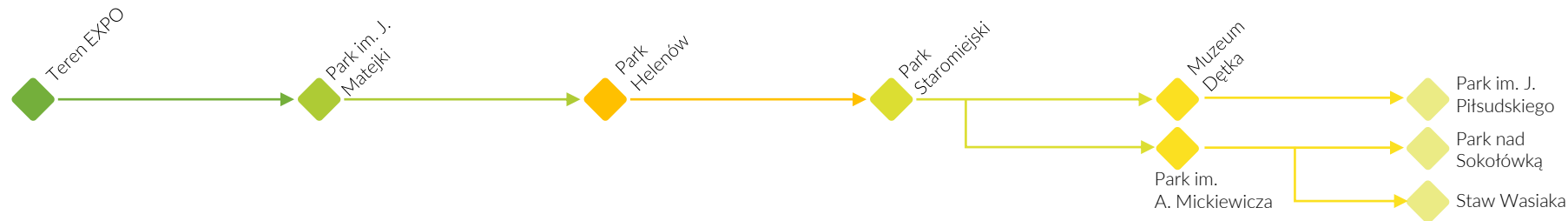

6.2. Trasa B

Woda i środowisko w mieście

Ścieżka nr 4 | Trasa B

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni
uporządkowanej

Przestrzenie
publiczne

Obiekty

Łączniki

1. Ogrody Os. Radiostacja
2. Ogród Domu Dziecka nr 5
3. Park im. J. Matejki
4. Park im. S. Staszica
5. Park Helenów
6. Park Staromiejski
7. Park im. A. Mickiewicza
8. Staw Wasiaka
9. Park im. J. Piłsudskiego
10. Park nad Sokołówką

1. Stary Rynek
2. Plac Wolności
3. Pasaż Róży
4. Dolny Rynek

1. Muzeum Dętka
2. Pałac Biedermanna
3. Willa Eugeniusza Glezera
4. Pałac Biedermanna
5. Kościół pw. Najświętszego Serca Jezusowego i św. Marii Małgorzaty Alacoque

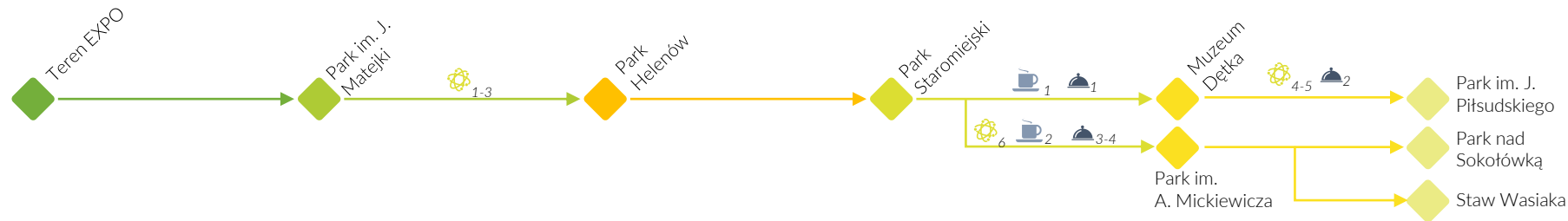
16 łączników obejmujących fragmenty następujących ulic: Małachowskiego, Solskiego, Jaracza, Pomorska, Kamińskiego, Północna, Legionów, Piotrkowska, Nowomiejska, Al. Leona Schillera, Zgierska. Łagiewnicka

Legenda

Kolor zielony – Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat głównej ścieżki)

Woda i środowisko w mieście

Ścieżka nr 4 | Trasa B

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 8,6 km

długość szlaku

Pieszo
(częściowo tramwajem)

sposób poruszania się

ok. 2,5 h

czas przejścia

Restauracje

1. Powidok
2. Restauracja Maciek
3. Pizzeria Toscana
4. Restauracja Dwa Światy

Kawiarnie i inne
miejsca spotkań

1. Szykier Coffee & Bistro
2. Dybalski

Murale i instalacje
artystyczne

1. Pomorska 93
2. Pomorska 84
3. Północna 43
4. Nowomiejska 5
5. Nowomiejska 10
6. Zgierska 65

Legenda

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Woda i środowisko w mieście

Ścieżka nr 4 | Trasa B

Łącznik
4.B.0

Z Parku 3 Maja wychodzi się od strony północnej, na wysokości ul. Krzywickiego. Ulicą Małachowskiego należy przemieścić się aż do ul. Solskiego, a następnie ulicą Solskiego zwiędzający dotrą wprost do Parku im. J. Matejki.

Park im. J. Matejki (informacje: str. 64)

Łącznik
4.B.1

Z Parku im. J. Matejki ścieżka prowadzi ulicą Jaracza do skrzyżowania z dość zaniedbaną, ale zieloną ul. Wierzbową, którą podąża dalej aż do ulicy Uniwersyteckiej. Skrzyżowanie jest pocięte komunikacją, ale posiada enklawy zieleni. Dalej należy iść krótkim odcinkiem ulicy Rewolucji 1905 roku i skręcamy w prawo w ulicę Zacisze. Jest to ładna, zielona ulica z zabudową z połowy XX wieku. Następnie należy skręcić w lewo w ulicę Pomorską z tramwajem, z podobną zabudową, ale uboższą w zieleni i podążać do skrzyżowania z al. Anstadta. Dalej trasa biegnie wzdłuż alei, po prawej stronie mijając skwer (numer 1 na mapie). Po przecięciu ul. Północnej zwiędzający docierają do Parku Helenów.

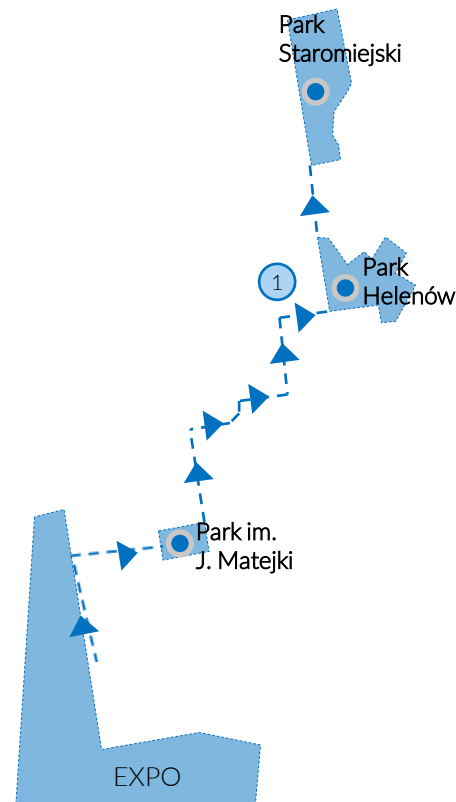

Park Helenów (informacje: str. 62)

Łącznik
4.B.2

Z Parku Helenów należy iść ul. Północną w kierunku zachodnim. Po przejściu ul. Franciszkańskiej dociera się do parku Staromiejskiego.

Woda i środowisko w mieście

Ścieżka nr 4 | Trasa B

Łącznik
4.B.3

Łącznik
4.B.4

Z Parku Staromiejskiego przechodzi się ul. Nowomiejską w kierunku południowym i dochodzi do Placu Wolności, na którym znajduje się zabytkowa fontanna i Muzeum Dętka.

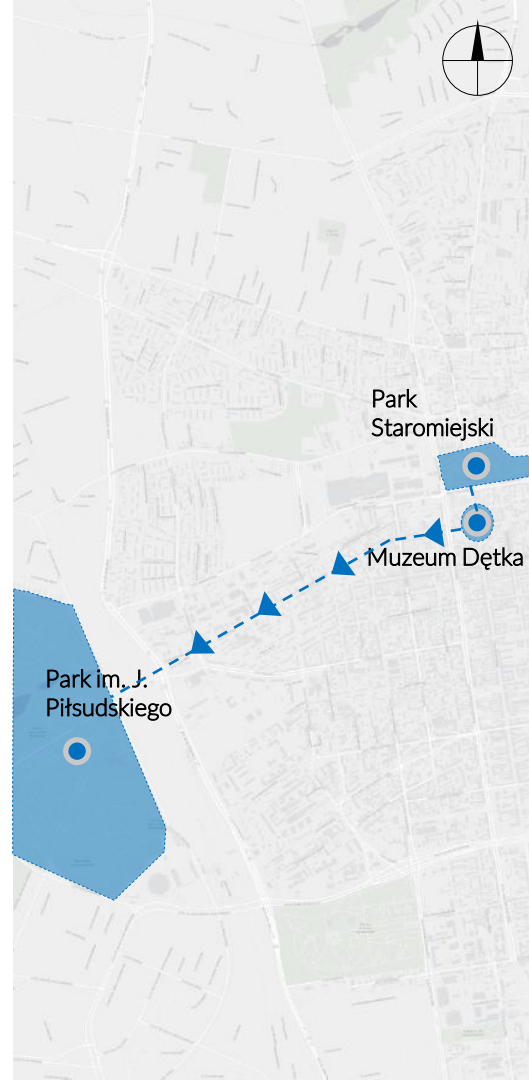
Muzeum Dętka (informacje: str. 82)

Z Placu Wolności należy skorzystać z komunikacji EXPO i dojechać, minąwszy linię kolejową, do Parku im. J. Piłsudskiego od strony ul. Konstantynowskiej.

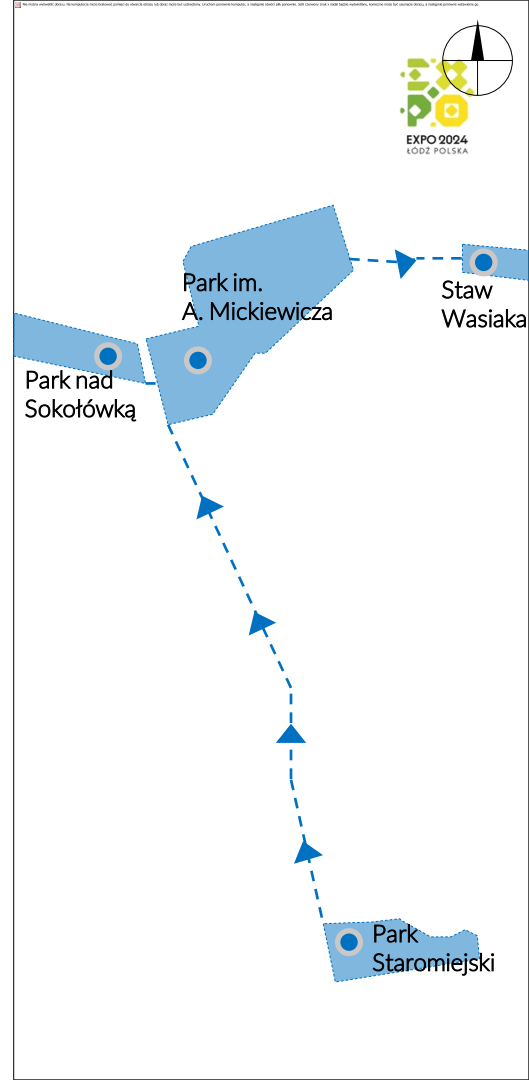

Park im. J. Piłsudskiego/ na Zdrowiu (informacje: str. 61)

Woda i środowisko w mieście

Ścieżka nr 4 | Trasa B

Rozdział 7 Ścieżka Wspólnot Lokalnych

Ścieżka Wspólnot Lokalnych

Wizja ścieżki i główne założenia

We współczesnych miastach charakteryzujących się wysokim poziomem jakości życia dostrzega się trend polegający na włączaniu mieszkańców w proces decyzyjny związany z dalszym rozwojem miasta. Współdecydowanie obywateli jest możliwe dzięki zastosowaniu działań partycypacyjnych, takich jak konsultacje, warsztaty, spotkania i dyskusje otwarte. Podejmowanie działań umożliwiających współdecydowanie wpływa korzystnie na kapitał społeczny oraz więzi między członkami lokalnej wspólnoty.

Współcześnie jednym z elementów będących przedmiotem współdecydowania i partycypacji społecznej są kwestie związane z przestrzennym rozwojem miasta. Dzieje się tak, ponieważ to mieszkańcy najczęściej korzystają z przestrzeni miejskich i poprzez ich aktywną partycypację możliwe jest optymalne zagospodarowanie nieskomercjalizowanych jeszcze terenów zieleni miejskiej. To z kolei pozytywnie wpłynie na materialne dziedzictwo historyczno-kulturowe danej społeczności, które jest silnym czynnikiem integrującym wspólnotę.

Rolą ścieżki jest więc promocja aktywności członków lokalnych społeczności na rzecz kształtowania zieleni w mieście. Przebieg szlaku obejmuje m.in. ogródki działkowe, tereny zieleni zaprojektowanej w ramach programu „Zielone Polesie” oraz inne przykłady rolnictwa miejskiego (urban farming). Włączając w te obszary działania/aktywności lokalnych społeczności, staną się one dużo bardziej atrakcyjne społecznie i zwiększą wskaźnik partycypacji a tym samym zachęcą do wspólnego spędzania czasu i budowania relacji. Podczas trwania Expo 2024 niezbędne będzie wprowadzenie programów animacji wymienionych przestrzeni i włączenie lokalnych wspólnot w kształtowanie programu Wystawy.

Wspólnoty osiedlowe

Osiedla włączone w ścieżkę: Radiostacja, Stare Polesie

Wspólnoty akademickie

Uczelnie włączone w ścieżkę: Uniwersytet Łódzki, Politechnika Łódzka, UMED

Inne wspólnoty

Ponadto na szlaku znajdują się również wspólnoty: ogródków działkowych, kreatywne itp.

Ścieżka Wspólnot Lokalnych

Zachowanie spójności programowej i przestrzennej

Spójność programowa

Ścieżka wspólnot lokalnych ma za zadanie pokazanie autentycznych (nie skomercjalizowanych) przestrzeni wspólnotowych, społecznych i kolektywnych, takich jak ogrody, skwery, zieleńce, przestrzenie kreatywne, przestrzenie inicjatyw i inkubatorów. Ścieżka ta jest pretekstem do animacji tych przestrzeni, a tym samym stymulowania postaw kreatywnych mieszkańców i użytkowników, podnoszenia skali partycypacji i budowania kapitału społecznego. Przykładowymi miejscami mogą być:

- ogrody prywatne kształtujące krajobraz przestrzeni społecznych ulic osiedla Radiostacja,
- ogrody działkowe i społecznościowe (np. ROD Reymonta, projektowane ogrody w osiedlach w zabudowie wielorodzinnej przy ul. Konstytucyjnej na wys. Zieleńca UMED),
- ogrody podwórkowe na Polesiu,
- edukacyjne ogrody wspólnot akademickich z kolekcjami roślin (Ogród Wydz. Biologii UŁ, Ogród Wydz. Farmacji UMED),
- ogrody z inkubacją i pokazami eksperymentów, wynalazków, festynami, konkursami, (np. Amfiteatr na kampusie),
- ogrody zbudowane i prezentowane przez dzieci i młodzież (Skwer ZHP, ogród przy Domu Dziecka),
- przestrzenie aktywności lokalnej (np. OFF Piotrkowska),
- przestrzenie miejskich inicjatyw społecznych (np. Sad Miejski),
- tereny przeznaczone (tymczasowo lub docelowo) na uprawy miejskie (Urban Farming).

Spójność przestrzenna

Każda z tras w ramach ścieżki wspólnot lokalnych stanowi odrębny spacer pozwalający na opuszczenie terenu Wystawy i zwiedzenie najbliższej okolicy, ponadto dwie spośród nich zakładają powrót do Parku 3 Maja a jedna – eksplorację Starego Polesia, na którym realizowany jest obecnie projekt pn. „Zielone Polesie”.

W ramach trasy A połączono w szczególności dwie wspólnoty - mieszkańców osiedla Radiostacja położonego najbliższego terenu Wystawy, a także wspólnotę akademicką Uniwersytetu Łódzkiego. Ponadto na trasie znajdują się także ogródki działkowe im. W. Reymonta położone w bliskim sąsiedztwie Parku Ocalałych.

Na trasie B centralnym punktem jest Stare Polesie, na którym miasto prowadzi aktualnie program „Zielone Polesie” polegające na zazielenieniu dzielnicy poprzez utworzenie woonefów, parków kieszonkowych oraz nowych nasadzeń przyulicznych.

Trasa C prowadzi przez południową część Strefy Wielkomiejskiej i obejmuje m.in. tereny Księżego Młyna wraz z ogrodami hortiterapeutycznymi, Pasażem Abramowskiego oraz Off-Piotrkowską.

Ścieżka Wspólnot Lokalnych

Główni odbiorcy i wyzwania

Główne grupy odbiorców

Ścieżka dedykowana jest przede wszystkim mieszkańcom miast oraz przedstawicielom organizacji społecznych odpowiedzialnych za animację życia wspólnotowego w miastach, dla których prowadzone w Łodzi programy mogą stanowić źródło inspiracji na przyszłość.

Ponadto ze względu na włączenie osiedli zamieszkanym w dużej mierze przez osoby starsze (Radiostacja, Zielone Polesie), utworzenie ścieżki wspólnot lokalnych może stanowić pretekst dla starszych mieszkańców Łodzi do zaangażowania się we współtworzenie programu dla EXPO.

Dzieci w wieku
szkolnym

Młodzież
i studenci

Dorośli

Osoby starsze

Turyści

Obcokrajowcy

Główne wyzwania

Żeby ścieżka odniosła sukces, nieodzowne będzie jak najszybsze wprowadzenie programów animacji przestrzeni wspólnotowych, do których mieszkańcy będą mogli aplikować ze swoimi pomysłami na urządzenie przestrzeni społecznych, jakimi potem będą chcieli się pochwalić przed gośćmi wystawy.

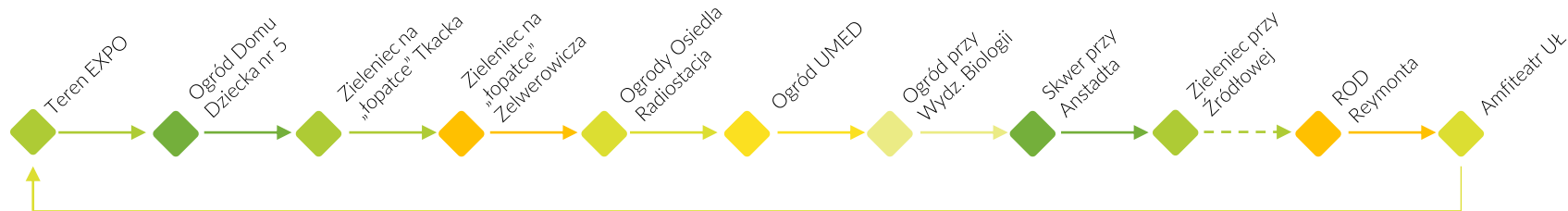

A scenic view of a park with a pond. A large, vibrant green weeping willow tree stands prominently on the right bank, its branches cascading down towards the water. The pond's surface is calm, reflecting the sky and the surrounding trees. In the background, several other trees are in bloom, including a large white-flowered tree. The grass is a lush green, and the overall atmosphere is peaceful and spring-like. A white curved shape is on the left side of the image, and a green square is positioned to the left of the text.

7.1. Trasa A

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa A

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni
uporządkowanej

Przestrzenie
publiczne

Obiekty

Łączniki

1. Ogród Domu Dziecka nr 5
2. Zieleniec na „Łopatce” Tkacka
3. Zieleniec na „Łopatce” Żelwerowicza
4. Ogrody Osiedla Radiostacja
5. Ogród UMED
6. Ogród przy Wydz. Biologii UŁ
7. Park im. J. Matejki
8. Skwer przy Anstadta
9. Park Helenów
10. Zieleniec przy Źródłowej
11. Zieleniec Pankiewicza/ Sporna

1. ROD Reymonta

1. Amfiteatr UŁ
2. Muzeum Geologiczne

12 łączników obejmujących fragmenty następujących ulic: Kopcińskiego, Narutowicza, Tkacka, Żelwerowicza, Krzywickiego, Matejki, Banacha, Pomorska, Piotrkowska, Wigury, Tymienieckiego, Nawrot.

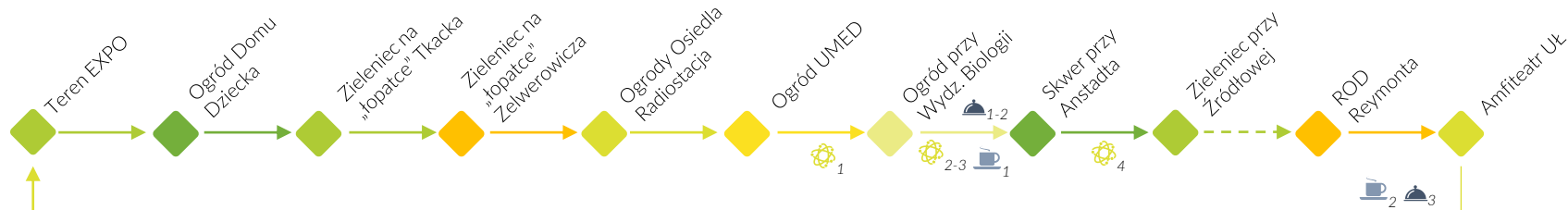
Legenda

Kolor
zielony

Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat główny ścieżki)

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa A

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 7,7 km

długość szlaku

Pieszo

sposób poruszania się

ok. 1,5-2 h

czas przejścia

Restauracje

1. Sajgon. Krajewska-Phan I
2. Blue Moon.
3. Strefa Smaków

Kawiarnie i inne
miejsca spotkań

1. Piekarenka
2. Jaga Cafe

Murale i instalacje
artystyczne

1. Matejki 21/23
2. Pomorska 84
3. Pomorska 67
4. Północna 43

Legenda

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa A

Łącznik
5.A.0

Łącznik
5.A.1

Łącznik
5.A.2

Łącznik
5.A.3

Zwiedzający rozpoczynają trasę przy wyjściu z Wystawy od strony ulicy Krzywickiego. Z wyjścia należy kierować się następnie ulicą Małachowskiego wprost na teren Domu Dziecka nr 5.

Ogród Domu Dziecka nr 5 (informacje: str. 54)

Dalszy odcinek trasy przebiega ulicą Krzywickiego a następnie skręca w prawo w ulicę Tkacką. Na końcu ulicy znajduje się niewielki zieleńiec.

Zieleńiec na „Łopatce” Tkacka (informacje: str. 67)

Po minięciu zieleńca należy podążać ulicą Edukacyjną do skrzyżowania z ulicą Zelwerowicza, gdzie znajduje się kolejny zieleńiec.

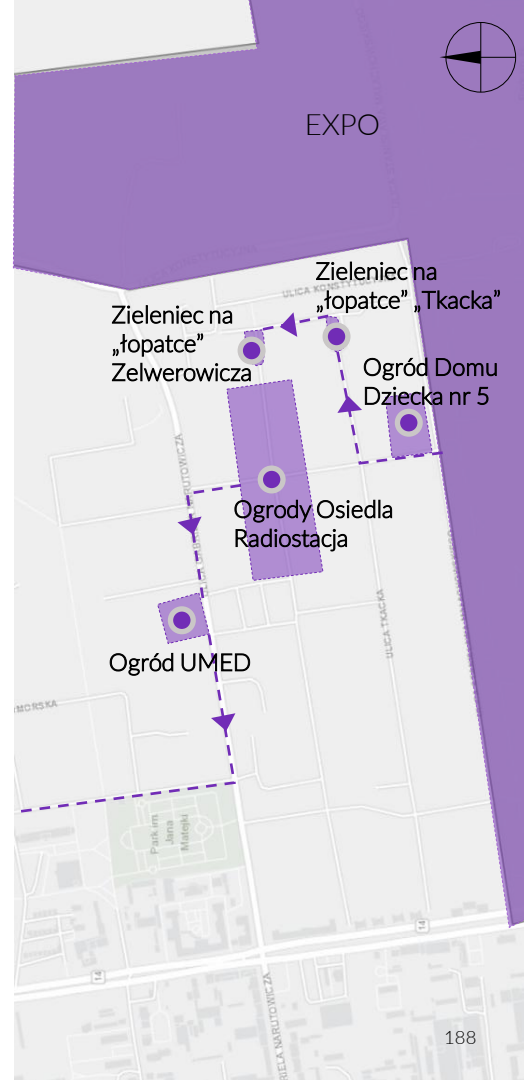

Zieleńiec na „Łopatce” Zelwerowicza (informacje: str. 67)

Następnie trasa prowadzi dalej ulicą Zelwerowicza gdzie zwiedzający będą mogli obejrzeć ogrody znajdujące się na Osiedlu Radiostacja.

Ogrody Osiedla Radiostacja (informacje: str. 54)

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa A

Łącznik
5.A.4

Z Osiedla Radiostacja trasa prowadzi dalej ulicą Krzywickiego. Na skrzyżowaniu skręca następnie w lewo w ulicę Narutowicza. Na rogu Narutowicza – Muszyńskiego znajduje się Ogród UMED.

Ogród UMED (informacje: str. 54)

Łącznik
5.A.5

Dalej trasa prowadzi ulicą Narutowicza na zachód, następnie w prawo ulicą Matejki (lub przez Park im. Jana Matejki, gdzie Zwiedzający mają okazję przejść na ścieżkę Parków Historycznych Łodzi). Opuszczając park należy kierować się na północ, następnie skręcić w lewo w ul. Stefana Banacha, gdzie znajduje się kolejny obiekt na trasie.

Ogród przy Wydz. Biologii i Ochrony Środowiska UŁ (informacje: str. 55)

Łącznik
5.A.6

Trasa prowadzi ulicą Kopcińskiego do skrzyżowania z ul. Jaracza następnie, po przekroczeniu drogi krajowej, ul. Jaracza i Wierzbową do Placu Pokoju. Następnie dalej na zachód ul. Rewolucji 1905 roku, w prawo w ulicę Zacisze, do ulicy Pomorskiej, dalej Pomorską na zachód do alei Karola Anstadta.

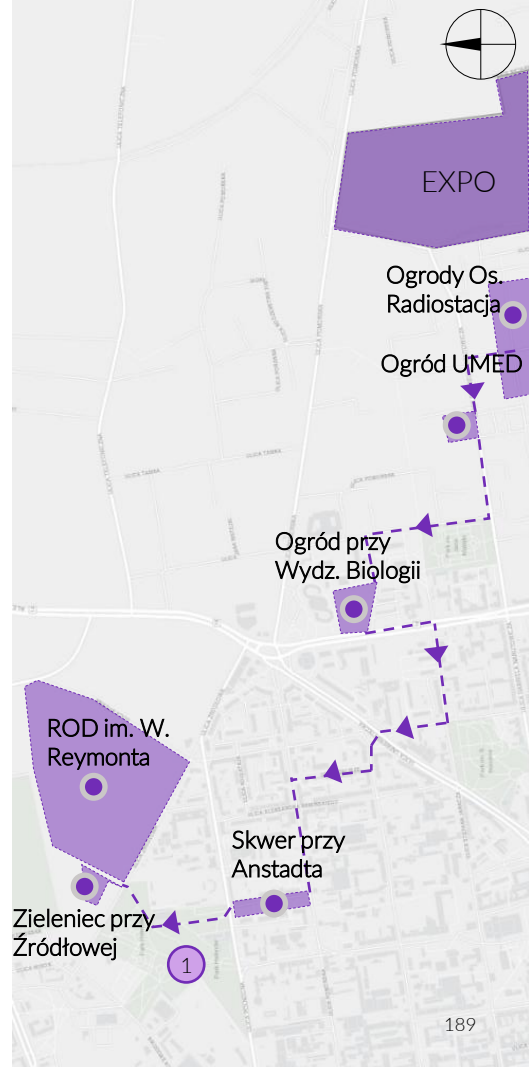
Skwer przy Anstadta/ Zielony (informacje: str. 56)

Łącznik
5.A.7

Po przejściu przez Skwer przy alei Anstadta Zwiedzający kierują się dalej przez ulicę Północną, Park Helenów (numer 1 na mapie) (tu również będzie możliwość zmiany trasy na krzyżującą się ze Ścieżką Wspólnot Lokalnych Ścieżkę Parków Historycznych Łodzi), do ulicy Źródłowej, gdzie znajduje się niewielki zieleniec.

Zieleniec przy Źródłowej/ „Bulwar nad Łódką” (informacje: str. 57)

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa A

Łącznik
5.A.8

ROD im. W. Reymonta (informacje: str. 79)

Ogród działkowy należy opuścić przy wyjściu północnym. Następnie obok kampusu ASP należy przejść do al. G. Palki. Z terenu zieleni Zwiedzający podążają na południe do skrzyżowania z ul. Lubeckiego, w którą skręcają i idą w kierunku ulicy Matejki. Następnie ul. J. Matejki podążają dalej na południe, przecinając ul. Pomorską. Po minięciu Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego (numer 1 na mapie), trasa skręca w lewo wprost do skweru przy Wydziale Fizyki Uniwersytetu Łódzkiego (numer 2). Dalej należy udać się na południe przez kampus uniwersytecki, a następnie skręcić w lewo w kierunku Wydziału Filologicznego.

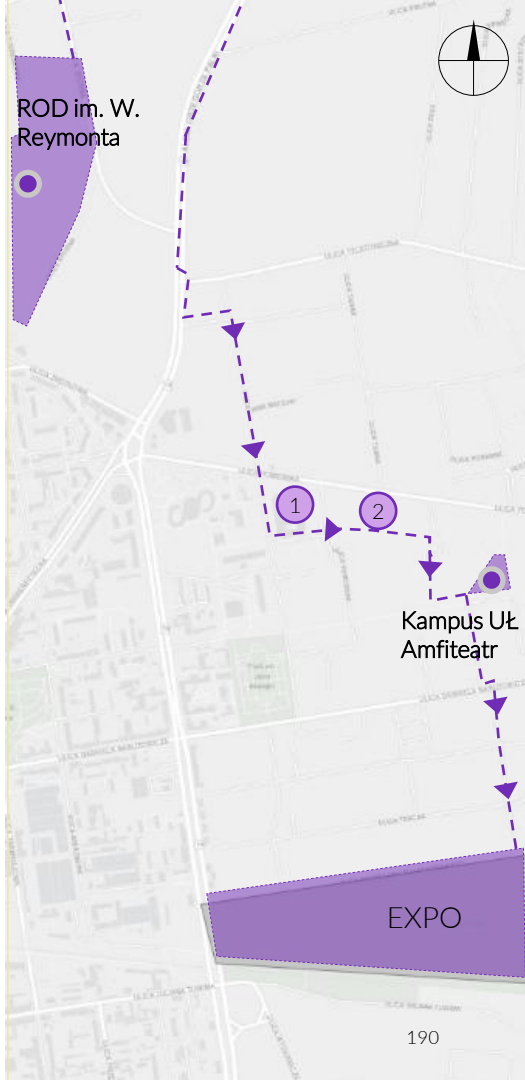

Łącznik
5.A.9

Kampus UŁ – Amfiteatr (informacje: str. 80)

Z terenu amfiteatru należy się kierować na południe do ulicy Narutowicza, a następnie ulicą Krzywickiego powrócić na teren Wystawy.

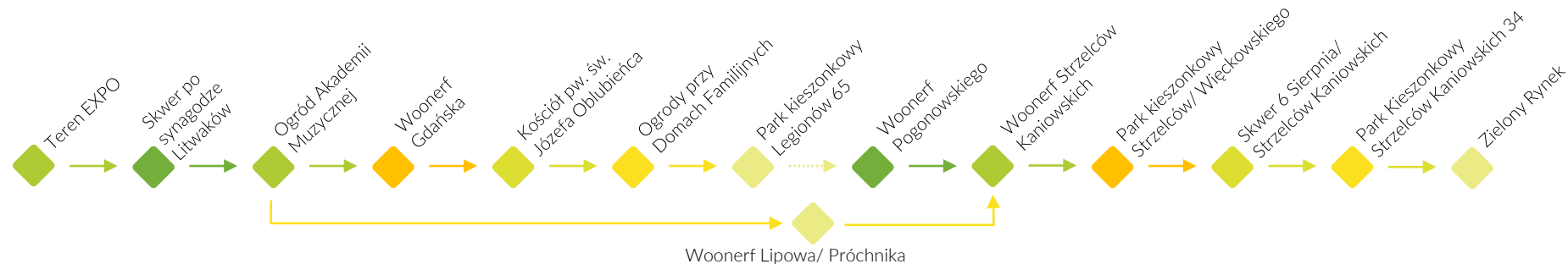

7.2. Trasa B

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa B

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni uporządkowane

1. Skwer po synagodze Litwaków
2. Ogród Akademii Muzycznej
3. Ogrody przy Domach Familijnych
4. Park kieszonkowy Legionów 65
5. Park kieszonkowy Strzelców Kaniowskich/ Więckowskiego
6. Skwer 6 Sierpnia/ Strzelców Kaniowskich
7. Park kieszonkowy Strzelców Kaniowskich 34

Przestrzenie publiczne

1. Woonerf Gdańska
2. Woonerf Pogonowskiego
3. Woonerf Strzelców Kaniowskich
4. Zielony Rynek (Pl. Barlickiego)

Obiekty

1. Galeria Zielona 13
2. Teatr Arlekin w Łodzi
3. Biblioteka Akademii Muzycznej
4. Regionalny Ośrodek Kultury, Edukacji i Dokumentacji Muzycznej
5. Kościół pw. św. Józefa Oblubieńca
6. Siedziba stowarzyszenia Społecznie Zaangażowani

Łączniki

1xx łączników obejmujących fragmenty następujących ulic: Narutowicza, Zielona, Wólczyńska, 1 Maja, Gdańska, Ogrodowa, Legionów, Lipowa, Próchnika, 6 Sierpnia, Pogonowskiego, 28 Pułku Strzelców Kaniowskich, Żeromskiego

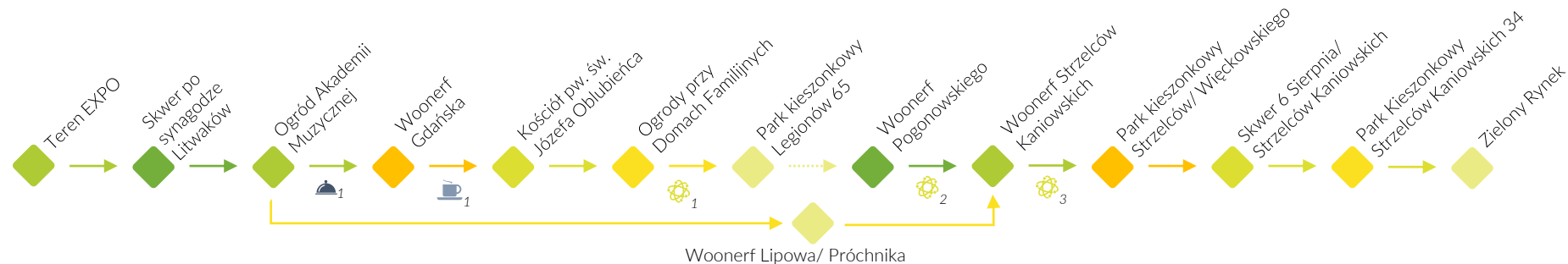
Legenda

Kolor zielony

Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat główny ścieżki)

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa B

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 8,9 km

długość szlaku

Pieszo

sposób poruszania się

ok. 3 h

czas przejścia

Restauracje

1. Wen Zhou Rodzina

Kawiarnie i inne
miejsca spotkań

1. Kafe Kicia

Murale i instalacje
artystyczne

1. Midnight Lovers Legionów
2. Mural „Zaczarowana”
3. Mural Jana Pawła II

Legenda

– Umieszczenie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

– Umieszczenie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

– Umieszczenie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa B

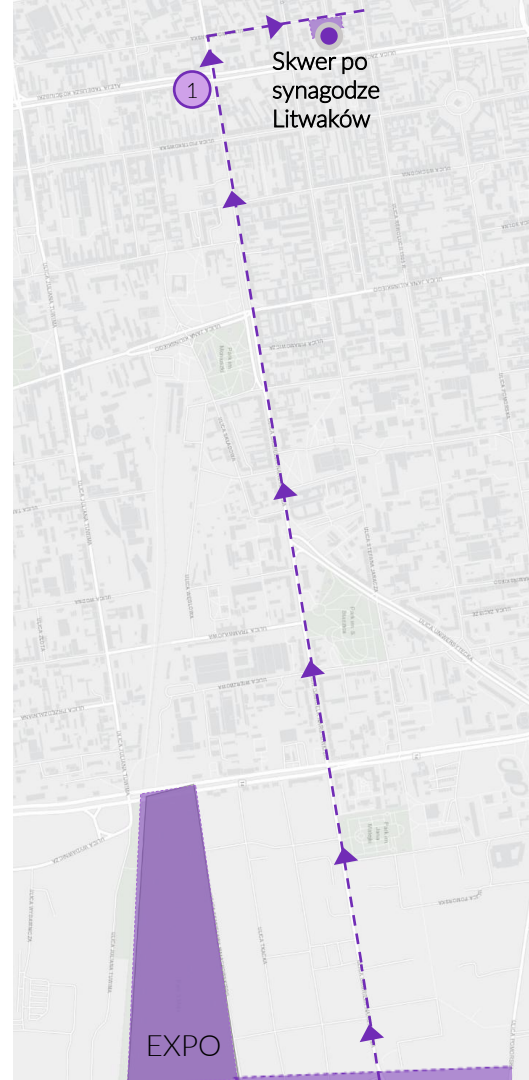
Łącznik
5.B.0

Teren Wystawy należy opuścić wyjściem od strony ul. Narutowicza. Następnie, ze względu na dużą odległość pomiędzy Wystawą a pierwszym punkcie na trasie, rekomenduje się wykorzystanie zielonej linii tramwajowej (przejazd z pętli przy ul. Narutowicza na przystanek Zielona-Kościuszki (numer 1 na mapie)). Istniejący tam obecnie skwerek przy ul. Zielonej zostanie zagospodarowany jako teren zieleni towarzyszący stacji kolejowej Łódź-Śródmieście, inwestycji związanej z budową tunelu średnicowego. Następnie zwiedzający będą kierowali się pieszo ulicą Wólczyńską w kierunku północnym (przeciwnym do ruchu samochodowego), aż do skrzyżowania z ul. 1 Maja.

Skwer po synagodze Litwaków (informacje: str. 68)

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa B

łącznik
5.B.1

łącznik
5.B.2

łącznik
5.B.3

łącznik
5.B.4

..

Następnie należy udać się ul. 1 Maja. Po lewej stronie znajdują się: Teatr Lalek Arlekin w Łodzi oraz Biblioteka Główna Akademii Muzycznej (nr 1 na mapie). Za budynkiem Regionalnego Ośrodka Kultury, Edukacji i Dokumentacji Muzycznej (nr 2 na mapie) znajduje się wejście do ogrodu Akademii Muzycznej.

Ogród Akademii Muzycznej (informacje: str. 57)

Z Ogrodu Akademii Muzycznej należy dojść do ul. Gdańskiej i kierować się nią na północ, aż do skrzyżowania z ul. Legionów.

Woonerf Gdańska (informacje: str. 73)

Po opuszczeniu woonerfu na Gdańskiej podróż należy kontynuować w kierunku wschodnim ul. Ogrodową, mijając z lewej strony budynek dawnej przędzalni zakładów Izraela Poznańskiego, w której obecnie swoją siedzibę ma hotel Andels.

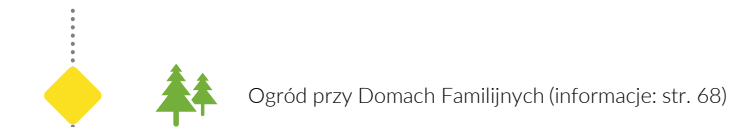
Kościół pw. św. Józefa Oblubieńca (informacje: str. 89)

Po zwiedzeniu Kościoła pw. św. Józefa Oblubieńca, zwiedzający mogą udać się do Domów Familijnych znajdujących się po drugiej stronie ul. Gdańskiej. W tym celu należy wrócić ul. Ogrodową do Gdańskiej, a następnie przejść na zachód wzdłuż budynku MS2. Przejście do ogrodów znajduje się pomiędzy Domami Familijnymi i jest dostępne od ul. Ogrodowej.

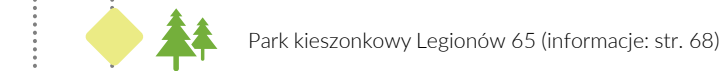
Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa B

Ogród przy Domach Familijnych (informacje: str. 68)

W celu kontynuacji wycieczki należy powrócić na woonerf do ul. Gdańskiej i dojść nim do ul. Legionów, a następnie kierować się nią w kierunku zachodnim, aż do numeru 65. Ulica na tym odcinku będzie podlegała gruntownej modernizacji w ramach projektu Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi (Projekt nr 7). Będzie to ulica dwukierunkowa z torowiskiem tramwajowym, jezdnia zostanie zawężona w miejscu projektowanych przystanków tramwajowych a perony zostaną wyniesione, by ułatwić wsiadanie do tramwaju. Ulica zostanie ponadto wyposażona w trawniki i zieleńce.

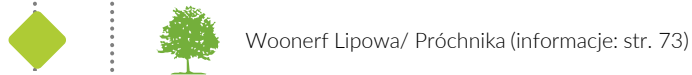

Park kieszonkowy Legionów 65 (informacje: str. 68)

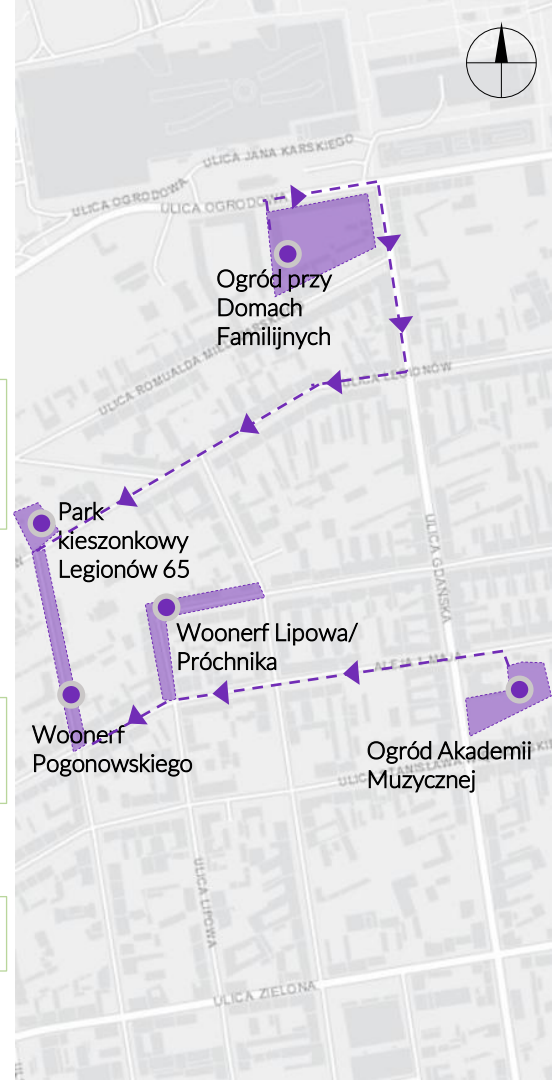
Woonerf Pogonowskiego (informacje: str. 73)

Dla zwiedzających, którzy mają ochotę bądź czas jedynie na krótszy spacer po Starym Polesiu, zaproponowano skrót. Z Ogrodu Akademii Muzycznej należy kierować się ulicą 1 Maja w kierunku zachodnim, aż do skrzyżowania z ul. Lipową. Tam, po prawej stronie, zwiedzający dotrą na projektowany woonerf u zbiegu ul. Lipowej oraz Próchnika.

Woonerf Lipowa/ Próchnika (informacje: str. 73)

Z Lipowej należy udać się dalej ul. 1 Maja do ul. Pogonowskiego, gdzie trasa skrócona łączy się z dłuższą pętlą.

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa B

Łącznik
5.B.8

Kolejny odcinek trasy wiedzie ul. 1 Maja do skrzyżowania z ul. 28 Pułków Strzelców Kaniowskich. W opracowaniu użyta zostanie skrócona nazwa tej ulicy, tzn. „Strzelców Kaniowskich”.

Woonerf Strzelców Kaniowskich (informacje: str. 73)

Park kieszonkowy Strzelców Kaniowskich/ Więckowskiego (informacje: str. 69)

Łącznik
5.B.9

Następnie trasa prowadzi ul. Strzelców Kaniowskich w kierunku południowym. Po drodze zwiedzający miną podwórko przy siedzibie stowarzyszenia Społecznie Zaangażowani, które pełni m.in. funkcję miejsca spotkań lokalnej społeczności (nr 1 na mapie). Trasa prowadzi aż do skrzyżowania z ul. 6 Sierpnia.

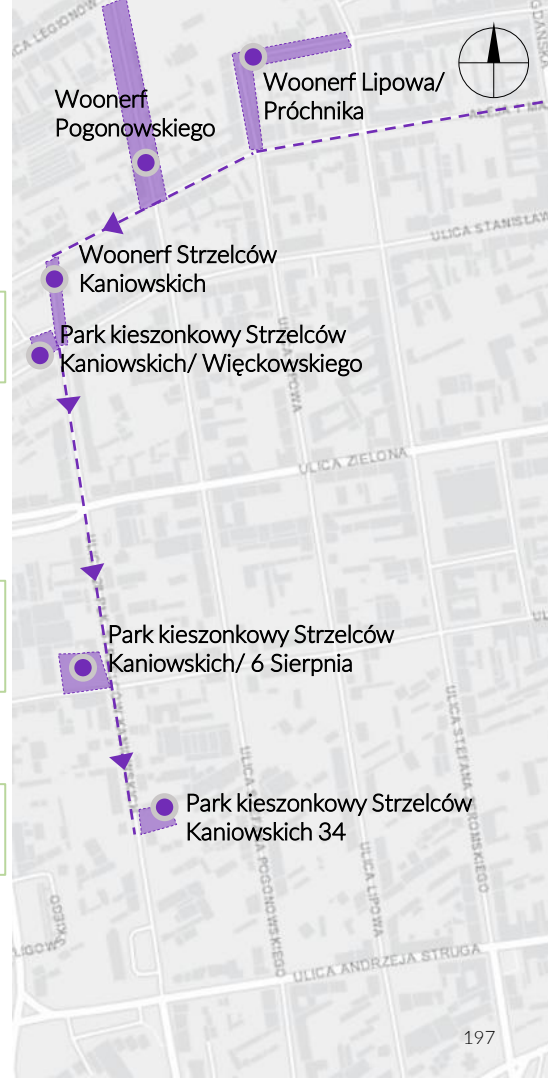
Park kieszonkowy Strzelców Kaniowskich/ 6 Sierpnia (informacje: str. 69)

Łącznik
5.B.10

Następnie należy udać się ponownie w kierunku południowym ulicą Strzelców Kaniowskich, aż do numeru 34.

Park kieszonkowy Strzelców Kaniowskich 34 (informacje: str. 69)

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa B

Łącznik
5.B.11

W przypadku realizacji „zielonego” przebiecia wewnątrzkwartałowego (zgodnie z zapisami MPZP) należy udać się do ul. Pogonowskiego. Jeżeli przebiecie nie zostanie zrealizowane na czas EXPO, Zwiedzający powinni wrócić ul. Strzelców Kaniowskich do skrzyżowania z Zieloną a następnie podążać ul. 6 Sierpnia aż do ul. Żeromskiego. Następnie należy skręcić w lewo i po ok. 50 m. po prawej stronie pojawi się ostatni punkt na mapie trasy – Zielony Rynek znajdujący się na Placu Barlickiego.

Zielony Rynek/ Pl. Barlickiego (informacje: str. 79)

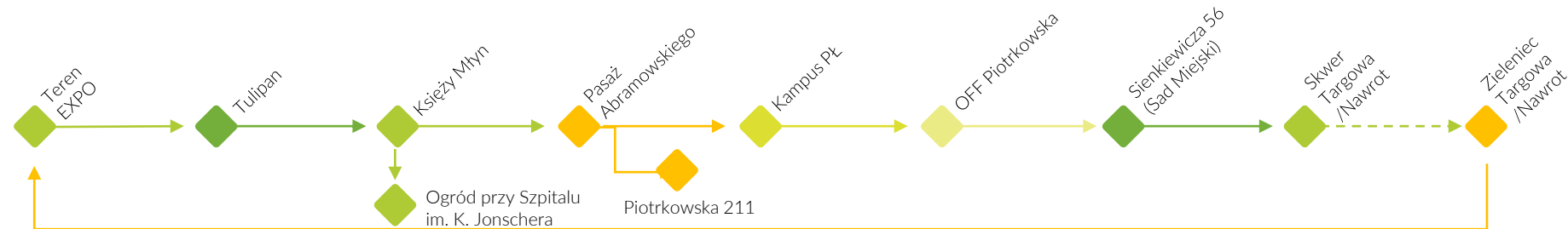

7.3. Trasa C

Ścieżka wspólnot lokalnych

Ścieżka nr 5 | Trasa C

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni uporządkowanej

1. Zieleniec przy Paryskiej	6. Park im. ks. bp. M. Klepacza
2. Park nad Jasieniem	7. Zieleniec Targowa / Nawrot
3. Ogród Herbsta	8. Skwer Aresa
4. Ogród Hortiterapii (Szpital Jonschera)	
5. Park im. J.	

Przestrzenie publiczne

1. Księży Młyn
2. Plaża miejska
3. ŁSSE
4. Mały OFF Piotrkowska
5. Pasaż Abramowskiego
6. Piotrkowska 211
7. Pasaż ZHP
8. OFF Piotrkowska
9. Sad Miejski (Sienkiewicza 56)
10. Skwer Targowa / Nawrot

Obiekty

1. CH Tulipan
2. Wójtowski Młyn
3. Pałac Herbsta
4. Muzeum Książki Artystycznej
5. Willa Grohmana
6. Szkoła Mistrzostwa Sportowego
7. Hala EXPO
8. Muzeum Sportu i Turystyki
9. Pałac Kerna

Łączniki

12 łączników obejmujących fragmenty następujących ulic: Piłsudskiego, Paryska, Tymienieckiego, Kilińskiego, Piotrkowska, Radwańska, Wigury, Nawrot, Kopcińskiego.

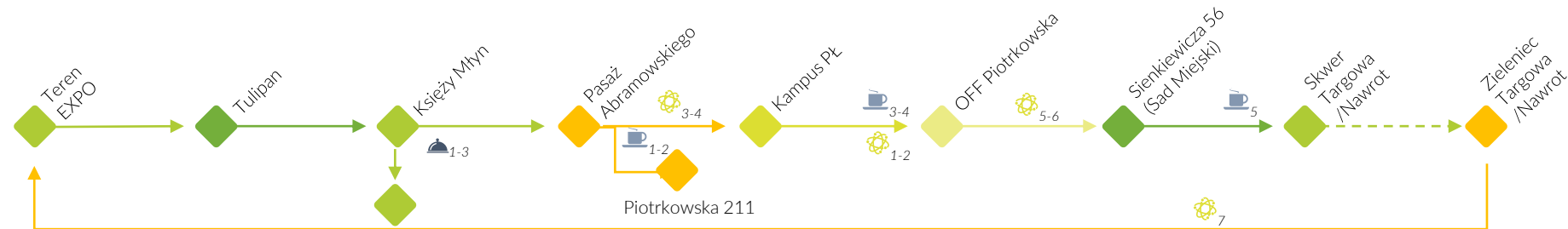
Legenda

Kolor zielony -

Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat główny ścieżki)

Ścieżka wspólnot lokalnych

Ścieżka nr 5 | Trasa C

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 8,7 km

długość szlaku

Pieszo

sposób poruszania się

ok. 2-3 h

czas przejścia

Restauracje

1. Cesky Film
2. Restauracja Fabryczna
3. Browar Księży Młyn
4. Szwalnia Smaków
5. Chill Bistro&Bar
6. Klub Wino
7. Gastromachina Food Truck
8. Naleśnikarnia Impresja
9. Kuchnia Polska Gęsi Puch
10. Restauracje na OFF

Kawiarnie i inne
miejsca spotkań

1. All Star Klubokawiana
2. Manufaktura Czekolady
3. ETNO Cafe
4. Kawiarnie na OFF
5. Cukiernia Braci Miś

Murale i instalacje
artystyczne

1. Wółczańska 159
2. Żwirki 6
3. Piotrkowska 217
4. Piotrkowska 152
5. Sienkiewicza 81
6. Sienkiewicza 71
7. Nawrot 81

Legenda

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa C

Łącznik
5.C.0

Z terenu Expo należy wyjść południowo-wschodnim narożnikiem Parku 3 Maja, kierując się na południe na teren CH Tulipan.

CH Tulipan (informacje: str. 85)

Łącznik
5.C.1

Z terenu Tulipana należy skierować się na południe pasem zieleni aż do Parku nad Jasieniem (numer 1 na mapie) (gdzie można przejść na Ścieżkę Wody i Środowiska), skąd trasa przebiega dalej na południowy zachód, a następnie ulicą Tymienieckiego do Księżego Młyna. Ten odcinek trasy można pokonać rowerem miejskim.

Księży Młyn (informacje: str. 77)

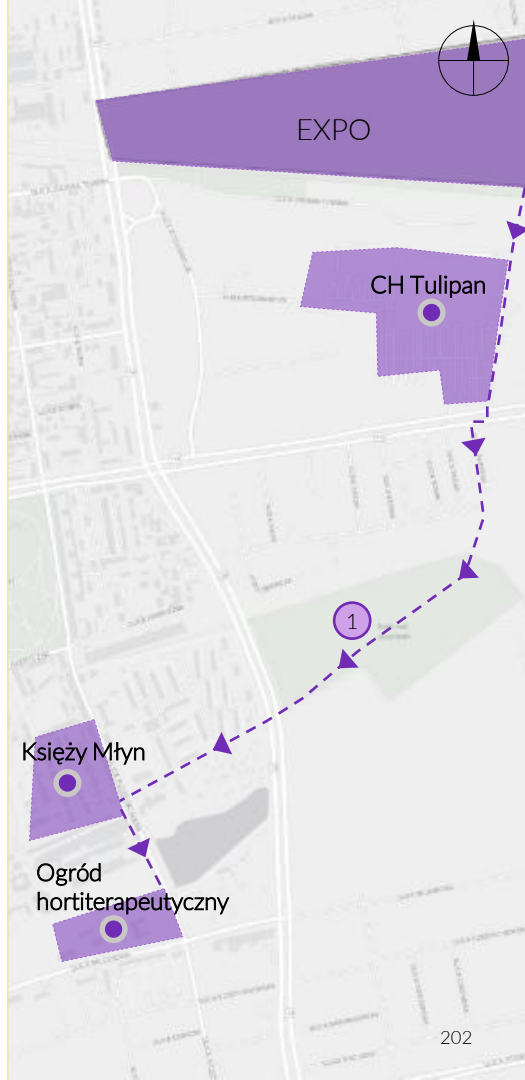

Z Księżego Młyna można pójść na południe ulicą Przędzalnianą do kolejnego obiektu na trasie.

Łącznik
5.C.2

Ogród przy Szpitalu im. K. Jonschera (informacje: str. 67)

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa C

Łącznik
5.C.3

Łącznik
5.C.4

Łącznik
5.C.5

Księży Młyn (informacje: str. 77)

Główna trasa z Księżego Młyna prowadzi ulicą Tymienieckiego do Kilińskiego i dalej w prawo na północ do Abramowskiego. Trasę można pokonać pieszo lub kontynuować rowerem.

Pasaż Abramowskiego (informacje: str. 71)

Pasażem Abramowskiego trasa prowadzi dalej na zachód, a następnie ulicą Brzezną do ulicy Piotrkowskiej i dalej pasażem z obiektami gastronomicznymi prowadzonymi przez kooperatywy jak i prywatnych właścicieli (tzw. „Mały OFF”) do alei Kościuszki. Po przejściu przez aleję Kościuszki należy iść na zachód do Wólczańskiej na kampus Politechniki.

Kampus Politechniki Łódzkiej (informacje: str. 78)

Alternatywnie Pasażem Abramowskiego trasa będzie dalej do ul. Brzeźnej a następnie na północ ul. Piotrkowską aż do numeru 211 znajdującego się w zachodniej pierzei zabudowy.

Piotrkowska 211 (informacje: str. 74)

Wspólnoty Lokalne

Ścieżka nr 5 | Trasa C

Łącznik
5.C.6

Łącznik
5.C.7

Łącznik
5.C.8

Łącznik
5.C.9

 Z kampusu Politechniki ścieżka prowadzi ulicą Żwirki do Piotrowskiej, a następnie skręca w lewo na północ. Zwiedzający będą mogli kontynuować spacer lub przejażdżkę rowerową ulicą Piotrkowską w kierunku północnym, a następnie skręcić w prawo przy adresie Piotrkowska 138/140.

OFF Piotrkowska (informacje: str. 76)

Z pasaży OFF Piotrkowska należy kierować się na wschód do ulicy Sienkiewicza, następnie skręcić w lewo i dojść do posesji Sienkiewicza 56.

Sienkiewicza 56/ Sad Miejski (informacje: str. 56)

Z Sadu Miejskiego należy udać się na północ a następnie skręcić w ul. Nawrot. Dalej zwiedzający będą poruszać się tą ulicą aż do skrzyżowania z ulicą Targową.

Skwer Targowa/Nawrot (informacje: str. 74)

Zieleniec Targowa/Nawrot (informacje: str. 57)

Ostatni odcinek trasy prowadzi z powrotem na teren Wystawy. Ulicą Nawrot należy przejść w kierunku wschodnim, po drodze mijając Skwer Aresa (numer 1 na mapie), a następnie skręcić w lewo w Kopcińskiego i dojść do Parku 3 Maja od strony zachodniej.

Kampus PŁ

OFF Piotrkowska

Sienkiewicza 56

Skwer
Targowa/Nawrot

Zieleniec
Targowa/Nawrot

1

Rozdział 8 Ścieżka Dziedzictwa Kulturowego

Ścieżka Dziedzictwa Kulturowego

Wizja ścieżki i główne założenia (1/2)

Historia Łodzi jako miasta jest być może krótka w porównaniu do niektórych polskich miast, lecz z pewnością równie złożona, zawiła, a jednocześnie – fascynująca. Choć formalnie miasto istniało od 1423 r., to obecnie nie zachowały się żadne materialne świadectwa tamtych czasów. Do XIX w. Łódź była niewyróżniającym się małym miasteczkiem. Wystarczyło zaledwie kilka dekad, by z niewielkiej osady rolniczej, Łódź stała się jednym z najprężniej działających ośrodków przemysłowych na świecie, który rozwijał się szybciej niż którekolwiek inne miasto, ustępując jedynie amerykańskiemu Chicago.

Od 1820 r. do miasta zaczęli przybywać pierwsi tkacze pruscy, którzy – po potwierdzeniu swoich tkackich umiejętności przed burmistrzem – otrzymywali 3-morgową działkę i materiały niezbędne do wybudowania domu. W kolejnych latach miasto rozwijało się na podstawie wcześniejszych założeń urbanistycznych – osady sukienniczej Nowe Miasto oraz osady Iniano-bawełnianej Łódka, której kręgosłupem stała się ul. Piotrkowska, do dziś najważniejsza ulica w mieście. Ponad trzykrotny wzrost liczby ludności na przestrzeni trzydziestu lat spowodował konieczność poszerzenia granic miejskich, w 1840 r. na terenie lasu rządowego urządzono tzw. Nową Dzielnicę. Pozostałością po okresie przemysłowej świetności miasta są zabudowania fabryczne, które choć przetrwały wojny światowe w niezmiennym kształcie, w okresie powojennym stopniowo popadały w ruinę. Obecnie w mieście prowadzone są szerokie działania rewitalizacyjne, mające na celu przywrócenie świetności dawnym obiektom fabrycznym, polegające również na nadaniu im nowych funkcji. Działania te prowadzone są przez władze miejskie oraz podmioty prywatne. Do dziś zachowały się również wille i pałace fabrykantów związanych z miastem (m.in. Karola Scheiblera, Edwarda Herbsta, Izraela Poznańskiego czy Ludwika Geyera).

Ulica Piotrkowska – kręgosłup miasta

Ścieżka Dziedzictwa Kulturowego

Wizja ścieżki i główne założenia (2/2)

Wraz z nimi w przestrzeni miejskiej wciąż obecne są dawne prywatne ogrody, będące dzisiaj publicznymi parkami, z których korzystać mogą wszyscy mieszkańcy Łodzi.

Industrialny charakter miasta to nie jedyna cecha wyróżniająca Łódź spośród innych miast europejskich. Choć obecnie miasto jest zamieszkiwane w ogromnej większości przez Polaków, to na przestrzeni dziejów rozwijane było przez przedstawicieli różnych nacji. O Łodzi mówi się jako o miejscu spotkania Czterech Kultur – polskiej, niemieckiej, żydowskiej oraz rosyjskiej. Do powstania styczniowego (1863-1864) najbardziej wpływową grupą w mieście byli Niemcy, którzy posiadali umiejętności tkackie umożliwiające prowadzenie zakładów włókienniczych. Mniej liczną, lecz równie wpływową w Łodzi nacją byli Rosjanie, piastujący głównie stanowiska administracyjne oraz oświatowe, realizujący politykę rusyfikacji ziem polskich pod zaborami. W XIX-wiecznej Łodzi silnie reprezentowana była również kultura żydowska. Przed rozpoczęciem II wojny światowej miasto zamieszkiwało ponad 200 tys. osób wyznania mojżeszowego. Duże zróżnicowanie językowe, religijne i kulturowe mieszkańców miasta nie przekładało się na konflikty społeczne. Przeciwnie, Łódź była miastem tolerancyjnym, wolnym od ksenofobii i uprzedzeń, w którym realizował się wspólny dialog kultur pozwalający na rozkwit miasta i regionu.

Dziś w przestrzeni miejskiej pozostało wiele śladów tej niezwyklej historii Łodzi. Częściowo zatarte napisy starych tablic na zabytkowych cmentarzach prowokują do podjęcia próby ich odczytania, pokruszone cegły starych zabudowań wzbudzają ciekawość historią murów, wille i pałace kryją setki tajemnic o życiu dawnych mieszkańców. Proponowana w ramach terenów wspierających ścieżka dziedzictwa kulturowego to niepowtarzalna okazja, by pochwalić się zwiedzającym bogatą historią miasta i przypomnieć czasy jego świetności, a także rozwiązać wiele zagadek dotyczących jego przeszłości.

Wille, zespoły fabryczne – dziedzictwo Łodzi

Ścieżka Dziedzictwa Kulturowego

Zachowanie spójności programowej i przestrzennej

Spójność programowa

Zwiedzający w ramach ścieżki dziedzictwa kulturowego miasta mają do wyboru dwie trasy. Trasa A koncentruje się w szczególności na śladach dziedzictwa związanego z rewolucją przemysłową i rozkwitem industrialnego miasta. Na szlaku znajdują się przede wszystkim obiekty stanowiące pamiętkę po czasach świetności przemysłowej Łodzi, będące spuścizną największych przemysłowców, mających ogromny wpływ na rozwój miasta w XIX w. W ramach ścieżki zwiedzający będą mogli poznać wspaniałe pałace (m.in. Scheiblerów, Herbst), folwarki i parki przyfabryczne, a także dawne zabudowania fabryczne, którym planuje się nadać nowe funkcje (d. Fabryka Scheiblera, Ogrody Geyera). Na szlaku nie może zabraknąć jednego z symboli współczesnej Łodzi – łódzkiej „Filmówki” oraz Muzeum Kinematografii – obiektów przypominających o tym, że Łódź od lat jest stolicą polskiego kina.

Trasa B poprowadzona po północnej części miasta ma wymiar szlaku pamięci i zadumy. Przypomina o istotnych wydarzeniach historycznych, które na trwałe wpisały się w krajobraz miasta, a także są elementem tożsamości wszystkich Polaków – powstania narodowe, wojny światowe, Holocaust. Ponadto elementy znajdujące się na trasie pozwalają wyeksponować jedną z najważniejszych cech Łodzi, czyniącą miasto ewenementem w skali europejskiej – Łódź to miasto kształtowane przez cztery kultury – polską, żydowską, niemiecką i rosyjską, to mozaika różnych wierzeń, kultur i zwyczajów. Dla uwiidocznienia mozaiki kulturowej miasta wystarczy przytoczyć dane statystyczne, które pokazują, że jeszcze w przededniu II wojny światowej jedynie 55% mieszkańców miasta stanowili Polacy; 34,7% to Żydzi, a 10% Niemcy. Wielokulturowość i różnorodność Łodzi pozwoliła jej w krótkim czasie przeistoczyć się z rolniczej osady w prężnie działające miasto przemysłowe. Śladem tej niesamowitej historii pozostają zabytkowe łódzkie nekropolie – w ramach trasy zwiedzający będą mieli okazję zobaczyć Cmentarz na Dołach, Cmentarz Żydowski oraz Stary Cmentarz. Na trasie nie może zabraknąć również miejsc o szczególnym znaczeniu dla historii miasta takich jak Stacja Radegast. Szlak uzupełniono historycznymi parkami w dolinie rzeki Łódki.

Spójność przestrzenna

Trasa A prowadzi przez południową część miasta i obejmuje w szczególności obszar dzielnicy Śródmieście oraz Górna, a także w niewielkim stopniu – dzielnicy Widzew. W pierwszej części od terenu Wystawy aż do Parku im. H. Sienkiewicza trasa ta pokrywa się z trasą B ścieżki „Śladem Rewitalizacji” – dzięki temu zwiedzający będą mogli podjąć decyzję o tym, którą ścieżką tematyczną chcą podążać już w trakcie swojego spaceru. Jeżeli zdecydują się wybrać szlak dziedzictwa kulturowego – muszą udać się w stronę południową do Pl. Zwycięstwa. Trasa A charakteryzuje się bardzo krótkimi łącznikami (a czasami ich kompletnym brakiem – z jednego punktu na szlaku płynnie przechodzi się w kolejny). Jest to związane z nagromadzeniem wielu atrakcyjnych dla zwiedzających elementów w niewielkich odległościach od siebie. Trasa A stanowi z jednej strony jeden z elementów szerszego produktu turystycznego w ramach terenów wspierających Wystawę EXPO, z drugiej strony może pełnić funkcję osobnego, kompletnego produktu turystycznego, koncentrującego się na dziedzictwie kulturowym Łodzi przemysłowej. Trasa B ma charakter bardziej rozproszony i łączy ze sobą elementy bardziej oddalone od siebie. Po dotarciu na kampus Uniwersytetu Łódzkiego, zwiedzający będą mogli wybrać jeden z dwóch wariantów dalszej wędrówki. Jedna z propozycji obejmuje ślady pamięci kultury żydowskiej – Cmentarz oraz Stację Radegast. Druga, dłuższa propozycja, pozwala zwiedzającym na odwiedzenie parków w dolinie rzeki Łódki (Ocalałych, Helenów i Staromiejskiego). Dodatkowo trasa przebiega przez teren Manufaktury, gdzie łączy się z trasami A i B ścieżki „Śladem Rewitalizacji”. Dzięki temu, chętni do dalszego poznawania miasta i eksplorowania jego przestrzeni będą mogli kontynuować spacer jedną z wybranych ścieżek.

Ścieżka Dziedzictwa Kulturowego

Główni odbiorcy i wyzwania

Główne grupy odbiorców

Ścieżka dedykowana jest w szczególności osobom zainteresowanym historią miasta oraz jego dziedzictwem kulturowym. Ponadto ścieżka może stanowić atrakcję dla turystów zagranicznych, zwłaszcza reprezentujących kręgi kulturowe silnie obecne w historycznej Łodzi – niemiecki, żydowski i rosyjski. Na szlaku znajdują się miejsca pamięci związane z poszczególnymi kulturami.

Trasa A będzie szczególnie atrakcyjna dla osób zainteresowanych przemysłowym dziedzictwem miasta, dawnymi zespołami fabrycznymi, willami fabrykanckimi i ogrodami/ parkami przy włościach dawnych rodów przemysłowych Łodzi. Z kolei trasa B koncentruje się w większej mierze na XX-wiecznej historii miasta i jest uzupełniona parkami położonymi w dolinie rzeki Łódki.

Dzieci w wieku
szkolnym

Młodzież
i studenci

Dorośli

Osoby starsze

Turyści

Obcokrajowcy

Główne wyzwania

Ścieżka w większości łączy miejsca, które już funkcjonują i nie wymagają poprawy, lub są aktualnie w budowie/poddawane rewaloryzacji. Gdy te inwestycje zostaną ukończone, będą stanowiły atrakcyjne elementy ścieżki. Kluczowym obiektem czekającym na finalizację jest przestrzeń pomiędzy Dworcem Łódź Fabryczna a EC1 i Rynek Kobro.

Największym wyzwaniem na ścieżce będzie bez wątpienia rewitalizacja Folwarku Scheiblera podlegającego obecnie degradacji. Na ścieżce występują też inwestycje prywatne o charakterze rewitalizacji, takie jak Monopolis (d. zakłady Monopolu Wódzanego przy ul. Kopcińskiego), Ogrody Geyera (d. tereny fabryk Geyera przy ul. Piotrkowskiej) oraz Fuzja (d. fabryka Scheiblera w rejonie ul. Milionowej). Są to przedsięwzięcia znajdujące się obecnie w przygotowaniu lub wstępnej fazie realizacji, bardzo ambitne, realizowane nie przez miasto, ale podmioty prywatne. Dlatego w okresie przed rozpoczęciem Expo będzie należało monitorować stan ich realizacji i stosownie do tego podjąć decyzje o włączeniu lub wyłączeniu danych elementów z tras zwiedzania.

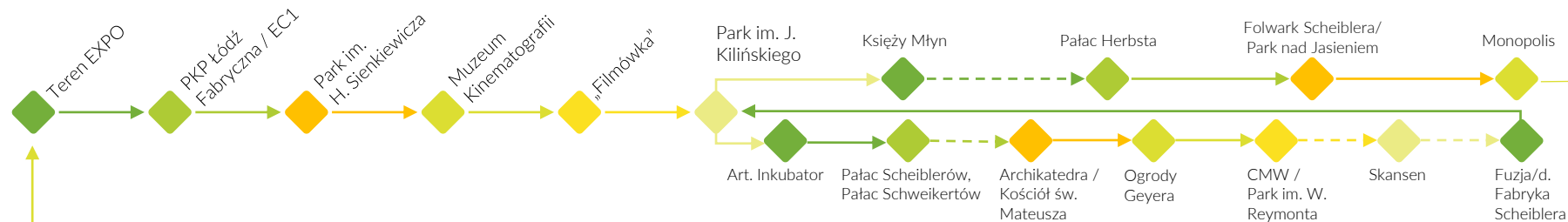
Natomiast po stronie miasta będzie leżała poprawa stanu łączników – głównie dotyczy to ciągów pieszych. Niektóre odcinki ulic lub całe ulice mogą wymagać remontu oraz reorganizacji parkowania – dotyczy to w szczególności ulic Tymienieckiego i Milionowej.

A scenic view of a park with a pond. A large, vibrant green weeping willow tree stands prominently on the right bank, its branches cascading down towards the water. The pond's surface is calm, reflecting the sky and the surrounding trees. In the background, several other trees are in bloom, including a large white-flowered tree. The grass is a lush green, and the overall atmosphere is peaceful and spring-like. A white curved shape is on the left side of the image, and a green square is positioned below the text.

8.1. Trasa A

Ścieżka dziedzictwa kulturowego

Ścieżka nr 6 | Trasa A

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni uporządkowane

Przestrzeń publiczne

Obiekty

Łączniki

1. Park im. H. Sienkiewicza
2. Skwer im. L. Niemczyka
3. Park im. J. Kilińskiego
4. Park im. W. Reymonta
5. Park nad Jasieniem

1. Księża Młyn
2. Plac Zwycięstwa
3. ŁSSE

1. Łódź Fabryczna	10. Ogrody Geyera
2. EC1	11. Muzeum Włókiennictwa
3. Muzeum Kinematografii	12. Skansen
4. Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi	13. Fuzja
5. Art. Inkubator	14. Szkoła Mistrzostwa Sportowego
6. Pałac Scheiblerów	15. Pałac Herbsta
7. Pałac Schweikertów	16. Folwark Scheiblera
8. Archikatedra	17. Lofty Scheiblera
9. Kościół św. Mateusza	18. Monopolis

13 łączników obejmujących fragmenty następujących ulic: al. Rodziny Grohmanów, Kilińskiego, al. Piłsudskiego, Targowa, Tylna, Tymienieckiego, Piotrkowska, Śmigłego-Rydza, Kopcińskiego.

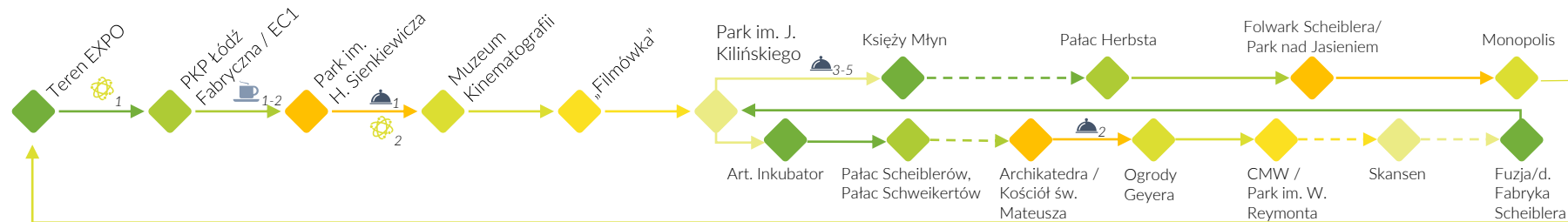
Legenda

Kolor zielony

Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat główny ścieżki)

Ścieżka dziedzictwa kulturowego

Ścieżka nr 6 | Trasa A

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 11,8 km

długość szlaku

Pieszno

sposób poruszania się

ok. 2,5-3,5 h

czas przejścia

Restauracje

1. Pizzeria SYCYLIANA
2. Lód Miód
3. Browar Księży Młyn
4. Restauracja Fabryczna
5. Cesky Film

Kawiarnie i inne
miejsca spotkań

1. Coffee To Go
2. Coffee Runner

Murale i instalacje
artystyczne

1. Pl. Satacińskiego 1
2. Targowa 39

Legenda

– Umieszczenie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

– Umieszczenie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

– Umieszczenie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Ścieżka dziedzictwa kulturowego

Ścieżka nr 6 | Trasa A

Łącznik
6.A.0

Łącznik
6.A.1

Łącznik
6.A.2

Łącznik
6.A.3

Z terenu wystawy należy kierować się najkrótszą drogą Aleją Rodziny Grohamów do dworca Łódź Fabryczna.

Łódź Fabryczna/ EC1 (informacje: str. 84)

Połączenie EC1 z Parkiem im. H. Sienkiewicza będzie przebiegało ul. W. Hasa i ul. Kilińskiego.

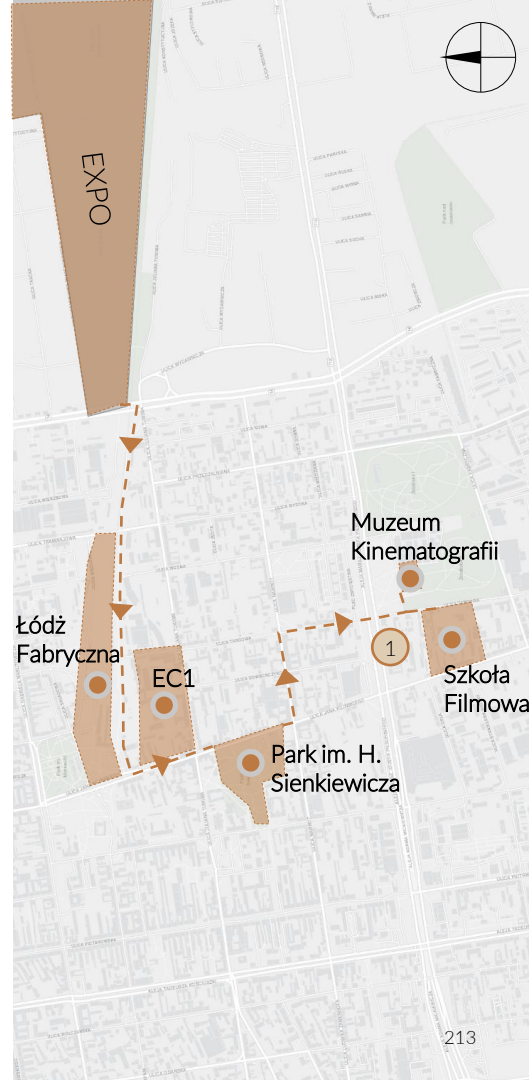
Park im. H. Sienkiewicza (informacje: str. 60)

Połączenie Parku im. H. Sienkiewicza z Muzeum Kinematografii będzie przebiegało ul. Kilińskiego, następnie ulicą Nawrot do skrzyżowania z ul. Targową. Po przejściu ulicy Targowej, trasa podąża dalej przejściem podziemnym drugą stroną Al. Piłsudskiego na Plac Zwycięstwa/Skwer im. L. Niemczyka (numer 1). Plac Zwycięstwa, który został wytyczony przez władze miasta w l. 40-tych XIX w. jako jeden z głównych placów targowych miasta, pierwotnie nosił nazwę Wodnego Rynku (ze względu na fakt, że w tej okolicy płynęły liczne strugi i wybijały źródła). Stąd również pochodzi nazwa ul. Wodnej i Parku Źródłiska. Północną pierzeję placu stanowiły istniejące do dziś domy robotnicze, zaś południową – fabryka i pałac Scheiblera.

Muzeum Kinematografii (informacje: str. 81)

Łącznik pomiędzy Muzeum Kinematografii a Szkołą Filmową będzie przebiegał przez Skwer im. L. Niemczyka i ul. Targową, obok Parku Źródłiska.

Ścieżka dziedzictwa kulturowego

Ścieżka nr 6 | Trasa A

Łącznik
6.A.4

Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. L. Schillera
(informacje: str. 88)

Połączenie pomiędzy Szkołą Filmową a Parkiem Kilińskiego biegnie ul. Targową wzdłuż Parku Źródłiska. Po drodze po lewej stronie mijamy też tzw. „beczki Grohmana” – mur i masywną, neogotycką bramę dawnej tkalni z dwiema potężnymi, białymi kolumnami po bokach (numer 1 na mapie). W zamierzeniu architekta, miały one przypominać szpulki nici. Jednak ze względu na fakt, iż przemysłowiec Ludwik Grohman był współzałożycielem Łódzkiej Straży Ogniowej Ochotniczej i jej wieloletnim komendantem, krążyły legendy, iż są to beczki na wodę. Obecnie w obiekcie mieści się Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna. Ulica Targowa kończy się na willi Grohmana. Następnie ul. Tylną należy przejść do ul. Kilińskiego i wejść do Parku Kilińskiego.

Łącznik
6.A.5

Park im. J. Kilińskiego (informacje: str. 65)

Z Parku im. J. Kilińskiego wychodzimy na ul. bpa Tymienieckiego i kierujemy się w stronę ul. Piotrkowskiej. Pierwotnie na tym odcinku ulica Tymienieckiego nosiła nazwę św. Emilii, później od lat 50-tych XX w. – 8 Marca. Tuż przed ul. Piotrkowską po lewej stronie znajduje Art. – Inkubator.

Łącznik
6.A.6

Art. Inkubator (informacje: str. 80)

Następnie należy udać się do pałaców Scheiblerów i Schweikertów przez Rynek Bielnikowy. Rynek (Plac) Bielnikowy znajdował się w miejscu obecnego skweru u zbiegu ul. bpa Tymienieckiego i ul. Piotrkowskiej. Zieleniec u zbiegu tych ulic to fragment byłego ogrodu przy pałacu Scheiblera.

Ścieżka dziedzictwa kulturowego

Ścieżka nr 6 | Trasa A

Pałac Scheiblerów/ Pałac Swcheikertów (dwa odrębne założenia willowe i parkowe)
(informacje: str. 86 i 87)

Archikatedra/ Kościół pw. św. Mateusza (informacje: str. 86)

Łącznik
6.A.7

Połączenie pomiędzy Archikatedrą a Ogrodami Geyera przebiega ulicą Piotrkowską. Po drodze, po prawej stronie zwiedzający miną kościół ewangelicko – augsburski pw. św. Mateusza.

Ogrody Geyera (informacje: str. 83)

Łącznik
6.A.8

Łącznik pomiędzy Ogrodami Geyera a Fabryką Scheiblera będzie przebiegał ul. Piotrkowską i przez Park Reymonta do ul. Milionowej, dalej ul. Milionową. Po drodze znajdują się też: Centralne Muzeum Włókiennictwa i Skansen.

Centralne Muzeum Włókiennictwa/ Park im. W. Reymonta (informacje: str. 65 i 81)

Skansen Architektury Drewnianej (informacje: str. 83)

Ścieżka dziedzictwa kulturowego

Ścieżka nr 6 | Trasa A

Łącznik
6.A.9

Fuzja/ d. Fabryka Scheiblera (informacje: str. 83)

Łącznik pomiędzy obiektami d. Fabryki Scheiblera a Księżym Młynem będzie przebiegał przez teren inwestycji Fuzja do Parku Kilińskiego i dalej ul. Tymienieckiego (na tym odcinku dawniej – ul. Przędzalniana).

Dla osób chcących skrócić zwiedzanie i powrócić do centrum jest możliwość skorzystania z tramwaju (przystanek przy Parku Kilińskiego, 5 przystanków do Dworca Łódź Fabryczna).

Łącznik
6.A.10

Park im. J. Kilińskiego (informacje: str. 65)

Łącznik w całości przebiega ul. Tymienieckiego

Łącznik
6.A.11

Księży Młyn (informacje: str. 77)

Pałac Herbsta (informacje: str. 87)

Łącznik pomiędzy Pałacem Herbsta Folwarkiem Scheiblera biegnie ulicą bpa Tymienieckiego do końca, przez przejście dla pieszych na Al. Śmigłego – Rydza

Fuzja (d. fabryka Scheiblera)

Park im. J.
Kilińskiego

Księży Młyn

Pałac
Herbsta

Folwark Scheiblera/
Park nad Jasieniem

Ścieżka dziedzictwa kulturowego

Ścieżka nr 6 | Trasa A

Łącznik
6.A.12

Folwark Scheiblera/ Park nad Jasieniem (informacje: str. 59, 84)

Łącznik pomiędzy Folwarkiem Scheiblera a inwestycją Monopolis biegnie ul. Tymienieckiego, Al. Śmigłego – Rydza i ul. Kopcińskiego. Na tym odcinku istnieje możliwość podjechania jednego przystanku autobusem.

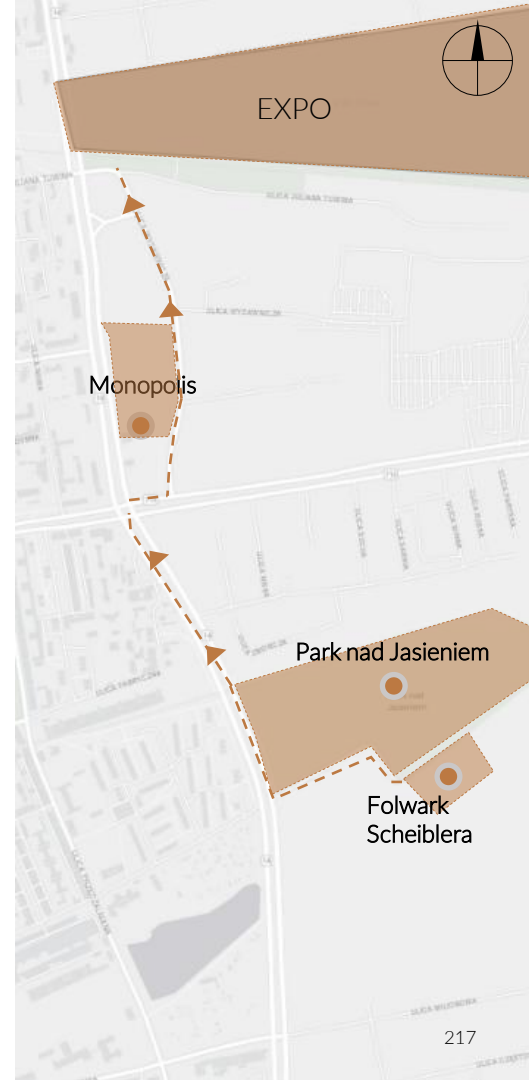
Łącznik
6.A.13

Monopolis (informacje: str. 85)

Ostatni odcinek trasy prowadzi na północ ulicą Wydawniczą do wejścia na teren Wystawy.

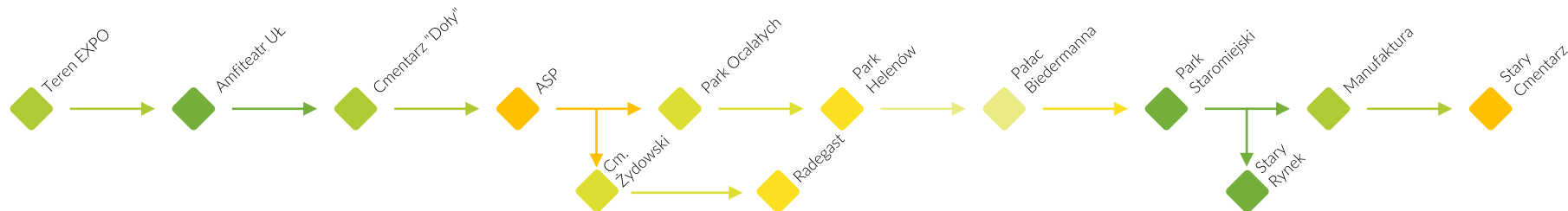

8.2. Trasa B

Ścieżka dziedzictwa kulturowego

Ścieżka nr 6 | Trasa B

Najważniejsze elementy trasy:

Tereny zieleni uporządkowane

1. *Cmentarz "Doły"*
2. *Zieleniec przy Wojska Polskiego*
3. *Park Ocalałych*
4. *Cmentarz Żydowski*
5. *Park Helenów*
6. *Park Staromiejski*
7. *Ogród Poznańskiego*
8. *Stary Cmentarz*

Przestrzenie publiczne

1. *Lumumbowo*
2. *ROD Reymonta*
3. *Stary Rynek*

Obiekty

1. *Amfiteatr Uł*
2. *ASP*
3. *Centrum Dialogu im. M. Edelmanna*
4. *Radegast*
5. *Pałac Biedermanna*
6. *Krańcówka w Parku Staromiejskim*
7. *Manufaktura*

Łączniki

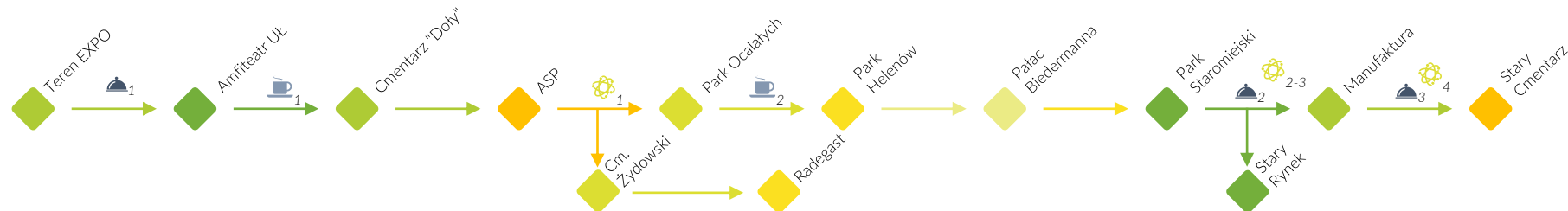
12 łączników obejmujących fragmenty następujących ulic: *Debicha, Jaracza, Matejki, Wojska Polskiego, Północna, Sporna, Bracka, al. Chryzantem, Złotnicka, Infancka, Pamięci Ofiar Litmanstadt Getto*

Legenda

Kolor zielony – Elementy stanowiące kotwice (najpełniej wpisujące się w temat główny ścieżki)

Ścieżka dziedzictwa kulturowego

Ścieżka nr 6 | Trasa B

Najważniejsze informacje dla Zwiedzających:

ok. 6,9 km

długość szlaku

Pieszno

sposób poruszania się

ok. 2 h

czas przejścia

Restauracje

1. Radiowa Bistro
2. Punkty gastronomiczne na terenie Manufaktury
3. Akasaka

Kawiarnie i inne miejsca spotkań

1. Jaga Cafe
2. Klubokawiarnia Owoce i Warzywa

Murale i instalacje artystyczne

1. Ul. Wojska Polskiego 82
2. Nowomiejska 5
3. Nowomiejska 10
4. Drewnowska 58

Legenda

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Gastronomia”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Kawiarnie...”

– Umiejscowienie na szlaku kolejnych pozycji z listy „Murale ...”

Ścieżka dziedzictwa kulturowego

Ścieżka nr 6 | Trasa B

Łącznik
6.B.0

Trasa rozpoczyna się przy wyjściu z terenu Wystawy od ul. Narutowicza i biegnie ciągiem tej ulicy do skrzyżowania z ul. Debicha, w którą skręca i podąża prosto. Następnie przecina ul. Jaracza do miejsca, w którym planowane jest zbudowanie amfiteatru na terenie kampusu Uniwersytetu Łódzkiego.

Kampus UŁ – Amfiteatr (informacje: str. 80)

Łącznik
6.B.1

Łącznik będzie przebiegał ulicą Jaracza pomiędzy budynkami Wydziałów Uniwersytetu Łódzkiego i do ulicy Matejki w kierunku północnym do ul. Telefonicznej.

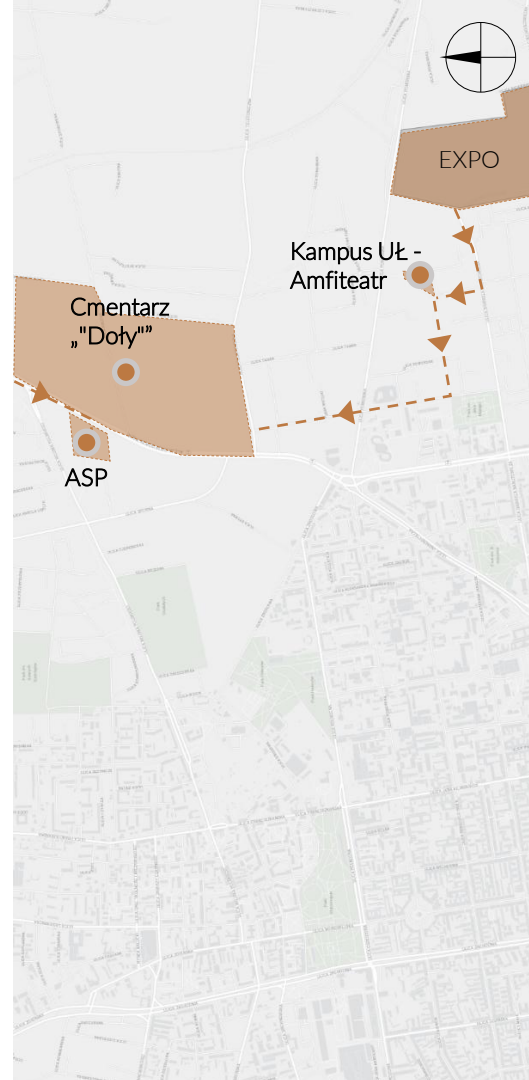
Cmentarz „Doły” (informacje: str. 53)

Łącznik
6.B.2

Łącznik będzie przebiegał przez Cmentarz komunalny „Doły”, Cmentarz Rzymskokatolicki Św. Wincentego do Cmentarza Wojskowego do przejścia przez al. G. Palki.

Akademia Sztuk Pięknych (informacje: str. 80)

Ścieżka dziedzictwa kulturowego

Ścieżka nr 6 | Trasa B

Po przejściu przez kampus Akademii Sztuk Pięknych zwiedzający będą mieli możliwość wyboru jednej z dwóch tras – krótszej, prowadzącej przez Cmentarz Żydowski do stacji Radegast oraz dłuższej – prowadzącej doliną Łódki aż do Starego Cmentarza przy ul. Ogrodowej.

Łącznik drugiej z tych tras będzie przebiegał ul. Wojska Polskiego.

Park Ocalałych (informacje: str. 63)

Następnie Łącznik będzie przebiegał ul. Wojska Polskiego do ul. Spornej następnie do ul. Brackiej i aleją Chryzantem, do głównego wejścia na Cmentarz.

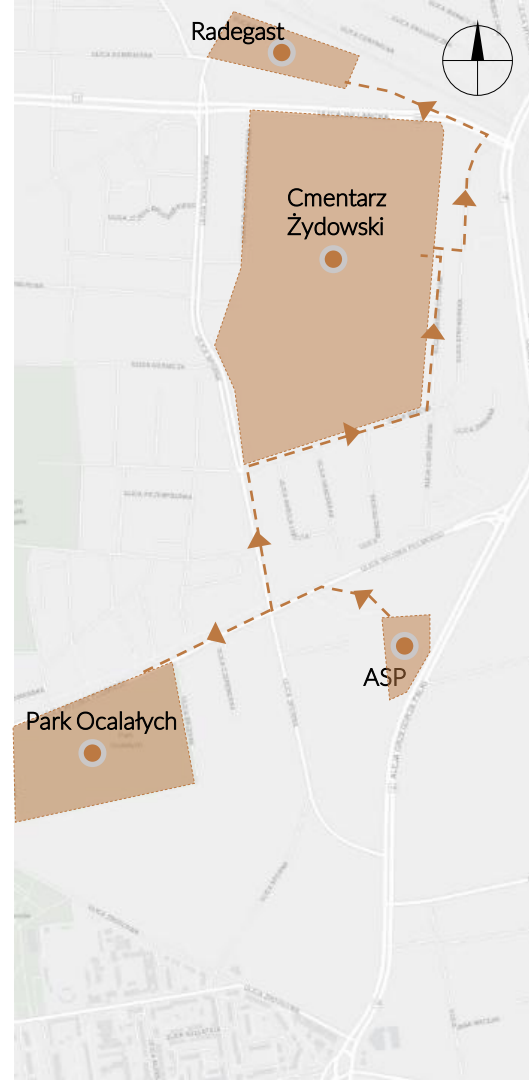

Cmentarz Żydowski (informacje: str. 53)

Kolejny łącznik prowadzący na stację Radegast będzie przebiegał ulicą Zmienną a następnie północną stroną ul. Inflanckiej do wejścia na teren stacji.

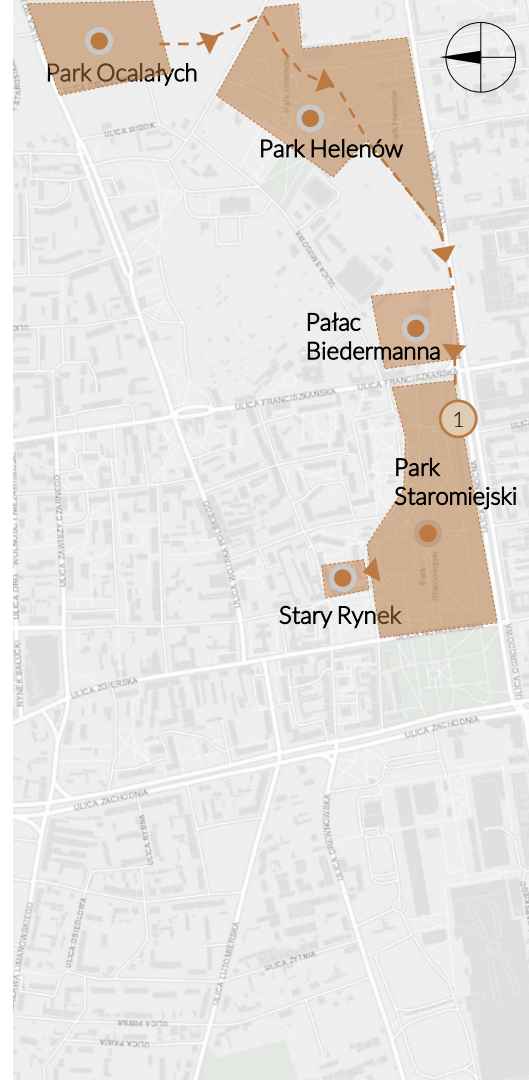

Stacja Radegast (informacje: str. 88)

Ścieżka dziedzictwa kulturowego

Ścieżka nr 6 | Trasa B

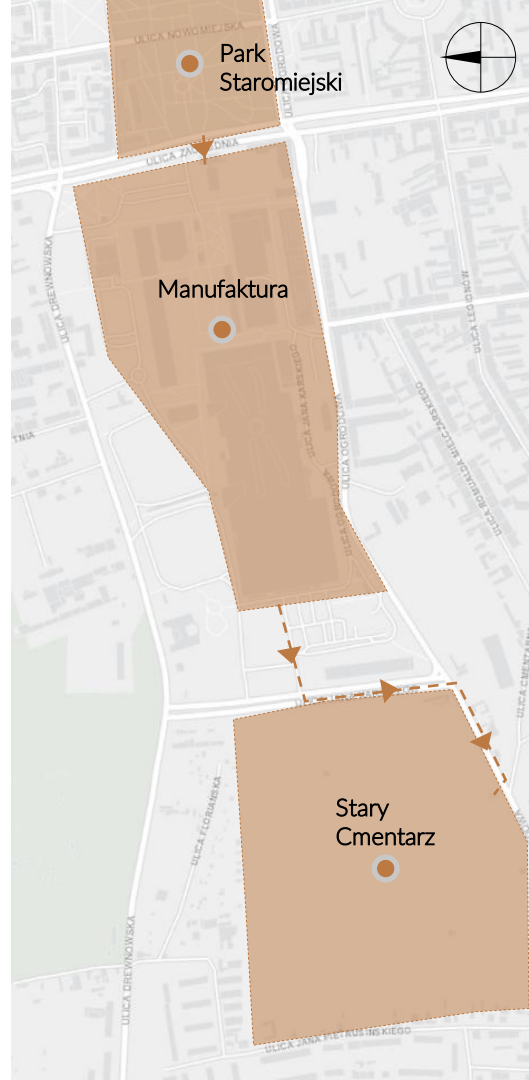

Ścieżka nr 6 | Trasa B

Łącznik
6.B.11

Stary Cmentarz (informacje: str. 53)

© 2019 PwC Advisory spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. (dawniej: PwC Polska sp. z o.o.) Wszystkie prawa zastrzeżone. W tym dokumencie nazwa "PwC" odnosi się do PwC Polska sp. z o.o., firmy wchodzącej w skład sieci PricewaterhouseCoopers International Limited, z których każda stanowi odrębny i niezależny podmiot prawny.